

ΚΟΣΜΑ Κ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΟΥ
ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

ΠΡΑΚΤΙΚΟΣ

ΟΔΗΓΟΣ

ΔΗΜΟΔΙΔΑΣΚΑΛΟΥ

«Δεινόν γε ἡ ἄγνοια καὶ
πολλῶν κακῶν αἰτία τοῖς
ἀνθρώποις.. τὴν ἀλήθεαν
ἀμαυροῦσα καὶ τὸν ἐκά-
στου βίον ἐπισκιάζουσα».

ΛΟΥΚΙΑΝΟΣ

ΑΘΗΝΑΙ 1928

Τὰ γνήσια ἀντέτυπά τοῦ φέρουμεν τὴν Εἰσι-
χειρον ὑπογραφὴν τοῦ συγγραφέως.

Γεωργίου

Παναστηνίκος.

Διδάσκων.

άρρενας ομορφός 50

24. 10. 30.

Αρ. ΕΙΟ. 17758

ΕΙΣ ΤΗΝ ΙΕΡΑΝ ΜΝΗΜΗΝ
ΤΩΝ ΓΟΝΕΩΝ ΜΟΥ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

‘Ο ἀνὰ χεῖρας ‘Οδηγὸς προορίζεται κυρίως διὰ τὸν πρωτοπείροντος Δημοδιδασκάλου τὸν φοιτητὰς τῶν Διδασκαλείων -πολυταξίων, μονοταξίων καὶ ‘Ιερατικῶν Σχολῶν· καὶ δι’ ἐκείνους ἐκ τῶν παλαιῶν Δῆλων, οἵ δοῦλοι δὲν ἔτυχε νὰ λάβουν γνῶσιν τῶν νεωτέρων ἀντιλήψεων ἐπὶ διαφόρων σχολικῶν ζητημάτων. ‘Αλλ’ δμως καὶ διὰ τὸν λοιπὸν Δημοδιδασκάλους, παντὸς βαθμοῦ, ἔχομεν τὴν γνώμην. ὅτι δ παρὼν ‘Οδηγὸς θὰ εἶναι πολύτιμον βοήθημα, εἰς δ νὰ δύναναι οὗτοι νὰ καταφεύγουν ἐκάστοτε πρὸς λύσιν ἀποριῶν των ἐπὶ πολλῶν ζητημάτων καὶ μάλιστα ἐὰν τύχῃ νὰ εἶναι ἐπιφορτισμένοι καὶ μὲ τὰ καθήκοντα Διευθύνσεως σχολείου.

Τὸν πυρῆνα τοῦ περιεχομένου τοῦ ‘Οδηγοῦ ἀπετέλεσαν, αἱ διάφοροι κατὰ καιροὺς ἐγκύκλιοι δδηγίαι μας πρὸς τὸν Διδασκάλους τῶν περιφερειῶν, εἰς ἃς ὑπηρετήσαμεν καὶ αἱ πρὸς αὐτοὺς συστάσεις μας κατὰ τὰ διάφορα τοπικὰ ἡ γενικὰ διδασκαλικὰ συνέδρια. Εἰς τὴν συμπλήρωσιν δὲ τούτων καὶ τὴν ἐκδοσίν των ὡς βιβλίον μᾶς παράτρουν καὶ οἱ ἔξῆς λόγοι:

α’. Οἱ Δῆλοι δὲν ἔχουν πρόχειρόν τι βοήθημα, εἰς τὸ δοῦλον νὰ καταφεύγουν ἐκάστοτε διὰ νὰ λύουν

ἀπορίας των σχετικὰς μὲ τὰς σχολικὰς διατάξεις καὶ τοὺς ἐκπαιδευτικοὺς νόμους—εἴτε ἀφοροῦν οὗτοι **καθήκοντα** καὶ ὑποχρεώσεις των ὡς ἐκπαιδευτικῶν λειτουργῶν εἴτε **δικαιώματά** των ὡς δημοσίων ὑπαλλήλων.

β'. Οἱ νεωστὶ προσερχόμενοι εἰς τὴν ὑπηρεσίαν δὲν λαμβάνουν συνήθως γνῶσιν τῶν προηγουμέρων ὁδηγιῶν τῶν προϊσταμένων των, οὕτε τῶν παλαιοτέρα ἥ καὶ ἐσχάτως ἐκδοθέντων νόμων καὶ διαταγμάτων—ἥ ἄγνοια ὅμως τῶν δποίων δημιουργεῖ δυσχερείας πρὸς τὴν ὑπηρεσίαν... Ἀλλὰ καὶ ἡ φρασεολογία πολλάκις καὶ ἡ διατύπωσις τῶν νόμων καὶ Διαταγμάτων εἶναι τοιαύτη, ὥστε ἀποβαίνει δύσκολος ἡ ἀμεσος κατανόησίς των ἀπὸ τοὺς μὴ πρὸς τοῦτο ἡσκημένους.

γ'. Ἐπειδὴ καὶ μεταξὺ τῶν Ἐπιθεωρητῶν δὲν ὑπάρχει ἐνίστε συμφωνία γνωμῶν εἰς τὰ λεπτομερειακὰ-ἔστω-ζητήματα περὶ τοῦ τρόπου τῆς τηρήσεως τοῦ Ἀρχείου τῶν σχολείων—ἐπέρχεται σύγχυσις εἰς τοὺς Δ)σκάλους, δσάκις ἀλλάξοντι οὗτοι καὶ προϊστάμενον. Ἡ ὅμοιομορφία ἀναντιρρήτως εἶναι εὐκταία καὶ πρὸς τὴν κατεύθυνσιν ταύτην ἡ συμβολὴ τοῦ Ὁδηγοῦ μας ἐλπίζομεν, δι τι θὰ εἶναι οὐχὶ ἀσήμαντος. Καὶ τέλος

δ'. Εἰς τὰ διδασκαλεῖα, ἐλλείψει πάντως χρόνου, δὲν δίδονται πρὸς τοὺς διδασκαλιστὰς λεπτομερεῖς καὶ σαφεῖς δδηγίαι περὶ τοῦ τρόπου τῆς τηρήσεως τοῦ Ἀρχείου σχολείου καὶ περὶ τῶν διατάξεων τῶν κυριωτέρων, ἔστω, σχολικῶν νόμων. Ὁ δὲ ἀπόφοιτος τούτων, ἐὰν τύχῃ μάλιστα νὰ τοποθετηθῇ εἰς μονοτάξιον σχολεῖον, εὑρίσκεται πρὸ ἀπειραρίθμων δυσχερειῶν καὶ ἀποριῶν.

Τὰ κεφάλαια τ' ἀφορῶντα τὴν σχολικὴν νομοθεσίαν (ἔγγραφάς, φοίτησιν, καθήκοντα Δῆλων, ἔօρτας, ἐπιτροπάς καὶ ἐκεῖνα τῶν οἰκονομικῶν σχέσεων Δῆλου πρὸς τὸ Δημόσιον) ἐτέθησαν οὐχὶ ὡς ἔχονν εἰς τοὺς σχετικὸν νόμους (ἐκτὸς δὲ λίγων ἐξαιρέσεων). ἀλλὰ κωδικοποιημένα, οὕτως εἰπεῖν (βλ. σελ. 28..), καὶ μὲ πᾶσαν τὴν δυνατὴν ἀπλουστέραν διατύπωσιν-μετὰ ἀπαραιτήτων ἔρμηνευτικῶν καὶ διασαφητικῶν σημειώσεων, πινάκων καὶ τύπων, ἐλήφθησαν δ' ὑπὸ ὅψιν κυρίως τ' ἀφορῶντα προσωπικῶς αὐτὸν τὸν Διδάσκαλον

"Αν καὶ ἀρχικῶς δὲν εἴχομεν σκοπὸν νὰ ὑπεισέλθωμεν εἰς τὸ πεδίον ζητημάτων ἀναγομένων εἰς τὴν Διδακτικὴν-δύμας (νιτὶ ἡ φύσις τῶν ἐν τῷ Ὁδηγῷ ἐκτιθεμένων θεμάτων μᾶς ἡνάγκασε νὰ παρενείρωμεν καὶ οὐκ δλίγας διδακτικὰς καὶ παιδονομικὰς δδηγίας, ὥφελίμους, κατὰ τὴν ἀντίληψίν μας, δ' ἐκείνους πρὸ πάντων τῶν Διδασκάλων, οἱ δποῖοι δὲν ηύκαιρησαν νὰ παρακολουθήσουν κατὰ πόδας τὴν ἐξέλιξιν τῆς παιδαγωγικῆς ἐπιστήμης... Ἐκτενέστερον δέ πως ἐξεύθεσαμεν τὰ τοῦ «Βιβλίου Ἀτομικότητος», εἰς τὸ δποῖον ἐξαιρετικὴν δίδομεν σημασίαν.

"Ο Ὁδηγός, οὕτω κατηρτισμένος, δὲν διεκδικεῖ φιλολογικὰς δάφνας, οὔτε παρουσιάζεται μὲ ἀξιώσεις. Ἡ φιλοδοξία τον περιορίζεται εἰς τὴν πρόθεσιν νὰ διευκολύνῃ τοὺς Διδασκάλους, εἰς τό, πολύπλοκον ἄλλως τε, ἔργον των, ν' ἀπαλλάξῃ δ' ἐν μέρει καὶ τοὺς κ.κ. συναδέλφους ἐπιθεωρητὰς – ἐκείνους μάλιστα ποὺ θὰ είχαν τὴν εὐγενῆ καλωσύνην νὰ τὸν συστή-

η'

σουν πρὸς τοὺς ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν των Διδασκάλωντος—τοῦ βάρους μέρους τῶν ἐγκυκλίων ὁδηγιῶν των, ἀναφορικῶς μὲ τὰ ἐν τῷ Ὁδηγῷ διαλαμβανόμενα ζητήματα.

Δὲν παραγνωρίζομεν τὰς ἐλλείψεις τοῦ ἔργου μας¹⁾, ἔχομεν δῆμος δι' ἐλπίδος, ὅτι αὗται θὰ κοινοῦν ἐπιεικῶς παρὰ τῶν φίλων Διδασκάλων καὶ τῶν συναδέλφων Ἐπιθεωρητῶν. Χάριτας δὲ θὰ διφεύλωμεν πρὸς ὅσους ἔχουν τὴν εὐγενῆ καλωσύνην νὰ μᾶς ὑποδείξουν τὰς ἐλλείψεις τοῦ ἔργου μας, μὲ τὴν πεποίθησιν, ὅτι εὐγνωμόνως θὰ δεχθῶμεν τὰς ὑποδείξεις των καὶ θὰ τὰς ἔχωμεν ὑπ' ὅψει μας κατὰ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ παρόντος Ὁδηγοῦ ἢ τὴν ἕκδοσιν δευτέρου τοιούτου. Καθόσον ἔχομεν τὴν ἀπόφασιν, ἐὰν δὲ πρῶτος διδηγός τύχῃ τῆς δεούσης ὑποστηρίξεως, νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἕκδοσιν καὶ δευτέρου, ἐν ᾧ θὰ ἔξετάσωμεν πλεῖστα ἄλλα ζητήματα, σχετικὰ μὲ τὸ πολλαπλοῦν ἔργον των Διδασκάλων ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τοῦ σχολείου. "Αν δὲ δῆμος δι' οἰνδήποτε λόγον ἀργοπρήσῃ ἢ ἕκδοσις τοῦ δευτέρου αὐτοῦ Ὁδηγοῦ, πάντως θὰ φροντίσωμεν νὰ δώσωμεν μικρὸν συμπλήρωμα τοῦ ἀνὰ χεῖρας Ὁδηγοῦ, ἐάν, τυχόν, ἐν τῷ μεταξὺ νὰ τροποποιηθοῦν οἱ ἴσχυοντες νῦν σχολικοὶ νόμοι ἢ ἕκδοσοῦν νέοι τοιοῦτοι.

Ἐν Τριπόλει τέλη Αὐγούστου 1928

Διατελοῦμεν μετ' εὐχαριστιῶν

Κ. Κ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ
ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΗΣ ΔΗΜΟΤ. ΣΧΟΛΕΙΩΝ

1) μία τῶν δποίων είκαι καὶ ἡ μὴ πλήρης ὁμοιομορφία εἰς τὴν γλωσσικὴν διατύπωσιν τῶν διαφόρων θεμάτων. Νόμοι, τύποι πινάκων καὶ ἐγγράφων ἐπισήμων κ.ο.ν.κ.---μᾶς ἔθεσαν πρὸ διλήμματος δχι μόγον ὡς πρὸς τοῦτο, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν σύνταξιν τοῦ ὅλου ἔργου εἰς τὴν Δημοτικήν...

ΠΡΑΚΤΙΚΑΙ ΟΔΗΓΙΑΙ ΠΡΟΣ ΝΕΑΡΟΝ ΔΗΜΟΔΙΔΑΣΚΑΛΟΝ

ΑΝΤΙ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ

·Αγαπητέ,

Τὸ διδακτήριον, μὲ τὰ ποικίλα διδακτικά του δογανα καὶ τὸ ἀρχεῖον τοῦ σχολείου, είναι τὸ νοικοκυριό τοῦ Διδασκάλου. Ὁπως δὲ καλὴ Νοικοκυρά, ἔτσι καὶ διδασκαλος μὲ συναίσθησιν τῶν καθηκόντων του, μὲ καλαισθησίαν, μὲ συνειδητὸν πρόγραμμα ἐργασίας μὲ τὴν χρονοῦν ἀρχὴν «Μὴ ἀναβάλῃς γιὰ ὑστερα ἐκεῖνο ποὺ ἡμπορεῖς νὰ κάμης τώρα» δχι μόνον εὐφίσκεται πάντοτε ἐν τῷ ἀξειδητῷ μόνον ἔχει ησυχον τὴν συνείδησίν του, ἀλλ' ἐξοικονομεῖ καὶ χρόνον καὶ διδασκαλον, τὸν Διευθυντὴν τοῦ σχολείου καὶ μάλιστα τὸν ὑπηρετοῦντα εἰς διλογοτάξιον σχολεῖον-εἶναι μέγα ἀγαθόν. Διότι είναι ποικίλη καὶ πολυσχιδῆς ἡ ἐργασία ποὺ πρέπει νὰ φέρῃ εἰς πέρας. Ἐκτὸς ἀπὸ τὸ κύριον ἔργον του εἰς τὸ σχολεῖον-τὸ διδακτικὸν-ἔχει νὰ δράσῃ καὶ ἐξωσχολικῶς, κοινωνικῶς.

·Υποθέτω, δτι ἐπιθυμεῖς νὰ μάθης πῶς θὰ ἐνεργής
ΠΡΑΚΤ. ΟΔΗΓ. ΔΙΛΟΥ — Κ. Κ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΟΥ

γῆς εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ πρακτικοῦ σου σίαδίου καὶ μάλιστα πῶς θὰ ἐκτελῆς καλύτερα τὰ καθήκοντά σου ὡς Διευθυντὴς σχολείου. **Αἱ Πρακτικαὶ μουν** Ὁδηγίαι αὐτὴν τὴν ἐπιθυμίαν σου σκοπὸν ἔχουν νὰ īκανοποιήσουν...

Θὰ ᾧτο ἵσως δρούτερον μόνος σου, ἐξετάζων καὶ ἐρευνῶν-μελετῶν καὶ πειραματιζόμενος, νὰ ἐπροχώρεις εἰς τὸ ἔργον σου... Δὲν πειράζει ὅμως ἂν ἐπωφεληθῆς καὶ ἀπὸ τὴν πεῖραν τῶν ἄλλων. **Ἐτσι** θὰ κερδήσῃς χρόνον καὶ ἐνεργητικότητα-ποὺ θὰ τὰ χρησιμοποιῆς ἐπωφελέστερον διὰ τὸ ἔργον σου. **Ἄλλως** τε αὐτὸν κάμνει καὶ δλῆ ἡ Ἀνθρωπότης. **Ἐξελίσπεται**-προοδεύει-στηριζομένη εἰς τὴν πεῖραν τῶν προηγουμένων γενεῶν.

Θὸ σοῦ κάμω λοιπὸν λόγον, μεταξὺ ἄλλων, πῶς θὰ ἐνεργήσῃς ἕως ὅτου ἀναλάβῃς καὶ ἀφοῦ ἀναλάβῃς ὑπηρεσίαν, ποῖαι αἱ προϊστάμεναι σου κ. Ἰ. **Ἀρχαί**, μὲ τὰς δύοις θὰ ἔρχεσαι εἰς συνάφειαν κατὰ τὸν χρόνον τῆς δημοσίας σου ὑπηρεσίας καὶ πῶς θὰ συνεργάζεσαι μαζί των, πῶς θὰ καταρτίσῃς τὸ **Ἀρχεῖον** τοῦ σχολείου σου κ. οὕ. κ. **Τέλος** θὰ σοῦ δώσω καὶ μερικὰς πρακτικὰς διὰ τὸν χωρίων, διὰ τὴν πανήθινην πενιχρότατα καὶ τὰ ἐμπόδια διὰ τὴν κανονικὴν καὶ τελεσφόρον ἔργασίαν τοῦ Δημοδιδασκάλου πολλὰ καὶ ποικίλα... Τὰ ἐμπόδια αὐτὰ συχνὰ προκαλοῦν ἀπογοή-

Τώρα είσαι ἀρκετὰ παραγεμμένος ἀπὸ ότι είσαι εἰποὺ δὲν είναι παντοῦ καὶ πάντοτε εὔκολος φάρμοστες εἰς τὴν πρᾶξιν καὶ μάλιστα εἰς τὰ σχολεῖα τῶν χωρίων, διότι συνήθως τὰ διδακτικὰ μέσα είναι πενιχρότατα καὶ τὰ ἐμπόδια διὰ τὴν κανονικὴν καὶ τελεσφόρον ἔργασίαν τοῦ Δημοδιδασκάλου πολλὰ καὶ ποικίλα... Τὰ ἐμπόδια αὐτὰ συχνὰ προκαλοῦν ἀπογοή-

τευσιν. Μὲ τὰς Ὁ δηγίας μου σκοπεύω νὰ προλάβω καὶ τὰς-τυχὸν-ἀπογοητεύσεις σου, μικρὰς ἡ μεγάλας, εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ σταδίου σου καὶ νὰ σὲ ἔξοικειώσω μὲ τὴν πραγματικότητα... Ἐχει ὑπὸδψει σου, δι τοῦ θὰ σοῦ εἴπω προέρχεται ἀπὸ πεῖραν ἄμεσον τῆς σχολικῆς ζωῆς...

Καὶ ἐγὼ εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ σταδίου μου εὐρέθην εἰς τὴν ὡς τὴν ἰδικήν σου τωρινὴν δύσκολον θέσιν. Ἡ κολούθησα ὅμως ὠρισμένον πρόγραμμα ἐργασίας. Ἐπρόσεχα, ἐμελετοῦσα, ἐρωτοῦσα, ἐπειραματιζόμην ἐξητοῦσα νὰ ἐπιτύχω πάντοτε τὸ καλύτερον, τὸ τελεόρεον, τὸ πρακτικώτερον—δὲν μοῦ ἤρεσκαν τὰ ἡμίμετρα, αἱ ἀναβολαί, τὰ «δὲν πειράζει», τὰ «ᾶς εἰναι κ' ἔτσι», τὰ «τί ἡμπορῶ νὰ κάμω!» Δὲν ἀπεγοητεύμην. Ἐκρατοῦσα σημείωσιν τῶν δσων ἥκουα ἀπὸ τοὺς ἄλλους ἡ παρατηροῦσα ἐγὼ αὐτὸς κατὰ τὴν ἐργασίαν μου. Δὲν ἐδεχόμην ὅμως καὶ ἀβοσανίστως τὰς γνώμας τῶν ἄλλων, δὲν τοὺς ἐμμιμούμην τὸ φῶτός. Ποτὲ δὲν ἐδικαιολογήθην εἴτε εἰς τοὺς ἀνωτέρους μου εἴτε εἰς τὸν ἑαυτόν μου μὲ τὸ «ἡτο δύσκολον αὐτὸν καὶ δὲν ἡμποροῦσα νὰ τὸ φέρω εἰς πέρας». Τὰ ἐμπόδια καὶ αἱ δυσκολίαι μοῦ ἐκεντοῦσαν περισσότερον τὴν περιέργειαν καὶ τὴν ἐπιμονήν μου.

Ἐτσι, ἀγαπητέ, εἰργάσθην κατὰ τὸ ἀρκετά μακρὸν διάστημα τῆς ὑπηρεσίας μου κ' ἔτσι προσπαθῶ καὶ τώρα νὰ ἐργάζω μαι καὶ ὑστερα ἀπὸ τοὺς ἀνήκουστους κατατρεγμοὺς τῆς Μοίρας-ποὺ εἰς μίαν περίοδον τῆς ζωῆς μου, μὲ τὴν ἀπόδοπτον διάψευσιν τῶν ὑνείρων μου ως Ἐλληνος Μικρασιάτου καὶ δὴ Ἐκπαιδευτικοῦ, εἰχε χαλαρώσει ἐντὸς μου τὶς χορδὲς

τοῦ ἐνθουσιασμοῦ καὶ τῶν Ἰδανικῶν. Ἡ συνταίσθησις
διμως τῶν ὑποχρεώσεων μου πρὸς τὴν αἰωνίαν Πα-
τρίδα καὶ τὴν Ἱερότητα τοῦ ἔργου ποὺ μοῦ ἐνεπιστεύ-
θη ἡ Πολιτεία, μ' ἔκαμε νὰ συνέλθω καὶ νὰ ἐπανεύρω
τὸν ἀλιθινὸν δρόμον τοῦ Καθή καὶ ντος...

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

1. ΔΙΟΡΙΣΜΟΣ-ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ

Απεφοίτησες ἀπὸ Διδασκαλεῖον. Εἰσαι Διδασκαλία στὴν δικαιοῦσαι νὰ καθέξῃς μίαν διδασκαλικὴν θέσιν εἰς ἓνα οἰονδήποτε Δημοτικὸν Σχολεῖον (ἀρρένων ἢ μεικτὸν) (¹) καὶ νὰ ὑπηρετήσῃς ὡς Δημοδιδάσκαλος.

Διὰ τοὺς Δημοδιδάσκαλους δὲν ισχύει ὁ περὶ ἐντοπίων ὑπαλλήλων Νόμος καὶ συνεπῶς οὐδὲν κώλυμα ὑπάρχει νὰ ὑπηρετῇς καὶ εἰς τὸ σχολεῖον τῆς ἴδιαιτέρας σου πατρίδος, ἐφ' ὅσον ὑπάρχει κενὴ θέσις.

Ἐὰν ἥσον ἀπόφοιτος (καὶ ὑπότιροφος) Μονοταξίου Διδασκαλείου (²) ὑποχρεοῦσσο νὰ ὑπηρετήσῃς κατ' ἀρχὰς ἐπὶ τῷ εἰστίᾳ εἰς τὰ σχολεῖα τῶν Νέων χωρῶν (Θράκης, Μακεδονίας, Ἡπείρου). Ἡ τοποθέτησίς σου θὰ ἐγίνετο τότε ἀπὸ τὸ "Υπουργεῖον.

1. Ἡ Διδασκάλισσα δικαιοῦται νὰ διορισθῇ, ἐκτὸς τοῦ σχολείου θηλέων καὶ μεικτοῦ σχολείου καὶ εἰς σχολεῖον ἀρρένων, ἐφ' ὅσον ὑπάρχει θέσις κενή. Εἰς τὰ πολυτάξια ὅμως σχολεῖα τῶν ἀρρένων δὲν δύνανται νὰ ὑπηρετήσουν δ)σαι περισσότεραι τοῦ ήμίσεος τοῦ δλου ἀριθμοῦ τῶν δ)λων τοῦ σχολείου, ἐφ' ὅσον παρουσιάζονται καὶ ἄρρενες δ)λοι πρὸς διορισμόν. Ἐν πάσει περιπτώσει τὰ τοιαῦτα σχολεῖα διευθύνονται πάντοτε ἀπὸ ἄρρενα δ)λον.

2. Νόμος περὶ Μονοταξίων Διδασκαλείων—Ν. Δ. τῆς 27 Ιουνίου 1923—Β. Δ. τῆς 27 Αύγ. 1923 καὶ Β. Δ. τῆς 5 Σεπτεμβρίου 1923.

Τώρα δύνασαι νὰ διορισθῆς ἀπὸ τὸ Ἐποπτικὸν
Συμβούλιον (^(*) τῆς Ἐκπαιδευτικῆς περιφερείας εἰς τὴν διοίκησιν ἀνήκει τὸ σχολεῖον διόπου
ἐπιθυμεῖς νὰ τοποθετηθῆς. Πρὸς τοῦτο θὰ ὑποβάλῃς αἴτησιν διορισμοῦ (ἐπὶ χαρτοσήμου 2,50 δρ.)
πρὸς τὸν Ἐπιθεωρητὴν τῆς Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τῆς περιφερείας ἐκείνης. Εἰς τὴν αὕτην θὰ

3. Καὶ τὸ Ὑπουργεῖον ἔχει δικαίωμα νὰ διορίζῃ-ἀλλὰ μόνον εἰς θέσιν ποὺ ἔμεινε κενὴ ἀπὸ 20)μέρου. Τὸ Ἐποπτικὸν ὅφείλει ἐντὸς 20)μέρου ἀφ' ἣς ἐκενώθη ἡ θέσις νὰ συμπληρώσῃ ταύτην, ἀλλως ὁ ἐπιθεωρητὴς-μετὰ παρέλευσιν τοῦ 20)μέρου-γνωρίζει τὰς κενὰς θέσεις εἰς τὸ Ὑπουργεῖον, τὸ διοίκησιν, ἐὰν θέλῃ δύναται νὰ συμπληρώσῃ τὴν θέσιν, γνωρίζει δὲ τοῦτο ἀμέσως εἰς τὸν ἐποπτικὸν τοῦτον ἀναρχούσης τυχόν ἀνωμαλίας, (διότι πιθανὸν ἐν τῷ μεταξὺ καὶ τὸ ἐποπτικὸν νὰ προέβη εἰς πλήρωσιν τῆς αὐτῆς θέσεως).

‘Η δὲ θέσις θεωρεῖται καὶ εν ἡ (ἄρθ. 8. ἑδ. 6. N. 1242β).

α'. Ἀπὸ τῆς ἡμέρας τοῦ θανάτου (ἡ τῆς προσωρινῆς ἀποχωρήσεως τοῦ ἐν αὐτῇ ὑπηρετοῦντος).

β'. ‘Αφ' ἣς ἀνακοινωθῆ ἐις τὸν ἐπιθεωρητὴν δι' ἐγγράφου τοῦ Ὑπουργείου ἡ ἀπόλυτις τοῦ ἐν αὐτῇ ὑπηρετοῦντος ἡ ἡ δημιουργία νέας θέσεως.

γ'. ‘Αφ' ἣς κοινοποιηθῆ παρὰ τοῦ Ὑπουργείου εἰς τὸν ὑποβιαλόντα παραιτησιν, ἡ ἀπόφασις τοῦ κ. ‘Υγοῦ περὶ ἀποδοχῆς τῆς παραιτήσεώς του, καὶ δ' μετὰ 30 ἡμέρας ἀπὸ τῆς ἀνευ ἀδείας ἐγκαταλείψεως τῆς θέσεως.

Πρὸς τὸν εἰς ἀποχωρίζοντες λογίζονται [οἱ διατελοῦντες εἰς ἐκπαιδευτικὴν ἀδειαν (φοίτ. εἰς Πανεπ... Γεωργ. φροντ.) καὶ] οἱ ἀνακαλούμενοι πρὸς ἐκπλήρωσιν στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας. ‘Η πραγματικὴ στοιχείωση τοῦ ἐποπτικοῦ ἀνακληθῆ ἐκτελεῖται διὰ πράξεως τοῦ Ὑπουργοῦ.

έπισυνάψης καὶ ἀντίγραφον ἀκριβὲς (·) τοῦ Πτυχίου σον, ὡς καὶ δῆλωσιν ἀπλῆν (ἐφ' ἀπλοῦ χάρτου, ἀνευ δηλ. τέλους χαρτοσήμου) ὅτι διατελεῖς **ἐκτός δημοσίας ὑπηρεσίας.**

'Εὰν εἶχες ὑπηρετήσει προηγουμένως ὡς δημοδάσκαλος καί, εὑρισκόμενος τώρα ἐκτὸς ὑπηρεσίας δι' οἰονδήποτε λόγον (παραίτησιν ἢ ἀπόλυτιν α' πρὸς τιμωρίαν, β' λόγῳ καταργήσεως θέσεως ἢ ὑποβιβασμοῦ τοῦ σχολείου, γ' δι' ἀδικαιολόγητον ἀπουσίαν πλέον τῶν 10 ἡμερῶν ἢ καὶ 5 μόνον μετὰ λῆξιν χορηγηθείσης ἀδείας ἀπουσίας) ἐπρόκειτο νὰ ἐπανα-

4. 'Αντίγραφον ἀκριβές. Ν' ἀποφεύγης νὰ ὑποβάλῃς τὰ πρωτότυπα τῶν ἐπισήμων ἐγγράφων σου (πτυχίου, διορισμοῦ, μεταθέσεως, ἀπολύτεως...) ὅταν ζητῶς δὲν ζητοῦνται αὐτὰ ἀπὸ τοὺς προϊσταμένους σου, διότι ἐνδέχεται ν' ἀπολεσθοῦν καὶ τότε θὰ εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ ζητήσῃς ἀπὸ τὸ 'Υπουργεῖον ἀντίγραφα... Τὰ πρωτότυπα τῶν ἐγγράφων σου θὰ χρειασθοῦν τελικῶς νὰ τὰ ὑποβάλῃς εἰς τὸ 'Ελεγκτικὸν Συνέδριον, διότι πρόκειται νὰ σου κανονίσῃ τοῦτο τὴν Σύνταξιν. Εἰς ἄλλας περιπτώσεις ὑποβάλλεις ἐπικεκυρωμένα ἀντίγραφα, δηλαδὴ παρουσιάζεις εἰς μίαν 'Αρχὴν - 'Ἐπιθεωρητήν σοι', Νομαρχίαν, 'Αστυνομίαν, Συμβολαιογραφεῖον-τὸ πρωτότυπον καὶ τὸ ἀντίγραφον, ἐπικολλᾶς ἐπὶ τοῦ τελευταίου χαρτόσημον 10 δραχμῶν, παραληγαῖς ἀντίγραφον τὰ δύο ἔγγραφα καὶ ἐπικυρώνεται τὸ ἀντίγραφον. "Οταν πρόκειται νὰ ὑποβάλῃς ἀπλοῦν ἀντίγραφον, ἀντιγράφεις πιστῶς (χρον., ἀριθ. πρωτ., κ.τ.λ.) καὶ σημειώνεις κάτωθεν.

'Ακριβές ἀντίγραφον

'Εν..... τῇ..... 19...
..... (ὑπογραφή)
..... (τίτλος)

διορισθῆς, θὰ ἔπειρε νὰ συνυποβάλῃς καὶ ἀντίγραφον τοῦ ἐγγράφου τοῦ Ὑπουργείου, μὲ τὸ ὅποιον σοῦ ἀνεκοινώθη, ὅτι ἀπελύθης ἢ ὅτι ἔγινε δεκτὴ ἢ παραίτησίς σου⁽⁶⁾.

Ο Ἐπιθεωρητὴς θὰ εἰσαγάγῃ τὴν αἴτησίν σου κατά τινα συνεδρίαν τοῦ Ἐποπτικοῦ Συμβουλίου⁽⁶⁾ καὶ θὰ εἰσηγηθῇ τὸν διορισμόν σου εἰς τυχὸν ὑπάρχουσαν κενήν θέσιν⁽³⁾. Τὸ Συμβούλιον, ἐὰν ἐγκρίνῃ τὴν πρότασιν, θὰ προτείνῃ τὸν διορισμόν σου. Ἡ ἀπόφασις θὰ ὑποβληθῇ εἰς τὴν Νομαρχίαν καὶ ὁ Νομάρχης⁽¹⁾ διὰ πράξεώς του θὰ

5. Εἰς δλα αὐτὰ τὰ ἐγγραφα πρέπει ν' ἀναφέρεται ἡ ἀκριβής ἡμερομηνία τῆς παραιτήσεως ἢ τῆς ἀπολύσεως, διότι ἡ ὑπηρεσία ἔχει νὰ ὑπολογίσῃ τὸ ἔξαμηνον.—Οἱ παραιτούμενοι ἀπὸ τῆς 20ῆς Αὐγούστου μέχρι τῆς 20ῆς Ιουνίου τοῦ ἐπομένου ἔτους (ἀρθ. 8, ἐδ. 7, N. 1242 β') καὶ οἱ ἀπολυόμενοι ἐπὶ ἐγκαταλείψει θέσεως δὲν δύνανται νὰ διορισθοῦν πρὸ τῆς παρελεύσεως ἐξ μηνῶν ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ὑποβολῆς τῆς παραιτήσεως ἢ τῆς ἐγκαταλείψεως τῆς θέσεως.

Οἱ ἀπολυόμενοι δι' ἀσυμβίβαστον διαγωγὴν ἢ ἀνικανότητα, δὲν δύνανται ν' ἀναδιορισθοῦν πρὸ τῆς παρελεύσεως ἔτους.

6. Τὸ ἐποπτικὸν συμβούλιον συνεδριάζει ἀπαξ τοῦ μηνὸς τακτικῶς (ἐκτὸς τοῦ μ. Αὐγούστου) καὶ ἐκτάκτως ὅταν παρουσιασθῇ ἀνάγκη.

7. Διὰ τὸν ὅποιον εἶναι ὑποχρεωτικὴ ἡ ἐκτέλεσις τῆς ἀποφάσεως τοῦ συμβουλίου, περὶ διορισμοῦ Δ)λον καὶ μάλιστα ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν ἀπὸ τῆς παραλαβῆς τῆς προτάσεως τοῦ ἐποπτικοῦ.

προβῆ εἰς τὸ διορισμὸν σου. Τὸ ἔγγραφον τοῦ διορισμοῦ σου θὰ σοῦ κοινοποιηθῇ διὰ τοῦ Ἐπιθεωρητοῦ μετὰ τὴν δημοσίευσίν του εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως. (Ἡ δημοσίευσις θὰ γίνῃ μερίμνῃ τοῦ κ. Νομάρχου).

Σημ. Τὸ ἐποπτικὸν προβαῖνει εἰς διορισμοὺς ἀπὸ 1ης Σεπτεμβρίου μέχρι τέλους Ἀπριλίου, ἐνῷ τὸ Ὑπουργεῖον κάμνει διορισμοὺς καὶ τὸν Μάιον. Κατὰ τοὺς θερινούς μῆνας Ἰούνιον, Ἰούλιον, Αὔγουστον δὲν γίνονται, διορισμοί. Κυτὰ μῆνα Ἰουνίου καὶ μέχρι τέλους αὐτοῦ δύναται τὸ ἐποπτικόν—εἰςηγήσει τοῦ Ἐπιθεωρητοῦ—νὰ προβῇ εἰς γενικὰ μεταβολάς.

Μόλις ὡς λάβῃς τὸ ἔγγραφον τοῦ διορισμοῦ σου θὰ σπεύσῃς νὰ παρουσιασθῇς ἐνώπιον τοῦ προϊσταμένου σου Ἐπιθεωρητοῦ καὶ θὰ ζητήσῃς νὰ δώσῃς τὸν **δροκόν τῆς ὑπηρεσίας**. Ἐὰν τυχὸν λείπῃ ὁ Ἐπιθεωρητὴς ἐκ τῆς ἔδρας του, ἵμπορεῖς νὰ δώσῃς τὸν δροκόν ἐνώπιον τοῦ Εἰρηνοδίκου τῆς ἔδρας τῆς ἐπιθεωρησεως ἢ τῆς περιφερείας εἰς τὴν ὅποιαν ἀνήκει ἢ Κοινότης τοῦ σχολείου, ὅπου ἐτοποθετήθη. Τὸ τελευταῖον γίνεται καὶ ὅταν εἶναι δύσκολον, εἰς τὸν διδάσκαλον, λόγῳ ἀποστάσεως ἢ ἐλλείψεως συγκοινωνίας, νὰ προσέλθῃ εἰς τὴν ἔδραν τῆς ἐπιθεωρησεως. Συνήθως εἰς τὸ ἔγγραφον τοῦ διορισμοῦ ἀναφέρεται ἐνώπιον τίνος δύναται ὁ ὑπάλληλος νὰ δώσῃ τὸν δροκόν τῆς ὑπηρεσίας.

Μετὰ ταῦτα συντάσσεται ἀμέσως **Πρωτόκολλον Ορκομωσίας**, (⁸) τὸ ὅποιον ὑπογράφετε δὲπιθεωρητὴς (ἢ ὁ Εἰρηνοδίκης) καὶ σὺ δὲρκισθείς. Καὶ ἀφοῦ μετὰ τοῦτο λάβῃς τὰς εὐχὰς καὶ εὐλογίας τοῦ Προϊσταμένου σου, σπεύδεις νὰ μεταβῇς εἰς τὴν θέσιν σου καὶ νὰ ἀναλάβῃς ὑπηρεσίαν (⁹) Ἐκάστη

ἡμέρα ἀργοπορίας εἶναι πρὸς ζημίαν σόν, διότι ἡ μησιθοδοσία σου θὰ ἀρχεται ἀφ' ἣς ἀναλάβῃς ὑπηρεσίαν. Ἀλλωστε ἐντὸς 20 ἡμερῶν ἐπαρκῶς δικαιολογημένων-ἀπὸ τῆς κοινοποιήσεως τοῦ διορισμοῦ σου (¹⁰) ὀφείλεις νὰ εὑρεθῆς εἰς τὴν θέσιν σου. Ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει διατρέχεις τὸν κίνδυνον νὰ χάσῃς τὰ δικαιώματά σου.

Τέλος ἐπραγματοποιήθη ὁ πόθος σου. Διωρίσθης, ὠρκίσθης, ἔφθασες εἰς τὴν Κοινότητα, ὅπου τὸ σχολεῖόν σου. Ἐὰν τὸ σχολεῖον εἶναι διτάξιον ἢ πολυτάξιον, θὰ παρουσιασθῇς εἰς τὸν Διευθυντήν, δ

9. Ὑπηρεσίαν δεν ἡμπορεῖς ν' ἀναλάβῃς κατὰ τὸν χρόνον τῶν διακοπῶν τῶν μαθημάτων-θερινῶν, Χριστογέννων καὶ Πάσχα—οὗτε καὶ εἰς ἡμέραν ἐξαιρέσιμον . . .

10. Ἡ τῆς μεταθέσεώς σου—ἄν πρόκειται περὶ μεταθέσεως.

8. Σήμερον τὴν . . . ἡμέραν. καὶ ὥραν . . . μηνὸς ἔτους . . . παρουσιάσθη ἐνώπιον ἐμοῦ τοῦ Ἐπιθ . . . (ἢ Εἰρην . . .) τῶν Δημοτ. σχολ (ὄνομα) ὁ διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ . . . καὶ χρον πράξεως τοῦ κ. Νομάρχου (ἢ Ὑπουργοῦ) διορισθεὶς (ὄνομα) εἰς τὸ Δημοτικὸν Σχολεῖον ἐζήτησε καὶ ἔδωσε τὸν ὄρκον τῆς Ὑπηρεσίας ως ἑξῆς :

«Ομινύω εἰς τὸ ὄνομα τῆς Ἄγιας καὶ Ομοουσίου καὶ Ἀδιαιρέτου Τριάδος νὰ φυλάξω πίστιν εἰς τὴν Πατρίδα καὶ τὸ Δημοκρατικὸν Πολίτευμα, ὑπακοήν εἰς τὸ Σύνταγμα καὶ τοὺς Νόμους τοῦ Κράτους καὶ νὰ ἐκπληρώσω εὐσυνεδήτως τὰ καθήκοντά μου».

Ἐφ' ὃ ἐγένετο τὸ παρόν καὶ ὑπογράφεται ως ἐπεται:

·Ο 'Ἐπιθεωρητής

·Ο δρκισθεὶς

όποιος δι’ ἐγγράφου του θὰ γνωρίσῃ ἀμέσως πρὸς Ἐπιθεωρητὴν τὴν ἀφιξίν σου καὶ τὴν ἀνάληψιν τῶν καθηκόντων σου-ἔὰν δὲ εἶναι μονοτάξιον, θὰ πράξῃς τοῦτο σὺ μόνος. Ὁ Ἐπιθεωρητὴς διὰ πράξεώς του θὰ σὲ κατατάξῃ εἰς τὸν β' αὐτὸν ποὺ δικαιούσαι νὰ καταταχθῆς¹¹⁾ καὶ θὰ σοῦ κανονίσῃ τὸν μηνιαῖον μισθόν σου. Μόλις δὲ ὡς σοῦ κοινοποιηθῇ τὸ ἐγγραφον τῆς κατάταξης ως καὶ διακα-

11. Οἱ πρωτοδιοριζόμενοι Δημοδιδάσκαλοι κατατάσσονται ἀμέσως διὰ πράξεως τοῦ Ἐπιθεωρητοῦ, εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ Ἀκολούθου (Γ' κατηγορίαν). Μετὰ δετῆς εὐδόκιμοι εἰς τὸν βαθμὸν Γραμματέως Β' (Δ' κατηγορίαν). Μετὰ τετῆς ἐν τῷ αὐτῷ βαθμῷ εὐδόκιμοι εἰς τὸν βαθμὸν Γραμματέως Α' (Ε' κατηγορ.). Μετὰ τετῆς δὲ εὐδόκιμον ὑπηρεσίαν ἐν τῷ αὐτῷ βαθμῷ (Ε' κατόπιν αἰτήσεως τῶν ιδίων—εἰδικῆς ἐκθέσεως εὐμενοῦς καὶ προτάσεως τοῦ Ἐπ.) τοῦ προτάσεως τοῦ Ἐποπτικοῦ—ἀποφάσεως τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου—δύνανται νὰ προαχθοῦν εἰς τὸν βαθμὸν Γραμματέως Α' (Ε' κατηγορ.). Μετὰ τετῆς δὲ εὐδόκιμον ὑπηρεσίαν ἐν τῷ αὐτῷ βαθμῷ (Ε' κατόπιν αἰτήσεως τῶν ιδίων—εἰδικῆς ἐκθέσεως εὐμενοῦς καὶ προτάσεως τοῦ Ἐπ.) τοῦ προτάσεως τοῦ Ἐποπτικοῦ—ἀποφάσεως τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ καὶ διὰ Προεδρικοῦ Διατάγματος δύνανται νὰ προαχθοῦν εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ Εἰσηγητοῦ (ΣΤ' κατηγορ.)—ἐφ' ὅσον ὑπαρχούσης κενῆς θέσεως θὰ διωρίζοντο ταύτον ως καὶ Διευθυνταὶ τετραταξίων, πενταταξίων ἢ ἔξαταξίων σχολείων—Ν.Δ. τῆς 21 Απριλίου 1926 «περὶ διαβαθμίσεως τῶν Δημοδιδάσκαλων». Τὰ στοιχεῖα ποὺ διφείλεις νὰ συνυποβάλλῃς κάθε φορὰν μὲ τὴν αἰτησιν πρὸς προαγωγήν σου εἶναι: ἐγ καὶ ωραῖα πιστοποιητικὰ σπουδῶν διδασκαλικῆς ὑπηρεσίας (συνταξίμου ἢ ὡς συνταξίμου δι’ Ὅπουργικῆς πράξεως ἀναγνωρισθείσης). Ο

νονισμοῦ τοῦ μισθοῦ σου, θὰ ὑποβάλῃς διὰ τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ σχολείου (ἱεραρχικῶς πάντοτε, διότι δὲν σοῦ ἐπιτρέπεται ν' ἀλληλογραφῆς, ὑφιστάμενος ὅν, ἀπ' εὐθείας μετὰ τῶν προϊσταμένων σου ἀρχῶν-Ἐπιθεωρητοῦ, 'Υπουργείου...) ἀντί γραφον ἀ καβίες τοῦ ἐγγράφου τούτου, τὸ πρωτότυπον τοῦ ἐγγράφου τῆς ὁρκωμοσίας σου μὲ αἴ τησιν νὰ συμπεριληφθῆται εἰς τὰς μισθοδοτικὰς καταστάσεις καὶ θὰ ὑποβληθοῦν εἰς τὸν Ταμίαν τῆς περιφερείας διὰ τὰ περαιτέρω. (¹²)

νέος μισθός σου (τοῦ βαθμοῦ σου) θ' ἀρχίζῃ ἀπὸ τὴν ἡμερομηνίαν τοῦ ἐγγράφου τῆς κοινοποιήσεως.

Μισθὸς ἔκαστου βαθμοῦ εἰς μεταλλικὰς δραχμὰς είναι:

Γραφέως	B'	τάξεως	100	μὲ συντελεστὴν ἐπὶ τοῦ παρόντος 12 μέχρι καὶ Γρ. B'
Γραφέως	A'	τάξεως	120	
'Ακολούθου			140	
Γραμματέως B'	>		190	
Γραμματέως A'	>		240	
Εἰσηγητοῦ			280	

Ο μισθὸς οὗτος προσαυξάνεται (λόγῳ πολυνετοῦς ὑπηρεσίας) κατὰ 5% μετὰ συμπλήρωσιν 10ετοῦς ὑπηρεσίας, κατὰ 10% μετὰ συμπλήρωσιν 15ετοῦς ὑπηρεσίας, κατὰ 15% μετὰ συμπλήρωσιν 20ετοῦς ὑπηρεσίας καὶ τέλος 25% μετὰ συμπλήρωσιν 25ετοῦς ὑπηρεσίας ἐν συνόλῳ.

12. 'Εάν πρόκειται περὶ μεταλλικῶν προσοχὴν εἰς τὴν ἡμερομηνίαν τοῦ ἐγγράφου. "Αν τοῦτο φέρῃ ἡμερομηνίαν ἐνωρίτερον τῆς 15ης τοῦ μηνὸς—ό δῆλος θὰ μισθοδοτηθῇ ἀπὸ τὴν παλαιάν του θέσιν δι' ὅλον τὸν μῆνα ἔχεινον, ἢν δὲ βραδύτερον—ἀπὸ τὴν νέαν του θέσιν.

2: ΠΑΡΑΛΑΒΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Πολὺ πιθανὸν ὅμως νὰ διωρίσθης εἰς Μονοτάξιον σχολεῖον. Ἐδῶ δὲν θὰ εὔρῃς τὸν πεπειραμένον Διευθυντὴν νὰ σὲ χειραγωγήσῃ. Ἀνάγκη νὰ ἔνεργήσῃς μόνος. Πρὶν ἡνίκα προβάλλῃς εἰς τὴν προϊσταμένην σου Ἀρχὴν τὰ προαναφερθέντα ἔγγραφα διφεύλεις νὰ παραλάβῃς τὸ σχολεῖον: «τὸ Ἀρχεῖον καὶ τὰ ἔπιπλά του». Πρέπει νὰ προηγηθῇ ἡ παραλαβή, καθόσον κάθε ἔγγραφον ποὺ θὰ ὑποβάλλῃς πρὸς τὰς προϊσταμένας σου Ἀρχάς, (ἐν γένει κάθε ἔγγραφον πρὸς πᾶσαν ἀρχὴν) πρέπει νὰ ἔχῃ πρωτοκολληθῆναι προηγούμενως-τὸ δὲ βιβλίον τοῦ πρωτοκόλλου ἀποτελεῖ μέρος τοῦ Ἀρχείου τοῦ σχολείου.

Ἐνδέχεται ὁ προκάτοχός σου Συνάδελφος νὰ εὐρίσκεται ἀκόμη ἐκεῖ διὰ νὰ σοῦ παραδώσῃ τὴν ὑπηρεσίαν, ἐνδέχεται ὅμως καὶ ὄχι. Εἰς τὴν δευτέραν περίπτωσιν θὰ ἔχῃ οὗτος παραδώσει τὸ σχολεῖον εἰς τὸν (ἔτερον διδάσκαλον, ἐὰν τὸ σχολεῖον εἶναι διτάξιον ἢ οἰονδήποτε, διδάσκαλον συνήθως τὸν ἀρχαιότερον εἰς τὴν ὑπηρεσίαν, ἐὰν τὸ σχολεῖον εἶναι πολύταξιον, δηλαδὴ τριτάξιον καὶ ἄνω ἢ εἰς τὸν) Πρόεδρον τῆς Σχολικῆς Ἐπιτροπῆς ἢ τὸν Πρόεδρον τῆς Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς Ταμείου Ἐκπαιδευτικῆς Προνοίας ἢ μέλος τι τῶν Ἐπιτροπῶν τούτων ἐν ἀπουσίᾳ τῶν Προέδρων ἢ τέλος εἰς τὸν Πρόεδρον τῆς Κοινότητος εἰς περίπτωσιν ἀνυπαρξίας Ἐπιτροπῶν. Ἡ παράδοσις διφεύλεις νὰ ἔχῃ γίνη μὲ Πρωτό-

κολλον παραδόσεως⁽¹⁸⁾). Τὸ πρωτόκολλον

13. Εἰς κάθε σχολεῖον πρέπει νὰ τηρηται καὶ Βιβλίον Πρωτοκόλλου Παραδόσεως καὶ Παραλαβῆς τοῦ σχολείου. Τὸ Πρωτόκολλον θὰ συντάσσεται καὶ θὰ καταχωριζεται εἰς τὸ Βιβλίον αὐτὸ καὶ οἱ ἐνδιαφερόμενοι θὰ λάβουν ἀκριβὲς ἀντίγραφά του. Τὸ Πρωτόκολλον συντάσσεται ως ἔξῆς:

Πρωτόκολλον παραλαβῆς

Ἐν σήμερον . . . ἦν τοῦ μηνὸς καὶ ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος ὁ ὑποφαινόμενος δημοδιδάσκαλος διορισθεὶς διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμοῦ πράξεως τοῦ (κ. Νομάρχου ἢ τοῦ 'Υπουργείου) εἰς τὸ ἐνταῦθα Δημοτικὸν σχολεῖον τῶν ἀρρένων καὶ δούς ἐνώπιον τοῦ (κ. 'Επιθεωρητοῦ ἢ τοῦ κ. Εἰρηνοδίκου) τὸν πεκανονισμένον δροκον τῆς ὑπηρεσίας ἢ μετατεθεὶς διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμοῦ πράξεως τοῦ κυρίου 'Υπουργοῦ ἥλθον καὶ ἀνέλαβον τὰ καθήκοντά μου ἐν τῷ σχολείῳ (σήμερον ἢ τὴν τοῦ μηνὸς καὶ ἡμέραν), παρέλαβον δὲ σήμερον παρὰ τοῦ (συναδέλφου μου ἢ τοῦ Προεδροῦ) τὸ σχολεῖον μετὰ τοῦ ἐν αὐτῷ ὑλικοῦ, ως καὶ τὸ 'Αρχεῖον αὐτοῦ, ἔχοντος ως ἔξῆς:

Αὔξ.	ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ	ἀριθ.	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
ἀρ.			
	A' Αρχεῖον		π. χ.
1	Μαθητολόγιον ἐτῶν...	.	εἰς καλὴν κατάστασιν, δεμένον κ. οὕ. κ.
2	Γενικὸς ἔλεγχος	.	
		.	
		.	
		.	
	B' Σχολικὰ ἔπιπλα		
	Θρανία νέου τύπου	25	τὰ 10 κατεστραμμένα...
	Πίνακες	κ. οὕ. κ.

'Εφφ' συνετάγη τὸ παρόν εἰς διπλοῦν (ἢ 3) πλοῦν)

'Ο παραδοὺς 'Ο παραλαβὼν

δὲ πρέπει νὰ ἔχῃ συνταχθῆ εἰς διπλὸν, ὥστε τὸ ἔνα νὰ τὸ παραλάβῃ ὁ ἀπερχόμενος διδάσκαλος, τὸ δὲ ἄλλο νὰ τὸ κρατῇ ὁ παραλαβὼν—καὶ ν' ἀναφέρωνται ἐν αὐτῷ μὲ κάθε δυνατὴν λεπτομέρειαν ὅλα ὅσα παραδίδονται καὶ παραλαμβάνονται. Ὁ παραλαβὼν δὲ ὀφείλει ἀμέσως νὰ γνωρίσῃ τοῦτο εἰς τὸν Ἐπιθεωρητήν, εἰς τὸν διοῖον νὰ ὑποβάλῃ καὶ ἀντίγραφον τοῦ πρωτοκόλλου. Ὁ Ἐπιθεωρητής θὰ ἔξελέγῃ, ἀπὸ τὸν φάκελλον ἢ τὸ **βιβλίον τοῦ ὑλικοῦ τῶν σχολείων τῆς περιφερείας** του, ἐὰν τυχὸν ὁ ἀπερχόμενος Διευθυντής παρέλειψε νὰ παραδώσῃ τι καὶ εἰς ποίαν κατάστασιν ἀφῆκε τὰ ὅσα παρέδωσε.

Σὺ ποὺ πρόκειται, νομίζω, νὰ ὑπηρετήσῃς εἰς μονοτάξιον σχολεῖον, θὰ παραλάβῃς τὸ σχολεῖον ἢ ἀπὸ τὸν προκάτοχόν σου ἢ, τὸ πιθανότερον, ἀπὸ μίαν σχολικὴν ἀρχήν. Πρὸιν ἢ παραλάβῃς θὰ ζητήσῃς νὰ ἰδῆς τὸ προηγούμενον πρωτόκολλον παραδόσεως. Μὲ τὴν βοήθειαν αὐτοῦ καὶ ἐπὶ παρουσίᾳ τῆς ἀρχῆς ποὺ θὰ σου παραδώσῃ τὸ σχολεῖον - θὰ ἔξετάσῃς λεπτομέρως ἐὰν ὑπάρχουν ὅλα ὅσα ἀναφέρονται εἰς τὸ παλαιὸν πρωτόκολλον καὶ εἰς ποίαν κατάστασιν εὑρίσκονται αὐτά.

Μετὰ θὰ συντάξῃς νέον πρωτόκολλον παραλαβῆς εἰς διπλοῦν, ἀμφότερα θὰ ὑπογράψετε σὺ καὶ διπλῶν καὶ θὰ κρατήσῃς διπλῶν καὶ διπλῶν τὸν Ἐπιθεωρητήν μαζὶ μὲ τὴν δήλωσιν τῆς ἀναλήψεως τῶν καθηκόντων σου. Καλὸν μάλιστα διὰ σὲ νὰ ἐπισυνάψῃς εἰς

τὴν δήλωσιν αὐτὴν καὶ **βεβαιώσιν** τῆς σχολικῆς σου ἀρχῆς περὶ τῆς ἡμέρας καθ' ἣν ἀφίχθης εἰς τὸ χωρίον καὶ ἀνέλαβες καθήκοντα.

’Αργότερον θὰ ὑποβάλῃς καὶ αἴτησιν νὰ συμπεριληφθῆς εἰς τὰς μισθοδοτικὰς καταστάσεις, μὲ ἀντίγραφον τοῦ ἐγγράφου τῆς κατατάξεώς σου καὶ τοῦ διακανονισμοῦ τοῦ μισθοῦ σου.

’Εὰν ἐπρόκειτο περὶ ἐπισήμου μισθοῦ σου καὶ κανονισμοῦ τοῦ μισθοῦ σου - (λόγω πολυετοῦς ὑπηρεσίας) ἀπὸ νέον προϊστάμενόν σου—θὰ συνυπέβαλλες μαζὶ μὲ τὰ ἀνωτέρω ἐγγραφα καὶ ἀντίγραφον τοῦ τελευταίου κανονιστικοῦ ἐγγράφου τοῦ βαθμοῦ καὶ μισθοῦ σου, δηλαδὴ τοῦ ἐπισήμου ἐγγράφου, εἰς τὸ διποῖον νὰ ἐμφαίνεται ὁ τελευταῖος βαθμὸς καὶ μισθός σου. ”Ανευ τοῦ ἐγγράφου αὐτοῦ δὲν ἥμπορεῖς νὰ συμπεριληφθῆς εἰς τὰς μισθοδοτικὰς καταστάσεις.

Σημ. ’Επίσης θὰ ὑποβάλῃς πρὸς τὸ Γραφεῖον, μετὰ τὴν ἐγκατάτασίν σου καὶ τὰ ἀπαιτούμενα στοιχεῖα διὰ νὰ καταχωρισθῆσι εἰς τὸ διδλίον «Μητρῷον τῶν θαυμάτων» Δηλαδή:

ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ Β' ΒΛΙΟΥ ΜΗΤΡΩΟΥ ΔΙΔΑΣΚΑΛΩΝ
(ΣΧΕΔΙΟΝ Κ. Κ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΟΥ)

1. Ἐπώνυμον κλπ.
 2. Σχολείον ἐνῷ ὑπηρετεῖ
 3. Ἀγαμος, ἔγγαμος, ἀριθ. τέκν. ἀρρ. θηλ.
 4. Τόπος - χωρός γενιν. - ἀριθ. μητρώου
 5. Σχολείον ἐξ οὗ ἔλαβε πτυχίον
 6. ἡμερομηνία πτυχίου - καὶ ἐγγράφου πρώτου
 διοικισμού.
 7. Μετεκταίσιδεσις. Εἰδικὰ προσόντα.
 8. Σύνολον ὑπηρεσίας μέχρι
 9. Στρατιωτ. ὑπηρεσία, χρόνος, βαθ. ἀτολ.
 10. Καυνήσοντα λοιαίτερα εἰς τὴν Κοινότητα
 11.
 12. **ΣΕΛΙΔΕΣ** **Βιβλίου ποιότητος :**
 Βιβ. πράξεων Ἑποπτικοῦ:
 , , , Ἐπιμεωρητοῦ:

Σχολεία τῆς αὐλής έτης πτυχίου διοικισθῆναι μετατελθῆναι	1) ΧΡΟΝΟΣ		ΣΥΝΟΛΟΝ		αυτία μεταβολής	ΕΓΓΡΑΦΟΥ		ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
	Διπό	Μέχρι	Έτη	Μήνες	Ημέρα	Διοικ.	Χρονολ.	

1) π. χ. 25-1-22 | 18-7-25 π. σ. π.

3. ΑΡΧΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑΙ—ΠΟΛΙΤΙΚΑΙ—ΤΟΠΙΚΑΙ

‘Ανάγκη τώρα νὰ σοῦ γνωρίσω τὰς προϊσταμένας σου κ.λ. ’Αρχάς, μὲ τὰς ὅποιας θὰ εὑρίσκεσαι εἰς ὑπηρεσιακὴν ἐπικοινωνίαν καὶ θὰ συνεργάζεσαι ὡς δημόσιος ὑπάλληλος.

Αἱ ἐκπαιδευτικαὶ προϊστάμεναι ’Αρχαὶ τοῦ Δημ(ο)λον κατὰ **Ιεραρχικὴν** τάξιν εἰναι:

Α’ 1. ‘Ο Διευθυντὴς τοῦ σχολείου.

2. ‘Ο Ἐπιθεωρητής.

3. ‘Ο Υπουργὸς μετὰ τῶν ἀντιπροσώπων του τοῦ Διευθυντοῦ τῆς Ἐκπαιδεύσεως καὶ τοῦ Τμηματάρχου τῆς Δημοτικῆς, τοῦ Δ)τοῦ τοῦ ’Αρχιτεκτονικοῦ τμήματος κ.ἄ.

Β’ 1. Τὸ Ἐποπτικὸν Συμβούλιον (διὰ τοῦ Προέδρου αὐτοῦ).

2. Τὸ Ἐκπαιδευτικὸν Συμβούλιον (διὰ τοῦ Προέδρου αὐτοῦ).

3. ‘Ο Γενικὸς Ἐπιθεωρητὴς τῶν σχολείων τῆς περιφερείας.

Γ’ Αἱ **παράλληλοι** ’Αρχαί:

1. ‘Ο Υγειονομικὸς Ἐπιθεωρητὴς τῶν σχολείων τῆς περιφερείας (μετὰ τοῦ Σχολιάτρου) καὶ

2. ‘Η Σχολικὴ Ἐπιτροπὴ, ἡ Ἐπιτροπὴ Ταμείου Ἐκπαιδευτικῆς Προνοίας (καὶ Διδακτηριακὴ Ἐπιτροπὴ).

‘Η δὲ **πολιτικὴ** προϊσταμένη του ’Αρχὴ ὁ Νομάρχης-δ ἐκπρόσωπος τῆς Σῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν λοιπῶν πολιτικῶν καὶ στρατιωτικῶν ἀρχῶν τοῦ Νομοῦ.

‘Η **τοπικὴ** ’Αρχὴ μὲ τὴν ὅποιαν θὰ συνεργάζε-

ται είναι τὸ (Δημοτικὸν καὶ τὸ) Κοινοτικὸν Συμβούλιον), ἐκπροσωπούμενον ἀπὸ (τὸν Δήμαρχον καὶ τὸν) Πρόεδρόν του.

Προκειμένου ν' ἀλληλογραφήσης ώς ἀπλοῦς Δημοδιάσκαλος μὲ τὰς ώς ἄνω Ἀρχὰς (ὑποβολὴ ἀναφορᾶς, αἰτήσεως...) θὰ ἐνεργήσης ἵερας καὶ κώστας, μέσον τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ σχολείου καὶ τοῦ Ἐπιθεωρητοῦ σου.

Καὶ εἰς περίπτωσιν κατὰ τὴν δποίαν ἔχεις νὰ διατυπώσῃς τυχὸν παράπονον κατὰ τῶν ἀνωτέρων σου (διευθυντὴν σχολείου, Ἐπιθεωρητὴν κ.ο.ν.) δόφείλεις πάλιν νὰ τηρῆς τὴν ιεραρχικὴν τάξιν, διότι δπου καὶ δπως καὶ ἀν ἐνεργήσῃς-θὰ διαβιβασθῇ ἡ ἀναφορά σου πρὸς τὴν Ἀρχήν, ἐναντίον τῆς δποίας διατυπώνεται τὸ παράπονον ἡ ἡ κατηγορία καὶ θὰ ξητηθοῦν ἀπ' αὐτὴν πληροφορίαι καὶ ἐξηγήσεις, πρὸν ἡ ληφθῇ ὑπὲρ ὅψιν ἡ ἀναφορά. Ἔτσι λοιπὸν—ὅταν πρόκειται νὰ καταγγείλῃς π.χ. τὸν Δ)τὴν σου εἰς τὸν Ἐπιθεωρητὴν—θὰ τοῦ ὑποβάλῃς τὴν ἀναφοράν σου μέσον τοῦ αὐτοῦ Δ)τοῦ, ὁ δποῖος είναι ὑπὸ τοῦ καὶ ωμένος νὰ πρωτοκολλήσῃ τὴν ἀναφορὰν καὶ νὰ τὴν διαβιβάσῃ ἀνευ χρονοτροπίης εἰς τὸ Γραφεῖον τοῦ Προϊσταμένου σας.

Κατὰ τὴν σύνταξιν τῆς ἀναφορᾶς καὶ τῆς αἰτήσεως ἀνάγκη νὰ τηρηθοῦν μερικοὶ καθιερωμένοι τύποι.

Προκειμένου περὶ ἀμέσως προϊσταμένων Ἀρχῶν (Ἐπιθεωρητίς, Ὑπουργεῖον, Νομάρχης...) ἡ ἀναφορὰ συντάσσεται ἐπὶ ἡμικλάστου χάρτου μεγάλου σχήματος (χαρτὶ αἰτήσεων) καὶ τὸ μὲν δεξιὸν μέρος

διατίθεται διὰ τὴν ἔκθεσιν τῆς ὑποθέσεως, εἰς δὲ τὸ
ἀριστερὸν γράφονται τὰ ἔξης:

α' Ἑλληνικὴ Δημοκρατία

β' (ἄν πρόκειται περὶ δημοσίου ἐγγράφου) τὸ
εἶδος τοῦ σχολείου, π.χ. Τὸ τάξιον Δημοτ. σχο-
λεῖον ἀρρένων (θηλέων, μεικτόν....., καὶ κάτωθεν
'Αριθ. Πρωτοκ.)

γ' Αἵτησις (ἢ ἀναφορὰ) τοῦ (ὅλογράφως: ἐπίθετον,
ὄνομα κύριον, ὄνομα πατρός).

δ' Περὶ (περὶ ληγόντων τῆς ὑποθέσεως συντό-
μως, ἀλλὰ περιλαμβάνοντα πλήρη τὴν ἔννοιαν, ὅπως
θὰ καταχωρισθῇ εἰς τὸ πρωτόκολλον).

ε' Χρονολογία καὶ τόπος ἐκδόσεως τοῦ ἐγγράφου
(π.χ. 'Εν..... τῇ..... 19....).

στ' Συνημμένα (τόσα ἔγγραφα, ἢν τυχὸν συνυπο-
βάλλωνται τοιαῦτα) καὶ

ζ' Ἡ διεύθυνσις τοῦ ἀναφερομένου, ὅταν προκει-
ται περὶ ἀτομικῆς ὑποθέσεως.

Προκειμένου ν' ἀλληλογραφήσῃς μὲν ἀρχὰς ἀλλας
δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ τηρήσῃς τὸν τύπον τοῦ ἡμι-
κλάστου καὶ τὰς λοιπὰς διατυπώσεις του. 'Απλῶς
γράφεις π.χ.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

'Εν..... τῇ..... 192

‘Ο Δῆμος τοῦ Δημ. σχολ.

Πρὸς

τὸν κ. ἀστυν. σταθμάρχην

'Αριθ..

Εἰς.....

“Εχομεν τὴν τιμὴν νὰ , ὅπως,
εὐαρεστούμενοι,
ἢ ἀπαντῶντες εἰς τὸ ὑπ’ ἀριθ..... ἐ.ἔ. (ἐνεστῶτος
ἴτους) ἢ π.ἔ. (παρελθόντος έτους) ἢ ὑπὸ Δ.Υ. (Δημο-
σία ‘Υπηρεσία) καὶ χρον..... ὑμέτε-
ρον ἔγγραφον περὶ τῆς (ιάδε ὑποθέσεως)
ἔχομεν τὴν τιμὴν κ.οῦ.κ.

‘Ο Διευθυντὴς

Τ (όπος) Σ (φραγῆδος) (ὑπογραφὴ)
Διὰ τὰς προϊσταμένας σου ἀρχὰς θὰ μεταχειρι-
σθῆς ἄλλην φρασεολογίαν. Π.χ.

Πρὸς

τὸ Σ)ὸν ‘Υπουργεῖον Παιδείας
καὶ Θρησκευμάτων

Εἰς Ἀθήνας

Τμῆμα Δημοτικῆς (ἢ Ἀρχιτεκτον.)
(Διὰ τοῦ κ ’Επιθεωρητοῦ τῶν Δημοτ.
σχολείων.....)

Λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ παρακαλέσω
‘Υμᾶς εὐσεβάστως, ὅπως, εὐαρεστούμε-
νοι ἢ

Εἰς ἐκιέλεσιν τῆς ὑπ’ ἀριθ..... ἐ.ἔ.
ἢ π.ἔ. ‘Υμετέρας ἐντολῆς περὶ (ιᾶς
ιάδε ὑποθέσεως)... λαμβάνω τὴν τι-
μὴν να παρακαλέσω (ἢ ν’ ἀναφέρω...)

καὶ παρακαλῶ, ὅπως, εὐαρεστούμε-
νοι,

Εὐπειθέστατος
(ὑπογρ.)

Κατὰ τὴν ἀλληλογραφίαν ἀνάγκη νὰ ἔχῃς ὑπὸψει σου καὶ τὰ ἔξῆς:

1. Τὰς πρὸς τοὺς ἀνωτέρους σου ἀναφορὰς θὰ συντάσσῃς εἰς χαρτὶ δίφυλλον, καλῆς ποιότητος καὶ μεγάλου σχήματος (αἰτήσεων). (Νὰ μὴ φειδωλεύεσαι τὸ χαρτὶ οὕτε εἰς ποιότητα οὕτε εἰς ποσότητα, ἀφοῦ μάλιστα λαμβάνῃς καὶ ἔξοδα γραφικῆς ὑλῆς.)
2. Νὰ τηρῇς καθαρειότητα ἄμεμπτον.
3. Τὰ γράμματά σου νὰ εἶναι καλογραμμένα καὶ εὐανάγνωστα.
4. Νὰ μεταχειρίζεσαι μελάνην καλῆς ποιότητος (καὶ εἰ δυνατὸν χημικὴν ἀνεξίτηλον).
5. Νὰ μὴ παραμορφώνῃς τὸ ἔγγραφον μὲ πολλὲς δίπλες. Τὸν φάκελλον νὰ τὸν ἀγοράξῃς ἢ νὰ τὸν κατασκευάξῃς ἀνάλογον μὲ τὸ μέγεθος τοῦ ἔγγραφου, διπλωμένου τοῖς ἢ τετράκις κατὰ πλάτος μόνον.
6. Νὰ δίδῃς μεγάλην προσοχὴν εἰς τὴν φρασεολογίαν σου, εἰς τὴν δρυμογραφίαν καὶ τὴν κανονικὴν στίξιν. Αἱ ἐκφράσεις σου νὰ εἶναι εὐγενεῖς καὶ δχὶ ίταμαὶ καὶ προκλητικαὶ. Αἱ προτάσεις σου σύντομοι ἢ ἐκθεσίς σου περιεκτική. Απλοῦς δὲ μῦθος τῆς ἀληθείας—καὶ τὰ πολλὰ λόγια φτώχεια. Μὲ τὸ αὐθαδες ὕφος θὰ διατρέχῃς τὸν κίνδυνον νὰ χάσῃς τὴν ὑπόθεσίν σου. Ἡ εὐγένεια δὲν σημαίνει καὶ δουλοπρέπειαν... Ἡ πιστὴ τήρησις τῶν ἀνωτέρω διαθέτει πάντοτε εὐμενῶς τὸν πρὸς ὃν ἀποτείνεσαι διὰ τὴν ὑπόθεσίν σου.
7. Νὰ κρατῇς εἰς τὸ Ἀρχεῖον τοῦ σχολείου σου ἀ κριβὲς ἀντίγραφον τῶν ἀποστελλομένων ἔγγραφων. Ἐνδεχόμενον νὰ χαθῇ κάποτε τὸ ἔγγραφον

καὶ νὰ σοῦ ζητηθῇ ἀκριβὲς ἀντίγραφόν του ἐκ νέου,
ἢ ἡ ὑπόθεσις νὰ ἔχῃ συνέχειαν καὶ συμφέρον σου
εἶναι νὰ γνωρίζῃς τὸ ἀκριβὲς περιεχόμενον τῆς προη-
γουμένης σχετικῆς ἀλληλογραφίας.

8. "Οταν λάβῃς κανένα ἔγγραφον νὰ σημειώνῃς
ἀμέσως ἐπ' αὐτοῦ τὴν χρονολογίαν τῆς
λήψης, καὶ ἀφοῦ τὸ πρωτοκόλλον τῆς—καὶ τὸν
ἀριθ. τοῦ πρωτ. κάτωθεν τῆς χρονολογίας. Ἐπὶ
τοῦ ἀπαντητικοῦ δὲ ἔγγραφου—τὸν ἀριθ. τοῦ πρωτ.
καὶ τὴν χρον. τῆς ἀποστολῆς.

**4. ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΔΙΑ ΤΑΣ ΟΠΟΙΑΣ
Θ' ΑΠΟΤΕΙΝΕΤΑΙ ΣΥΝΗΘΩΣ
Ο ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΣ ΠΡΟΣ ΤΑΣ
ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΑΣ ΤΟΥ ΑΡΧΑΣ**

1. Πρὸς τὸν Διευθυντὴν τοῦ σχολείου.

'Απόφευγε νὰ τοῦ ἀποτείνεσαι γραπτῶς. Αἱ με-
ταξύ σας ὑποθέσεις προτιμότερον νὰ διεκπεραιώνων-
ται μὲ προφορικὴν συνεννόησιν. Ἐπιτακτικὸν καθῆ-
κον, συνάμια καὶ ἀτομικὸν συμφέρον καὶ τῶν δύο σας
εἶναι: νὰ κανονίζῃ τὰς σχέσεις σας καθόλου καὶ τὰς
τυχὸν διαφοράς σας, προσωπικὰς καὶ ὑπηρεσιακάς,
ἀγάπη, ἐπιείκεια, ἀνεκτικότης, ὑποχωρητικότης... συ-
ναδελφικὴ ἀλληλεγγύη καὶ ἐπαγγελματικὴ ἀλληλοϋ-
ποστήριξις—ὑπὸ τὸν ἀπαράβατον δρον, διτὶ οὐδέποτε
διὰ κοινῆς συμπατιγνίας θέλετε καταδολευθῆ τὴν
'Υπηρεσίαν καὶ θέλετε ἀποκρύψει τὴν ἀλήθειαν ἀπὸ
τὴν προϊσταμένην σας 'Αρχήν. 'Ο Ἐπιθεωρητής σας
πρέπει νὰ εἶναι ἐνήμερος δλων τῶν διατρεχόντων

εἰς τὸ σχολεῖον καὶ τοῦτο διὰ νὰ ἡμπορῷ νὰ προλαμβάνῃ τὰ δυσάρεστα καὶ νὰ σᾶς ὑπερασπίζεται εἰς δυσκόλους σας περιστάσεις. Ἐνόσφι μάλιστα εἰσθε δημόσιοι ὑπάλληλοι—ή ἀπόκρυψις τῆς ἀληθείας θ' ἀποβῆ εἰς βάρος σας μίανημέραν. Μὴ σπεύδῃς ν' ἀποδίδῃς εἰς τὸν Δ)τῆν σου διαθέσεις δῆθεν ἐκθρικὰς ἐναντίον σου—ἔὰν εὑρεθῇ οὗτος εἰς τὴν δυσάρεστον θέσιν νὰ σοῦ κάμῃ παρατηρήσεις: διὰ τὰς τυχὸν καθυστερήσεις σου, διὰ τὰς ἀπουσίας σου, διὰ τὴν ἀκαταστασίαν εἰς τὰ τετράδιά σου..., νὰ σημειώνῃ τὰς ἀπουσίας ή τὰς ἀργοπορίας σου εἰς τὸ βιβλίον τῆς παρουσίας καὶ ἀναφέρῃ ὅλ' αὐτὰ εἰς τὸν Ἐπιθεωρητήν σας, ἐκτελῶν οὕτω τὸ καθηκόν του (βλ. Περὶ τῶν ἔργων τῶν Δ)τῶν Β.Δ.τῆς 16 Ἀπριλ. 1915 καὶ δσα ἄλλα τῷ ἀναθέτῃ δ Ἐπιθ)τῆς ἴδιαιτέρως). Οὐδέποτε αἱ διαφοραί σας νὰ ἔξερχωνται ἀπὸ τὸ κατώφλι τοῦ σχολείου. Ἡ Κοινωνία ἂς μὴ πληροφορηται τίποτε, ἂς μὴ δοθῇ ἀφορμὴ ἐπεμβάσεως εἰς τὴν πολιτικήν. Καὶ δταν ἀκόμη ὑπάρχουν μεταξύ σας ἀντιθέσεις—ή ἐκτὸς τοῦ σχολείου ἐμφάνισίς σας νὰ είνε ἄψογος καὶ ἀμεμπτος. Τὰ ἐν οἴκῳ μὴ ἐν δήμῳ...

2. Πρὸς τὸν Ἐπιθεωρητήν. — (Διὰ τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ σχολείου).

A'. Ὁ κάθε δάσκαλος:

- a' Δήλωσις ἀναλήψεως καθηκόντων — μετὰ διορισμόν.
- β' » ἐπαναλήψεως » — » λῆξιν ἀδείας ἀπουσίας.

- γ' Αἰτησις ἀδείας ἀποστολῆς Σχολιάτρου πρὸς ἔξετασιν εἰς περίπτωσιν σοβαρὰς ἀσθενείας.
- δ' » κατατάξεως (εἰς βαθμὸν) ἢ προαγωγῆς ἢ κανονισμοῦ προσαυξήσεως μισθοῦ λόγῳ πολυτεοῦς ὑπηρεσίας.
- ετ' » ἀπονομῆς Συντάξεως.
- ζ' » μεταθέσεως εἰς ἔτερον σχολεῖον τῆς αὐτῆς περιφερείας ἢ σχολεῖον ἄλλης περιφερείας (πρὸς γνωμάτευσιν), παραιτήσεως κ.ο.ύ.κ.

B'. 'Ο Διευθυντὴς ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρων.

- θ' Δῆλωσις ἐνάρξεως τοῦ σχολικοῦ ἔτους καὶ παρουσίας κατ' αὐτὴν τοῦ προσωπικοῦ.

ΠΑΡΑΤΗΡ. Τὸ σχολικὸν ἔτος ἀρχίζει ἀπὸ τὴν 15ην Σ)βρίου καὶ λήγει τὴν 15ην 'Ιουλίου. Αἱ ἐγγραφῶν τακτικὰ ἀπὸ 1ης 8)βρίου. Τὸ 15θήμερον τῶν ἐγγραφῶν είναι καιρὸς ἐργασίας (προπαρασκευαστικῆς) καὶ εἰς οὐδένα ἐπιτρέπεται ν' ἀπουσιάσῃ ἐκ τοῦ σχολείου ἢ νὰ δυστροπήσῃ νὰ παραμείνῃ εἰς τὸ σχολεῖον κατὰ τὰς κεκανονιστέους ἡμέρας μὲ τὴν πρόφασιν, διτι μαθήματα δὲν γίνονται ἢ δια ἡ ἐργασία τῶν ἐγγραφῶν ἐπιβαρύνει μόνον τὸν Διευθυντήν. Οἱ Διῆλοι εἶναι ύποχρεοι μὲν οι νὰ βιηθοῦν τὸν Διῆλην εἰς δῆλας τὰς ἐργασίας τοῦ σχολείου καὶ μάλιστα τὴν γραφικήν.

- ι' 'Υποβολὴ πίνακος ἐγγραφέντων μαθητῶν.
- ια' » ὥρολογίου προγράμματος μαθημάτων πρὸς ἔγκρισιν.
- ιβ' » πρακτικοῦ εἰσαγωγῆς ἐγκεκριμένων βι-

- βλίων¹ (διὰ τὸ ἔπόμενον σχολικὸν ἔτος).
ιγ' Ὑποβολὴ τριμηνιαίας ἐκθέσεως πρὸ τῶν διακοπῶν τῶν Χριστουγέννων, πρὸ τῶν διακοπῶν τοῦ Πάσχα καὶ κατὰ τὴν λῆξιν τοῦ σχολικοῦ ἔτους (ἐκθεσις γενική).
ιδ' » πίνακος ὑγείας καὶ νοσηρότητος τῶν μαθητῶν κατὰ τριμηνίαν (τέλος Δεκεμβρίου, τέλος Μαρτ. καὶ τέλη Ιουνίου).
ιε' » πίνακος ἀποτελεσμάτων κατὰ τὴν λῆξιν τοῦ (σχολ. ἔτους)
 » ἐκθέσεως (πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον διὰ τοῦ Ἐπ)τοῦ τελέσεως Γυμναστικῶν ἐπιδείξεων.
ιζ'. » μηνιαίων δηλώσεων παρουσίας τοῦ προσωπικοῦ, ἐκκλησιασμοῦ τῶν μαθητῶν καὶ τακτ. φοιτήσεως αὐτῶν. κ.ἄ.δ.

3. Πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον.

- α' Αἴτησις διορισμοῦ.
β' » μεταθέσεως.
γ' » ἀδείας κανονικῆς (πλέον τῶν 15 ἡμερῶν συνήθως, ἀλλὰ καὶ διιγωτέρων—κατὰ τὰς περιστάσεις).
δ' » ἀδείας ἀναρρωτικῆς.
ε' » τριμήνων ἀποδοχῶν (μετὰ ἀπόλυτιν, οὐχὶ λόγῳ τιμωρίας).
στ' » κανονισμοῦ συντάξεως κ.ἄ.δ.

4. Πρὸς τὸ Ἐκπαιδευτικὸν Συμβούλιον.

- α' Αἴτησις μεταθέσεως εἰς σχολ. ἑτέρας ἐκπαιδ. περιφερείας.
β' Ὑποβολὴ ἐνστάσεως (ἔφεσις) κατ' ἀποφά-

(1) Τὸ πρακτικὸν συντάσσεται εὐθὺς μετὰ τὴν σχολικὴν ἕօρτὴν ἐπὶ τῇ λῆξι τῶν μαθημάτων. Μεταβολὴ εἰς τὰ βιβλία ἡμπορεῖ νά γίνῃ, κατόπιν ἐγκρίσεως τοῦ ἀρμοδίου Ἐπιθεωρητοῦ.

σεως Ἐποπτικοῦ συμβουλίου, δταν τοῦτο
ἔχῃ ἐπιβάλει ποιηὴν χρηματικὴν (πρό-
στιμον) πλέον τοῦ ἑνὸς μηνιαίου μισθοῦ
τοῦ ὑπαλλήλου, ποιηὴν ἀπολύσεως (προ-
σωρινῆς ἢ δριστικῆς) ἢ ποιηὴν μεταθέ-
σεως (μετάθεσις λόγῳ τιμωρίας) ἢ μετά-
θεσιν ἀπλῶς πρὸς τὸ συμφέρον τῆς
ἐκπαιδεύσεως.

**5. Πρὸς τὸν Ὅγειονομικὸν Ἐπιθεωρητὴν τῶν
σχολείων ἢ τὸν σχολιατρὸν.**

- α' Ἀναφορὰ δταν πρόκειται νὰ ἐμβολιασθοῦν οἱ μαθ.
β' » δταν παρουσιασθῇ ἐπιδημία εἰς τοὺς μα-
θητὰς κ.ἄ.δ.π.

6. Πρὸς τὸν Νομάρχην.

Ὑποβολὴ ἀπολογισμοῦ διαχειρίσεως τῆς Σχολικῆς
Ἐπιτροπῆς, ως γραμματεὺς αὐτῆς (συνυ-
πογράφων μετὰ τοῦ Προέδρου) κατὰ
μῆνα Αὔγουστον, διὰ τὸ σχολικὸν ἔτος
Σ)βρίου—Αὐγούστου ἑκάστου ἔτους κλπ.

5. ΕΓΓΡΑΦΗ - ΦΟΙΤΗΣΙΣ ΚΑΙ ΔΟΚΙΜΑΣΙΑ ΜΑΘΗΤΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚ. [ΣΧΟΛΕΙΩΝ]

1. Αἱ κανονικαὶ ἐγγραφαιὶ εἰς τὸ Δημοτικὸν Σχολεῖον διαρκοῦν ἀπὸ 1ης μέχρι 15ης Σεπτεμβρίου, τὰ δὲ μαθήματα ἀρχίζουν τακτικὰ ἀπὸ 1ης Ὀκτωβρίου.

‘Ο Διευθυντὴς τοῦ σχολείου εὐθὺς μετὰ τὴν λῆξιν τοῦ σχολικοῦ ἔτους ζητεῖ ἐγγράφως ἀπὸ τὸν Πρόεδρον τῆς Κοινότητος ἢ τὸν Δήμαρχὸν τῆς πόλεως πίνακα τῶν παιδιῶν, ἀρρένων καὶ θηλέων, ποὺ συνεπλήρωσαν ἢ πρόκειται νὰ συμπληρώσουν ἔως τὴν 31ην τοῦ Δεκεμβρίου τοῦ νέου σχολικοῦ ἔτους τὴν νόμιμον πρὸς ἐγγραφὴν ἡλικίαν, ἥτοι τὸ 6ον ἔτος.

2. Οἱ πρόεδροι τῶν Κοινοτήτων καὶ οἱ δήμαρχοι τῶν πόλεων ὁφείλουν νὰ καταρτίσουν τὸν πίνακα τοῦτον κατ’ ἐνοίλας καὶ νὰ τὸν παραδώσουν, ἢ νὰ τὸν ἀποστείλουν ἐπὶ ἀποδείξει, ἔως τὴν 14ην Σεπτεμβρίου τὸ ἀργότερον, εἰς τὸν προϊστάμενον τοῦ σχολείου (ἢ τὸν Ἐπιθεωρητὴν, ἐὰν πρόκειται περὶ τῶν σχολείων τῆς ἔδρας τοῦ).

3. ‘Ἐὰν κανεὶς τούτων δεν ἥθελε συμφωνεῖν πρὸς τὴν αἵτησιν (1) τοῦ προϊσταμένου τοῦ σχολείου—ό τελευταῖος ὁφείλει ν’ ἀναφέρῃ τοῦτο εἰς τὸν οἰκεῖον Νομάρχην. ‘Ο Νομάρχης καλεῖ εἰς ἀπολογίαν τὸν δυστροποῦντα Πρόεδρον ἢ Δήμαρχον καὶ δύναται νὰ τὸν τιμωρήσῃ μὲ πρόστιμον μέχρι χιλίων δραχμῶν. Τὸ πρόστιμον αὐτὸν εἰσπράττεται ὑπὲρ τοῦ σχολικοῦ ταμείου.

4. ‘Ολίγον τι πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ σχολικοῦ ἔτους ὁ προϊστάμενος τοῦ σχολείου ὑποχρεοῦται νὰ τοιχοκολλήσῃ εἰς τὴν θύραν τοῦ σχολείου καὶ εἰς τὸ κεντρικώτερον μέρος τῆς Κοινότητος (ἢ καὶ νὰ δημοσιεύσῃ διὰ τῶν ἐντοπίων ἐφημερίδων) δῆλωσιν, μὲ τὴν διποίαν καθιστῷ γνωστὸν εἰς τοὺς κατοίκους (ἢ τοὺς ἐνορίτας) τὸν χρόνον τῆς ἐνάρξεως καὶ τῆς λήξεως τῶν ἐγγραφῶν καὶ τὰς συνεπείας ποὺ θὰ ἔχῃ ἢ μὴ ἔγκαιρος ἐγγραφὴ καὶ ἢ μὴ τακτικὴ μετὰ ταῦτα φοίτησις τῶν ὑποχρέων πρὸς ἐγγραφὴν καὶ φοίτησιν

μαθητῶν. Σιγχρόνως δὲ τοιχοκολλῆ καὶ πίνακα τῶν παιδίων, ἀρρένων καὶ θηλέων, ποὺ συνεπλήρωσαν ἔως τότε (1η Σ)βρίον) ἡ πρόκειται νά συμπληρώσουν μέχρι 31ης Δ)βρίου τοῦ νέου σχολικοῦ ἔτους τὴν νόμιμον πρὸς ἐγγραφὴν ἡλικίαν, δηλ. τὸ δον ἔτος τῆς ἡλικίας των.

5. Τὴν 1ην Ὁκτωβρίου ὁ προϊστάμενος τοῦ σχολείου εἰδοποιεῖ ἐγγράφως (ἐπὶ ἀποδείξει, ταχιδρομικῶς εἰς τὰς πόλεις ἡ διὰ τῆς ἀστυνομικῆς ἀρχῆς εἰς τὰ χωριά) τοὺς γονεῖς ἡ κηδεμόνας τῶν μαθητῶν — ποὺ δὲν ἐνεγράφησαν κατὰ τὸν χρόνον τῶν ἐγγραφῶν (15 - 30 Σ)βρίον) — ὅτι παρέχεται εἰς αὐτοὺς προθεσμία 15 ἡμερῶν, ὀριζομένη ἀπὸ 1ης Ὁκτωβρίου, διὰ νὰ ἐγγράψουν τὰ τέκνα των καὶ ὅτι ὑπὸ τῆς 16ης Ὁκτωβρίου ὑπόκεινται εἰς (τὰς διὰ τοῦ ἀρθ. 6, τοῦ Ν. Δ. τῆς 5 Μαΐου 1926 ὁρίζωμένας) ποινάς: α' πρόστιμον 10 δρχ. διὰ κάθε ἡμέραν ἀπονοσίας ἀπὸ 1—20 Ὁκτωβρίου, β' ἀπὸ 40 λεπτῶν τῆς δρχ. καθ' ὅραν μέχρι 200 δρχ. ἐν σινόλῳ δι' ἀπονοσίας ἀπὸ 1ης Ν)βρίου, καὶ ἐξῆς, ὅταν αἱ ἡμερήσιαι ἀπονοσίαι εἶναι ὀλιγώτεραι τοῦ μηνός, γ' 20 δραχμῶν διὰ κάθε ἡμέραν ἀπονοσίας, ἀν αἱ ἡμερήσιαι ἀπονοσίαι ὑπερβοῦν τὸν μῆνα καὶ δ' διὰ φύλακίσεως 5 ἡμερῶν μέχρι 3 μηνῶν, ἀν αἱ ἡμερήσιαι ἀπονοσίαι ὑπερβοῦν τοὺς δύο μῆνας.

Σημ. α' Διὰ τοὺς μὴ ἐγγραφέντας ἐγκαίρως ἡ 1—15 Ὁκτωβρίου προθεσμίᾳ σημειώνεται ὡς χρόνος ἀπονοσίας.

Σημ. β' Βλ. κατωτέρω Ἐρμηνευτικὴν ἐγκύρωλιον Ὑπουργείου Δικαιοσύνης τῶν διατάξεων τοῦ Ν. Δ. τῆς 5 Μαΐου 1926 «περὶ διοχρεωτικῆς φοιτήσεως χρονολογ. 10 Δ)βρίου 1926 (¹)».

1) Ἐρμηνευτικὴ ἐγκύρωλιος τοῦ Ὑπουργείου Δικαιοσύνης ἐπὶ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ Ν. Δ. τῆς 5-5-26).

Κτέσιπιν ἐρωτημάτων ὑποθληθέντων ἡμῖν ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ νομοθετ. διατάγματος τῆς 5 Μαΐου 1926 «περὶ διοχρεωτικῆς φοιτήσεως εἰς τὸ δημοτικὸν σχολεῖον» ἐκρίναμεν ἀναγκαῖον διπλας παράσχωμεν καὶ ἐγκυρώσως τὰς κάτωθι σχετικὰς διηγήσας.

1. Ἐκ τοῦ ἀρθρ. 1 τοῦ ρηθέντος Ν. Δ., καθ' ὃ ἡ διοχρέω-

6. Τ' ἀστυνομικὰ ὅργανα δφείλουν νὰ συλλαμβάνουν καὶ νὰ ὁδηγοῦν εἰς τὸ σχολεῖον τὰ τυχὸν ἐκτὸς αὐτοῦ κατὰ τὰς ὥρας τῆς διδασκαλίας περιφερόμενα παιδιά.

7. Ὄταν μαθητὴς ἡ μαθήτρια ἀπουσιάσῃ - ὀφείλει ὁ προϊστάμενος τοῦ σχολείου νὰ πληροφορήσῃ αὐθημερόν τὸν κηδεμόνα ἡ γονέα περὶ τούτου. Ὁ κηδεμὼν ἡ ὁ γο-

οις τῆς φοιτήσεως εἰς τὸ δημοτικὸν σχολεῖον ἀρχεται μόνον ἀπὸ τῆς συμπληρώσεως τοῦ διου ἔτους τῆς ἡλικίας καὶ διαρκεῖ μέχρι τῆς λήψεως ἀπολυτηρίου ἐξατάκτου δημοτικοῦ σχολείου ἡ ἐνδεικτικοῦ ἀναλόγου τάξεως ἄλλου σχολείου, ἀλλ' οὐχὶ πέραν τοῦ 14ου ἔτους τῆς ἡλικίας, σαφῶς προκύπτει ὅτι ἡ ὑποχρέωσις αὗτη παύει ἀμια τῇσι συμπληρώσει τοῦ 14ου ἔτους τῆς ἡλικίας, καὶ ἀν ἔτι ὁ συμπληρώσας τὴν ἡλικίαν ταύτην δὲν ἔλλει τὸ ώς ἀνω ἀπολυτήριον ἡ ἐνδεικτικόν.

2. Ἐκ τοῦ ἀρθροῦ 12 τοῦ αὗτοῦ ν.δ. ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὸ ἀρθρ. 1 τοῦ αὗτοῦ συνάγεται ὅτι αἱ διατάξεις τοῦ εἰρημένου διατάγματος ἐφαρμόζονται ἀλλὰ τοὺς ἀπὸ τῆς ἰσχύος αὗτοῦ καὶ ἐφεξῆς συμπληρωντας τὸ διον ἔτος τῆς ἡλικίας, 6.) διὰ τούς πρὸ τῆς δημοσιεύσεως αὗτοῦ συμπληρώσαντας τὸ διον, ἀλλ' οὐχὶ γαὶ τὸ 12ον ἔτος τῆς ἡλικίας. Ἀρα οἱ πρὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ ρηθέντος ν. δ. συμπληρώσαντες τὸ 12ον ἔτος δὲν ὑπόκεινται εἰς ὑποχρεωτικὴν φοιτησιν.

3. Οἱ προϊστάμενοι τῶν σχολείων, μηγύνοντες τοὺς γονεῖς ἡ κηδεμόνας τῶν μηδημῶν ἡ ἀτάκτως φοιτώντων παιδῶν, ὑποχρεοῦνται νὰ ἐμφανισθῶσιν, ἀν κλητησθῶσιν, ὡς μάρτυρες εἰς τὸ ἀκροατήριον, ἐκτές ἀν κατὰ τὴν πραγμάτωρισιν ἐξητάσθησαν ἐνόρκως καὶ δὲν ζητεῖ τὴν αὐτοπρόσωπον ἐμφάνισιν ὁ δημόσιος κατήγορος ἡ δὲν διατάξῃ ταύτην τὸ δικαστήριον (ἀρθρον 112 — 124 Ποιν. Δικον.).

4. Δύο ἀξιοποίους παραβάσεις προβλέπει τὸ εἰρημένον ν. δ. ητοι: 1) ἐν ἀρθρ. 6 τὴν ὑπὸ τοῦ γονέως ἡ κηδεμόνος παράλειψιν τῆς ἐμπροθέσμου ἐγγραφῆς τοῦ παιδός, 2) ἐν ἀρθρ. 7, τὴν ὑπὸ τοῦ γονέως ἡ κηδεμόνος ἀμέλειαν τῆς ἀνελλιποῦς φοιτήσεως τοῦ ἐγγραφέντος παιδός, ητις ἀμέλεια εἴγαι ἀξιόποινος μόνον ἀν

νεύς ήμπορεῖ νὰ δικαιολογήσῃ, μὲ τὴν ἔγκρισιν τοῦ Διευθυντοῦ, πέντε τὸ πολὺ ήμερησίας ἀποισίας κατὰ μῆνα.' Αποισίαι περισσότεραι τῶν πέντε καὶ μέχρι δεκαπέντε ήμερῶν δικαιολογοῦνται μόνον δι' ἀσθένειαν τοῦ μαθητοῦ, ποὺ ἐ-

ὅ πατεῖ ηθελεν ἀπουσίασι ὑπὲρ τὸν μῆνα ἀδικαιολογήτως (ἄρθρ. 7 πιράγρ. 6').

Περὶ τῆς εὐθύνης τοῦ γονέως ἢ αηδεμόνος ἐν περιπτώσεις ἀδικαιολογήτου ἀπουσίας τοῦ μαθητοῦ ἢ μαθητρίας ἐπὶ διάστημα μη ὑπερβαίνον τὸν μῆνα, σύδενα λόγον ποιεῖται τὸ εἰρημένον ν. διάταγμα. 'Ἐκ τοῦ δι: δημητ., κατὰ τὸ ἄρθρ. 15 αὐτοῦ, καταργεῖται πᾶσα διάταξις ἀντικειμένη πρὸς αὐτό, ἔπειται διτι ταραμέναις ισχυρὰ πᾶσα ἀλλη διάταξις ρυθμίζουσα θέμα περὶ οὗ τοῦτο δὲν προβλέπεται. Τοιαύτη δὲ εἶναι ἡ τοῦ ἄρθρ. 6 τοῦ νόμου 16) 18 Φεβρουαρίου 1834 «περὶ δημοτικῶν σχολείων», ἣτις οὕτω παραμένει ισχυρὰ καὶ ἐφαρμοστέα, καὶ καθ' ἥν «εἰς γονεῖς μὴ ὑποχρεοῦντας τὰ τοιαύτης ἡλικίας (5—12 ἑτῶν, νῦν 6—14 ἢ 12, κατὰ τὰς ἄνω διακρίσεις) τέκνα τῶν νὰ φοιτῶσιν εἰς τὰ σχολεῖον ἐπιβάλλεται. δι' ἐκάστην ὥραν ἀπουσίας τοῦ παιδός ἀπὸ τὸ σχολεῖον πρόστιμον οὐχὶ διλιγώτερον τῶν 10 λεπτῶν, μὴ ὑπερβαίνον δὲ τὰς 50 δραχμάς» (νῦν 40 λεπτῶν καθ' ὥραν καὶ μὴ ὑπερβαίνον τὰς 200 δραχ.). συμφώνως πρὸς τὸ ἄρθρ. 2 τοῦ ν. δ. τῆς 25 (28) 'Ιουλίου 1925 περὶ αὐξῆσεως τῶν χρηματικῶν ποινῶν καὶ προστίμων). 'Αλλὰ κατὰ ρητὸν γράμμα τῆς διατάξεως ταύτης μόνον γονεῖς εὐθύνονται, οὐχὶ δὲ καὶ αηδεμόνες ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ, ἀντιθέτως πρὸς τὸ ν. δ. τῆς 5ης Μαΐου 1926, διπερ εἰς τὰς ὅπ' αὐτοῦ προνοούμενας περιπτώσεις ἐν ίση εὐθύνῃ τίθησι τόν τε γονέα καὶ τὸν αηδεμόνα.

5. 'Η διάταξις τῆς τελευταίας περιόδου τοῦ ἐδαφίου γ' τοῦ ἄριθ. 3 τοῦ νομοθετικοῦ διατάγματος τῆς 5 Μαΐου 1926, καθ' ἥν πταισματοδίκης εἰσάγει τὰς μηνύσεις δι' απ' εὐθείας κλήσεως, ἐτέθη προφανῶς ὅπὸ τὴν προσπόθετιν τῆς ἐφαρμογῆς τῶν διατάξεων τῶν ἄριθ. 85 καὶ 86 τοῦ τατὰ τὸν αὐτὸν περίου χρόνον ἐκδοθέντος νομοθετικοῦ διατάγματος τῆς 20 'Απριλίου 1926 περὶ τροποποιήσεως, συμπληρώσεως καὶ ἀντικαταστάσεως ἄρθ. τεινῶν τῆς Ποιν. Δικονομίας, καθ' ἡ ἐπὶ πταισματικῶν

γινεν ἐγκαίρως γνωστὴ εἰς τὴν διεύθυνσιν τοῦ σχολείου καὶ ἐβεβαιώθη μὲ πιστοποιητικὸν τοῦ θεράποντος ἵατροῦ, ἐν ἐλλείψει δὲ ἵατροῦ, μὲ αὐτοψίᾳν τοῦ προϊσταμένου τοῦ σχολείου.

Δι’ ἀπονοίας ἐκ νόσου περισσοτέρας τῶν 15 ἡμερῶν ἀπαιτεῖται πάντωτε ἐνδειξις ἵατροῦ.

8. Οἱ προϊστάμενοι τῶν σχολείων ὑποχρεοῦνται ν’ διειδικασία γίνεται ἀνευ κατηγορίας. Ἀλλ’ αἱ διατάξεις αὗται τοῦ ρηθέντος N. Δ. τῆς 20 Ἀπριλίου 1926 οὐδέποτε ἴσχυσαν καὶ τελευταῖον κατηγράφθησαν διὰ τοῦ ἀπό 10) 13 Σεπτεμβρίου 1926 N. Δ. «περὶ καταργήσεως δικαστῶν τινῶν τῶν N. διατάγμάτων». Ἀρα ἡ συγκρότησις τοῦ πταισματοδικείου καὶ ἐπὶ τῶν δικῶν τούτων γίνεται κατὰ τὰς σχετικάς διατάξεις τῆς Ποιν. Δικονομίας αἵτινες δὲν ἔπαυσαν ἴσχύουσαι, ἀφοῦ ὡς εἰρηται, δὲν ἐτέθη παντάπαισιν εἰς ἐπαρμογὴν τὸ N. Δ. τῆς 20ης Ἀπριλίου 1926, πλὴν τῶν ἀριθμῶν 1,21 καὶ 124 αὗτοῦ.

‘Αλλ’ οὖτε δύναται νὰ γίνη δεκτὸν ὅτι αὗτὸ τοῦτο, τὸ ἄριθ. 6 τοῦ ὡς ἀνω N. Δ. τῆς 5 Μαΐου 1926, ἀσχέτως πρὸς τὸ μὴ ἴσχυσαν N. Δ. τῆς 5 Μαΐου 1926, ἐτροποποίησε τὴν σύνθεσιν τοῦ πταισματοδικείου ἐπὶ τῶν ἀνω δικῶν. ‘Αν προύτιθετο τοιούτο την μεταβολὴν τῆς συνθέσεως, ἐπειδόλλετο νὰ δρίσῃ ρητῶς ταύτην, ὡς ἔπραξε τὸ N. Δ. τῆς 20 Ἀπριλίου 1926 εἰς τὰ ὡς εἰρηται ἄρθρ. 85 καὶ 86 αὗτοῦ, Προφανές ἐπομένως εἶναι δτὶς ἡ φράσις «ὅ πταισματοδικῆς εἰςάνει δι’ ἀπ’ εὐθείας κλήσεως αλπ.» ἐτέθη κατὰ παράλειψιν τῆς δρειλομένης νομικῆς ἀκριβολογίας. ‘Αλλιώς τε ὡς ἔχει ἡ παράγραφος γ’ τυγχάνεις ἀνεψήρμοστος. Διότι κατὰ τὴν α’ παράγραφον τοῦ αὗτοῦ ἄριθ. 6 τιμωροῦνται γονεῖς καὶ κηδεμόνες ἀμελήσαντες νὰ ἐγγράψωσι τὰ τέκνα των ἐμπρεθέομως διὰ πρεστίμου δραχ. 10 δι’ ἕκαστην τιμέραν παρερχομένην ἀπὸ τῆς λήξεως τῆς ταχθείσης πρές ἐγγραφὴν προθεσμίας μέχρι τέλους. ‘Οκτωβρίου ἔκαστου ἔτους, πέραν δὲ τῆς προθεσμίας ταύτης, ἦτοι διὰ πᾶσαν ἡμέραν παρερχομένην ἀπὸ 1 Νοεμβρίου καὶ ἐφεξῆς διὰ προστίμου δραχ. 20. Καὶ ἐνῷ ταῦτα κελεύει ἡ ἡ παράγραφος, ἔρχονται αἱ παράγραφοι γ’ καὶ δ’ λέγουσαι: «γ) τὴν 1 Νοεμβρίου δ πρεστάμενος τοῦ σχολείου μηνύει τοὺς γονεῖς ἡ κηδεμόνας τοὺς ἐξακολου-

άναφέροιν εις τὸν Ἐπιθεωρητήν, κατὰ τὸ τέλος ἐκάστου μηνός, κάθε πληροφορίαν σχετικὴν μὲ τὰς ἀποισίας τῶν μαθητῶν, καθὼς καὶ ὅ, τι ἐνήργησαν διὰ μηνύσεις κ.λ.π. (ώς δύεις οὐν αἱ διατάξεις τοῦ Ν. Δ. τῆς 5-5-26 περὶ ὑποχρεωτ. φοιτ.) π.-χ. πόσοι (καὶ ποῖοι) μαθηταὶ καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ἀποισίασαν τὸν (τάδε) μῆνα, ποῖα τὰ αἴτια τῆς ἀποισίας, ἀν ἐμηνύθησαν οἱ γονεῖς κ. οὐ κ.

9. Προϊστάμενος σχολείου ἀμελήσας νὰ ἔκτελέσῃ τὰς διὰ τοῦ Ν. Δ. 5-5-26 καθοριζόμενας ὑποχρεώσεις του τιμωρεῖται ἀπὸ τὸ Ἐποπτικὸν Συμβούλιον α' μὲ πρόστιμον μέχρι τοῦ ἡμίσεος τοῦ μισθοῦ τοι, β' ἐν ὑποτροπῇ μὲ δλόκηληρον τὸν μισθὸν καὶ γ' ἐν ἐπαναλήψει μὲ προσω-

θυῦντας τὴν πρός τὸ σχολεῖον καὶ τὰ τέκνα των ἀσύγνωστον ἀμέλειαν κλπ».

«δ') Οἱ παραχθάται τιμωροῦνται διὰ φυλακίσως 5 ἡμερῶν μέχρι τριῶν μηνῶν κλπ». Πρόσθηλιον, διτὶ ἢ γ' παράγραφος δρᾶσιςα χρόνον μηνύσεως τὴν πρώτην Νοεμβρίου, ὡς ἐξακολουθοῦντας ἀμέλειαν τῶν γονέων ἢ κηδεμόνων ἐννοεῖ τὴν μετὰ τὴν πάροδον τῆς πεδός ἐγγραφὴν προθεσμίας. Ταύτην δημος ἢ ἀ παράγραφος κολάζει ὡς πταῖται μετὰ προστίμου δραχ. 10 καθ' ἡμέραν, διπλασιάζουσα μόνον τὴν ποινὴν ἀν ἢ ἀμέλεια ἐξανολουθῇ καὶ μετὰ τὴν 1 Νοεμβρίου ἐνῷ αἱ παράγραφοι γ' καὶ δ' τὴν αὐτὴν ἀμέλειαν τὴν ἐπιδεικνυομένην μέχρι τέλους 'Οκτωβρίου, ὑποχρεοῦσι τὸν διάδακαλον νὰ καταμηνύῃ τὴν 1 Νοεμβρίου καὶ κολιζεύσιν ὡς πλημμέλημις διὰ φυλακίσεως.

Θὰ ἡδύνηται τις Ιωιὲ νὰ ὑποθέσῃ διτὶ δὲ νομοθέτης ἡθελεν οὕτω νὰ κολάζῃ τὴν καθ' ὑποτροπῇ ἀμέλειαν πρός ἐγγραφὴν, κατὰ παράκαλεις τῶν γεν.κῶν περὶ ὑποτροπῆς δρειμῶν τοῦ ἄριθ. 111 τοῦ Ποιν.Νέμου. Πλὴν τὴν τοιαύτην ἐνδέμυχον αὐτοῦ σκέψιν δὲν δέδειχλωσεν ἐν προκαταμένῳ προτεχνήτως, εἰναὶ δὲ γνωτὸν ἐτι ἐπὶ ποινικῆς ὅλης δὲν εἰναὶ ἐπιτετραμμένη ἢ διασταλτικὴ ἐρμηνεία, διαν μάλιστα δι' αὐτῆς ἐπιβάλληται ποινὴ διὰ περίπτωσιν μὴ ρητῶς ἐν τῷ νόμῳ προβλ.πομένην (ἄρθ 7 τοῦ Συντάγματος καὶ 11 τοῦ Ποιν. Νέμοι). Πρόκεινται συνεπῶς δύο σύγχρονοι διατάξεις τὴν αὐτὴν ἀξιόποιον πρᾶξιν διὰ διεφόρου ποινῆς κολάζου-
ΠΡΑΚΤ. ΟΔΗΓ. ΔΛΟΥ-Κ. Κ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΟΥ

φινήι ἀπόλυσιν μέχρι τριῶν μηνῶν ἥ καὶ δριστικήν τοιαύτην.

Σημ. Οἱ ἄρρενες προσερχόμενοι πρὸς κατάταξιν εἰς τὸν στρατὸν—εἰναι: ὑποχρεωμένοι νὰ προυσιάζουν τὸ ἐκ τῆς 6ῆς τάξεως τοῦ Δημοτικοῦ σχολείου ἀπολυτήριον τῶν ἥ τὸ ἐκ τῆς 3' τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔνδεικτεικόν των. "Οὓσιοι ἐφοίτησαν ἐλλιπῶς (ὅσοι δὲν ἔλαβαν ἀπολυτήριον 6ῆς ἥ ἐπεικτικόν 6' Ἑλλ.) θὰ ὑπηρετήσουν εἰς τὸν στρατὸν ἐπὶ πλέον τῆς κεκανονισμένης θητείας των τόσους μῆνας—ὅσα σχολικά ἔτη ἀπὸ τοῦ 7ου—12ου ἔτους τῆς ἡλικίας των δὲν ἐφοίτησαν εἰς τὸ σχολεῖον.

10. Ἀπὸ τὴν ὑποχρεωτικήν φοίτητιν ἐξαιροῦνται παιδιά, ἄρρενα καὶ θήλεα, α' τὰ ἀποδεδειγμένως ἀνίκανα πόσις μάθητιν ἀπὸ οἰανδήποτε ἀναπηρίαν καὶ β' ὅσα—μὲν ἐπίσημα πιστοποιητικά, κεκυρωμένα ἀπὸ τὸν ἀρμόδιον

οαι καὶ μέχρις οῦ ἀρθρῷ νομοθετικῶς ἥ ἀντινομία αὕτη, ἐπιειλλεται ἥ ἐφαρμογὴ τῆς ἐπιεικεστέρας.

6. Ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ τῶν διατάξεων τῶν παραγγράφων 6' καὶ δ' τοῦ αὐτοῦ ἀρθρ. 6 τοῦ ιδίου ν. δ. συνάγεται διε τὸ ἐπιεικαλλόδμειον πρόστιμον (οὗχι δὲ καὶ τὰ ζικαστικά ἕξοδα) χάνειαπράτεταις οιμιώνως τῷ ἀρθρ. 12 τοῦ νόμου ΓΩΟΒ' τοῦ 1911 καὶ τοῦ σχετικοῦ Β. Δ. τῆς 19 Αὐγούστου 1911 ὑπὸ τοῦ γραμματέως τοῦ δικαστηρίου, ἀλλ' ὑπὸ τοῦ ταμίου τῆς Σχολικῆς Ἐπιτροπῆς ὑπὲρ τοῦ ταμίου ταύτης. "Αν δ' ὁ ἐφειλων διυτροπῆ, τότε ἥ εἰσπρατέεις ἐνεργεῖται κατὰ τὰς ισχυούσας περὶ εἰσπράτεεων δημοσίων ἁπόδων δικτέεις ὑπὸ τοῦ δημοσίου ταμίου, διετις ἁπόδεις ταῦτα εἰς τὸ Σχολικὸν Ταμείον ἐπὶ τῇ 6ίσαις τῶν ἀποστελλομένων εἰς αὐτὸν δ. πλευράν ἀποθείεων. Κατ' ἀκολουθίαν δὲ μματεὺς τοῦ δικαστηρίου δικαιεῖται νὰ εἰσπάτῃ μόνον τὰ δικαστικά ἕξοδα καὶ τέλη, ἐκκαθαρίζει δὲ τὰ πρόστιμα καὶ πέμπει τὰς σχετικὰς καταχωτά· εἰς εἰς τὸν ταμίαν τῆς σχολικῆς ἐπιτροπῆς πρὸς εἰσπρατέειν αὐτῶν.

'Ἐν Ἀθήναις τῇ 10 Δεκεμβρίου 1926.

'Ο 'Υπουργός

Κ. Αγγελόπουλος

έπιθετορητήν, ἀποδείξοιν, ὅτι ἐφοίτησαν εἰς ιδιωτικὰ σχολεῖα ἢ ἐδιδάχθησαν κατ' οἶκον.

Σημ. Διὸ τὰ σωματικῶς ἢ διανοητικῶς ἀνάπηρα παιδιά ἀπαιτεῖται ἢ γνωμάτευσις τοῦ 'Υπουργικοῦ Ἐπιθεωρητοῦ τῶν σχολείων (ἢ καὶ τοῦ Σχολιστροῦ) ἢ ἔνορχος κατάθεσις δύο ἐπιστημόνων ίστροῦν εἰς Εἰρηνολικεῖσιν.

11. Οὐδεὶς ἐγγράφεται εἰς τὴν 1ην τάξιν τοῦ δημοτικοῦ σχολείου, ἀν δὲν εἶναι βεβαιωμένον, ὅτι σινεπλήρωσεν ἡ μέλλει νὰ σιμπληρώσῃ εἰς τὸ τέλος τοῦ Δ)βρίου τὸ διονέσιον τῆς ήλικίας του.

12. Πρὸς πιστοποίησιν τοῦ ἔτους τῆς γεννήσεως οἱ ἀρρενες παροισιάζονταν *Πιστοποιητικὸν* τοῦ Δημάρχου ἢ τοῦ Προέδρου τῆς Κοινότητος, εἰς τὸ διποίον ἐμφαίνεται τὸ ἐπώνυμον τοῦ παιδιοῦ, τὸ δνομά του, τὸ δνομα τοῦ πατρός του, τὸ ἔτος τῆς γεννήσεως, ἢ Κοινότης (ἢ δημος) εἰς τὴν διποίαν εἶναι ἐγγραμμένος καὶ δ ἀριθμός τοῦ μητρόφου. Τὸ *Πιστοποιητικὸν* τοῦτο θά ἐκδίδεται μὲ τέλος χαρτοσήμου 20 δοχμῶν (ἀξίας 26 δραχ.) κατόπιν αἰτήσεως (δριχ. 2,50+0.80) τοῦ πατρός ἢ τοῦ κηδεμόνος του πρὸς τὸν Δήμιαρχον ἢ τὸν Προέδρον τῆς Κοινότητος. Τὰ δὲ *θήλεα παροισιάζονταν βεβαίωσιν* (ἐφ' ἀπλοῦ χάρτου) τοῦ 'Εργασίου τῆς Κοινότητος ἢ τοῦ Προέδρου—διονέσιον τηροῦνται τακτικὰ δημιοτολόγια καὶ διὰ τὰ θήλεα.

13. "Ἐκιστον σχολεῖον ἔχει ιδίαν περιφέρειαν. "Οπου λειτουργοῦν περισπότερα τοῦ ἑνὸς σχολεῖα, ἀρρένων ἢ θηλέων, τὴν περιφέρειαν ἑκάστου δοιᾶς εἰς τὸ 'Εποπτικὸν Συμβούλιον. Τὸ αὐτὸν Συμβούλιον δοιᾶς εἰς ποίαν σχολικὴν περιφέρειαν ὑπάγονται οἱ σινοικισμοί, εἰς τοὺς διποίους δὲν λειτουργοῦν σχολεῖα.

14. Τὰ παιδιά ἐγγράφονται καὶ φοιτοῦν εἰς τὸ σχολεῖον τῆς περιφέρειας των. Γονεῖς, ποὺ θέλοιν νὰ ἐγγράψουν τὰ τέκνα των εἰς σχολεῖον ἄλλης περιφέρειας ἢ εἰς ιδιωτικὸν ἢ νὰ τὰ διδάξουν κατ' οἶκον, διφείλουν νὰ γνωστοποιήσουν τοῦτο ἐγγράφως εἰς τὸν προϊττάμενον τοῦ σχολείου τῆς περιφέρειας των ἐντὸς τοῦ χρόνου τῶν ἐγγραφῶν (1—15 Σεπτεμβρίου).

Τὰ δύνοματα τῶν μαθητῶν αὐτῶν ἀναγράφει ὁ Δ)τῆς, δῆμα τῇ δηλώσει, εἰς τὸ Μαθητολόγιον, μετὰ τῶν σχετικῶν παρατηρήσεων.

15. Μετὰ τὴν λῆξιν τοῦ χρόνου τῶν ἐγγραφῶν (τὴν 16ην Σεπτεμβρίου) ἔξετάζει ὁ προϊστάμενος τοῦ σχολείου— μὲ τὴν Σχολικὴν Ἐπιτροπὴν -ἄν ἐνεγράφησαν εἰς τὸ Μαθητολόγιον ὅλα τὰ πρὸς φοίτησιν ὑπόχρεα παιδιά τῆς σχολικῆς περιφερείας καὶ καταρτίζει πίνακα τῶν τυχὸν μὴ ἐγγραφέντων (προαχθέντων καὶ στασίμων). Τὸν πίνακα αὐτὸν τοιχοκολλᾷ εἰς τὴν θύραν τοῦ σχολείου καὶ εἰς τὸ κεντρικώτερον μέρος τῆς Κοινότητος, τὰ δὲ δύνοματα τῶν μαθητῶν (τοῦ πίνακος) καταχωρίζει εἰς τὸ Μαθηματολόγιον (τὴν 1 Ὀκτωβρίου) ὡσάν νὰ ἥσαν τακτικοὶ μαθηταί. Συγχρόνως δὲ εἰδοποιεῖ καὶ τοὺς γονεῖς ἢ τοὺς κηδεμόνας των ἐγγράφως καὶ ἐπὶ ἀποδείξει (βλέπ. ἀνωτέρῳ § 5).

16. Τὸ διάστημα τὸ μέχρι τῆς ἐνάρξεως τῆς φοιτήσεως τῶν οὗτως ἐγγραφομένων, καθὼς καὶ τὸ μέχρι τῆς ἐγγραφῆς τῶν ἔξι ἀγνοίας τοῦ διευθύνοντος τὸ σχολεῖον τυχὸν μὴ ἐγκαίρως ἐγγραφέντων—λογίζεται χρόνος ἀπουσιῶν.

17. Οἱ γονεῖς, τῶν ὄποιών τὰ τέκνα διδάσκονται καὶ οἴκοι τὰ μαθήματα τῆς 4ης, 5ης καὶ 6ης τάξεως, ὑποβάλλουν, εἰς τὸ τέλος ἑκάστου σχολικοῦ ἔτους, εἰς τὸν προϊστάμενον τοῦ δημοσίου δημιοτικοῦ σχολείου τῆς περιφερείας των Πιστοποιητικῶν (μὲ τ.χ. δραχ. 20) τοῦ διδ.λον (πτυχιούχων δημοδιδ.ισκάλου), ποὺ ἐδίδαξε τὰ τέκνα των, εἰς τὸ δύπλιον ν' ἀναφέρεται ποῖα μαθήματα ἐδιδάχθησαν κατὰ τὸ ἔτος τάδε καὶ ἐπὶ πόσας ὥρας τὴν ἐβδαμάδι τὸ καθένα μάθημα. Μόνον ἔτσι ἀποκτοῦν τὸ δικαίωμα νὰ παρουσιάσουν ἐν καιρῷ τὰ τέκνα των εἰς κατατακτήριον ἢ ἀπολυτήριον ἔξετασιν εἰς δημόσιον σχολεῖον.

10. Εἰς τὴν δην καὶ 6ην τάξιν ἐγγράφονται, δυνάμει τοῦ ἐνδεικτικοῦ των, καὶ φοιτοῦν ὑποχρεωτικῶς—όχι μόνον δσοι προήχθησαν, δὲν ἐνεγράφησαν δμως εἰς Ἑλληνικὸν σχολεῖον ἀλλὰ καὶ δσοι ἐξητάσθησαν πρὸς κατάταξιν εἰς Ἑλλ. σχολεῖον καὶ ἀπερρ. φθησαν, ἢ ἀφοῦ ἔγιναν δεκτοὶ καὶ ἐνεγράφησαν, δὲν φοιτοῦν εἰς αὐτό. Τοὺς τοιούτους μαθη-

τάς είναι ύποχρεωμένος νά τους παρακολουθῇ ὁ Δ)τῆς τοῦ δημοτικοῦ σχολείου καὶ ὅχι τοῦ Ἑλληνικοῦ. 'Ο Δ)τῆς τοῦ Ἑλληνικοῦ ὁφείλει μόνον νά καθιστᾷ ἐνήμερον, διὰ τὴν ἀποτυχίαν εἰς τὰς κατακτηρίους ἔξετάσεις ἡ διὰ τὴν φοίτησιν τῶν ἐπιτιχόντων μαθητῶν, τὸν Δ)τὴν τοῦ δημ. σχολείον, ἀπὸ τὸ ὄποιον προέρχονται οἱ μαθηταὶ οὗτοι.

19. *Μεταγραφὴ* ἀπὸ σχολείου εἰς σχολεῖον ἐπιτρέπεται - ἀν προσηκοντας βεβαιωθῇ, ὅτι μετώφησεν ἡ θίνογένεια τοῦ μαθητοῦ ἀπὸ τόπου εἰς ἄλλον τόπον ἡ ἀπὸ σχολικῆς περιφερείας εἰς ἄλλην. 'Η μετοίκησις πρέπει νά πιστοποιηθῇ ἀπὸ τὴν ἀστυνομικὴν ἀρχὴν ἡ τὸν Πρόδεδρον τῆς Κοινότητος.

Δι' ἄλλοις λόγοις ἐπιτρέπεται μεταγραφὴ μόνον τῇ ἀδείᾳ τοῦ Ἐπιθεωρητοῦ, πρὸς τὸν ὄποιον διαβιβάζει ὁ Δ)τῆς τοῦ σχολείου τὴν αἴτησιν τοῦ γονέως ἡ κηδεμόνος τοῦ μαθητοῦ.

'Η μεταγραφὴ ἐνεργεῖται ἐπὶ τῇ βάσει ἀποδεικτικοῦ, τὸ ὄποιον ἔκδίδει ὁ Δ)τῆς τοῦ σχολείου ἀπόπου πρόκειται ν' ἀποφοιτήσῃ ὁ μαθητής. Τὸ ἀποδεικτικὸν συντάσσεται ἐφ' ἀπλοῦ χάρτου καὶ περιλαμβάνει ἀπαραιτήτως τὸ ἔτος γεννήσεως, τὸν ἀριθμὸν μητρώου, τὴν Κοινότητα, τὴν τάξιν κ.ο.ν.κ. (Βλ. Μέρος Β' «περὶ Ἀρχείου» τὸ κεφ. περὶ Μαθητολογίου).

20. Τὰ μαθήματα τῶν δημοτικῶν σχολείων λήγουν ἐντὸς τοῦ δειπτέρου δεκαημέρου τοῦ μηνὸς Ἰουνίου καὶ ἡ *Σχολικὴ έσορτή*, ἐπὶ τῇ λήξει τοῦ σχολικοῦ ἔτους, διεξάγεται τὴν Ιην Κυριακὴν μετὰ τὴν 15ην τοῦ μηνός. Τὸ *πρόδρομον* τῆς έσορτῆς καταρτίζεται ἀπὸ τὸν Σύλλογον τῶν διδ)λων, προσκαλοῦνται δὲ εἰς αὐτὴν αἱ τοπικαὶ Ἀρχαί, οἱ γονεῖς καὶ οἱ κηδεμόνες τῶν μάθητῶν καὶ λοιποὶ πολῖται. Κατὰ τὴν σχολικὴν έσορτὴν ἀπαγορεύεται κάθε ἐπίδειξις ποὺ ἀπαιτεῖ ἴδιαιτέρων προπαρασκευὴν κοινωνικὴν διὰ τοὺς μαθητάς. 'Εκτὸς ἀσμάτων καὶ ἀπαγγελιῶν, συντόμων καὶ ἐπικαίρων, ὁ Δ)τῆς τοῦ σχολείου κάμνει ἀπολογισμὸν τῆς σχολικῆς ἐργασίας καθ' ὅλον τὸ λῆξαν ἔτος καὶ ἀνακοινοῖ τ' ἀποτελέσματα τῆς ἑτησίας προόδου τῶν μαθητῶν (¹).

1: Βλ. περὶ «Βιθμολογίας». Μέρος Β' κεφ. «Γενικός Ἐλεγχος» καὶ «Ἡμερήσιος Ἐλεγχος».

Ἐάν ἡ περιφέση μάλιστα ἐπιδίδει καὶ τὰ ἐνδεικτικὰ τῶν προαχθέντων, ώς καὶ τ' ἀπολυτήρια τῶν ἐξ τῆς θης τάξεως ἀπολιγομένων.

Σημ. — Εἰς τὰ Ἐνδεικτικὰ 1ης καὶ 2ης τάξεως ἐπικολλᾶται ἔνσημα ἐκπαιδ. προνοίας 2 δρχ. (ἀξίας 2,60 δρχ.), τῆς 3ης, 4ης καὶ 5ης—4 δρχ. (δρχ. 5,20), εἰς τὸ ἀπολυτήρια τῷ 6ης τάξεως (τῷ σημειώσιν σχολείων) 4 δρχ. προνοίας καὶ 40 δραχμ. ἐκπαιδεύτων τε ὧν (ἀξίας ἐν συνόλῳ 57,20 δρχ.). — Φίξ τὰ ἐνδεικτικὰ 4ης καὶ 5ης πρός κατάταξιν εἰς ηγιασιον Ἐλληνικὸν σχολ. = 1 προνοίας καὶ 20 ἐκπαιδ. τελῶν (ἐν συνόλῳ ἀξίας 31,20 δρχ.). — Εἰς τὰ ἐνδεικτ. 4ης καὶ 5ης πρός κατάταξιν εἰς ιδιωτικὸν Ἐλληνικὸν σχ.= 4 προνοίας καὶ 30 ἐκπαιδ. τελῶν (ἐν συνόλῳ ἀξίας 14,20 δρχ.). — Εἰς τὸ ἀπολυτήρια 6ης τάξεως ιδιωτικῶν δημοτικῶν σχολείων= 4 προνοίας καὶ 60 ἐκπαιδ. τελῶν (ἐν συνόλῳ ἀξίας δρχ. 83,20 δρχ.). — Εἰς τὸ ἀπολυτικὰ τῶν κατ' ιδίαν διδαχθέντων μαθητῶν ἐκάστη: τῶν τριῶν τάξεων 4ης, 5ης καὶ 6ης: ἂν ἡ κατατακτήριος ἐξέτασις γ' νῦ εἰς δημόσιον σχολεῖον= 4 προνοίας καὶ 40 ἐκπ. τελῶν (συν. ἀξ. 57,20 δρχ.), ἂν δὲ εἰς ιδιωτικὸν= 4 προνοίας καὶ 60 ἐκπαιδ. τελῶν (συν. ἀξ. 83,20 δρχ.).

'Αντίγραφα πιστοποιητικῶν καὶ πινγίων ἐκδίδονται ἐπὶ 15)δράχμου χιλιοσήμου ἐκπαιδ. τελῶν. (N. 3485).

21. Εἰς σχ. ίλεια δπωσδήποτε ἀργοῦντα, τὸ ἀποτελέσματα τῆς ἑτητίας προόδου τῶν μαθητῶν ἀνακοινοῦνται μόλις ὡς ἐπαναληφθοῦν τὰ μαθήματα κατὰ τὸ ἐπόμενον ἔτος. Πρὸς ἐκδοσιν τῶν ἀποτελεσμάτων, ἐὰν τιχὸν ἐλλείπουν τὸ ἀναγκαῖα στοιχεῖα, ὑποβάλλονται οἱ μαθηταὶ εἰς δοκιμασίαν: τῶν κατωτέρων 4ων τάξεων προφορικῶς, τῆς 5ης γραπτῶς εἰς τὰ Γλωσσικὰ καὶ τὰ Μαθηματικὰ—προφορικῶς εἰς τὰ λοιπὰ μαθήματα καὶ τῆς 6ης γραπτῶς εἰς δλα τὰ μαθήματα—κατόπιν εἰδικῆς διαταγῆς τοῦ Ἐπιθ. ωρητοῦ.

22. Εἰς δσα μέρη, ἔνεκα ιδιωτέρων λόγων, ψύχων κλπ., διακόπτονται τὰ μαθήματα κατὰ τὸν χειμῶνα, ἡ Σχολεικὴ ἔσορτὴ τελεῖται τὴν πρώτην Κυριακὴν μετά τὴν 15ην Αύγουστου. Εἰς τὰ θερινὰ αὐτὰ σχολεῖα αἱ γραπταὶ διζετάσεις ἐνεργοῦνται: 1. πρὸ τῶν διακοπῶν τοῦ χειμῶνος, 2. τὴν

τελευταίαν ἔβδομάδα τοῦ Μαΐου καὶ 3. τὴν προηγουμένην
τῆς σχολικῆς ἔσορτῆς ἔβδομάδα.

Σημ. Δι' ἐξαιρετικού λόγους ἡμπρεῖ τὸ ἐποπτικὸν Συμβούλιο νὰ δρίσῃ καὶ ἀλλως τὰ τῶν ἐξετάσεων τούτων καὶ τῆς Σχολικῆς ἔσορτῆς.

6. ΟΙ ΕΞ ΙΔΙΩΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΠΡΟΕΡΧΟΜΕΝΟΙ ΚΑΙ ΟΙ ΚΑΤ' ΟΙΚΟΝ ΔΙΔΑΧΘΕΝΤΕΣ

2º. Κατατακτήριον ἑξέτασιν διὰ οίανδήποτε τάξιν (ἐκτὸς τῆς 1ης) τοῦ δημοτικοῦ σχολείου ὑφίστανται—ὅσιι προέρχονται ἀπὸ ιδιωτικὰ σχολεῖα ἀνεγνωρισμένα καὶ ὅσοι ἐδιδάχθησαν κατ' οἰκον (βλ. ἀνωτέρῳ § 14)—εἰς τὸ σχολεῖον τῆς περιφερείας ὅπου κατοικοῦν ἢ καὶ εἰς σχολεῖον ἄλλης περιφερείας, ἀλλὰ κατόπιν ἐγκρίσεως τοῦ ἀρμοδίου Ἐπιθεωρητοῦ.

Ἐάν μὲν πρόκειται περὶ κατατάξεως εἰς τὴν 2ην καὶ 3ην τάξιν—ἀρχεῖ ἀπλῇ βεβαίωσις τοῦ γονέως ἢ τοῦ κηδεμόνος τοῦ μαθητοῦ, διτὶ ἐδιδάσκετο κατ' οἰκον τὰ ὑπὸ τοῦ Ε.Α. Προγράμματος ὁρίζομενα μαθήματα, ἐάν δὲ εἰς τὴν 4ην, δην καὶ 6ην—πρέπει νὰ ἐπισιναφθῇ εἰς τὴν γραπτὴν αἴτησιν καὶ πιστοποιητικὸν σπουδῆς τοῦ διευθύνοντος τὸ ιδιωτικὸν σχολεῖον, εἰς τὸ δποιον ἐφοίτησεν ὁ μαθητής, θεωρημένον ἀπὸ τὸν ἀρμόδιον Ἐπιθεωρητὴν ἢ τὸν νόμιμον ἀντιπρόσωπόν του, ἢ πιστοποιητικὸν τοῦ διδάξαντος κατ' οἰκον δ.δ.)λου (βλ. ἀνωτ. § 14 καὶ 17 καὶ σημ. τῆς § 20).

Οὐδεὶς ἐν τούτοις ἐγγράφεται εἰς τὴν τάξιν, διὰ τὴν δποιαν ἐκφίθη ἀξιος διὰ τὰς γνώσεις του—ἄν ἔχῃ ἡλικίαν μικροτέραν ἐκείνης ποὺ ἀναλογεῖ εἰς τὴν τάξιν αὐτήν.

24. Ἀπολυτήριον ἑξέτασιν (ἀπὸ τὴν 6ην τάξιν) ὑφίστανται καὶ ὅσοι προέρχονται ἀπὸ ιδιωτικὰ σχολεῖα ἀνεγνωρισμένα, καθὼς καὶ ὅσοι ἐδιδάχθησαν κατ' οἰκον,—εἰς δποιον σχολεῖον ἥθελε τοὺς παραπέμψει ὁ ἀρμόδιος Ἐπιθεωρητής, κατόπιν αἱτήσεως τῶν γονέων ἢ τῶν κηδεμόνων των. Εἰς τὴν αἱτησιν ἐπισινάπτονται πιστοποιητικὰ σπουδῶν ἐκάστης τῶν τριῶν ἀνωτέρων τάξεων τοῦ δη-

μοτικοῦ σχολείου, χαρτοσημασμένα κανονικῶς καὶ ἐκδεδο-
μένα ἀπὸ διδασκάλους προσοντούχους. Εἰς τὰ πιστοποιη-
τικὰ ἀ· αφέρονται τὰ διδαχθέντα μαθήματα καὶ δ χρόνος
κατὰ τὸν δρόπονταν ἐδιδάχθησαν. 'Επίσης ἐπισυνάπτεται καὶ
ἐπίσημος βεβαίωσις (Δημάρχου η Προέδρου Κοινότητος),
ὅτι δ μαθητὴς ἔχει τὴν νόμιμον ἡλικίαν (οὐχι δηλ. μικροτέ-
ραν τῶν 12 ἑτῶν)—καὶ εἶναι ἐγγεγραμμένος ὑπ' ἀριθ. μη-
τρόφου (τάδε) εἰς τὸ μητρόφον τῆς Κοινότητος (τάδε). Προ-
κειμένου δὲ περὶ ιδιωτικοῦ σχολείου ἀνεγνωρισμένου—πρέ-
πει τὸ πιστοποιητικὸν σπουδῆς νὸν εἶναι θεωρημένον ἀπὸ
τὸν ἀρμόδιον 'Επιθεωρητὴν η τὸν νόμιμον ἀντιπρόσω-
πόν του.

Σημ. Κατατακτήριον η ἀπολυτήριον ἔξετασιν ἥμπορει νὰ
ὑποστῇ δ μαθ. καὶ δταν δὲν προσαγάγῃ τ' ἀπαιτούμενα δικαιο-
λογητικά—ἔταν τὸ 'Εποπτικὸν Συμβούλιον διὰ πράξεώς του
ῆθελε κρίνει. Οτι η προσαγωγή των εἶναι ἀξένατος ἔνεκα
ώρισμάν λόγων.

25. 'Η κατατακτήριος καὶ η ἀπολυτήριος ἔξετασις τῶν
μαθητῶν τούτων γίνεται καὶ τὸν πρὸς ἐγγραφὴν μαθη-
τῶν κεκανονισμένον χρόνον (1—15 Σ)βρίου), ἀφοῦ ἔξελεγ-
χθοῦν καλῶς τὰ προσαγόμενα δικαιολογητικά ἐνώπιον
δλων τῶν διδασκάλων τοῦ σχολείου. Δι' ἔξαιρετικοὺς λό-
γιοις ἐπιτρέπεται κατατακτήριος ἔξετασις καὶ εἰς ἄλλην
ἐποχὴν τοῦ σχ. ἔτους, ἀλλὰ μόνον κατόπιν ἐγκρίσεως τοῦ
ἀρμόδιον 'Επιθεωρητοῦ.

Οι μ. ἔξετάζονται προφορικῶς μὲν μόνον, δταν πρό-
κειται περὶ κατατακτηρίου ἔξετάσεως διὰ μίαν τῶν τριῶν
κατωτέρων τάξεων, γραπτῶς δὲ καὶ προφορικῶς, δταν
πρόκειται περὶ ἀπολυτηρίου ἔξετάσεως η κατατακτηρίου
διὰ μίαν τῶν τριῶν ἀνωτέρων τάξεων. 'Η γραπτὴ δοκιμα-
σία γίνεται διὰ μὲν τὴν δην τ. εἰς τὰ Γλωσσικὰ καὶ τὰ
Μαθηματικά, διὰ δὲ τὴν δην εἰς δλα τὰ μαθήματα ἔκτὸς
τῶν τεχνικῶν. Τὰ γραπτὰ δοκίμια φυλάσσονται εἰς τὸ
σχολείον τούλαχιστον ἐπὶ δύο ἔτη.

'Η ἔξετασις τῶν τοιούτων μαθητῶν δὲν ἥμπορει νὰ
γίνῃ εἰς τὰ σχολεῖα ποὺ ὑπηρετοῦν οἱ διδ)λοι ποὺ τοὺς

ἴδιαξιν ίδιαιτέρως. Μετά τὴν δοκιμασίαν, γραπτήν ἡ προφορικήν, ὁ Συλλογος τῶν διδασκάλων τοῦ σχολείου συντάσσει πρᾶξιν τῶν ἀποτελεσμάτων, ἀντίγραφον δὲ τοῦ πρακτικοῦ ὑποβάλλει πρὸς τὸν ἀρμόδιον 'Επιθεωρητήν.

7. ΤΟ ΑΡΘΡΟΝ 12 ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ 2145 ΠΡΟΣΘΕΤΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑ ΔΗΜΟΔΙΔΑΣΚΑΛΩΝ.

26. 'Απαγορεύεται εἰς τοὺς λειτουργοὺς τῶν σχολείων τῆς δημοτικῆς ἐκπαίδευσεως νὰ διδάσκουν ίδιαιτέρως τοὺς μαθητὰς τοῦ σχολείου των ἢ νὰ διδάσκουν ίδιαιτέρως κατὰ τὰς ἐργασίμους ὥρας αὐτοῦ ἢ νὰ διδάσκουν ἐκτὸς τοῦ σχολείου των καθ' ἑβδομάδα περισσοτέρας τῶν 12 ὥρων [εἰς τὰς ὁποίας συνυπολογίζονται καὶ αἱ φραι τῆς ἐπιμισθίψ εἰς δημόσια σχολεῖα διδασκαλίας].

27. Οἱ ἀναλαμβάνοντες ίδιωτικὴν διδασκαλίαν ὑποχρεοῦνται νὰ εἰδοποιοῦν περὶ τούτου ἀμέσως τὸν οἰκεῖον 'Επιθεωρητήν διὰ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ σχολείου δπου, ὑπηρετοῦν, δηλοῦντες τὸ ὄνομα τοῦ ίδιωτικοῦ σχολείου ἢ τοῦ μαθητοῦ τὸν ὄποιον διδάσκουν. τὸ ποσδὴν τὴν ὥρων καὶ τὸ εἶδος τῶν μαθημάτων.

28. Οἱ διευθυνταὶ πάγτων τῶν σχολείων τῆς δημοτικῆς ἐκπαίδευσεως ὑποχρεοῦνται νὰ παραμείνουν ἐν αὐτοῖς καθ' ἀπάσας τὰς ἐργασίμους ὥρας, οἱ δὲ λοιποὶ διδάσκαλοι ἀνὰ εἰς καθ' ἐκάστην καὶ κατά σειράν, δριζομένην ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ σχολείου, καθ' ἀπάσας τὰς ἐργασίμοις ὥρας, διδάσκοντες ἢ ἀναπληροῦντες ἐλλείποντας συναδέλφους ἢ ἐπιτηροῦντες τὸν μαθητὰς κατὰ τὰ διαλειμματα, τὰς παιδιὰς καὶ τὰς ἄλλας ἐν τῷ σχολείῳ ἐπασχολήσεις αὐτῶν, πάντες δὲ νὰ μετέχουν τῶν ἐκδρομῶν, τῶν ἔσορτῶν καὶ τῆς λοιπῆς ζωῆς τοῦ σχολείου.

Σημ. (Βλ. καὶ ἀρθ. 13 τοῦ Ν. Δ. τῆς 5-5-26 περὶ ὑποχρ. φοιτήσ.): «Οἱ προϊστάμενοι τῶν σχολείων καὶ ἀπαν τὸ διδακτικὸν πρωταρπικόν διφείλουν νὰ παρευρίσκωνται κατὰ τὴν ημέραν τῆς ἀνάρξεως τῶν ἐγγραφῶν εἰς τὰς θέσεις τῶν (15ην Σ)θρίου)

διπαγορευομένης τῆς χορηγήσεως ἀδειας καθ' δλον τὸν
πρῶτον μῆνα ἀπό τῆς ἐνάρξεως αὐτῶν.

«Οἱ διδάσκαλοι τῶν πολυταξιῶν δημοτικῶν σχολείων
ὁφείλουν νὰ συντρέχουν τοὺς διευθυντὰς εἰς τὴν ἐφαρμο-
γὴν τῶν διατάξεων τοῦ παρόντος».

30. Αρθ. 14. Ν. Δ. 24 Αύγ. 1928.—Καθορισμὸς ήλικίας.

“Οπου εὶς τοὺς νόμους γίνεται λόγος περὶ τῆς ήλικίας
μαθητῶν ἢ τοῦ διδακτικοῦ καὶ ἐποπτικοῦ προσωπικοῦ τῶν
σχολείων τῆς μέσης καὶ δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως, αὕτη
εὑρίσκεται ὡς ἔξης :

‘Εάν ὑπάρχῃ ληξιαρχικὴ πρᾶξις γεννήσεως, ἢ χρονο-
λογία τῆς πράξεως ταύτης εἶναι τὸ μόνον ἀποδεικτικὸν
μέσον τῆς ήλικίας. ’Εάν δὲν ὑπάρχῃ ληξιαρχικὴ πρᾶξις
γεννήσεως λαμβάνεται τὸ ἐν τῷ μητρῷ τοῦ οἰκείου δή-
μου ἢ τῆς κοινότητος ἀναφερόμενον, ὡς ἡμέρα δὲ γεν-
νήσεως ἢ 1η Ιανουαρίου τοῦ ἔτοις τούτου. ’Εάν δὲν
ὑπάρχῃ μήτε ληξιαρχικὴ πρᾶξις γεννήσεως μήτε μητρῷ,
ἢ ήλικία πιστοποιεῖται διὰ δικαστικῆς ἀποφάσεως, ἐφ'
ἄπαξ λαμβανομένης. ’Εάν δὲ διὰ τῆς δικαστικῆς ἀποφά-
σεως ἀποδεικνύεται μόνον τὸ ἔτος γεννήσεως, ὡς ἡμέρα
γεννήσεως λογίζεται ἢ 1η Ιανουαρίου τοῦ ἔτοις τούτου.

Αλλότροι ερθογόνοι αύτει το σπαχαίον. Τέλει
τοχνάς τούτου ανά 18^η Νοεμβρίου 1929 μεσάνης δε
εξαιρετικού και εύρινης αναγνώρισης. Έπομενης πάρα
εύσχερης τονιστής να τις γραφείται στοτός είναι ο αιώνιος
επιτής σταλαζόν τούτων ιδεών.

ΕΟΡΤΑΙ

8. ΗΜΕΡΑΙ ΚΑΤΑ ΤΑΣ ΟΠΟΙΑΣ ΑΡΓΟΥΝ ΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ

Αγρούν ανά ημέρα Πλήγην τῶν Κυριακῶν:

1. Τῆς θύψωσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ.
2. Τοῦ Ἁγίου Δημητρίου.
3. Τοῦ Ἁγίου Νικολάου.
4. Ἀπὸ τῆς 24 Διβρίου μέχρι τῆς 7 Ἰανουαρίου περιλαμβανομένης.
5. Τῶν Τριῶν Ιεραρχῶν.
6. Ἀπὸ τοῦ Σαββάτου τῆς Τυροφάγου μέχρι τῆς καθημᾶς Δευτέρας περιλαμβανομένης.
7. Τὴν 25 Μαρτίου.
8. Ἀπὸ τῆς μεγάλης Πέμπτης μέχρι τῆς Κυριακῆς τοῦ Θωμᾶ.
9. Τοῦ Ἁγίου Γεωργίου.
10. Τῶν Ἁγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἐλένης.
11. Τῆς Ἀναλήψεως.
12. Τὴν Δευτέραν τῆς Πεντηκοστῆς.
Καὶ μίαν φορὰν τοῦ ἔτους κατὰ τὴν έօρτην τοῦ πολιούχου Ἁγίου τῆς ἐδρας τοῦ σχολείου (τοπικὴ έօρτη).

9. Η ΕΟΡΤΗ ΤΗΣ ΣΗΜΑΙΑΣ.

Σύμφωνα μὲ τὸ ἄρθ. 1 τοῦ Β. Δ. τῆς 6-10-17, ἡ έօρτη τῆς «Σημαίας» τελεῖται τὴν 25ην Ὁκτωβρίου (παραμονὴν τῆς ἐπετείου τῆς εἰσόδου τοῦ Ἑλλ. στρατοῦ εἰς τὴν Θεσσαλονίκην). Εάνη δὲ 25η Ὁκτωβρίου συμπέσῃ Κυριακὴν – ἡ έօρτη τελεῖται τὴν 24ην Ὁκτωβρίου.

Τὰ τοῦ τρόπου τῆς τελέσεως τῆς έօρτης δρίζονται ἀπὸ τὸν σύλλογον τῶν διδήλων τοῦ κάθε σχολείου διὰ πρακτικοῦ. Ο δὲ προϊστάμενος τοῦ σχολείου υποβάλλει εἰς τὸν

άρμοδιον 'Επιθεωρητήν, έντδες 10 ημερῶν ἀπὸ τὴν τέλεσιν τῆς ἑορτῆς, ἐκθεσιν διαίρεται τὸν τρόπον τῆς διεξαγωγῆς της.

'Η ἑορτὴ ἀναβάλλεται μόνον εἰς τὴν καιρικὴ ἀνωμαλία δὲν ἐπιτρέψῃ τὴν εἰς τὴν ὑπαιθρὸν διαμονὴν καὶ τελεῖται εἰς ἄλλην ἡμέραν αἰθρίαν. 'Αλλ' ἡ τοιαύτη ἀναβολὴ πρέπει νὰ ἀναφέρεται εἰς τὸν 'Επιθεωρητήν.

Γενικὸν διάγραμμα: Κατὰ τὴν ὁρισθεῖσαν ἡμέραν καὶ ὥραν, παρουσίᾳ διιων τῶν διδασκάλων τοῦ σχολείου, παρατάσσονται οἱ μ. εἰς τὸ ὑπαιθρὸν εἰς δύο στοίχους κατὰ τάξεις καὶ κατὰ μέτωπον.

'Ο διευθύνων προσκομίζει τὴν σημαίαν, εἰς τὴν ἐμφάνισιν τῆς δρομούς ἀποκαλύπτονται δῆλοι καὶ οἱ μαθηταὶ καὶ χαιρετοῦν. Τότε προβαίνει ἔνας μαθητής, στέκεται κοντά εἰς τὴν σημαίαν καὶ ἀπαγγέλλει τὴν προσευχὴν «Βασιλεῦ οὐρανίε, παράκλητε.....» εἰς τὸ τέλος τῆς δρομού : «Ἐπουράνιε Θεέ, χραταίωσε τὸ "Ἐθνος μας ἐν δόξῃ καὶ εὐημερίᾳ καὶ ἀνάδειξέ μας ἅξια τέκνα τῆς Ἑλλάδος!»

Είτα ὁ διευθύνων ἀναγινώσκει μὲ φωνὴν ἔντονον τὴν ἔξῆς προσλαλίαν:

«Ἐλληνόπαιδες,

»'Η κνανόλευκος αὐτὴ σημαία, τὴν δρομούν ἐπιστέψει ὁ Τίμιος Σταυρός, εἶναι τὸ ιερὸν σύμβολον τῆς Πατρίδος μας.

»Τὰ 'Ἐλληνικὰ φρούρια, τὰ στρατιωτικὰ σώματα, τὰ πολεμικὰ σκάφη, σκιαζόμενα ὑπὸ τὴν σημαίαν, ἐκπροσωποῦν τὴν δύναμιν καὶ τὸ μεγαλεῖον τοῦ "Ἐθνους".

»Ἐλληνόπαιδες,

»Προσατενίσατε τὴν σημαίαν μὲ εὐλάβειαν, προσβλέψατέ την μὲ ἀγάπην καὶ ἀφοσίωσιν.

»'Υπὸ τὰς πτυχάς της, ἀνδρούμενοι, θὰ ὅμοσετε εἰς αὐτὴν τὸν ὁρκὸν τοῦ στρατιώτου, θὰ ὁρκισθῆτε νὰ μὴ τὴν ἐγκαταλείψετε ποτε, ἀλλὰ νὰ θυσιάσετε τὴν ζωὴν σας προσαπίζοντες αὐτήν.

«'Απὸ τώρα δὲ τασσόμενοι ὑπὸ τὸν τίμιον Σταυρόν

της, μεριμνήσατε, δύος, μὲ τὴν εὐπάθειαν, τὴν ἐπιμέλειαν καὶ καθόλου ἀρετῆν σας, ἀναδειχθῆτε ἄξια τέκνα τῆς Πατρίδος καὶ μέλλοντες φρουροὶ τῆς τιμῆς καὶ τῆς δόξης τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας.

Μετὰ τὸ τέλος τῆς προσληλίας, δίδοντος τὸ παράδειγμα τοῦ διευθύνοντος, ἀναφωνοῦν δὲοι: «Ζήτω τὸ Σέθνος. Ζήτω ἡ Δημοκρατία.»

Ο διευθύνων διατάσσει πάλιν προτοχήν, καλεῖ πλησίον τῆς σημαίας ἔνα ἀπὸ κάθε τάξιν, ὁνομάζει τὸν μαθ. τῆς ἀιωνίατης τάξεως—μαθητὴν σημαιοφόρον, εἰς τὸν δόποιον παραδίδει τὴν σημαίαν.

Ο σημαιοφόρος κρατεῖ τὴν σημαίαν ὑψηλὰ ἀναπεπταμένην καὶ οἱ λοιποὶ μαθηταὶ μαζὶ μὲ τοὺς διδόλους ψάλλονταν τὰς δύο πρώτας στροφὰς τοῦ Ἐθνικοῦ Υμνου.

Μετά, ἡγοιημένου τοῦ σημαιοφόρου, ὁ διευθύνων καὶ ἡ ὁμάς τῶν παρὰ τὴν σημαίαν μαθητῶν εἰσέρχονται εἰς τὸ διδακτήριον καὶ ἐναποθέτουν τὴν σημαίαν πρὸς φύλαξιν εἰς τὴν ἐκ τῶν προτέρων ὡρισμένην θέσιν της. Οὗτω λήγει ἡ ἕօρτη τῆς Σημαίας καὶ μαθ. ἀπέρχονται εἰς τὰ ἔδια.

Σημ. Πρέπει, πρὸ τῆς ἕօρτης, νὰ γίνῃ κατάλληλος διασαφητικὴ διεύσκατα· οὐα πρές τοὺς μαθητὰς διὰ τὸν σκοπὸν τῆς ἕօρτης, διὰ τὴν σημασίαν τῆς «Σημαίας» ὡς συμβόλου Ιεροῦ—ποὺ ἐκπροσωπεῖ ἐν εἰρήνῃ καὶ ἐν πολέμῳ σύμπαν τὸ Ἑλληνικὸν Σέθνος, ὡς Ἐθνικοῦ Λεβέρου — ποὺ συμβολίζει τὴν θέσην τῆς Θρησκείας καὶ τῆς Πατρίδος... διὸ τὸ σέβας, τὸ ἐποίον ὅφειλομεν νὰ ἔπιδαιχνύωμεν πρὸς τὴν Ἐθνικὴν μηρὸν Σημαίαν ἵπαντεῦ καὶ πάντοτε... τὴν αὐτοπάρνησιν μὲ τὴν ἐποίαν πρέπει νὰ τὴν ὑπερασπιῶμεθα εἰς τὰς μάχας, κ.ε.κ., ὡς ἐπίσης πρέπει νὰ ἔμμηνευθῇ προσευχὴ καὶ ἡ προσλαλιά εἰς τὰ μικρὰ παιδιά εἰς τὴν γλώσσαν των.

10. ΣΧΟΛΙΚΗ ΠΡΑΣΙΝΗ ΕCPTH Β. Δ. ΤΗΣ 4 ΙΟΥΝΙΟΥ 1916

Αρθρ. 1.— Καθιερώονται διὰ πάντα τὰ σχολεῖα τῆς δημοτικῆς (καὶ τῆς μέσης) ἐκπαιδεύσεως ἀμφοτέρων τῶν φύλων, δημόσια καὶ ἴδιωτικά, «πρασίνη ἕօρτη».

Αὗτη τελεῖται κατ' ἔτος ἐντὸς τῶν μηνῶν Νοβεμβρίου, Δεκεμβρίου, 'Ιανουαρίου καὶ Φεβρουαρίου, ἀναλόγως τῶν τοπικῶν κλιματολογικῶν συνθηκῶν, καὶ συνίσταται εἰς τὴν φύτευσιν ἐνὸς ἡ περισσοτέρων δένδρων ἀ τὸ καθε μαθητήν, ἥλικίας 11 ἑτῶν (¹) καὶ ἄνω εἰς ἐκλεγόμενα ἐπὶ τούτῳ κατάλληλα γήτεδα, ἵδια δημόσια, δημοτικά ἡ ἐκκλησιαστικὰ τῆς περιφερείας τῆς πόλεως, ἡ τοῦ χωρίου, δπου λειτουργοῦν τὰ σχολεῖα.

"Ἄρθρ. 2.—'Η ἡμέρα τῆς ἑορτῆς καὶ οἱ τόποι τῆς φυτεύσεως τῶν δένδρων καθορίζονται εἰς τὰς 'Αθήνας μὲν καὶ τὸν Πειραιᾶ ὑπὸ τοῦ 'Υπουργείου τῆς 'Εθνικῆς Οἰκονομίας μετὰ γνωμοδότησιν τῆς ἐκτελεστικῆς ἐπιτροπῆς τῆς Φιλοδασικῆς 'Ενώσεως, εἰς τὰς ἄλλας δὲ πρωτεινύσας νομῶν ὑπὸ τοῦ νομάρχου, ἐν συνεννοήσει μὲ τὰς δημοτικὰς γεωπονικὰς καὶ δασικὰς ἀρχάς, εἰς δὲ τὰς ἄλλας πόλεις καὶ χωρία ἀπὸ τὰς οἰκείας δημοτικὰς ἡ κοινωνικὰς ἀρχάς, λαμβανομένης πάντοτε ὑπὸ δψιν καὶ τῆς γνώμης τῶν δασικῶν καὶ γεωπονικῶν ὑπαλλήλων τῆς περιφερείας, τῶν τοπικῶν ἐπιτροπῶν τῆς Φιλοδασικῆς ἐνώσεως καὶ τῶν προϊσταμένων τῶν σχολείων, οἱ δόποιοι καὶ μεριμνοῦν διὰ τὰ ἀναγκαιοῦντα πρὸς φύτευσιν δένδρα καὶ ὄλικά.

"Ἄρθρ. 3.—Μερίμνη τῶν 'Επιθεωρητῶν, ἐπιμιλεῖται τῶν προϊσταμένων τῶν σχολείων καὶ τῇ συμπράξει τῶν σχολικῶν ἐπιτροπῶν: συνιστᾶνται καὶ συντηροῦνται εἰς κάθε σχολείον σχολικοὶ κῆποι. Εἰς τοὺς κήπους αὐτούς, ἐκτὸς ἄλλων φυτῶν, σπείρονται καὶ καλλιεργοῦνται ἀπὸ τοὺς μαθητάς, εἰς ίδιαίτερον φυτώριον δενδρύλλια, ἀπὸ τὰ δόποια λαμβάνονται τὰ διὰ τὴν «πρασίνην» ἑορτὴν προωρισμένα δένδρα. (2) "Οπου εἰναι ἀδύνατος ἡ ἔξενρεοις ἀγαλγούγου γηπέδου — τὰ δενδρύλλια σπείρονται καὶ καλλιεργοῦνται ἀπὸ τοὺς μαθητὰς εἰς γλίσσερες, εἰς εἰς τὸ σχολεῖον, εἴτε κατ' οἶκον.

(¹) Εἰς τὸ Σημεῖον σχολείον ἡμποροῦν νὰ λάθουν μέρος εἰς τὴν «Πρασίνην» μαθητ. ἀπὸ τῆς 4ης τάξεως καὶ ἄνω, ἔξιπρουμένων τὰ καχεκτικῶν καὶ ἀσθενῶν.

‘Η συντήρησις τῶν δένδρων εἰς τοὺς σχολικούς πήποις ἀνατίθεται κατὰ τὰς διακοπὰς τῶν μαθημάτων εἰς τὸ ὑπηρετικὸν προσωπικὸν τῶν σχολείων καὶ ὑπὸ προσωπικὴν εὐθύνην των, καὶ ἐλλείψει αὐτῶν ἀνατίθεται τὸ ἔργον τοῦτο εἰς μαθητὰς κατὰ περιτροπήν· τὴν σειρὰν δρίζει δ Δ) τῆς τοῦ σχολείου.

Τὰ πλευνάζοντα δενδρύλλια τῶν σχ. φυτωρίων δύνανται νὰ διανέμωνται εἰς τοὺς μ. ποὺ τὰ καλλιέργησαν—ποὸς φύτευσιν εἰς τὰ πατρικά κτήματα καὶ τὰς αὐλὰς τῶν οἰκιῶν, τηρούμενου Ἰδίου βιβλίου διανομῆς.

Εἰς τοὺς σχ. κήπους τῶν θηλέων καλλιέργουνται κατὰ προτίμησιν ἄνθη, τὰ δυτικά κατὰ τὴν ἀνάπτυξίν των διανέμονται εἰς τὰ; μαθητρίας, διὰ τὴν περαιτέρω κατ’ οἰκους καλλιέργειαν, ἐφ’ ὅσον δὲν ἡμποροῦν νὰ χρησιμοποιῶνται εἰς δημοσίους κήπους.

‘Αρθ. 5.—Τὸ δ. προσωπικὸν ἐκάστου σχολείου, πρὸ τῆς ἔνορτῆς καὶ μετ’ αὐτὴν διδάσκει τοὺς μ. κάθε τι ποὺ ἀναγκαιοῦ εἰς τὴν πλήρη διεξαγωγὴν καὶ ἐπιτυχίαν τοῦ ἔργου. ‘Επίσης φροντίζει κατὰ τὴν διδασκαλίαν τῶν τεχνικῶν μαθημάτων νὰ ἐμπνέῃ εἰς τοὺς μ. τὴν ἀγάπην πρὸς τὰ δένδρα, καὶ ἐξαίρῃ εἰς κάθε εὐκαιρίαν τὴν χρησιμότητά των, μορφώνων οὕτω καὶ τοὺς μέλλοντας προστάτας τῶν δένδρων καὶ τῶν δασῶν.

‘Αρθ. 6.—Οἱ μ. κατὰ τὴν ἔορτὴν ὁδηγοῦνται ἀπὸ τὸ διδακ. προσωπικὸν εἰς τὸν τόπον τῆς φυτεύσεως τῶν δένδρων εἰς γυμναστικὴν τάξιν μὲ τὴν σημαίαν τοῦ σχολείου, κατανέμονται εἰς τὰς οἰκείας θέσεις τοῦ γηπέδου καὶ προβλέπονται εἰς τὴν φύτευσιν τῶν δένδρων ἐπὶ πα-

(*) ‘Η Ἑλληνικὴ Γεωργικὴ ἐταιρεία εἰς Ἀθήνας (δεδεὶς Πανεπιστημίου ὅβ.) ἔχει ἐκθέσει δλα σχεδὸν τὰ ἀναγκαιοῦντα δι-
βλιάρια καὶ τὰ πωλεῖ εἰς ἐλαχίστην τιμήν. Τὸ καθε σχολείον πρέπει νὰ ἔχῃ ἐφο’ιασθῆ μὲ τὰ δ. διβλιάρια αὐτά. ‘Ο δεὶς λορδοὶ ἀε-
ζητήσῃ μὲ ἐπιτελήν του κατάλογον δ. διβλιών ἀπὸ τὴν Δ)σιν τῆς
ἐταιρείας, ἡ ἐποία θὰ τὸν διευκολύνῃ καὶ διὰ τὴν προμήθειαν
σπόρων καὶ δενθρυλλίων.

ρουσίδ' τῶν διδικητικῶν, δημοτικῶν, κοινοτικῶν κλπ. ἀρχῶν προσκαλούμενων ἐγκαίρως πρὸς τοῦτο.

Μετὰ τὴν φύτευσιν παρελαύνουν οἱ μ. μὲ γιγναστικήν τάξιν πρὸ τῶν Ἀρχῶν, ἐπανέρχονται εἰς τὰ σχολεῖά των καὶ διαλύονται. Ὁ χρόνος καὶ αἱ λεπτομέρειαι τῆς διεξαγωγῆς τῆς ἑυρτῆς καινοτίζονται ἀπὸ τὸ δ. προσωπικὸν κατὰ τρίπον προλαμβάνονται κάθε ύπεροχόπωσιν ἥ ἄλλην σίανδήποτε κακουχίαν τῶν μαθητῶν.

Ἄρθ. 7.—Ἡ περαιτέρω ἐπιμέλεια τῶν φυτευθέντων δένδρων, ὅσων τὴν συντήρησιν δὲν ἀναλαμβάνει τὸ δημόσιον, ἥ Φιλοδιαιτική Ἐνωσις ἥ αἱ κοινοτικαὶ ἀρχαὶ, ἀνατίθεται εἰς τὰ σχολεῖα ποὺ τὰ ἐφύτευσαν. Πρὸς τοῦτο δοποὶ ὑπάρχουν περισσότερα τοῦ ἐνὸς σχολεῖα, τὸ φυτευθὲν γήπεδον διαιρεῖται εἰς ἵσα μὲ τὸν ἀριθμὸν τῶν σχολείων τμῆματα. Εἰς κάθε τμῆμα τοποθετεῖται πινακίς μὲ τὸ δνομα τοῦ σχολείου. Οἱ μ. ὑπὸ τὴν ἀποπτείαν καὶ ὁδηγίαν τῶν διδ(λ)ων, κατὰ τὰς σχολικὰς ἔκδρομάς καὶ κατὰ τὰς μὴ ἐργασίμους ἡμέρας, ἔχουν τὴν κατὰ τὸ δυνατὸν ἐπιμέλειαν τοῦ ἰδικοῦ των τμήματος: πότισμα, σκάλισμα, καθαρισμόν, ἀνανέωσιν τῶν μὴ εὐδοκιμούντων φυτῶν. κ. λ. π.

Ἄρθ. 8.—Διὰ τὰς δαπάνας ἀπαραιτήτων ύλικῶν διὰ τὴν ἐργασίαν ἐγκαταστάσεως καὶ φυτεύσεως, ἐφ' ὅσον δὲν ἐπαρκοῦν ἥ ἐργασία καὶ οἱ πόροι τοῦ σχολείου, ἀναγράφονται, μερίμνη τῶν οἰκείων νομάρχων, (⁽¹⁾) εἰς τοὺς ἔτηπίνις προϋπολογισμοὺς τῶν δήμων καὶ κοινοτήτων ἀνάλογοι πρὸς τοὺς πόρους αὐτῶν πιστώσεις.

Ἄρθ. 9—Αἱ γενόμεναι φυτεῖαι περιέρχονται εἰς τὴν

(1). Πρὸς τοῦτο δ. Δ) τῆς τοῦ σχολείου μετὰ τῆς σχολικῆς Ἀρχῆς ὑπεισέλλει ἐν καιρῷ σχετικὴν αἰτησιν πρὸς τὸν νομάρχην μετὰ ἐκθέτεως τῆς συντελεσθείσης καὶ συντελεσθησαμένης ἀρχαίς: θεν ἕρεται εὔεις κ. λ. καὶ προϋπολεγματικῆς τῆς σχετικῆς δαπάνης.

κυριότητα τῶν ἴδιακτηῶν (δημοσίου, δήμου, ἐκκλησίας κοινότητεως, σχολείου...)

"Ἄρθ. 11—Μετὰ τὸ πέρας τῆς ἑορτῆς οἱ προϊστάμενοι τῶν σχολείων ὑπὸ ἄλλουν εἰς τὸ 'Υπουργεῖον Παιδείας ἔκθεσιν τῆς γενομένης κατ' αὐτὴν ἐργασίας καὶ ἀντίγραφον εἰς τὸ 'Υπουργεῖον 'Εθν. Οἰκονομίας.

"Ἄρθ. 13—'Ἐπιτρέπεται νὰ διενεργήται κατά τὴν ἡμέραν τῆς πρασίνης ἐνρετῆς ἢ ἄλλην ἡμέραν ἀπαξ τοῦ ἔτοις, εἰς τοὺς τόπους τῆς ἑορτῆς ἢ καὶ ἄλλαχοῦ, λατικὸς ἔρανος ὑπὸ τὴν ἐποπτεύαν ἐπιτροπῆς ἀπὸ τὸν ἀρμόδιον Νομάρχην ἢ, γενικῇ ἐντυλῇ του, ἀπὸ τὴν δημοτικὴν ἢ κοινοτικὴν ἀρχήν. Ι ἵσ τὴν ἐπιτροπὴν τοῦ ἐράνου μετέχουν ἰδίᾳ οἱ διενεργοῦντες τὴν πρασίνην ἑορτὴν καὶ μάλιστα ὁ ταμίας ἢ καὶ ἄλλα μέλη τῶν τοπικῶν ἐπιτροπῶν τῆς Φιλοδιυσικῆς 'Ενώσεως. Αἱ ἐκ τῶν ἐράνων εἰσπράξεις διαιτίζενται εἰς ἐπιτυπίυς ἐργασίας ἀναδασσόσεων, κατὰ τὰς ἀποφάσεις τῆς Φιλοδιυσικῆς 'Ενώσεως.

11. ΣΧΟΛΙΚΗ ΕΩΡΗ ΕΠΙ ΤΗ ΕΝΑΡΞΕΙ ΤΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

Διοργανώνεται τὰς πρώτας ἡμέρας τοῦ 8βρίου—ἄν εἶναι δυνατὸν μάλιστα τὴν 1ην τοῦ μηνός. Γίνεται ἀγιασμός, οἱ μ. ψάλλουν κατάλληλα τριπάρια καὶ ἔσματα καὶ ὁ Διευθυντὴς τοῦ σχολείου πρασφωνεῖ τοὺς μαθητάς, τὰς σχολικὰς ἀρχὰς καὶ τοὺς τυχὸν παρευρισκομένυς γονεῖς καὶ πολίτες.

12. ΣΧΟΛΙΚΗ ΕCΡΤΗ ΤΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΗΜΕΡΑΝ ΤΗΣ ΕΠΕΤΕΙΟΥ ΤΩΝ ΤΡΙΩΝ ΙΕΡΑΡΧΩΝ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΩΝ ΔΙΔΑΣΚΑΛΩΝ ΤΟΥ ΓΕΝΟΥΣ.

Οἱ μαθηταὶ ὁδηγοῦνται εἰς τὴν 'Ἐκκλησίαν—έὰν ἔχουν παρασκευασθῆ καταλλήλοις ψάλλουν τὰ Λειτουργικά...—

ΠΡΑΚΤ. ΟΔΗΓ. ΔΛΟΥ—Κ. Κ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΟΥ

καὶ δὲ Διευθυντὴς τοῦ σχολείου ἡ θερος τῶν διδασκάλων ἔκφωνεῖ τὸν πανηγυρικὸν τῆς ἡμέρας. Ἐάγ' τὸ σχολεῖον διαμέτητη κατάλληλον αἴθουσαν γίνεται, μετὰ τὴν λειτουργίαν, συγκέντρωσις εἰς αὐτήν. Ἐκεῖ οἱ μαθηταὶ ψάλλουν διάρροιαν ἥτιματα... εἰς μερικά δὲ σχολεῖα διυργανώνυνται καὶ παιδικαὶ παραστάσεις μὲν μονολόγους, διαλόγους καὶ... δρᾶμα ἡ κωμῳδίαν παιδικῆς ἀντιλήψεως.

13. ΣΧΟΛΙΚΗ — ΕΘΝΙΚΗ — ΕΟΡΤΗ ΚΑΤΑ ΤΗΝ 25ην ΜΑΡΤΙΟΥ

Διυργανώνται μεγάλη σχολική ἑορτὴ μὲν πανηγυρικὸν λόγον τοῦ Διευθυντοῦ ἡ ἑτέρου διδασκάλου, μὲν ἅσματα, ἀπαγγελίας καὶ ἀν εἶναι εὔκολουν, μὲν παιδικὴν παράστασιν. Ἡμπορεῖ καὶ πρέπει νὰ γίνῃ καὶ παρέλασις τῶν μαθητῶν ἀπὸ τοὺς κεντρικούς δρόμους μὲν γυμναστικὴν τάξιν. Εἰς μερικά δὲ σχολεῖα μὲ τὴν εὐκαιρίαν αὐτὴν διυργανώνται καὶ λαχεισφόρος ἄγορά μὲν χειροτεχνήματα μαθητῶν καὶ μαθητριῶν.

14. ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΑΙ ΕΠΙΔΕΙΞΕΙΣ (v. 2476).

Ἄν καὶ ἐπέχουν θέσιν ἔξετάσεων Γυμναστικῆς, δῆμος ἡμποροῦν καὶ πρέπει νὰ λάβουν ὅψιν σχολικῆς ἑορτῆς, διότι δὲ κυριώτερος σκοπὸς τῶν γυμναστικῶν ἐπιδείξεων εἶναι «νὰ κινηθῇ τὸ ὑπέρ της σωματικῆς ἀγωγῆς ἐνδιαφέρον τῶν γονέων καὶ τῆς κοινωνίας ἐν γένει», κατὰ σχετικὴν ἐγκύκλιον τοῦ 'Υπουργιέων.

Εἰς τὴν ἑορτὴν καλοῦνται ἐκτὸς τῶν γονέων καὶ κηδεμόνων τῶν μαθητῶν καὶ ὅλαι αἱ δημόσιαι πολιτικαί, ἐκκλησιαστικαί, δημοτικαί καὶ στρατιωτικαί ἀρχαί. Τὸ πρόγραμμα καταρτιζεται εἰς κοινὴν συνεδρίαν σχολικῆς ἐπιτροπῆς καὶ διδακτικοῦ προσωπικοῦ. Δύναται ἡ Σχ. Ἐπιτροπή, ἀν διαμέτητη τὰ πρὸς τοῦτο ὑλικὰ μέσα, νὰ δρίσῃ καὶ κατάλληλα ἐταύθλα τιμητικά, οίσασδήποτε φύσεως; (βιβλία, γραφικὴν ὑλην, χειροτεχνήματα...) ωδ. ποτε δῆμος κρητηστικά.

Μετά τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἐπιδείξεως δὲ Διειθυντὴς τοῦ σχολείου—πρὸ τῆς λήξεως τοῦ σχολικοῦ ἔτους—ύποβάλλει εἰς τὸ ‘Υπουργεῖον, διὰ τοῦ Ἐπιθεωρητοῦ, λεπτομερῆ τῆς ἑορτῆς ἐκθεσιν, εἰς τὴν δόποιαν ἐπισυνάπτει καὶ τὰ ἔξῆς: α' τὸ πρόγραμμα τῆς ἑορτῆς, β' τὰς κρίσεις τοῦ ἔγχωρίου τύπου, ἀν̄ υπάρχῃ τοιοῦτος, γ' κάθε ἔντιτον (πρόγραμμα, πρότκλητις, διαφήμισις κ.τ.τ.) καὶ δ' ἀντίτυπα φωτογραφιῶν, ἀν̄ ἐλήφθησαν τοιαῦται.

15. ΣΧΟΛΙΚΗ ΕΟΡΤΗ ΕΠΙ ΤΗ ΛΗΞΕΙ ΤΟΥ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΕΤΟΥΣ

(Βλ. ἀνωτέρῳ: κεφ. Ἐγγραφὴ καὶ φοίτησις, § 20).

ΕΠΙΤΡΟΠΑΙ

16 ΣΧΟΛΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΝΟΜΟΥ 452

1. Ἡ ἐπισκεψή, ἡ συντήρησις καὶ ἡ ἐπίπλωσις τοῦ διδακτηρίου τοῦ κάθε σχολείου δημοτικῆς ἐκπαίδευσεως, καθὼς καὶ τῶν παρτιτημάτων του: σχολικοῦ κήπου, γυμναστηρίου καὶ βιβλιοθήκης, ἡ προμήθεια διδακτικῶν ὀργάνων: εἰκόνων, χαρτῶν κ.ἄ.δ. καὶ ἡ λῆψις ἐν γένει κάθε μέτρου πρὸς προστασίαν τῆς ὑγείας τῶν μαθητῶν καὶ διευκόλυνσιν τῆς πρωόδου των—ἀνατίθεται εἰς τριμελῆ σχολικὴν ἐπιτροπήν. Τὰ μέλη τῆς ἐπιτροπῆς ὑποδεικνύονται παρὰ τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ σχολείου ἀπὸ πρόσωπα εὐεπόληπτα, μὲ τὰ δόποια ἡμιπορεί νὰ συνεργάζεται, δὲ διορισμός των γίνεται ἀπὸ τὸν Νομάρχην τῇ προτάσει τοῦ Ἐπιθεωρητοῦ. Ὁ πρόεδρος καὶ ὁ ταμίας τῆς ἐπιτροπῆς δονομάζονται εἰς τὸν διορισμὸν (ύποδείξει τοῦ Δ) τοῦ τοῦ σχολείου).

2. Μέλη τῆς σχολικῆς ἐπιτροπῆς διορίζονται μόνον γονεῖς ἢ κηδεμόνες μαθητῶν τοῦ σχολείου. Εἰς τὰ σχολεῖα τῶν θηλέων καὶ τὰ νηπιαγωγεῖα διορίζονται κατὰ προτί-

μησιν κυρίαι. Τὸ αὐτὸ πρόσωπον ἡμπορεῖ νὰ διορισθῇ μέλος σχολικῆς ἐπιτροπῆς εἰς περισσότερα τοῦ ἑνὸς σχυλεῖα τῆς αὐτῆς σχολικῆς περιφερείας.

3. Τὰ μέλη τῆς σχολικῆς ἐπιτροπῆς ὑπηρετοῦν ἀμισθεῖ ἐπὶ μίαν πλήρη τριετίαν. Ἡμποροῦν διμως ν' ἀντικατασταθοῦν καὶ πρὶν παρέλθῃ ἡ τριετία δι' ἀμέλειαν ἢ ἀδιαφορίαν περὶ τὴν ἔκτελεσιν τῶν καθηκόντων των ἢ παραμέλησιν ζωτικῶν συμφερόντων τοῦ σχολείου (τῇ ὑποδείξει τοῦ Δ) τοῦ τοῦ σχολείου^ν) καὶ ἀποφάσει τοῦ Ἐποπτικοῦ Συμβουλίου, κατόπιν ἥτιολογημένης προτάσεως τοῦ δρυδίου Ἐπιθεωρητοῦ.

4. Τὰ ἔργα τοῦ γραιματίως τῆς ἐπιτροπῆς ἔκτελεῖ ὑποχρεωτικῶς διειθύνων τὸ σχολεῖον διδάσκαλος ἢ διασκάλισσα (ἄνευ δικαιώματος ψήφου κατά τὰς συνεδριάσεις).

5. Σχολικὴ ἐπιτροπὴ συνιστᾶται εἰς Κοινότητα ἢ συνοικισμόν, ἰδιαιτέρα διὰ κάθε σχολείον ἀρρένων ἢ θηλέων, διόπου λετονίργει καὶ σχολείον Μέσης Ἐκπαιδεύσεως. (Ἐκεῖ ὑφίσταται Δ. Ἐπ. Ταμείου Ἐκπαιδευτικῆς Προνοίας ἢ καὶ διὰ τὸ σχολεῖα Μέσης καὶ Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως ἢ ἰδιαιτέρα διὰ τὰ τῆς Μέσης καὶ ἰδιαιτέρα διὰ τὰ τῆς Δημοτικῆς).

6. Ἐκαστον σχολείον τῆς δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως ἔχει ἴδιαν περιουσίαν, τὴν δοπίαν ἀποκτᾷ καθ' ἀπαντας τοὺς νομίμους τρόποις. Τὴν διαχείρισιν τοῦ σχολικοῦ ταμείου, ἀποτελοῦντος αὐτοτελές νομικὸν πρόσωπον, ἔχει ἡ οἰκεία σχολικὴ ἐπιτροπή, τῆς δοπίας δ πρόεδρος ἐκπρόσωπει τὸ σχολικὸν ταμείον ἐνώπιον πάσης ἀρχῆς καὶ ἐπὶ δικαστηρίου.

7. Πόροι τοῦ σχολικοῦ ταμείου εἰναι:

α'. Αἱ Πιστώσεις τὰς δοπίας ἀναγράφουν κατ' ἔτος εἰς τοὺς προϋπολογισμούς των οἱ δῆμοι, αἱ κοινότητες καὶ οἱ ἐνοριακοὶ ναοί. Αἱ πιστώσεις αὐταὶ τῶν δήμων εἰναι ἀνώτεραι τῶν 100 δρχ. διὰ κάθε σχυλείον τοῦ δήμου, τῶν κοινοτήτων ἀνώτεραι τῶν 50 δρχ. διὰ κάθε σχολείον τῆς

κοινότητος καὶ τῶν ἁνοριακῶν ἀνώτεραις τῶν 50 δρχ. διὰ
κάθε σχ. ὥλεον τῆς ἁνορίας.

Ἐπειδὴ τὰ ποσὰ ταῦτα εἰναι ἐλάχιστα ἐν συγκρίσει μὲ
τὰ σημερινὶ μάλιστα ἔσοδα τῶν δήμων καὶ κοινοτήτων
— ἔχει τὸ δικαίωμα ὁ νομάρχης ν' αὐξήσῃ τὰς πιστώσεις
ποὺ ἀναγράφονται κατ' ἔτος ἀπὸ τὰ οἰκεῖα συμβούλια ἡ
ἔλαν πιαρελείφθησαν—ν' ἀναγέψῃ τοιαύτας αὐτεταγγέλ-
τως. Πρὸς τοῦτο πρέπει ἡ Σχολικὴ ἐπιτροπὴ νὰ τοῦ ὑπο-
βάλῃ σχετικὴν αἴτησιν μαζὶ μὲ ἐλθεσιν διὰ τὰς ἀνάγκας
τοῦ σχολείου.

β'. Τὰ κληροδοτήματα καὶ αἱ παντὸς εἴδοις εἰσφοραί.

γ'. Τὰ ποσὰ ποὺ εἰσπράττονται ἀπὸ τὴν πώλησιν τῶν
προϊόντων τοῦ σχολικοῦ ἔτοις.

δ'. Τὰ ἀπὸ τυὺς γονεῖς καὶ τοὺς κηδεμόνας τῶν μαθη-
τῶν τεῦ σχολείου πληρωνόμενα πρόστιμα—σύμφωνα μὲ
τὰ; διατάξεις τοῦ νόμου περὶ ὑποχρεωτικῆς φυιτήσεως.

ε'. Τὰ ποσὰ τὰ εἰσπραττόμενα ἀπὸ ἕραντοις ποὺ ἐνερ-
γοῦνται ἐντὸς τῆς σχολικῆς περιφερείας, ἀπὸ ἀγοράς,
ἐνορτάς, ἔκουσίας εἰσφοράς τῶν μαθητῶν κ.λ.π.

Σημ. Οἱ δραστήριοι 3ιδάσκαλοι εὐχερῶς ἔξιυρίσκευν πέρσεις
πρὸς πλευτισμὸν τοῦ σχολικοῦ ταμείου. Διεργατώνευν σχ.λ.κάς
ἔσορτάς (κατὰ τὴν 25ην Μαρτίου, τὴν ἔσορτήν τῶν τριῶν Ἱεραρ-
χῶν, κατὰ τὴν ἡμέραν τοπικῆς ἔσορτῆς, τὰς Κυριακὰς τῶν ἀπό-
κρεων καὶ τυροφάγου κ.λ.) μὲ ἄρματα καὶ ἀπαγγελίας, μὲ
παιδικὰς παραστάσεις, γυμναστικὰς ἐπιθετίσεις κλπ. μὲ λαχειο-
φόρους ἀγοράν ἀντικειμένων, τὰ δόποια ἡτοίμασαν αὐτοὶ οἱ μα-
θηταί... Διενεργοῦν ἔκουσίους ἐράνων μεταξὺ τῶν μαθητῶν πρὸς
ώρισμένον σκοπόν: καταρτισμὸν παιδικῆς βιβλιοθήκης, πρεμή-
θεισαν ἐποπτικῶν μέσων 3ιδασκαλίας κ.ο.κ. κατὰ τὴν ἐγγρα-
φὴν τῶν εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ σχολικοῦ ἔτους καὶ διαν λαμβά-
νουν τὰ ἐνδεικτικὰ προαγωγῆς τῶν ἡ τ' ἀπολυτήριά τῶν κατὰ
τὸ τέλος τοῦ σχ. ἔτους. Πρὸς τοῦτο προκαλοῦν ἀπόφασιν τῆς
σχολικῆς Ἐπιτροπῆς, κατὰ τὴν εἰσπραξίαν ἐὰ τοῦ ἐράνου κά-
μνουν χρῆσιν ἡριθμημένων καὶ ἐσφραγισμένων μὲ τὴν σφρα-

γιδα τῆς σχ. ἐπιτροπῆς μεκρῶν διπλωτύπων ἀποδείξεων.⁽¹⁾ Τό προτέρευτόν των ἔφαντων, εἰσφορᾶν, ἀγορᾶν κ. λ. παραδίδουν ἔννοιαν ἀποδείξεων πρὸς τὸν Ταμίαν τῆς Σχ. ἐπιτροπῆς. Φρον-
τίζουν δὲ νὰ μὴ διαχειρίζωνται αὐτοὶ ἀπ' εὐθείας τὰ χρήματα
ταῦτα πρὸς προληψίν πα-εξηγήσεων...

8. Τὸ 'Υπουργεῖον Παιδείας (τμῆμα 'Αρχιτεκτονικὸν) δίνναται νὰ ἔλθῃ ἀρωγὸν εἰς τὸ ταμεῖον τῆς Σχολικῆς 'Επιτροπῆς (ἐκ τῶν χρημάτων τῶν ἐκπαιδειτικῶν τελῶν)
α' πρὸς ἐπισκειὴν ἡ ἐπαύξησιν ὑπάρχοντος διδακτηρίου,
β' πρὸς ἀνέγερσιν νέου διδακτηρίου (εἰς τὴν περίπτωσιν
αὐτὴν δίδαι ἀρωγὴν μόνον πρὸς ἀποπεράτωσιν διδακτη-
ρίου, τοῦ δποίου ῥχοιν ἡδη κτισθῆ οἱ τεῖχοι καὶ τοποθε-
τηθῆ ἡ στέγη...), γ' πρὸς κατασκευὴν θρανίων καὶ σχο-
λικῶν ἐπίπλων. Πρὸς τοῦτο ἡ Σχ. 'Επιτροπὴ ὑποβάλλει
αἴτησιν πρὸ τὸ Σον 'Υπουργεῖον Παιδείας (διὰ τοῦ κ.
'Επιθεωρητοῦ τῶν δημιοτ. σχολείων....,) εἰς τὴν δποίαν
ἐπισυνάπτει ἀντίγραφον τῆς σχετικῆς πράξεως τῆς καὶ εἰ
δινατὸν καὶ ἔχθεσιν μηχανικοῦ ἡ ἐμπειροτέχνου περὶ τοῦ
εἰδοις καὶ ἔκτάσεως τοῦ ἔργου καὶ τῆς ἀπαιτούμένης δα-
πάνης. 'Ο 'Επιθεωρητής, ἀφοῦ ζητήσει καὶ τὴν ἔγκρισιν
καὶ τοῦ οἰκείου Νομάρχου⁽²⁾, ὑποβάλλει τὰ ἔγγραφα
ταῦτα πρὸς τὸ 'Υπουργεῖον, συνοδεύων αὐτὰ ἀπαραιτήτως
καὶ μὲ Ιδικήν του γνωμάτευσιν περὶ τῆς ἀνάγκης ἡ μὴ
τῆς χορηγίας τῆς αίτουμένης ἀρωγῆς.

(1) 'Η διπλότυπος ἀπόδειξις διετλαμβάνει τὰ ἔξι: 'Ἐκουσια
εἰσφορὴ τὸ μαθητοῦ (τάξε) δρχ. ὑπὲρ καταρ. ισμοῦ
διελιοθήκης ἡ πρὸς ἀγοράν ἐποπτικῶν μέσων διδασκαλίας ἡ
ὑπὲρ τῶν ἀπόρων μαθητῶν τοῦ σχολείου... 'Ἐν
τῷ 'Ο Δ)τῆς ἡ δ Ταμίας τῆς Σχ. λι-
κῆς 'Επιτροπῆς.....

(2) "Οταν περάσειται περὶ αἰτήσωσις Τ. 'Εκ. Πρ. ἡ Δδακτ.
'Επιτροπῆς δὲν εἶναι ἀπαραιτητος [ἢ ἔγκρισις καὶ τοῦ Νομάρ-
χου, διότι αἱ ἐπιτροπαὶ αὐταὶ δὲν διερίζονται παρὰ τοῦ Νομάρ-
χου, οὕτως οἱ ἀπολογισμοὶ των διποδάλονται εἰς τὴν Νομαρχίαν.

9. Πρὸς εἰσπραξιν (παρὰ τοῦ ταμείου παρακαταθηκῶν) τῶν πιστώσεων, τὰς δοπίας ἀνέγραψαν εἰς τοὺς προσπολογισμούς των τὰ δημοτικά, κοινοτικά ἡ ἐνοριακή συμβούλια ὑπὲρ τοῦ ταμείου τῆς σχολικῆς ἐπιτροπῆς καὶ αἱ δοπίαι ἐνεκρίθησαν παρὰ τῆς νομαρχίας ἡ ἔκεινων τὰς δοπίας ἀνέγραψεν αὐτεπαγέλτως ὁ νομάρχης, κατόπιν αἱ τήσεως τῆς σχολικῆς ἐπιτροπῆς—γίνονται αἱ ἔξης ἐνέργειαι :

α'. 'Ο πρόδεδρος τοῦ συμβοι�ίου (δημοτικοῦ κ.λ.) παραδίδει εἰς τὴν σχολικὴν ἐπιτροπὴν ἀντίγραφον τῆς σχετικῆς πράξεως τοῦ συμβοιλίου καὶ ἔνταλμα πληρωμῆς (πρὸς τὸ ταμεῖον παρακαταθηκῶν τάδε) συμπληρωμένον δεόντως καὶ ἐσφραγισμένον.

β'. 'Η Σχολικὴ Ἐπιτροπὴ συντάσσει καταστάσεις αἱ διπλοῦν (¹) μὲ δικαιοῦχον τὸν ἀρμόδιον Ἐπιθεωρητὴν (Βλ. ὑπόδειγμα κατωτέρω).

γ'. Συμπληρώνει ἔντιπον διπλότυπον ἀπόδειξιν, τοῦ δοπίου διπλοτύπου τὸ μὲν στέλεχος θὰ ὑπογράψῃ ὁ Ταμίας (παρακατ.) ποὺ θὰ κάμῃ τὴν πληρωμήν, τὸ δὲ ἀπόκομμα ὑπογράφοιν καὶ τὰ τρία μέλη τῆς σχολικῆς ἐπιτροπῆς καὶ ὁ γραμματεὺς αὐτῆς. Τὸ ἀπόκομμα τοῦτο σφραγίζεται μὲ τὴν σφραγίδα τῆς σχ. ἐπιτροπῆς.

δ'. 'Η σχ. Ἐπιτροπὴ συμπληρώνει καὶ συνήθη ἔντιπον ἀπόδειξ ν πληρωμῆς, τὴν δοπίαν θὰ ὑπογράψῃ ὁ Ἐπιθεωρητὴς ποὺ θὰ παραλάβῃ τὰ χρήματα ἀπὸ τὸν ταμίαν.

Τ' ἀνωτέρω ὑποβάλλονται εἰς τὸν ἐπιθεωρητήν, δοδοῖς εἰσπράττει τὸ ποσὸν καὶ τὸ παραδίδει, μαζὶ μὲ τὸ στέλεχος τοῦ διπλοτύπου, εἰς τὴν δικαιοῦχον σχ. ἐπιτροπήν. Φυσικὰ τὴν ὅλην αὐτὴν διαδικασίαν φοροντίζει καὶ ἐνεργεῖ ὁ Δ)τῆς τοῦ σχολείου, δ καὶ γραμματεὺς τῆς Ἐπιτροπῆς.

(1) "Ἄλλοι ταμίαι ἀρκεῦνται εἰς μίαν κατάστασιν, ἄλλοι πάλιν ἥπατοῦν τρεῖς καταστάσεις, ἐκ τῶν ἐποίων τὴν μίαν κρατεῖ ὁ Πρόεδρος τῆς Κοινότητος εἰς τὸ 'Αρχεῖόν του.

Σημ. 1. Μερικοί ταμίαι δὲν προσέχουν τὴν ἀξίωσιν νὰ τοὺς διεπληγῇ πρὸς ὑπογραφὴν καὶ τὸ στέλεχος τοῦ διπλοτύπου. "Αλ ὡς τε ἡ ὑπογραφὴ αὐτοῦ ἀπὸ τὸν ταμίαν σημασίαν ἔχει μάνεν διὰ τὴν σχ. ἐπιτροπὴν, εἰναὶ δὲ δύσκολος ἡ ἀποστολὴ τοῦ προκειμένου διὰ χωρία ἀπομακρυσμένα ἀπὸ τὴν Εὔραν τοῦ ταμείου.

Σημ. 2. 'Εάν ἡ εἰσφορὰ τῆς Κοινότηνος δὲν ἤτο ἀναγγεγραμμένη καὶ ἐξηγετικούμενη εἰς τὸν προϋπο τοῦ ογισμόν της, ἀλλὰ πρόκειται νὰ διεθῇ ἐκ τῶν ὑστέρων ἐκ τοῦ ἀποθεματικοῦ της (παρὰ τῷ ταμείῳ παρκαταθηκών) κεφαλαιοῦ—ἐκτὸς τῶν ὡς ἀντστοιχείων ἀπαιτεῖται καὶ ἀντίγραφον τῆς ἐγκρίσεως τοῦ Νομάρχου διὰ τὴν εἰσφορὰν ταύτην.

10. Κάθε δαπάνη ἀπὸ τὸ σχολικὸν ταμείον γίνεται κατόπιν προηγουμένης ἐγγράφου ἐγκρίσεως τοῦ 'Επιθεωρητοῦ. 'Η ἐγκρίσις ἀναφέρεται καὶ εἰς τὸ π.ο.σ.δ.ν καὶ εἰς σ.κ.ο.π.ὸ.ν τῆς δαπάνης—καὶ χρησιμεύει ὡς δικαιολογετικὸν αὐτῆς.

Δηλ. δταν πρόκειται ἡ σχ. ἐπιτροπὴ νὰ προβῇ εἰς μίαν δαπάνην (δχι ἀνωτέραν τῶν 1000 δραχμῶν) συνεδριάζει καὶ κάμνει μίαν πρᾶξιν, εἰς τὴν δροίαν καθορίζει σαφῶς τὸν σκοπὸν καὶ τὴν ἀναγκαιότητα τῆς δαπάνης καὶ τὸ ποσόν ποὺ θὰ ἀπαιτηθῇ. 'Αντίγραφον τῆς πράξεως αὐτῆς, εἰς τὸν ἀρμόδιον ἐπιθεωρητήν, παρακαλῶν αὐτὸν νὰ ἐγκρίνῃ τὴν δαπάνην. 'Εάν δ. 'Επ.) τῆς εὕρη δικαιολογημένην τὴν δαπάνην δ.ην (ἢ καὶ μέρος αὐτῆς)—ἀποστέλλει εἰς τὸν πρόεδρον, διὰ τοῦ Δ) τοῦ σχολείου, ἐγγραφον ἐγκρίσεως. Τὸ ἐγγραφον τοῦτο ὑποβάλλει ἡ σχ. 'Επιτροπὴ ἐν καιρῷ εἰς τὴν νομαρχίαν μεταξὺ τῶν ἄλλων δικαιολογητικῶν.

11. Διὰ τὰς συνήθεις ἀπὸ τὸ σχ. ταμείον δαπάνας ἡμιπορεὶ νὰ κρατῇ ὁ ταμίας εἰς χειράς του ποσὸν μέχρι 800 δραχμῶν. Τὰ ἐκάστοτε πλεονάζοντα ποσὰ καταθέτει, ὁ πρόεδρος εἰς τὸ πλησιέστερον κατάστημα τῆς 'Εθνικῆς

Τραπέζης⁽¹⁾, ἀπό που ἀναλαμβάνονται ἐν διώῃ ἢ ἐν μέρει, κατόπιν ἀποφάσεως τῆς σχολικῆς ἐπιτροπῆς καὶ ἔγκρισεως τοῦ ἐπιθεωρητοῦ (δι' ὀρισμένον σκοπόν).

Σημ. Η Τράπεζη, διὰ ν' ἀποφώνη χρήματα, ζητεῖ α'. κανονικὸν ἀντίγραφον τῆς πράξεως τῆς σχ. ἐπιτροπῆς, β'. τὸ ἔγκριτικὸν ἔγγραφον τοῦ ἐπιθεωρητοῦ περὶ ἀναλήψεως τόσου πεσσοῦ... καὶ γ' διεθαίσαν τοῦ Ἐπιθ. τοῦ, διεισδύεται τοῦ σχολείου.

12. Η ἐπιτροπὴ ὑποβάλλει εἰς τὸν Νομάρχην ἀπ' εὐθείας. ἐντὸς τοῦ πρώτου δεκαημέρου τοῦ Αὐγούστου, ἐκάστου ἔτους, λεπτομερῆ λημμάτων τῆς διαχειρίσεως της - ἀντίγραφον δὲ τούτοις ἀποστέλλει καὶ εἰς τὸν Ἐπιθεωρητήν.

Σημ. Εἰς τὸν ἀπολογισμὸν ἐπισυνάπτει τὰς ἔγκρισεις τοῦ Ἐπιθεωρητοῦ καὶ τὰς ἀπεδειξεις τῆς διαπάνης χαρτοσημασιμάτων ἀναλγικῶν. Τὰ τέλη χαρτοσημάνσεως ἐπιβαρύνουν τὸν ἄμπερον ἢ τὸν ἔργατην.

13. Η σχ. ἐπιτροπὴ πρέπει νὰ ἔχῃ ἀπαραιτήτως ίδικήν της σφραγίδα, στρωγγύλου σχήματος συνήθως, μὲ τὰς λέξεις : εἰς τὸ μέσον «Ελληνικὴ Δημοκρατία» καὶ γύρω : Δημοτικὸν σχολείον ἀρρένων ἢ θηλέων..... (τάδε).

14. Εργα τῶν σχολικῶν ἐπιτροπῶν εἶναι τὰ ἔξης :

α'. Δαπανοῦν διὰ τὴν καθαριότητα, θέρμανσιν, ὑπηρεσίαν, ἐπισκευὴν καὶ συντήρησιν τοῦ διδακτηρίου καὶ τῶν παιδαρτημάτων του (βιβλιοθήκης, γυμναστηρίου, κήπου, ἀποχωρητηρίων...)

β'. Ἀγοράζουν ἢ ἔκμισθώνουν χῶρον πρὸς ίδρυσιν σχολικοῦ κήπου καὶ γυμναστηρίου.

γ'. Προμηθεύουν τ' ἀναγκαῖα ἔπιπλα, σκεύη, δργανα διδακτηλίας καὶ βιβλία τῆς βιβλιοθήκης τοῦ σχ. λείσιον. Τούτων τηροῦν ἀκριβῆ κατάλογον (Βλ. Μέρος Β'. κατάλογος β. βιβλιοθήκης).

(1) Εάν ἡ ἔρα τοῦ σχολείου ἀπέχει πολὺ ἀπὸ τὴν ἔραν τῆς Τραπέζης - εἰς τὸ πλησιέστερον Ταχυδρομικὸν Ταμειατήριον, ἐπ' ὀνόματι τῆς σχ. ἐπιτροπῆς καὶ δχι λεικοῦ του.

δ'. Σιντρέχουν ἀπόροις μαθητὸς—παρέχοιν εἰς αὐτοὺς δωρεὰν βιβλία, γραφικὴν ὄλην, ὑποδήματα, ἐνδύματα κλπ.

ε'. Φροντίζουν μὲ κάθε τρόπον διὰ τὴν ὑγείαν τῶν μαθητῶν καὶ ἐπικαλοῦνται τὴν παρέμβασιν τῆς πολιτείας ἐν καιρῷ ἐπιδημίας.

ζ'. Σιντρέχουν τὴν διεύθυνσιν τοῦ σχολείου εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τῶν διατάξεων τοῦ περὶ ὑποχρεωτικῆς φυτῆσεως νόμου.

Σημ. "Ολα τὸ ἀνωτέρω περὶ σχολικῶν ἐπιτροπῶν (νόμων 452 καὶ 1243) ἰσχύειν καὶ διὰ τὰς Διοικητικὰς Ἐπιτροπὰς Ταμείων Ἐκπαιδευτικῆς Προνοίας τῶν μικτῶν μονογαστίων σχολείων, μὲ μόνην τὴν διαφοράν, διὰ τοῦτο αἱ Δ. Ε. Τ. Ε. Προνοίας τὸν ἀπολογισμὸν τῶν ὑπεδέλλουν πρὸς ἔγκρισιν δχι εἰς τὸν Νομάρχην, ἀλλά μόνον εἰς τὸν ἀρμόδιον Ἐπιθεωρητὴν. Ἐπίσης δὲ ἐκλογὴ τῶν μελῶν των γίνεται διλλωτικῶς. (Βλ. κατωτέρω).

17. ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΑΜΕΙΟΥ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΝΟ-
ΜΟΥ 2442 (1920). ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΟΝ
ΔΙΑΤΑΓΜΑ 23-9-21.

A'. Ιδρυσις καὶ σκοπὸς τῶν Τ. Επ. Προνοίας.

Εἰς ἔκαστον δῆμον καὶ ἔκάστην κοινότητα ίδρυεται ίδιον Τ.Ε.Π. Τοῦτο σκοπὸν ἔχει τὴν ἀπόκτησιν, εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ δήμου η τῆς κοινότητος, διδακτηρίων εὐπρεπῶν, τὰ δποία νὰ πληροῦν τοὺς δρους τῆς ὑγειεινῆς καὶ τῆς παιδαγωγικῆς καὶ τὴν προμήθειαν τῶν ἀναγκαιούντων δι' αὐτὰ σχολικῶν ἐπίπλων καὶ διδακτικῶν ὁργάνων.

Ἐκαστον Τ. Ε. Π. ἀποτελεῖ αὐτοτελὲς νομικὸν πρόσωπον καὶ ἔχει ίδιαν περιουσίαν, τὴν δποίαν ἀποκτᾷ καθ' δλοις τοὺς νομίμους τρόπους. Οἱ πόδοι τῶν Τ. Ε. Π. καθυστίζονται ἀπὸ τὰ ἀρθρα 6 καὶ 7 τοῦ Νόμου 2442 καὶ εἶναι ίδιως:

α'. Αἱ χρηματικαὶ χρηγγίαι, τὰς δποίας ὑποχρεοῦνται

ν' ἀναγράφουν εἰς τοὺς προϋπολογισμούς των τὰ δημοτικά, καινοτικά κ.λ. συμβούλια, **ἀναλόγως τῶν πόρων των**. Ἐάν δὲν τὸ πρᾶξυν—δύναται ν' ἀναγράψῃ τὴν σχετικὴν πίστωσιν δι Νομάρχης. εἴτε τῇ αἰτήσει του ἀρμόδιου Ἐπιθεωρητοῦ, εἴτε αὐτεπαγγέλτως—έφόσυν τὰ τακτικὰ ἔσοδα τοῦ προϋπολογισμοῦ των ὑπερβαίνουν τὰς ὑποχρεωτικὰς δαπάνας τοῦ δήμου ή τῆς κοινότητος.

β'. **Προϊδὼν ὑποχρεωτικῶν ἔργων καὶ εἰδικῆς (ἐκπαιδ.) τοπικῆς φορολογίας,** τὴν δούλιαν ἐπιβάλλει τὸ κοινοτικὸν συμβούλιον (δι' 1—10 ἑτη). (**Ἐάν** ἀμελήσῃ τὸ κ. συμβούλιον—ἀποφασίζουν οἱ **'Υποιργοί Παιδείας καὶ Ἐσωτερικῶν μετὰ γνώμην τοῦ οἰκείου Νομάρχου καὶ Ἐπιθεωρητοῦ).**

γ'. **Τὰ ἀπὸ τὰ ἔνσημα ἐκπαιδ. προνοίας εἰσπραττόμενα ποσά.** Ἐκ τῆς αξίας τουτων τὰ 3)4 εἰσάγονται εἰς τὰ Ταμείον Παρακαταθηκῶν καὶ Δανείων διὰ γραμματίου παρακαταθήκης, χωριστὰ διὰ κάθε Τ. Ε. Π. καὶ διὰ λ)σμὸν τοῦ ταμείου ἐκπαιδευτικῶν τελῶν. Πρὸς εἰσπραξιν τῶν καταθέσεων τούτων ὁ πρόεδρος τοῦ Τ. Ε. Π. ὑποβάλλει, διὰ τοῦ ἀρμοδίου Ἐπιθεωρητοῦ, αἴτησιν πρὸς τὸ **'Υποιργεῖον Παιδείας**, ἐν ᾧ ἐκθέτει τοὺς λόγουν τῆς αιτουμένης ἀναλήψεως καὶ μνημονεύει τοὺς ἀριθμοὺς τῶν γραμματίων παρακαταθήκης ποὺ ἔξεδόθησαν κατὰ τὴν κατάθεσιν. Τὸ **'Υποιργεῖον**, ή ὁ **Ἐπιθεωρητής**—έὰν ἔχῃ γενικὴν ή εἰδικὴν πρὸς τοῦτο ἔξουσιοδότησιν—μετ' ἐκτίμησιν τῆς πραγματικῆς ἀνάγκης τῆς αιτουμένης ἀναλήψεως τῶν καταθέσεων, ἐγκρίνει, τροποποιεῖ ή ἀπορρίπτει τὴν αἰτησιν τοῦ Προέδρου Τ.Ε.Π.

Ἐάν ἐγκριθῇ η ἀνάληψις—ό πρόεδρος παρουσιάζει εἰς τὸ δημόσιον ταμείον τῆς περιφερείας ἀπόδειξιν, ἐξ ίδιου διπλοτύπου βιβλίου διαχειρίσεως τοῦ ταμείου Ε. Π., ὑπογεγραμμένην ἀπὸ τὸν ίδιον καὶ τὸν ταμίαν τῆς ἐπιτροπῆς, μαζὶ μὲ κεχιρωμένον ἀντίγραφον τῆς ἐγκριτικῆς διαταγῆς τοῦ **'Υπουργείου** ή τοῦ **Ἐπιθεωρητοῦ** καὶ εἰσπράττει τὸ ἐγκριθὲν ποσὸν μὲ ἔξοφλητικὴν ἀπόδειξιν ὑπογεγραμμένην

έπισης άπό τὸν ἴδιον καὶ τὸν γραμματέα τῆς διοικητικῆς ἐπιτροπῆς.

Σημ. Κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον γίνεται ἡ ἀνάληψις ἀπὸ τὸ τχμεῖον παρακαταθηκῶν καὶ κάθε ἄλλης χρηματικῆς περιουσίας τοῦ Τ. Ε. Π. προερχομένης ἀπὸ χορηγίας συμβουλίων Δήμου κλ. ἑράνους, φορολογίας, ἔκποιήσεις παλαιῶν θιδακτηρίων καὶ ἀχρήστου διλικοῦ κ. οὕ. κ.

δ'. Άλι παρὰ τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας παρεχόμεναι χορηγίαις (καὶ τὰ δάνεια) ἀπὸ τὸ ταμεῖον Ἐκπαιδευτικῶν τελῶν.

Τὸ Ὑπουργείον χορηγεῖ βοηθήματα α' πρὸς ἀποπεράτωσην ἀνεγειρομένου νέου διδακτηρίου, β' πρὸς ἐπισκευὴν καὶ ἐπέκτασιν ὑπάρχοντος διδακτηρίου καὶ γ' πρὸς κατασκευὴν θρανίων καὶ λοιπῶν σχολικῶν ἐπίπλων.

Πρὸς τοῦτο ἡ Ἐπιτροπὴ Τ.Α.Π. (ἢ καὶ ἡ σχολικὴ Ἐπιτροπὴ) ὑποβάλλει διὰ τοῦ Προέδρου αὐτῆς αἰτησιν πρὸς τὸ Ὑπουργείον (διὰ τοῦ ἀρμοδίου Ἐπιθεωρητοῦ), εἰς τὴν ὥπιαν ἐπισυνάπτει ἀντίγραφον τῆς σχετικῆς πράξεως; τῇ; Ἐπιτροπῇ; καὶ ἔκθετιν μετὰ προϋπολογισμοῦ παρὰ μηχανικοῦ, ἢ καὶ ἐμπειροτέχνου, διὰ τὸ εἶδος καὶ τὴν ἐκτασιν τῆς γενομένης μέχρι τοῦτο ἔργασίας καὶ ἔκεινης ποὺ ὑπολείπεται νὰ γίνῃ. Ο Ἐπιθεωρητὴς διαβιβάζει τὰ ἔγγραφα αὐτὰ εἰς τὸ Ὑπουργείον (τμῆμα Ἀρχιτεκτονικὸν) γνωματεύων ὑπὲρ τῆς χορηγίας ἢ μὴ τοῦ αἰτούμενου ποσοῦ, ἐν μέρει ἢ ἐν ὅλῳ (σύμφωνα μὲ τὴν ὑπ' ἀριθ. 16742 τῆς 6—4—27 ἐγκύκλιον τοῦ Ὑπουργείου (τμῆμα Ἀρχιτεκτ.).

ε'. Προϊδὼν ἔκποιήσεως παλαιοῦ διδακτηρίου ἢ ἄλλου ἀκινήτου ποὺ παρεχωρήθη ἢ περιήλθεν ὅπωσδήποτε εἰς τὴν κυριότητα τοῦ Τ.Ε.Π. (ἢ τῆς σχολικῆς ἐπιτροπῆς). "Υλικὰ καὶ ἀκίνητα κριθέντα ἀκατάλληλα ἢ ἀχρηστα ἔκποιοῦνται κατόπιν ἐγκρίσεως τοῦ Ὑπουργείου, α' προκειμένου περὶ ὑλικῶν ἢ ἀκινήτων μέχρι ποσοῦ 5.000 δρχ. ἄνευ δημοπρασίας, β' μέχρι 50 000 δραχ. κατόπιν προχείρου δημοπρασίας ἐνώπιον Ἐπιτροπῆς συνιστωμένης ἀπὸ τὸ Ὑπουργείον.

Διὰ τὴν ἔκποιήσιν παλαιοῦ διδακτηρίου κλπ. ἡ Ἐπι-

τροπή λαμβάνει σχετικήν ἀπότασιν διὰ πράξεώς της (...έπειδὴ τὸ ύπάρχον διδακτήριον εἶναι ἀνθυγιεινὸν καὶ ἀκιτάλληλον, ἀνεπαρκεῖς δὲ οἱ πόροι τοῦ Ταμείου τῆς Ἐπιτροπῆς πρὸς ἀντιμετώπισιν τῆς διητῆς δαπάνης τῆς ἀνεγράσεως ταμείου τοῦ ιέων διδακτηρίου), ἀποφασίζομεν: Παρακαλοῦμεν τὸ Σεβ. "Υπουργεῖον, δπως ἔγκρινῃ τὴν ἐκποίησιν...). Ἀντίγραφον αὐτῆς μὲ σχετικήν αἰτησιν καὶ σκαρίφημα τοῦ διδακτηρίου καὶ τοῦ πέριξ αὐτοῦ χώρου ὑποβάλλει εἰς τὸ "Υπουργεῖον διὰ τοῦ ἀρμοδίου Ἐπιθεωρητοῦ. Εἰς τὸ σκαρίφημα (πρόχειρον σχεδιογράφημα) σημειώνεται ἡ κάτωψις τοῦ κτιρίου (πλάτος καὶ μῆκος) ἡ διαιρεσις τῶν αἰθουσῶν, ἡ θέσις ψυρῶν καὶ παραθύρων, τὰ πλάτη αὐτῶν καὶ τῶν τοίχων, ἔκτασις (πλάτος καὶ μῆκος ἀπὸ τοὺς τοίχους τοῦ κτιρίου) τῆς αὐλῆς, κήπου κλπ. χώρου πέριξ τοῦ κτιρίου οἱ γύρω τιχόν δρόμοι, οἱ ίδιοκτήται τῶν συνορευόντων ἀκινήτων. Εἰς τὴν αἰτησιν ἀναφέρεται ἀπαρατήτως τὸ κατώτερον ποσὸν προσφορᾶς (τὸ ὅποιον χάριν εὔκολίας δὲν πρέπει νὰ εἶναι ἀνώτερον τῶν 50 χιλ. δραχμῶν, καθὼς καὶ εἰδίκοι, τιχόν, δροι τῆς παραδόσεως εἰς τὸν τελευταῖον πλειοδότην, ὡς: χρόνος παραδόσεως τοῦ διδακτηρίου μετὰ τὴν περάτωσιν τοῦ νέου, μετὰ (τόσον) χρόνον ἀπὸ τῆς ὑπογραφῆς τῶν σχετικῶν συμβολαίων... κατὰ δόσεις πληρωμή... κ.ο.ῦ.κ.

Μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ "Υπουργείου ἔγκρισιν τῆς ἐκποίησεως — παρὰ ἐπιτροπῆς ὀνομαζομένης ἐν τῷ ἐγγράφῳ — ὁ Ἐπιθεωρητὴς δοῖται χρόνοι (καὶ τόπον) δημοπραΐας ἐν συνεννοήσει μετὰ τῆς ἐπιτροπῆς. Ἡ δημοπρασία είναι φανερὰ καὶ προκηρύσσεται μὲ δημοσίευσιν εἰς μίαν τῶν πλησιεστέρων ἐπιτοπίων ἐφημερίδων πρὸ 15 τούλαχιστον ἡμερῶν. Ἀντίγραφον τῆς προκηρύξεως τοιχοκολλᾶται εἰς τὸν οίκειον πίνακα ἡ τοίχου δημαρχιακοῦ ἡ κοινοτικοῦ καταστήματος τοῦ τόπου τῆς ἐκτελέσεως τοῦ ἔργου 3 ἡμέρας τούλαχιστον πρὸ τῆς δοισθείσης; διὰ τὴν δημοπρασίαν, εἰς χρονία δὲ καὶ κωμοπόλεις ἐξαγγέλλεται καὶ ἐπ' ἐκκλησίᾳ 8 τούλαχιστον ἡμέρας πρὸ τῆς δημοπρασίας εἰς ἡμέραν Κυριακὴν ἡ ἑορτήν, ὡς καὶ καθ' ἐκάστην τῶν τριῶν τε-

λειταίων πρό της δημοπρασίας ήμερων ἀπὸ τον δημόσιον κήρυκα.

Σημ. — Οι πλειοδέται καταθέτου, ἀμέσως ώς ἐγγύησιν τὸ εἰκοστὸν τῆς προσφερομένης τιμῆς.

Μετὰ τὴν δημοπρασίαν συντάσσεται πρακτικόν, ἐν τῷ ὥποιφ ἡ Ἐπιτροπὴ ἔκφέρει γνώμην: ἐάν πρέπῃ νὰ ἐπαναληρθῇ ἡ δημοπρασία ἢ εἶναι σιμφέροντα η τελευταίως προτιφερεῖσα τιμή. Τὸ πρωτικὸν ὑποβάλλεται εἰς τὸν Ἐπιθεωρητὴν, δότοιος, ἀν σιμφωνήσῃ μὲ τὴν γνώμην τῆς Ἐπιτροπῆς, ὑποβάλλει τὰ πρακτικὰ μεθ' δλων τῶν συνημμένων εἰς τὸ Ὑπουργεῖον, γνωματεύον περὶ τῆς ἐγκρίσεως των, ἀν δὲ δὲν σιμφωνήσῃ — διατάσσει ἐπανάληψιν τῆς δημοπρασίας.

5' Ἐκούσιος ἔρανος εἰς χρῆμα ἡ εἰς εἶδος κατὰ τὸν κεδρὸν τῆς συγκομιδῆς ἡ εἰς οἰκοδομησίμους ὕλην.

Σημ. — Στάδιον ἐνιργεῖας εὑρύτατον διὰ τὸν δραστήριον διέσκελεν!

ζ') Εἰσφοραὶ εἰς προσωπικὴν ἔργασίαν...

η') Προϊὸν σχολικῶν ἔσοτῶν, ἀγορῶν, διαλέξεων, παραστάσεων θεατρικῶν ἡ κινηματογραφικῶν, κ. οὕ. κ.

θ') Προϊὸν εἰδικῆς φορολογίας διαφόρων τοπικῶν προστίτων, π.χ. ἐλαΐσου κλπ. Δηλαδὴ ἐπιβάλλεται πρόσθειος φόρος μέχοι 10 ο)ο ἐπὶ τοῦ κατὰ τὸν νόμον 1640 φόρου τῶν κατηγοριῶν B, Δ, Ε καὶ Z, τοῦ δημοσίου, βεβαιούμένου ἐντὸς τῆς περιφερείας τῆς οἰκείας κοινότητος ἡ τοῦ δήμου. Ἡ φορολογία αὗτη ἐπιβάλλεται κατόπιν αἰτήσεως τῆς Δ. Ε. Τ. Ἐκπ. Προνοίας (διὰ τοῦ Ἐπιθεωρητοῦ, γνωματεύσεως αὐτοῦ, ώς καὶ τοῦ Νομάρχου) διὰ Π. Διατάγματος, προκαλούμένου ἀπὸ τοὺς Ὑπουργοὺς Οἰκονομικῶν, Ἐσωτερικῶν καὶ Παιδείας, δι' ὧρισμένον χρονικὸν διάστημα. Ἡ εἰσπραξὶς γίνεται παρὰ τοῦ Ταμίου τῆς περιφερείας καὶ κατατίθεται τὸ προϊὸν αὗτῆς εἰς τὸ Ταμεῖον Παρακαταθηκῶν.

Β': ΤΡΟΠΟΣ ΚΑΙ ΧΡΟΝΟΣ ΕΚΛΟΓΗΣ ΤΩΝ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΤΩΝ ΤΑΜΕΙΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ.

“Αρθρον 1.

1. Ή έκλογή τῆς κατὰ τὸ ἄριθμον 5 νόμου 2442 τοῦ ἔτους 1920, ἐπταμελοῦς μὲν εἰς τοὺς δήμους, πενταμελοῦς δὲ εἰς τὰς κοινότητας διοικητικῆς ἐπιτροπῆς, τοῦ ἐν τῇ ἔδρᾳ τοῦ δήμου ἥ τῆς κοινότητος «Ταμείου ἐκπαιδευτικῆς προνοίας» ἐνεργεῖται ώς ἔξης: Τοία μὲν ἀπὸ τὰ μέλη εἰς τοὺς δήμους, δύο δὲ εἰς τὰς κοινότητας, ἐκλέγονται ἀπὸ τὸ δημοτικὸν ἥ κοινοτικὸν συμβούλιον ἀνὰ τετραπετίαν καὶ κατὰ μῆνα Μάρτιον. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον, ὁ ἀριθμός Επιθεωρητῆς τῆς ἐκπαιδεύσεως, τρεῖς μῆνας πρότερον δι’ ἐγγράφου του πρὸς τὸν δήμαρχον ἥ πρόεδρον τῆς κοινότητος αἱτεῖται τὴν ἐντὸς μηνὸς σύγκλητιν τοῦ δημοτικοῦ ἥ κοινοτικοῦ συμβούλιον πρὸς ἐκλογὴν τῶν, κατὰ τὰς ἀνωτέρω διακρίσεις, μελῶν τῆς διοικητικῆς ἐπιτροπῆς.

2. Τὸ δημοτικὸν ἥ κοινοτικὸν συμβούλιον, συγκαλούμενον, ἐπὶ τούτῳ, ἀπὸ τὸν δήμαρχον ἥ τὸν πρόεδρον τῆς κοινότητος, ἐντὸς μηνός, τὸ βραδύτερον, ἀπὸ τῆς, κατὰ τὸ ἀνωτέρω, αἱτήσεως τοῦ Επιθεωρητοῦ τῆς Ἐκπαιδεύσεως, προβαίνει εἰς τὴν ἐκλογὴν κατὰ τόν, ὑπὸ τῶν διατάξεων τοῦ νόμου ΑΝΖ', πρόβλεπόμενον τρόπον, τῶν 3 ἥ 2 μελῶν τῆς, ώς ἀνω, διοικητικῆς Επιτροπῆς.

3. Έκλεγεῖται ὁ σχετικῶς πλειοψηφίσας. Τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐκλογῆς ἀνακοινοῦται ἀπὸ τὸν δήμαρχον ἥ τὸν πρόεδρον τῆς κοινότητος πρὸς τὸν ἀριθμόν Επιθεωρητὴν τῆς Ἐκπαιδεύσεως, ὁ δόποιος κοινοποιεῖ τοῦτο ἀμέσως πρὸς τὰ ἐκλεγέντα μέλη.

4. Επὶ ἐνστάσεων κατὰ τοῦ κύρους τῶν ἐκλογῶν, οἵας δήποτε φύσεως, ἀτοφισίζει ἐντὸς 15 ἡμερῶν ἀμετακλήτως ὁ Νομάρχης. Αἱ τοιαῦται ἐνστάσεις, ὑποβαλλόμεναι εἰς τὸν Νομάρχην, γίνονται δεκταί, τὸ βραδύτερον, ἐντὸς 15 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ἐκλογῆς. Παρελθούσης τῆς προ-

θεσμίας ταύτης, ή ἐκλογὴ καθίσταται δριστικὴ καὶ ἀμετάκλητος,

5. Ἰσάριθμα πρὸς τὰ ἄνω μέλη, ἢτοι τοία εἰς τοὺς δῆμοις καὶ δύο εἰς τὰς κοινότητας, ἐκλέγονται ἀπὸ τὰ μέλη δῶν τῶν ἐν τῷ δήμῳ ἢ τῇ κοινότητι ὑφισταμένων κατὰ τοὺς νόμους 452 καὶ 1286 σχολικῶν ἐπιτροπῶν μέσης καὶ δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως. Ἡ ἐκλογὴ τούτων γίνεται ὥσπερ τοῖς κατόπιν προσκλήτεως τοῦ ἀρμοδίου Ἐπιθεωρητοῦ τῆς Ἐκπαιδεύσεως πρὸς τοὺς προέδρους τῶν ἐν τῇ ἔδρᾳ τοῦ δήμου ἢ τῇ κοινότητι σχολικῶν ἐπιτροπῶν, γινομένης ἐντὸς τῆς κατὰ τὸ ἐδάφ. 2 τοῦ παρόντος ἀρχοντος προθεσμίας. Ἡ ἐκλογὴ διεξάγεται ἀπὸ τριμελῆ ἐπιτροπῆν ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ ἀρμοδίου Ἐπιθεωρητοῦ τῆς Ἐκπαιδεύσεως ἢ τοῦ παρ' αὐτοῦ δριζομένου ἀναπληρωτοῦ τοῦ καὶ ἐνεργεῖται διὰ μυστικῆς διὰ ψηφοδελτίων ψηφοφορίας τοῖς χρόνον καὶ τόπον δριζόμενον ὑπ' αὐτοῦ.

Ἡ συνέλευσις τῶν μελῶν τῶν σχολικῶν ἐπιτροπῶν θεωρεῖται ἐν ἀπαρτίᾳ ὅταν οἱ παρόντες εἰναι περισσότεροι τῶν ἀπόντων, Ἐν ἐλλείψει ἀπαρτίας κατὰ τὴν πρώτην συνέλευσιν, συγκαλεῖται δειπτέρα ἐντὸς δέκα ἡμερῶν, καθ' ἣν δοιαδήποτε παρόντες ἀποτελοῦν ἀπαρτίαν. Ἐκλεγεὶς θεωρεῖται ὁ σχετικῶς πλειοψηφήσας. Ἐν ἴσωψηφίᾳ γίνεται κλήρωσις. Περὶ τῆς γενομένης ἐκλογῆς σιντάσσεται πρακτικὸν ὑπογραφόμενον ἀπὸ τὴν τριμελῆ ἐπιτροπῆν. Ἐπὶ ἐνστάσεων κατὰ τοῦ κύρους τῆς ἐκλογῆς ἐφαρμόζονται αἱ διατάξεις τοῦ ἐδάφ. 4 τοῦ παρόντος ἀρχοντος, ἀρμοδίου δντος τοῦ Ἐπιθεωρητοῦ.

Καθισταμένης ἀμετακλήτου τῆς ἐκλογῆς, ὁ ἀρμόδιος Ἐπιθεωρητὴς τῆς Ἐκπαιδεύσεως προβαίνει εἰς τὸν διορισμὸν τῶν μελῶν.

6. Ως ἔβδομον εἰς τοὺς δῆμοις, πέμπτον δὲ εἰς τὰς κοινότητας μέλις τῇδε διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς διορίζεται ἐκπαιδευτικὸς λειτουργὸς ἀπὸ τὸν Γενικὸν μὲν Ἐπιθεωρητὴν τῆς Ἐκπαιδεύσεως εἰς τὰ μέρη διου λειτουργεῖ καὶ σχολείον τῆς Μέσης Ἐκπαιδεύσεως, ἀπὸ τὸν Ἐπιθεωρητὴν δὲ τῆς

Δημοτικῆς εἰς τὰ λοιπά μέρη. Ο διορισμὸς οὗτος γίνεται μὲ ἔγγραφον τοῦ Ἐπιθεωρητοῦ πρὸς τὸν διοριζόμενον ἐκπαιδευτικὸν λειτουργόν, ἐκλεγόμενον πάντοτε μεταξὺ τῶν δραστηριωτέρων.

7. Εἰς τὰς Νέας Χώρας, εἰς ὅσα μέρη συνιστᾶται ἐναριακὴ ἀντιπροσωπεία κατὰ τὸ ἄρθρον 2 τοῦ νόμου 2508 «περὶ ἔξακριβώσεως κλπ. τῶν περιουσιῶν τῶν ἐν ταῖς Νέαις Χώραις Χριστιανικῶν κοινοτήτων», εἰς τὰς διοικητικὰς ἐπιτροπὰς μετέχει αὐτοδικαίως ὁ Μητροπολίτης ἢ Ἐπίσκοπος ἢ Ἀρχιερατικὸς Ἐπίτροπος, ἐκ δὲ τῶν αἱρετῶν μελῶν αὐτῶν, τέσσαρα μὲν μέλη εἰς τοὺς δῆμους, τρία δὲ εἰς τὰς κοινότητας, ἐκλέγονται ἀπὸ τὴν Ἀνωτέραν Ἔνοριακὴν Ἀντιπροσωπείαν τῆς κοινότητος ταύτης, τὰ δὲ λοιπὰ ἀπὸ τὸ δημοτικὸν ἢ κοινοτικὸν συμβούλιον κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος. Ἡ ύπὸ τῆς Ἀνωτέρας Ἔνοριακῆς Ἀντιπροσωπείας ἐκλογὴ τῶν, κατὰ τὰς ἀνωτέρω διακρίσεις, μελῶν ἐνεργεῖται διὰ μυστικῆς διὰ ψηφοδελτίων ψηφοφορίας, τῇ προσκλήσει τοῦ ἀρμοδίου Ἐπιθεωρητοῦ τῆς Ἐκπαιδεύσεως καὶ ἐντὸς τῆς ύπὸ τοῦ ἐδαφ. 2 τοῦ ἄρθρου τούτου προβλεπομένης προθεσμίας. Ἡ διεξαγωγὴ τῆς ἐκλογῆς γίνεται ἐφαρμοζομένων ἀναλόγως τῶν διατάξεων τοῦ ἐδαφ. 5 ύπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Μητροπολίτου. Τὸ ἀποτέλεσμα αὐτῆς ἀνακοινοῦται εἰς τὸν Ἐπιθεωρητήν, ὃ ὁποῖος προβαίνει ἀμέσως εἰς τὸν διορισμὸν αὐτῶν. Ἐπὶ ἐνστάσεων κατὰ τοῦ κύρους τῆς ἐκλογῆς ἐφαρμόζοιται ὡσαύτως αἱ διατάξεις τοῦ ἐδαφ. 4, ἀρμοδίου ὃντος τοῦ οἰκείου Ἐπιθεωρητοῦ.

Ο ἐκπαιδευτικὸς λειτουργὸς διορίζεται κατὰ τὸν ἀνωτέρω ύπὸ τοῦ ἐδαφ. 9 τοῦ ἄρθρου τούτου προβλεπόμενον τρόπον.

8. Εἰς ὅσας κοινότητας λειτουργεῖ ἐν μόνον σχολεῖον, ἡ κατὰ τὸν παρόντα νόμον ἐπιτροπὴ συγχωνεύεται μὲ τὴν κατὰ τὸν νόμον 452 σχολικὴν τοιαύτην, δύο ἐκ τῶν αἱρετῶν μελῶν αὐτῆς ἐκλεγομένων ἀπὸ τὸ Κοινοτικὸν Συμβούλιον κατὰ τὸν ἐν τοῖς ἐδ. 1, 2 καὶ 3 τοῦ ἄρθρου τούτου προβλεπόμενον τρόπον καὶ δύο κατὰ τὰς διατάξεις

τοῦ νόμου 452, τοῦ δ' ἐκπαιδευτικοῦ λειτουργοῦ, ὡς ἄνω.

9. Εἰς ὅσα μέρη δὲν ὑφίστανται σχολικαὶ ἐπιτροπαί, τὰ ὑπ' αὐτῶν ἐκλεγόμενα μέλη διορίζει ὁ ἀρμόδιος ἐπιθεωρητὴς τῆς ἐκπαιδεύσεως. ⁽¹⁾

10. Ἐάν ἐντὸς διμήνου ἀπὸ τοῦ, κατὰ τὸ ἐδάφ. 2 τοῦ παρόντος ἄρθρου, τασσομένου χρόνου πρὸς ἐκλογήν, δημοτικόν τι ἥ κοινοτικὸν συμβούλιον ἥ ἐνοριακὴ ἀντιπροσωπεία ἥ αἱ σχολικαὶ ἐπιτροπαὶ δὲν ἔνεργήσουν τὴν ἐκλογήν, διορίζει τὰ αἱρετὰ μέλη δ Νομάρχης, τῇ προτάσει τοῦ ἀρμοδίου ἐπιθεωρητοῦ τῆς ἐκπαιδεύσεως.

11. Ἡ θητεία τῶν αἱρετῶν μελῶν εἶναι τετραετής, ἀντικαθισταμένου τοῦ ἡμίσεος τῶν μελῶν ἀνὰ ἑκάστην διετίαν.

12. Ἡ ἴδιότης τοῦ Νομάρχου, δημοτικοῦ ἥ κοινοτικοῦ συμβούλου ἥ μέλους τῆς ἀνωτέρας ἐνοριακῆς ἀντιπροσωπείας ἥ σχολικῆς ἐπιτροπῆς ἥ συμβούλου Ἱεροῦ Ναοῦ δὲν εἶναι ἀσυμβίβαστος πρὸς τὴν ἴδιότητα μέλους τῶν ἐπιτροπῶν τούτων. ⁽²⁾

Ἄρθρον 2.

1. Ἡ οὕτω, κατὰ τ' ἀνωτέρῳ, καταρτισθεῖσα διοικητικὴ ἐπιτροπὴ ἐκλέγει ἐντὸς 15, τὸ βραδύτερον, ἀπὸ τῆς κοινοποιήσεως τῆς ἐκλογῆς, ἡμερῶν, τὸν πρόεδρον αὐτῆς καὶ τὸν ταμίαν, ὀνομάζει δὲ καὶ δύο ἄλλους ἀναπληρωτάς, αὐτῶν κολυομένων. Ἡ ἐκλογὴ γίνεται διὰ μυστικῆς ψηφιφορίας, λογίζεται δ' ἐκλεγεῖς ὁ τυχών τῆς σχετικῆς πλειοψηφίας. Εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ ἐδαφ. 7 τοῦ ἄρθρου 1 τοῦ παρόντος διατάγματος, πρόεδρος τῆς διοικητικῆς

1). δηλ. ὅπου λειτουργεῖ ἐν μόνον, μεικτόν, δημοτικὸν σχολεῖον τὰ δύο μέλη ὑποδεικνύει τὸ κοινοτ., συμβ. καὶ ταλλα δύο δ)τῆς τοῦ σχολείου.

1) Οὗτε ἀνάγκη νὰ εἶναι γονεὺς ἥ κηδεμών μαθητοῦ τὸ προτεινόμενον μέλος. Καλὸν μάλιστα νὰ συμπεριληφθοῦν εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Πρόεδροι καὶ Ταμίαι...ἰσχύοντες, διὰ νὰ μὴ φέρουν, τυχόν, ἀντίπραξιν εἰς τὰς ἐργασίας τῆς Δ.Ε.Τ.Ε.Π.

ἐπιτροπῆς εἶναι δὲ Μητροπολίτης ή ὁ Ἐπίσκοπος ή Ἀρχιερατικὸς Ἐπίτροπος, ή δὲ Ἐπιτροπὴ ἐκλέγει τὸν ἀναπληροῦντα αὐτὸν ἀντιπρόδεδρον. Χρέη γραμματέως ἐκπληροῖ ὁ ἐκπαιδευτικὸς λειτουργός, εἰς τὸν ὅποιον εἰς πόλεις ἔχούσας περισσότερα τῶν δέκα διδακτηρίων δύναται νὰ πιστέχεται ἀπὸ τὸ «Ταμεῖον ἐκπαιδευτικῆς προνοίας» ἐπίδομα μέχρι πεντήκοντα (50) δραχ. κατὰ μῆνα προτάσει τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ ἐγκρίσει τοῦ Ὑπουργοῦ.

2. 'Ο πρόεδρος ἐκπροσωπεῖ τὸ ταμεῖον τῆς ἐκπαιδευτικῆς προνοίας καθ' ἀπάσας αὐτοῦ τὰς σχέσεις, ἐνώπιον πάσης ἀρχῆς, ἐνεργῶν συμφώνως μὲ τὰς ἀποφάσεις αὐτῆς. Διὰ τὴν εἰσπραξιν χρημάτων, ἀπαιτεῖται συνυπογραφὴ προέδρου καὶ ταμίου.

Γ'. ΤΡΟΠΟΣ ΚΑΙ ΧΡΟΝΟΣ ΤΩΝ ΣΥΝΕΔΡΙΩΝ ΤΩΝ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ.

"Ἀρθρον 3.

1. 'Η Διοικητικὴ Ἐπιτροπὴ συνεδριάζει τακτικῶς μὲν ἀπαξ τοῦ μηνός, ἐκτάκτως δὲ τῇ ἑκάστοτε προσκλήσει τοῦ προέδρου αὐτῆς ή τῇ αἰτήσει δύο μελῶν. 'Η Ἐπιτροπὴ εὑρίσκεται ἐν ἀπαρτίᾳ, ἂν οἱ παρόντες εἶναι πλειόνες τῶν ἀπόντων (ἐν οἷς καὶ τυχὸν ἐλλείποντες). Κατὰ τὰς συνεδριάσεις τῆς ἐπιτροπῆς ἀνοκοινοῦνται ἀπὸ τὸν πρόεδρον τὰ ὑπὸ συζήτησιν θέματα πρὸς λῆψιν ἀποφάσεων. Αἱ ἀποφάσεις λαμβάνονται κατὰ πλειοψηφίαν τῶν παρόντων· ἐν ἴσοψηφίᾳ νικᾷ η ψῆφος τοῦ προέδρου η τοῦ προεδρεύοντος. Περὶ τῶν γενομένων συνεδριῶν τηροῦνται πρακτικά, τὰ δοιᾶ συντάσσονται ἀπὸ τὸν γραμματέα τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ ὑπογράφονται ἀπ' ὅλα τὰ μέλη.

2. Αἵρετὸν μέλος τῆς Ἐπιτροπῆς, ὅταν ἀπουσιάσῃ ἀδικαιολογήτως ἐπὶ τρεῖς συνεχεῖς συνεδριάσεις, η ὅταν ἐπιδείξῃ ἀμέλειαν η ἀνικανότητα εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων του, ἐκπίπτει τοῦ ἀξιώματός του, τὸν δὲ ἀντικαταστάτην του δρίζει η ἐκλέξασα ἀρχή, ἐντὸς μηνός, τὸ

βραδύτερον, τῇ αἰτήσει ἡ προσκλήσει, κατὰ τὴν ἐκάστοτε περίπτωσιν, τοῦ ἀρμοδίου Ἐπιθεωρητοῦ. Παρελθούσας ἀπράκτου τῆς προθεσμίας ταύτης, δισείζει τοῦτον δ' Νομάρχης κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἑδαφ. 10 τοῦ ἄρθρου 1 τοῦ παρόντος διατάγματος.

3. Πᾶσα ἀπόφασις τῆς Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς ὑπόκειται εἰς τὴν (ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 24 ἑδαφ. 2 τοῦ νόμου 2442 προβλεπομένην) ἔγκρισιν τοῦ ἀρμοδίου Ἐπιθεωρητοῦ. Πρὸς τοῦτο δὲ πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς ἀποστέλλει πρὸς αὐτὸν ἀντίγραφον τῆς σχετικῆς ἀποφάσεως ἐντὸς δέκα πέντε ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ἐκδόσεώς της, δὲ Ἐπιθεωρητής, ἐντὸς ἵσης προθεσμίας, ἐπιστρέφει ταύτην πρὸς τὸν πρόεδρον τῆς Ἐπιτροπῆς ἔγκεκριμμένην ἢ ἀπορρίπτει ταύτην ἢ ὑποβάλλει εἰς τὸ Ὑπουργεῖον πρὸς μεταρρύθμισιν, ἐὰν κατὰ τὴν κρίσιν του ἡ ἀπόφασις τῆς Ἐπιτροπῆς δὲν ἐκπληροῖ τοὺς ὑπὸ τοῦ νόμου 2442 προβλεπομένους σκοπούς.

Προκειμένου περὶ δήμου ἢ κοινότητος, ὅπου λειτουργεῖ καὶ σχολεῖον Μέσης Ἐκπαιδεύσεως, προσαπαιτεῖται καὶ ἡ ἔγκρισις τοῦ Γεν. Ἐπιθεωρητοῦ, ἀποφαινομένου ἐντὸς μηνός, ἐν διαφορᾷ δὲ ἀμφοτέρων ἀποφαίνεται τὸ Ὑπουργεῖον.

Κατὰ τ' ἀνωτέρῳ Τ. Ἐκπ. Προνοίας συνιστᾶται :

α'. "Οπου λειτουργεῖ καὶ σχολεῖον Μέσης Ἐκπαιδεύσεως (ἐνεργείᾳ τοῦ Γενικοῦ Ἐπιθ. τῶν σχολ. τῆς περιφερείας). Ἡ ἐπιτροπὴ αὐτὴ πρέπει νὰ φροντίζῃ δι' ἀνέγερσιν διδακτηρίων, ἐπισκευὴν ὑπαρχόντων, ἵδρυσιν γυμναστηρίου, κατασκευὴν θρανίων κλπ. σχολ. ἐπίπλων—οὐ μόνον διὰ τὰ σχολεῖα τῆς Μέσης, ἀλλὰ καὶ τῆς Δημοτικῆς.

β'. "Οπου λειτουργοῦν περισσότερα τοῦ ἐνὸς δημοτικὰ σχολεῖα, π.χ. ἐν(δύο ἢ....) ἀρρένων καὶ ἐν(δύο ἢ...) θελέων.

'Ἐννοεῖται, διτι τὸ καθένα ἀπ' αὐτὰ θὰ ἔχῃ καὶ τὴν ἰδιαιτέραν του Σχολικὴν Ἐπιτροπὴν (νόμου 452).

γ' ὅπου λειτουργεῖ ἐν καὶ μόνον σχολεῖον—μεικτόν.

'Ἀλλὰ καὶ ὅπου λειτουργεῖ καὶ σχολεῖον Μέσης Ἐκπαιδεύσεως ἡμιπορεὶ νὰ συσταθῇ ἴδιον Τ. Ἐκπ. Προνοίας

διὰ τὰ δημοτικὰ σχολεῖα (Ν. Δ. 30 Δ)βρίου 1923), κατόπιν αἰτήσεως τοῦ Ἐπιθεωρητοῦ τῶν δημοτ. σχολείων πρὸς τὸ Σὸν Ὑπ]γείον (τμῆμα Ἀρχιτεκτονικὸν) πρὸς ἔκδοσιν τοῦ σχετικοῦ Π. Διατάγματος.

Κατὰ μῆνα Ἰανουαρίου ὁ Ταμίας τῆς Δ. Ἐπιτροπῆς συντάσσει τὸν προϋπολογισμὸν ἐσόδων καὶ ἔξόδων τοῦ ἑπομέναυ οἰκονομικοῦ ἔτους (1 Ἀπριλίου—31 Μαρτίου) καὶ τὸν ὑποβάλλει πρὸς ἔξέλεγξιν κατὰ τὴν πρώτην τακτικὴν συνεδρίαν τῆς Δ. Ἐπιτροπῆς τοῦ μηνὸς Ἰανουαρίου ἔκαστου ἔτους. Μετὰ τὴν ἔξέλεγξιν ὁ Πρόεδρος τῆς Δ. Ἐπιτροπῆς τὸν ὑποβάλλει, μαζὶ μὲν ἀντίγραφον τοῦ σχετικοῦ πρακτικοῦ, ἐντὸς 10 τὸ βραδύτερον ἡμερῶν, εἰς τὸν ἀρμόδιον Ἐπιθεωρητὴν πρὸς ἔγκρισιν. Ὁ Ἐπιθεωρητὴς ἐντὸς μηνὸς ἐγκρίνει ἢ τροποποιεῖ τὸν προϋπολογισμὸν τῶν ἐσόδων καὶ ἔξόδων... Αἱ εἰσπράξεις καὶ αἱ πληρωμαὶ γίνονται ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἐγκριθέντος προμοῦ διὰ διπλοτύπων εἰσπράξεως, τὰ δόποια ὑπογράφονται καὶ ἀπὸ τὸν Πρόεδρον καὶ ἀπὸ τὸν Ταμίαν. Τὸ προϊὸν τῶν εἰσπράξεων, ἐφ' ὃσον τὸ σύνολον τῶν εἰς χειρας τοῦ Ταμίου εὑρισκομένων μετρητῶν ὑπερβαίνει τὰς 1000 δραχμάς, κατατίθεται ἐντὸς 15 ἡμερῶν, εἰς τὸ Ταμείον, (Δανείων καὶ Παρακαταθηκῶν).

Σημ. Περισσότερας λεπτομερείας εὑρίσκει διδάσκαλος εἰς τὰς διατάξεις τοῦ Νόμου 2442, τὰς συμπληρώσεις καὶ τροποποιήσεις αὐτοῦ καὶ τὰ διάφορα διατάγματα τῆς ἐφαρμογῆς του. Βλ. Νομοθεσίαν Διδακτηρίων M. Μαντούδη (1927) καὶ Ἐκπαιδευτικὸν κώδικα Xρ. Λέφα (1924).

18. ΔΙΔΑΚΤΗΡΙΑΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Ἐὰν ὁ προϊστάμενος τοῦ σχολείου (καὶ ὁ ἀρμόδιος Ἐπιθεωρητὴς) πεισθῇ, ἀπὸ τὴν ὅλην μελέτην τῶν τοπικῶν συνθηκῶν (ἀπροθυμίαν τῶν μελῶν τῆς Δ. Ἐπιτροπῆς Ταμείου Ἐκπαιδευτικῆς Προνοίας, ἀντίπραξιν τῶν μελῶν τοῦ Κοινοτικοῦ Συμβουλίου ἢ ἄρνησίν των νὰ προβοῦν εἰς ἐπιβολὴν προσωπικῆς ἐργασίας ἢ συλλογὴν ἐράνων, τὴν ἀνάγκην τῆς θεραπείας τῆς φιλοδοξίας πλουσίων τυνῶν δυναμένων νὰ προσφέρουν γενναίας εἰσφοράς, πλη-

ρώσεως ἐπιθυμίας τῶν ἐν Ἀμερικῇ, κ.ἄ. οἱ δύοιοι δεικνύουν προτίμησιν πρὸς ὥρισμένα πρόσωπα διὰ τὴν διαχείρισιν χρημάτων ποὺ διαθέτουν διὰ τὴν ἀνέγερσιν τοῦ διδακτηρίου...) ὅτι ἡ ἀνέγερσις τοῦ διδακτηρίου καὶ ὁ πλουτισμὸς αὐτοῦ διὰ θρανίων καὶ διδακτικῶν ὀργάνων ἡ ἡ μετασκευὴ ὑπάρχοντος κ. οὕ. κ. θὰ ἐπιτευχθῇ ἀσφαλέστερον καὶ ταχύτερον ἀπὸ Εἰδικὴν Ἐπιτροπὴν—Ἄς ἔχῃ ὑπ’ ὅψει του, ὅτι, δυνάμει τοῦ Ν.Δ. τῆς 21 Ιουλίου 1925, ἐπιτρέπεται ἡ σύστασις τοιαύτης ἐπιτροπῆς μὲ τὸ ὄνομα «Διδακτηριακὴ Ἐπιτροπὴ» ἢ «Ἐπιτροπὴ ἀνεγέρσεως Διδακτηρίου».

Άρθ. 1. Ἡ Διδακτηριακὴ Ἐπιτροπὴ εἶναι πενταμελής. Τὰ 4 μέλη διορίζονται παρὰ τοῦ Ὑπουργείου, κατόπιν σχετικῆς προτάσεως τοῦ οἰκείου Ἐπιθεωρητοῦ πρὸς αὐτὸν (τμῆμα Ἀρχιτεκτονικόν). Τὸ διον μέλος εἶναι ὁ Διευθυντής τοῦ σχολείου, γραμματεὺς τῆς ἐπιτροπῆς καὶ μέλος μὲ δικαίωμα ψήφου.

Οἱ διορισμοὶ τῶν μελῶν κοινοποιοῦνται πρὸς αὐτὰ διὰ τοῦ Δ)τοῦ τοῦ σχολείου. Εὐθὺς ἀμέσως συνέρχονται εἰς πρώτην συνεδρίαν καὶ καταρτίζονται εἰς σῶμα. Ἐκλέγουν τὸν Πρόεδρον καὶ τὸν ταμίαν. Ἀντίγραφον τοῦ πρακτικοῦ ὑποβάλλει ὁ γραμματεὺς πρὸς τὸν Ἐπιθεωρητήν.

Εἰς ἐπομένην συνεδρίαν ψηφίζουν ἐπιβολὴν προσωπικῆς ἐργασίας (5—10 ἡμ.) καὶ ἐνέργειαν ἐράνων. (¹) Τὸ ποσὸν τῶν ἐράνων καθορίζεται ἀναλόγως τῆς περιουσιακῆς καταστάσεως ἑκάστου κατοίκου καὶ δὲν ἡμπορεῖ νὰ ὑπερβῇ τὸ 1¹], ο]ο διὰ τοὺς δηλώσαντας καθαρὰν πρόσοδον, ἡ δὲ χρονικὴ περίοδος τῆς συλλογῆς τῶν ἐράνων δὲν δύναται

1) Ἐὰν ἡ (Διδ. Ἐπιτροπὴ κληθεῖσα ἀπὸ τὸν Ἐπ) τὴν δὲν προβῆ, ἐντὸς τῆς προθεσμίας ποὺ τῆς ἔταξεν εἰς τὴν φήφισιν τῆς ἐπιβολῆς προσωπικῆς ἐργασίας ἡ ἐράνου καὶ ὑποβολὴν αὐτῆς εἰς τὸ Ὑπουργείον (ἡ Γεν. Διοικητὴν) τὴν σχετικὴν πρότασιν κάμνει αὐτοδούλως δὲ Ἐπιθεωρητής. (Τροπολ. διὰ Π.Δ. τῆς 7 Μαρτίου 1928).

νὰ είναι μικροτέρα τῶν δύο ἐτῶν, ὥστε ἀνάγκη νὰ καθορισθῇ εἰς τὸ πρακτικὸν καὶ ἡ διάρκεια τοῦ χρόνου τῆς συλλογῆς τῶν ἐράνων ἡ δοπία θὰ είναι ἀνάλογος μὲ τὴν ἔκτασιν τοῦ ἔργου ποὺ θὰ ἔκτελεσθῇ.

Ο πρόεδρος ὑποβάλλει ἀντίγραφον τοῦ σχετικοῦ πρακτικοῦ (διὰ τοῦ οἰκείου 'Ἐπιθεωρητοῦ) πρὸς τὸ 'Υπουργεῖον (ἢ τὸν Γ. Διοικητὴν) μὲ τὴν παράκλησιν νὰ ἐγχριθῇ ἡ ἀπόφασις τῆς 'Ἐπιτροπῆς.

Μετὰ τὴν κοινοποίησιν τῆς ἐγκρίσεως τοῦ 'Υπουργείου (ἢ τοῦ Γ. Διοικητοῦ) καταρτίζει ἡ 'Ἐπιτροπὴ ἐρανικὸν κατάλογον τῶν φορολογουμένων κατοίκων ἐπὶ τῇ βάτει στοιχείων ποὺ τῆς παρέχει ὁ Πρόεδρος ἢ ὁ 'Ἐφημέριος τῆς Κοινότητος καὶ ἀπέναντι ἐκάστου ὄνόματος σημειώνει τὸ ποσδὸν τοῦ ἐράνου. Ο κατάλογος ὑποβάλλεται πρὸς ἐγκρίσιν εἰς τὸν ἀρμόδιον 'Ἐπιθεωρητὴν καὶ μετὰ τὴν ἐγκρίσιν τοιχοκολλᾶται εἰς τὴν ἔξωτερην θύραν τοῦ Ναοῦ καὶ τοῦ κοινοτικοῦ καταστήματος.

Ἐάν ἡ Δ. 'Ἐπιτροπὴ δὲν προβῇ, ἐντὸς 15 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς κοινοποίησεως πρὸς αὐτὴν τῆς ἐγκρίσεως τοῦ 'Υπουργείου (ἢ τοῦ Γ. Διοικητοῦ), εἰς τὴν σύνταξιν τοῦ ἐρανικοῦ καταλόγου—τὸν καταρτίζει ὁ ἀρμόδιος 'Ἐπιθεωρητὴς.

Ἐνστάσεις κατὰ τοῦ ἐρανικοῦ καταλόγου ὑποβάλλονται ἐντὸς 8 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς τοιχοκολλήσεως—εἰς μὲν τὰς πόλεις καὶ κωμοπόλεις, (¹⁾ εἰς τὰς δοπίας ἐδρεύει Οἰκονομικὴ 'Ἐφορεία, ἐνώπιον τοῦ Οἰκονομικοῦ 'Ἐφόρου, εἰς τὰ λοιπὰ μέρη ἐνώπιον 'Ἐπιτροπῆς ἀπὸ τὸν Εἰρηνοδίκην, ὡς Πρόεδρον, τὸν 'Ἐφημέριον καὶ τὸν Διευθυντὴν τοῦ σχολείου. Διὰ τὴν σύστασιν τῆς 'Ἐπιτροπῆς δὲν ἀπατεῖται ἴδιαιτέρα πρᾶξις. Η ἀπόφασις τοῦ Οἰκονομικοῦ 'Ἐφόρου καὶ τῆς, ὡς ἄνω, 'Ἐπιτροπῆς είναι ἀνέκλητος.

Απαλλάσσονται τῆς συμμετοχῆς εἰς τὸν ἔρανον οἱ κατὰ τὴν κρίσιν τῆς Δ. 'Ἐπιτροπῆς ὁμολογουμένως ἀπόροι καὶ δημόσιοι ὑπάλληλοι.

‘Η Ἐπιτροπὴ λογοδοτεῖ εἰς τὸ ‘Υπουργεῖον (ἢ τὸν Γ. Διοικητὴν) διὰ τοῦ Ἐπιθεωρητοῦ. Τὸ προϊὸν τῶν ἔργων εἰσάγεται ώς ἔσοδον τοῦ ταμείου.

Ἀρεθρ. 2.—Προσωπικὴ ἐργασία.—Μετὰ τὴν ὡς ἄνω ἔγχρισιν παρὰ τοῦ ‘Υπουργείου (ἢ τοῦ Γ. Διοικητοῦ) ἢ Δ. Ἐπιτροπὴ κοινοποιεῖ διὰ τοιχοκόλλησεως ἢ δημοσιεύσεως εἰς Ἐφημερίδα, τὴν ἐπιβολὴν τῆς προσωπικῆς ἐργασίας (ποσὸν ἡμερῶν, καταβλητέον ἀντίτιμον εἰς χρῆμα κ.ο.ῦ.κ.). Αἱ τυχὸν ἐνστάσεις ὑποβάλλονται ἐντὸς 8 ἡμερῶν ὡς ἄνω.

‘Υπόχρεοι εἰς προσωπικὴν ἐργασίαν εἶναι ὅλοι οἱ εἰς τὴν κοινότητα (καὶ τοὺς συνοικισμούς της) ἔγκατεστημένοι ἀρρενεῖς κάτοικοι.

Οἱ οιμπληρώσαντες τὸ 20ὸν ἔτος τῆς ἡλικίας των καὶ διὰ ποσὸν 5—10 ἡμερῶν ἔκαστος ἐτησίως.

Τῆς ὑποχρεωτικῆς προσωπικῆς ἐργασίας ἔξαιροῦνται :

α'.) Οἱ συμπληρώσαντες τὸ 55ὸν ἔτος τῆς ἡλικίας των, β'.) οἱ ἀνίκανοι πρὸς ἐργασίαν ἐνεκα παθήσεως καὶ οἱ δημόσιοι ὑπάλληλοι.

Αντὶ τῆς προσωπικῆς ἐργασίας ἐπιτρέπεται νὰ καταβληθῇ τὸ ἀντίτιμόν της εἰς χρῆμα, τὸ ποσὸν τοῦ ὁποίου καθορίζεται ἀπὸ τὴν Δ. Ἐπιτροπὴν—δχι ἀνάτερον ἀπὸ τὴν ἀντίστοιχον ἀμοιβὴν εἰς ἡμερομίσθια.

Ἀρεθρ. 3.—‘Η Δ. Ἐπιτροπὴ ἢ ὁ Ἐπιβλέπων τὰ ἔργα μηχανικὸς ἢ καὶ ὁ Ἐπιθεωρητὴς—προσδιορίζει τὸ εἶδος τῆς ἐργασίας, ποὺ πρέπει νὰ προσφερθῇ ἀπὸ τὸν καθένα, καθὼς καὶ τὴν ἡμέραν καὶ τὸ ποσὸν τῶν ἡμερῶν. Ἐάν δυστροπήσῃ ὁ ὑπόχρεως εἰς προωπικὴν ἐργασίαν, εἰσπράττεται τὸ ἀντίτιμόν της σύμφωνα μὲ τὰς διατάξεις περὶ εἰσπράξεως δημοσίων ἐσόδων. Τὸ αὐτὸν ἰσχύει καὶ διὰ τὰς εἰσπράξεις ἀπὸ ἔργων.

Σημ.—Εἰς τὰς N. Χώρας τὴν ἀδειαν τῆς ἐπιβολῆς ἐράνων καὶ ὑποχρεωτικῆς ἐργασίας διὰ τὴν ἀνέγερσιν κλπ. διδακτ.... χορηγεῖ δ Γενικὸς Διοικητής.

19. ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΙΣ ΓΗΠΕΔΟΥ ΠΡΟΣ ΑΝΕΓΕΡΣΙΝ ΔΙΔΑΚΤΗΡΙΟΥ (ΙΔΡΥΣΙΝ ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟΥ-ΑΓΡΟΚΗΠΙΟΥ-ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΚΗΠΟΥ Κ.Λ.Π.)

“Αρθρον 28 Νόμου 2442 Τ. Ε. Π. 1820)

(Φεοπ. Ν. Δ. 31 Δ)βρίσιυ 1923)

Ἐπιτρέπεται ἡ κήρυξις ἀπαλλοτριωτέου, λόγῳ δημοσίας ὥφελειας ἢ ὑπὲρ φιλανθρωπικοῦ ἐκπαιδ. ίδρουματος, παντὸς ἀκινήτου (οἰκοδομήματος ἢ γηπέδου) δημοτικοῦ, κοινοτικοῦ, ἐκκλησιαστικοῦ ἢ Μοναστηριακοῦ, τὸ δποῖον ορίνεται κατάλληλον ώς διδακτήριον ἢ πρὸς ἀνέγερσιν διδακτηρίου—ώς καὶ παντὸς γηπέδου ἰδιωτικοῦ, καταλλήλου πρὸς ἀνέγερσιν ἐπ' αὐτοῦ διδακτηρίου.

Πρὸς τοῦτο: 1. Γνωμοδοτεῖ διὰ τὴν καταλληλότητα τῆς ἀκινήτου Ἐπιτροπὴ διωρισμένη ἀπὸ τὸν ‘Υπουργὸν καὶ ἀποτελουμένη ἀπὸ τὸν ἀρμόδιον Ἐπιθεωρητήν, τὸν ἀρμόδιον σχολίατρον καὶ ἔνα τεχνικὸν ὑπάλληλον τῶν δημοσίων ἔργων ἢ τοῦ ‘Υπουργείου Παιδείας (τμ. ‘Αρχιτεκτ.).—ἢ μηχανικὸς τοῦ ‘Υπουργείου (ἢ καὶ ἀπλοῦς ἐπιμειροτεχνης)—ἢ ἀρμόδιος Ἐπιθεωρητῆς μόνος—καὶ ὑποβάλλει εἰς τὸ ‘Υπουργείον σχετικὴν ἐκθεσιν, εἰς τὴν ὁποίαν ἐπισυνάπτει διάγραμμα τοῦ γηπέδου μὲ τὰ ἔξης ἀπαραίτητα στοιχεῖα: διαστάσεις τῶν πλευρῶν τοῦ γηπέδου καὶ τῶν διαγωνίων του (ῶστε τὸ ἐμβαδόν του νὰ τεμαχίζεται εἰς τρίγωνα)—προσανατολισμὸν τοῦ γηπέδου (‘Ανατολή, Δ. Β. Μ.) ‘Οδὸς προσπελάσεως, δηλ. τὸν κεντρικώτερον καὶ σπουδαιότερον δρόμον ποὺ θὰ ἔξυπηρετῇ τὸ διδακτήριον—κλίσιν τοῦ ἐδάφους καὶ θέσιν τῆς κωμοπόλεως ἢ τοῦ χωρίου ἐν σχέσει πρὸς τὸ γήπεδον—όνοματεπώνυμα καὶ διεύθυνσιν τῆς μονίμου κατοικίας τῶν ἰδιοκτητῶν τοῦ πρὸς ἀπαλλοτρίωσιν γηπέδου—καὶ ὀνόματα

τῶν πέριξ τοῦ γηπέδου, συνορευόντων μὲν αὐτό, ίδιοκτητῶν⁽¹⁾.

2. Ἡ τεχνικὴ ὑπηρεσία τοῦ Ὑπουργείου φροντίζει διὰ τὴν ἔκδοσιν Π. Διατάγματος διὰ τὴν ἀπαλλοτρίωσιν καὶ ἀναθέτει εἰς τὸν ἀρμόδιον Πρόεδρον Πρωτοδικῶν νὰ προβῇ εἰς τὴν ἐκτίμησιν (κατὰ τετραγωνικὸν μέτρον) τῆς ἀξίας τοῦ γηπέδου (προσδιορισμὸν μονάδος ἀποζημιώσεως).

3. Ἡ ἀρμόδια ὑπηρεσία τοῦ Ὑπουργείου γνωρίζει ἐν καιρῷ τὴν ἀπόφασιν τοῦ Προέδρου Πρωτοδικῶν καὶ τὸ ποσὸν ποὺ θὰ καταβληθῇ διὰ τὸ δλον γήπεδον.

4. Ἡ Ἐπιτροπὴ ἐρωτᾷ διὰ ἐπὶ ἀποδεῖξει ἐγγράφου του (διὰ δ. κλητῆρος, ἀστυνομικῆς ἀρχῆς...) τὸν ίδιοκτήτην—ἐάν δέχεται τὸ δόρισθὲν τίμημα. Ἐν καταφατικῇ ἀπαντήσει φροντίζει διὰ τὴν ἐπ' ὄνόματί της μεταγραφὴν τοῦ γηπέδου. Ἐν ἀρνητικῇ διωτικῇ δημοσιεύει τὴν ἀπόφασιν τοῦ Προέδρου τῶν Πρωτοδικῶν εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως, μεθ' ὃ καταλαμβάνει τὸ γήπεδον.

Ἡ διαδικασία ἀπλοποιεῖται καὶ συντομεύεται, προκειμένου νὰ ἐνεργήσῃ τὴν ἀπαλλοτρίωσιν *Διδακτηριακὴ Ἐπιτροπὴ* καὶ ἐάν κρίνῃ ό ἀρμόδιος Ἐπιθεωρητὴς ὡς ἐπειγον τὸ ζήτημα. Τότε ἡ καταβλητέα ἀποζημίωσις δοίζεται προσωρινῶς ἀπὸ τὸν οἰκεῖον Εἰρηνοδίκην, μετὰ πρόσκλησιν τοῦ ίδιοκτήτου καὶ ἐντὸς 10 ἡμερῶν ἀπὸ τὴν εἰς τὸν Εἰρηνοδίκην κοινοποίησιν τῆς περὶ ἀπαλλοτριώσεως ἀποφάσεως τῆς Δ. Ἐπιτροπῆς.

Τὸ δόρισθὲν τίμημα κατατίθεται ἐπὶ ἀπλῇ παρακαταθήκῃ εἰς τὸ πλησιέστερον δημόσιον ταμεῖον καὶ καταλαμβά-

1) Ἐπίσης καὶ ἔνδειξιν τῆς ξύρας τοῦ Προέδρου τῶν Πρωτοδικῶν καὶ Φύλακος μεταγραφῶν καὶ ὑποθηκῶν, εἰς τοὺς δηποίους ὅπαγεται: ἡ Κοινότητος δπου κείται τὸ πρός ἀπαλλοτριώσιν ἀκίνητον.

νεται τὸ γήπεδον ἀκωλύτως ἀπὸ τὴν ἐπομένην τῆς καταθέσεως τοῦ τιμήματος—ἀποκλειομένων ἐν πάσῃ περιπτώσει προσωριγῶν μέτρων. (¹)

‘Υπενθύμισις. Οἱ Δῆται τῶν σχολείων καὶ αἱ Ἐπιτροπαὶ Ταμείων Προνοίας ἃς ἔχουν ὑπ’ ὅψιν των τὴν ἔξης πολὺ σπουδαίαν εὐεργετικὴν διάταξιν τοῦ Νόμου 2442. ‘Οτι προκειμένου ν’ ἀντικατασταθῇ ἰδιωτικὸν οἰκημα ἐκμισθούμενον παρὰ τοῦ δημοσίου διὰ ἰδίου Διδακτηρίου, τὸ ὅποιον θ’ ἀνεγερθῇ δαπάναις τῆς Κοινότητος ἢ τῶν Σχ. Ἐπιτροπῶν ἢ Ἐπ. Ταμείου Προνοίας, τὸ ἐνοίκιον τὸ πληρωνόμενον εἰς τὸ ὡς ἄνω ἰδιωτικὸν οἰκημα θὰ ἔξακολουθῇ νὰ πληρώνεται ἐπὶ 15]ετίαν εἰς τὸ σχολικὸν ταμείον διὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τοῦ νέου Διδακτηρίου. Πρὸς τοῦτο ἡ Ἐπιτροπὴ θὰ προβῇ εἰς σχετικὴν αἴτησιν πρὸς τὸ ‘Υπουργεῖον (τμ. Ἀρχ.) διὰ τοῦ Ἐπιθεωρητοῦ, δ ὅποιος, κατόπιν ἐγκρίσεως τοῦ ‘Υπουργείου, θὰ ἔξακολουθῇ νὰ συμπεριλαμβάνῃ τὸ μίσθωμα εἰς τὰς καταστάσεις μισθωμάτων ἐπ’ ὄνόματι τῆς οἰκείας Ἐπιτροπῆς Τ. Ε. Πρ. ἢ σχ. Ἐπιτροπῆς.

1) Βλ. λεπτομερείας νομοθεσίαν διδακτηρίων Μ. Μαντούδη (1927).

ΚΑΤΑ

'Εκπαιδ. περιφ.	Πληρωμής συνδρομής
Κοινότης (ή Δήμος).....	τοῦ Δήμου.....
Δημοτ. σχ. (άρ. ή θηλ. ή μ.).....	τοῦ σχ..... συμφώνως τῷ νόμῳ
1	2

ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ	ΑΙΤΙΑ ΠΛΗΡΩΜΗΣ
M. K. K. 'Επ)τῆς Δημοτ. σχολείων	Διὰ συνδρομὴν τῆς Κοινόνητος (ή τοῦ Δήμου)..... ύπέρ τοῦ σχ. ταμείου..... διὰ τὸ έτος 19... 19
Σχολικοί 'Επίροποι τοῦ σχ.	

1. Χάριν εὐκολίας ἡ ὅταν πρόκειται διὰ τὸ
T. E. P. Τὸ ἔνταλμα ἐκδίδεται ἀπ' εὐθείας ἐπ'
δινόματι τῆς Σχ. 'Επιτροπῆς ή Δ. E. T. E. P.
3. ἡ ψηφισθὲν καὶ ἐγκριθὲν παρὰ τούτου ποσόν.

ΣΤΑΣΙΣ

τῆς Κοινότητος ἥ
ὑπὲρ τοῦ σχ. ταμείου

Ταμεῖον
Χρῆσις 19 19

452 ἥ 2442

3

4

5

Προσύθεν καὶ ἐγκριθὲν παρὰ Νομάρχου ποσὸν		Πληρωτέον ποσὸν		ΣΥΝΗΜΕΝΑ
Δραχ.	Α.	Δραχ.	Α.	
				π. χ. 1 ἑνταλμα..... 1 ἀπόδ. διπλοτ. 1 > πληρωιτῆς κ. οῦ. κ.

Ἐν

τῷ

19

Ο Δικαιοῦχος Ἐπιθεωρητής

Τ. Σ.

ἥ

οἱ δικαιοῦχοι Σχ. Ἐπίτροποι ἥ
τὰ μέλη Τ. Ε. Προνοίας

Ο Πρόεδρος

Τὰ μέλη

(Τ.Σ.)	1	(ταμίας)
	2	
	3	
	4	(γραμμ.)

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

Ἡ πρώτη μέριμνα τοῦ Διδ]λου, μόλις ώς ἀναλάβῃ τὴν Διεύθυνσιν τοῦ σχολείου, εἰς τὸ δποῖον ἐτοποθετήθη, εἶναι νὰ θέσῃ εἰς τάξιν τὸ Ἀρχεῖον του.

Τὸ Ἀρχεῖον εἶναι ὁ καθρέπτης τῆς καθόλου κανονικῆς ἢ μὴ λειτουργίας τοῦ σχολείου. "Οπως ἡ καλὴ οἰκοκυρὰ χαρακτηρίζεται ἀπὸ τὸν τρόπον τῆς τακτοποιήσεως, προφυλάξεως καὶ χρήσεως τῶν ἐπίπλων καὶ σκευῶν τῆς οἰκίας της, οὕτω καὶ ὁ διεύθυντινων ἔνα σχολεῖον. Βιβλία Ἀρχείου δεμένα καὶ προφυλαγμένα καλῶς, γραμμένα καθαρὰ—χωρὶς κηλῖδας καὶ ἀποξέσεις, τακτοποιημένα μὲ φιλοκαλίαν μέσα εἰς τὸ Ἐρμάριον ἢ τὴν Ἀρχειοθήκην, συμπληρωμένα ἐγκαίρως καὶ ἐπακριβῶς: μαρτυροῦν Διδάσκαλον τακτικὸν—Διευθυντὴν ἴκανόν, φιλόκαλον καὶ ἔχοντα συναίσθησιν τῶν ὑποχρεώσεών του. Οὐδέποτε κατώρθωσα νὰ δικαιολογήσω κατὰ συνείδησιν Διδάσκαλον, τοῦ δποίου τὸ Ἀρχεῖον τοῦ σχολείου του δὲν εὑρέθη ἐν τάξει.

Εἴτε πρώτην φορὰν πρόκειται νὰ καταρτίσῃ Ἀρχεῖον, εἴτε παρέλαβεν αὐτὸ ἀπὸ προκάτοχὸν του, καθῆκον ἔχει νὰ συμπληρώσῃ μὲν ἐγκαίρως τὰ κενὰ καὶ

τὰ ἐλλείποντα, νὰ ἐπιδιορθώσῃ δὲ τὰ κατεστραμμένα καὶ ἐφθαρμένα—καὶ πρὸς τοῦτο δὲν ἀπαιτεῖται παρὰ δλίγη καλὴ θέλησις καὶ μικρά τις δαπάνη. Αὐτὴν θὰ καταβάλῃ, ἐν ἀνάγκῃ, καὶ ἐξ ἴδιων, ἐὰν—πρᾶγμα δυσκολοπίστευτον—τοῦ εἶναι ἀδύνατον ἄλλως νὰ ἔξοικονομήσῃ χρήματα. Δὲν ἀντελήφθην ποτέ, διὰ κανὲν σχολικὸν ταμεῖον, τελείαν στείρωσιν πόρων. Διὰ τοὺς δραστηρίους σχολικοὺς ἐπιτρόπους καὶ Διδασκάλους πολλοὶ τρόποι ἔξευρέσεως πόρων ὑπάρχουν. Καὶ τὸ ἐναντίον ὅμως ἂν συμβαίνῃ,, ἥμπορεῖ πάλιν ὁ ἵκανὸς Δῆλος μὲ μικρὰν σχετικῶς δαπάνην, νὰ προμηθευθῇ κοινὸν χάρτην (αἰτήσεων) καὶ νὰ συμπληρώσῃ τὰ βιβλία τοῦ Ἀρχείου, χαράσσων καλαισθητικῶς στήλας σύμφωνα μὲ τὰ νεώτερα ὑποδείγματα τοῦ Σ. Ὑπουργείου.

Γενικῶς δὲ κατὰ τὸν καταρτισμὸν τοῦ Ἀρχείου ἂς ἔχῃ ὑπὸ δψει του ὁ κάθε Δῆλος, ὅτι τὰ ὑπηρεσιακὰ βιβλία πρέπει νὰ εἶναι πολύφυλλα, δι’ ἀρκατὰ ἔτη καὶ δεμένα στερεά. Βιβλία μὲ δλίγα φύλλα καὶ ἀδετα φέροντα τὸν τύπον τῆς προσωρινότητος—πρᾶγμα ποὺ ἀντίκειται εἰς τὸν σκοπὸν τῆς τηρήσεως τοῦ Ἀρχείου καὶ καταντοῦν δύσχρηστα, ἂν μὴ καὶ ἀχρηστα.

ΒΙΒΛΙΑ ΤΟΥ ΑΡΧΕΙΟΥ ΕΙΝΑΙ :

1. Τὸ Μαθητολόγιον, 2. Ὁ Γενικὸς Ἐλεγχος, 3. Τὸ βιβλίον πιστοποιητικῶν σπουδῆς, 4. Τὸ Πρωτόκολλον ἀλληλογραφίας, 5. Τὸ βιβλίον Ἀτομικότητος τῶν μαθητῶν, 6. Ὁ ἡμερήσιος Ἐλεγχος προόδου καὶ ἀπονομῶν, 7. Τὸ βιβλίον παρουσίας τοῦ προσωπικοῦ, 8. Τὸ β. ὑλικοῦ τοῦ σχολείου. 9. Τὸ β. δαμαλισμοῦ,

10. Τὸ β. πράξεων, 11. Τὸ β. παιδαγωγικῶν συνεδρίων, 12. Τὸ β. ἐκδρομῶν καὶ διδακτικῶν περιπάτων, 13, Τὸ β. ποιῶν, 14. Τὸ β. τῆς διδαχθείσης ὑλῆς, 15. Τὸ β. ὑγιεινῆς καταστάσεως καὶ νοσηρότητος τῶν μαθητῶν, 16. Τὸ β. ἐπιθεωρήσεως, 17. Κατάλογος Βιβλιοθήκης σχ. 18. Τὸ Ἡμερολόγιον ἡ "Ἐργα καὶ Ἡμέραι τοῦ Σχολείου, 19. Οἱ φάσεις λαοι τῶν διαφόρων ἐγγράφων, ἵδιαίτεροι δι' ἔκαστον ἔτος α' τίτλων ἐγγραφῆς, β' ἀλληλογραφίας (εἰσερχομένων καὶ ἐξερχομένων ἐγγράφων), καὶ γ' ἐγκυκλίων Ἐπιθεωρητοῦ καὶ Ὑπουργείου, κ. ἄ.

Σημ. Ο Δ]ιής τοῦ σχολείου ὑποχρεωτικῶς μὲν τηρεῖ καὶ τὸ Ἀρχείον τῆς Σχολικῆς Ἐπιτροπῆς, οὖν δὲ ἔχη διορισθῆ Γραμματεὺς τῆς Δ. Ε. Τ. Ε. Προνοίας — καὶ τὸ Ἀρχείον τῆς Ἐπιτροπῆς αὕτης.

Τὰ δεῖλα τοῦ Ἀρχείου τῆς Σχ. Ἐπιτροπῆς είναι: 1. β. πρακτικῶν καὶ ἀποφάσεων, 2. πρωτόκολλον ἀλληλογραφίας, 3. καθημερινὸν ἡ δεῖλον ταμείου, 4. καθολικόν, 5. 6. ἀποδείξεων εἰσπράξεων, 6. 7: πλότυπα χρηματικῶν ἐνταλμάτων, 7. φύλλα διπολογίας μοῦ καὶ 8. φύλλα προϋπολογισμοῦ.

Τῆς δὲ Ε. Τ. Ε. Προνοίας είναι: 1. πρωτόκολλον ἀλληλογραφίας, 2. πρακτικῶν — ἀποφάσεων, 3. 6. ἀποδείξεων εἰσπράξεως, 4. διπλότυπα χρηματικῶν ἐνταλμάτων, πληρωμῆς, 5—7 δεῖλα ταμείου, κινητῆς καὶ ἀκινήτου περιουσίας καὶ 8. φύλλα προϋπογραφής.

ΤΟ ΜΑΘΗΤΟΛΟΓΙΟΝ

Είναι ἔντυπον, χαραγμένον καθ' ὑπόδειγμα τοῦ Σ. Υπουργείου. Εἴς τινα σχολεῖα χρησιμοποιεῖται εἰσέτι παλαιοῦ τύπου Μαθήτολόγιον, μὲ τὴν πρόφασιν, ὅτι τοῦτον ἔχει ἀκόμη ἀρκετὰ φύλλα διαθέσιμα. Ἀλλ' αἱ στῆλαι τοῦ Μαθ]γίου αὐτοῦ εἶναι ἐλλιπεῖς καὶ ἐὰν εὑρεθῇ ὁ Διδ]λος εἰς τὴν ἀδυναμίαν νὰ προμηθευθῇ Μαθ]γιον νέου τύπου—ἡμπορεῖ νὰ χρησιμοποιῇ τὸ παλαιόν, ἀφοῦ προηγουμένως συμπληρώσῃ τὰς στήλας του διὰ καταλλήλου χαρακώματος.

Μερικοὶ Διδάσκαλοι τηροῦν εἰς τὴν ἀρχὴν πρόχειρον Μαθ]γιον καὶ μειὰ καιρὸν τὸ ἀντιγράφουν εἰς τὸ ὁριστικόν! Ἀλλοι πάλιν περιμένουν νὰ προσέλθουν ὅλοι οἱ μαθηταὶ καὶ τότε τοὺς χωρίζουν κατὰ τάξεις καὶ τοὺς καταχωρίζουν ἔτσι εἰς τὸ Μαθ]γιον. Οὕτε τὸ ἔνα οὕτε τὸ ἄλλο. Πρὸς τὶ νὰ ὑποβληθῇ τις εἰς διπλοῦν κόπον; Εἰς τὸ Μαθ]γιον πρέπει νὰ ἐγγράφωνται οἱ μαθηταὶ κατὰ σειρὰν προσελεύσεώς των εἰς τὸ σχολεῖον. Διὰ τοῦτο ὑπάρχει καὶ στήλει χρόνον ἐγγραφῆς.

Τὸ Μαθ]γιον κλείει δίς τοῦ ἔτους—τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ χρόνου τῶν ἐγγραφῶν (30 Σ]βρίου) καὶ κατὰ τὰ τέλη τοῦ σχολικοῦ ἔτους, πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν θερινῶν ἐξετάσεων. Κλείω δὲ ἔνα βιβλίον ὑπηρεσιακὸν θὰ εἰπῇ: βάζω τὴν χρονολογίαν καὶ τὴν ὑπογραφήν μου εἰς τὸ τέλος, χωρὶς ν' ἀφίσω κενὴν σειράν. Οὕτω π. χ.

Ἐν τῇ 19...

T. S.

Ο Διευθυντής.

A. B.

Κατὰ τὸ διάστημα ἀπὸ 15 μέχρι 30 Σεπτεμβρίου — χρόνον ἐγγραφῶν — ἐγγράφονται ὅλοι οἱ προσερχόμενοι μαθηταὶ εἴτε πρὸς ἀνανέωσιν τῆς ἐγγραφῆς των, εἴτε τὸ πρῶτον μέλλοντες νὰ φοιτήσουν, εἴτε καὶ ἐξ ἄλλου σχολείου προερχόμενοι — παρουσιάζοντες τοὺς τίτλους τῶν σπουδῶν των ἢ τῆς ἐγγραφῆς των. **Τέτλοι σπουδῶν καὶ ἐγγραφῆς εἰναι:** 1. Τὸ 'Ε ν δεικτικὸν προαγωγῆς ἀπὸ τὴν μίαν τάξιν εἰς τὴν ἀμέσως ἐπομένην (ἀπὸ τὴν Α' εἰς τὴν Β' κ. οὕ. κ.) 2. Τὸ 'Α ποδεικτικὸν μετεγγραφῆς ἀπὸ ἕνα σχολεῖον εἰς ἄλλο. 3. Τὸ Πιστοποιητικὸν (ἐπὶ χαρτοσήμου δρχμὰς 20 τοῦ Δημάρχου ἢ Προέδρου Κοινότητος ὅτι ὁ μαθητὴς (.....) εἰναι ἐγγεγραμμένος εἰς τὸ Μητρώον τῶν ἀρρένων τῆς Κοινότητος (.....) ὑπ' αὐξοντα ἀριθμὸν (.....) καὶ ἔτος γεννήσεως (.....)). Ἐὰν τυχὸν ὁ μαθητὴς ἥτο ἀπὸ τοὺς ἀδηλώτους τοῦ Νομαρχίαν εἰς τὸ μητρώον τῶν ἀρρένων — πρέπει ν' ἀναφερθῇ (ἀντὶ τοῦ ἀριθμοῦ τοῦ Μ[ου] ὁ ἀριθμὸς τῆς ἐγκριτικῆς ἀποφάσεως τοῦ Νομάρχου (ἀριθ. A. N.)) Τὸν ἀριθμὸν τοῦτον φροντίζει νὰ τὸν ἀντικαταστήσῃ ὁ Δ[η]τὴς μὲ τὸν δριστικὸν τοῦ Μητρώου, μόλις ὡς ἡ Νομαρχία τὸν κοινοποιήσῃ πρὸς τὸν Πρόεδρον τῆς Κοινότητος.

Διὰ νὰ ζητηθῇ ἀπὸ τὴν Νομαρχίαν ἡ ἐγγραφὴ τῶν ἀδηλώτων εἰς τὸ Μητρώον τῶν ἀρρένων πρέπει νὰ συνταχθῇ κατά στασις (κατάλογος) τούτων εἰς διπλὸν μὲ τὰς στήλας: ἐπώνυμον καὶ ὄνομα, ὄνομα πατρός, ἔτος γεννήσεως καὶ παρατηρήσεις

Τὴν κατάστασιν ὑπογράφουν ὁ Πρόεδρος καὶ ὁ Ἐφημέριος τῆς Κοινότητος, βεβαιοῦντες, ὅτι οἱ ἐν τῇ καταστάσει διαλαμβανόμενοι ἐγεννήθησαν κατὰ τὸ ἔναντι ἔκαστου σημειούμενον ἔτος. Αἱ καταστάσεις ὑποβάλλονται ἀπὸ τὸν Πρόεδρον τῆς Κοινότητος εἰς τὸν κ. Νομάρχην μὲ τὴν παράκλησιν, ὅπως, εὐαρεστούμενος, καθιορίσῃ τὸν ἀριθμὸν Μητρόφου ἔκαστου.

’Αριθμὸν Μητρόφου διφείλουν νὰ παρουσιάσουν καὶ οἱ πρόσφυγες μαθηταί, καθὼς καὶ τὰ τέκνα τῶν Ἀρμενίων καὶ Κιρκασίων τὰ γεννηθέντα ἐν Ἑλλάδι, ὡς ἐπίσης καὶ τὰ τέκνα τῶν ἐξ Ἀμερικῆς ἐπανακαμπτόντων, ἐκτὸς ἀν οἱ τελευταῖοι οὗτοι παρουσιάσουν βεβαίωσιν τῆς Νομαρχίας, ὅτι ὁ υἱός των κέκτηται τὴν Ἀμερικανικὴν ὑπηκοότητα, τὴν ὅποιαν ἀνεγνώρισεν ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις.

4. Ἡ Β ε β α í ω σ i s (ἐφ' ἀπλοῦ χάρτου) τοῦ Ἐφημερίου—προκειμένου διὰ τὰ θήλεα—ἢ καὶ τοῦ Προέδρου τῆς Κοινότητος, ὅπου κρατοῦνται τακτικὰ Δημοτικά για, ὅτι ἡ μαθήτρια (.....) ἐγεννήθη κατὰ τὸ ἔτος (.....). 5. Τὸ Π i σ t o p o i η τ i - κ ò n τοῦ μαθητήν τινα κατ' οἶκον διδάξαντος Διδασκάλου. 6. Τὸ Ἀ π o λ u τ ή q i o n , τὸ ὅποιον ἔλαβεν ὁ μαθητὴς ἀποπερατώσας εὐδοκίμως τὰ μαθήματα τῆς βησ τάξεως. Καὶ 7. Τὸ σημείωμα Διτοῦ Ἑλληνικοῦ σχολείου, ὅτι ὁ μαθητὴς (.....) ἀπερρίφθη εἰς εἰσιτηρίους ἐξετάσεις καὶ συνεπῶς ὑποχρεοῦται νὰ ἐπαναλαβῇ τὰ μαθήματα τῆς αὐτῆς τάξεως...

Εἰς τὴν 1ην τάξιν ἐγγράφονται ἀρενά καὶ θήλεα ποὺ ἔχουν συμπληρώσει τὸ δον ἔτος τῆς ἡλικίας των κατὰ μῆνα Σεπτέμβριον ἢ πρόκειται νὰ συμπληρώσουν αὐτὸ—τὸ δον ἔτος—μέχρι τέλους τοῦ προσεχοῦς Δεκεμβρίου. Διὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1928—1929 π.χ. πρέπει θὰ ἐγγραφοῦν μαθηταὶ ποὺ ἐγεννήθησαν κατὰ τὸ ἔτος 1922, ἀπὸ 1ης Ιανουαρίου 1922 μέχρι 31ης Δεκεμβρίου ίδίου ἔτους, ἢ καὶ ἐνωρίτερον, οὐχὶ δὲ καὶ κατὰ τὸ ἔτος 1923. Ἐπομένως κατὰ τὸ ἔτος 1928—29 εἰς τὴν 2αν τάξιν θὰ φοιτοῦν μαθηταὶ γεννήσεως 1921 καὶ κάτω, εἰς τὴν 3ην τοῦ 1920 καὶ κάτω, εἰς τὴν 4ην τοῦ 1919 καὶ κάτω, εἰς τὴν 5ην τοῦ 1918 καὶ κάτω εἰς τὴν 6ην τοῦ 1917 καὶ κάτω. Διὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1929—30 οἱ ἀριθμοὶ αὐτοὶ θὰ αὐξηθοῦν κατὰ ἕνα (Α' 1923, Β' 1922, Γ' 2921, Δ. 1920, Ε' 1929, ΣΤ' 1918 κ. οὕ. κ.).

Εἰς τὸ ζήτημα αὐτὸ ἀπαιτεῖται ίδιαιτέρα προσοχή, διότι κατὰ τὰ παρ' ἡμῖν ἴσχύοντα (ἀρθ. 12 Β.Δ. τῆς 25 Απρ. 1922) ἡ ἡλικία τοῦ μαθητοῦ πρέπει νὰ συμφωνῇ μὲ τὴν τάξιν εἰς τὴν ὅποιαν φοιτᾷ οὗτος

ΤΡΟΠΟΣ ΕΓΓΡΑΦΗΣ

Προσέρχεται ὁ μαθητὴς μὲ τὸν πατέρα, τὴν μητέρα ἢ τὸν κηδεμόνα του ἢ καὶ μόνος του, νὰ ἐγγραφῇ. Παρουσιάζει τὸ τίτλον τῆς ἐγγραφῆς τοῦ (ἐνδεικτικόν, ἀποδεικτικόν, βεβαίωσιν...). Γίνεται ἔξελεγξις ἐὰν τὸ ἐγγραφον αὐτὸ τῆς ἐγγραφῆς εὑρίσκεται ἐν τάξει, προκειμένου μάλιστα περὶ ἐνδεικτικοῦ, ἐὰν ἔχῃ τὸ ἀνάλογον τέλος χαρ

τοσήμου (βλ. τέλη χαρτ. σελ. 38) τὰ ἀποδεικτικὰ καὶ αἱ βεβαιώσεις συντάσσονται ἐφ' ἀπλοῦ χάρτου, β) ἐὰν τὸ ἔνσημον αὐτὸν εἶναι γνήσιον, δηλ. ἐὰν τυχὸν προέρχεται ἐκ παλαιᾶς χρήσεως. Μιὰ τοιαύτη κατάχρησις τοῦ Δημοσίου ταμείου συνεπάγεται βαρείας ποινᾶς καὶ διὰ τὸν ἐπικολλήσαντα μετεχειρισμένον χαρτόσημον καὶ διὰ τὸν δεχθέντα ἔγγραφον μὲ τοιοῦτον ἔνσημον, γ) ἐὰν εἶναι ἀκυρωμένον μὲ τὴν λέξιν AKYRON (διὰ σφραγῖδος) ἢ μὲ τὴν σφραγῖδα τοῦ σχολείου καὶ ἐν ἐλλείψει σφραγῖδος τοῦ σχολείου (ἥ ἔλλειψις αὐτὴ πρέπει νὰ θεωρηθῇ πολὺ σπουδαία) μὲ τὴν ὑπογραφὴν τοῦ ἐκδώσαντος τὸ ἐνδεικτικόν, δ) ἐὰν εἶναι συμπληρωμένοι οἱ πρὸς τὸ ἄνω ἀριστερὸν μέρος τοῦ ἐνδεικτικοῦ αὔξοντες ἀριθμοὶ (ἐνδεικτικοῦ, Μαθητολογίου, Γενικοῦ Ἐλέγχου, Μητρόφου καὶ ἔτους γεννήσεως), ε) ἐὰν ἡ ἡλικία τοῦ μαθητοῦ ἀναλογῇ πρὸς τὴν τάξιν εἰς τὴν δποίαν πρόκειται νὰ ἔγγραφῇ καὶ νὰ φοιτήσῃ, Ζ) ἐὰν ὁ βαθμός του εἶναι προβιβάσιμος, ζ) ἐὰν εἶναι ἐσφραγισμένον (ἀριστερὰ τῆς ὑπογραφῆς τοῦ Διευθυντοῦ) μὲ τὴν σφραγῖδα τοῦ σχολείου καὶ ἐν ἀνάγκῃ καὶ τῆς σχολικῆς ἐπιτροπῆς ἢ Τ.Ε.Π. (τοιαύτης φύσεως ἔγγραφον ἄνευ σφραγῖδος πρέπει νὰ θεωρηθῇ ἀκυρών), η) ἐὰν—ὅταν ὁ μαθητής προέρχεται ἀπὸ ἴδιωτην ἑκπαιδευτήριον—τὸ ἐνδεικτικὸν εἶναι θεωρημένον ἀπὸ τὸν Ἐπιθεωρητὴν τῆς περιφερείας (ἢ τὸν ἀντιπρόσωπόν του), εἰς τὴν δποίαν εὑρίσκεται τὸ ἰδιωτικὸν σχολεῖον, καὶ θ) ἐὰν—προστιθέμενος ὁ ἀριθμὸς τοῦ ἔτους τῆς γεννήσεως τοῦ μαθητοῦ μὲ τὸν ἀριθμὸν τῆς ἡλικίας του—ἀποτελοῦν μαζὶ τὸν

ἀριθμὸν τοῦ ἔτους τῆς ἐκδόσεως τοῦ ἐνδεικτικοῦ.
Π. Χ. ἔτος γεννήσεως 1919+10 ἡλικία μαθ.=1929
χρόνος ἐκδόσεως ἐνδεικτικοῦ (κατὰ μῆνα Ἰούνιον)
διὰ μαθητὴν τῆς 4ης τάξεως τοῦ σχολικοῦ ἔτους
1928—29. Ὁ μαθητὴς οὗτος κατὰ τὸν χρόνον τῆς
ἐγγραφῆς του εἰς τὴν 4ην τάξιν τὸν Σεπτέμβριον
τοῦ 1928 ἦτο 9 ἑτῶν καὶ τώρα (ἀφοῦ ἐμεσολάβησεν
Ἰανουάριος) ἀπεφοίτησεν ἀπὸ τὴν 4ην 10 ἑτῶν καὶ
ἦ ἐγγραφῇ 10 ἑτῶν τὸν Σ]βριον τοῦ 1929 εἰς τὴν
5ην τάξιν (καὶ 11 ἑτῶν τὸν Σ]βριον τοῦ 1930 εἰς
τὴν 5ην τ., ἀπὸ τὴν δυοῖαν θ' ἀποφοιτήσῃ 12 ἑτῶν
τὸν Ἰούνιον τοῦ 1931).

“Αν δὲ αὐτὰ τὰ στοιχεῖα εὑρεθοῦν ἐν τάξει—
ἀνοίγει ὁ Δ]τὴς τὸ Μαθητολόγιον καὶ ἐγγράφει τὸν
μαθητήν.

Σημ.—Ἐπειδὴ συμβαίνει κάποτε, εἰς τὰ χωριὰ
πρὸ πάντων, ν' ἀπώλεσον πολλοὶ μαθηταὶ τὰ ἐνδει-
κτικά των, συνηθίζουν μερικοὶ Δ]ταὶ νὰ τὰ κρατοῦν
εἰς τὸ σχολεῖον. Τὸ μέτρον αὐτὸν ἐν μέρει μόνον
δικαιολογεῖται. Ἡμπορεῖ ἵσως νὰ γίνῃ τὸ ἔξης: νὰ
δώσῃ ὁ Δ]λος τὰ ἐνδεικτικὰ εἰς τοὺς μαθητάς του
διὰ 3—4 π. χ. ἡμέρας, διὰ νὰ τὰ ἐπιδείξουν εἰς
τοὺς γονεῖς των καὶ νὰ φροντίσῃ νὰ τοῦ τὰ ἐπι-
στρέψουν μετὰ τὴν ληξιν τῆς δοθείσης προθεσμίας.

Ἐὰν τύχῃ μαθητὴς νὰ κάσῃ τὸ ἐνδεικτικόν του,
δὲν ἡμπορεῖ νὰ τοῦ ἐκδοθῇ καὶ δεύτερον, οὕτε ἀν-
τίγραφον νὰ τοῦ δοθῇ. Ἀνάγκη τότε διογενεῖς ἢ ὁ
κηδεμών του νὰ κάμη αἱ της σινέπι καρτοσήμου,
νὰ δικαιολογήσῃ ἐπαρκῶς τὴν ἀπώλειαν καὶ ἐὰν πεισ-
θῇ ὁ Δ]τής, διτὶ πράγματι ἔχαθη τὸ ἐνδεικτικὸν (καὶ

δὲν ἐχρησιμοποιήθη ἀλλοῦ—πρὸς εἰσιτήριον ἔξετασιν εἰς Ἑλληνικὸν σχολεῖον) τοῦ ἐκδίδει πιστοποιητικῶν (βλ. κατωτέρω).

Διὰ νὰ ἐκδώσῃ δὲ Δῆτης ἀπόδεικτικὸν πρέπει ὁ γονεὺς τοῦ μαθητοῦ δι’ αἰτήσεώς του νὰ τοῦ δηλώσῃ ὅτι μετοικεῖ οἰκογενειακῶς (ὅριστικῶς ἢ προσωρινῶς) εἰς (ῷρισμένον τόπον). Ἀλλως ὀφείλει ὁ Δῆτης νὰ διαβιβάσῃ ἀμέσως τὴν αἴτησιν πρὸς τὸν ἀρμόδιον Ἐπιθεωρητὴν καὶ νὰ ζητήσῃ τὴν ἔγκρισίν του. Ἡμικὴν ὑποχρέωσιν ἔχει ὁ Δῆτης, ἀφοῦ πληροφορηθῇ τὸ μέρος ὅπου πρόκειται νὰ μετοικήσῃ ἢ οἰκογένεια τοῦ μαθητοῦ, νὰ εἰδοποιήσῃ τὸν Διευθυντὴν τοῦ σχολείου τοῦ μέρους ἐκείνου: ὅτι ὁ μαθητὴς τάδε (ἢ οἱ μ.) ἔλαβαν ἀποδεικτικὸν χρονολογίας τάδε διὰ νὰ μετεγγραφοῦν εἰς τὸ σχολεῖόν του καὶ νὰ τὸν παρακαλέσῃ (ἐὰν πρόκειται περὶ προσωρινῆς μετεγγραφῆς) νὰ παρακολουθήσῃ τὴν τακτικὴν των φοίτησιν. Ἡ τοιαύτη προσωρινὴ—καὶ ὅμαδικὴ πολλάκις—μετακίνησις οἰκογενειῶν εἰς τὸ μέσον τοῦ σχολικοῦ ἔτους εἶναι συνήθης διὰ τοὺς κατοίκους τῶν ὁρεινῶν Κοινοτήτων, καθὼς π.χ. τῆς Κυνουρίας τῆς Ἀρκαδίας, οἱ δόποιοι κατέρχονται εἰς τὰ παραχειμάδια... Πρέπει λοιπὸν νὰ εὑρίσκεται ὁ Δῆτης εἰς στεννόησιν μὲ τὸν συνάδελφόν του, εἰς τοῦ δοποίου τὸ σχολεῖον θὰ φητήσουν οἱ μαθηταί του, ὅχι μόνον ὡς πρὸς τὸν χρόνον τῆς προσελεύσεως των εἰς τὸ σχολεῖόν του καὶ τῆς ἔξ αὐτοῦ ἀναχωρήσεως των, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ὕλην τῶν μαθημάτων, τὴν δοποίαν ἀμφότεροι ἐδίδαξαν πρὸς τοὺς μετακινούμενους

τούτους μαθητάς. Ἡ συνεννόησις αὐτὴ ἔπειρε περὶ μάλιστα νὰ ἐπεκταθῇ καὶ εἰς τὸν δρισμὸν τῶν **αὐτῶν** Ἀναγνωστικῶν βιβλίων καὶ εἰς τὴν διδασκαλίαν τοῦ αὐτοῦ καὶ λόγου μαθημάτων τοῦ Ἀναλυτικοῦ Προγράμματος.

Ἐκδίδων δὲ ἀπόδεικτικὰ δ Διτής ἦς μὴ λησμονῇ νὰ σημειώνῃ εἰς αὐτὰ ἀριθ. Μαθητῆγίου, ἀριθ. Μητρώου, ἔτος γεννήσεως, βαθμὸν προόδου, ἀπονομίας ἡμερησίας καὶ διαγωγὴν (καὶ τὴν καθόλου ἀτομικότητά του—ἀπὸ τὸ βιβλίον Ἀτομικότητος).

Ἡ ἐγγραφὴ τοῦ μαθητοῦ εἰς τὸ Μαθητολόγιον γίνεται καλλιγραφικά, ἀνευ διαγραφῶν καὶ ἀποξέσεων καὶ μὲ μελάνην ὅμοιόχρωμον ἐκάστοτε, καλῆς ποιότητος καὶ ἀνεξίτηλον (χημικήν). Συμπληρώνονται δὲ αἱ στήλαι μὲ λέξεις διλογοράφους καὶ δχι μὲ ὁμοιωματικὰ δὲν ἐπιτρέπονται εἰς τὰ κύρια τούλαχιστον βιβλία τοῦ Ἀρχείου, ὡς τὸ Μαθητικόν, τὸ Γεν. Ἐλεγχον, τὸ β. πιστοπ. σπουδῆς, τὸ β. Ἀτομικότητος κ. ἄ.

Ἐὰν δὲ μαθητὴς ἐγγράφεται πρώτην φορὰν—εἰς τὴν οἰκείαν θέσιν τῆς στήλης: τίτλος ἐγγραφῆς σημειώνεται ἡ λέξις πρωτεής, ἐὰν δὲ ὁ μήτο στάσιμος κατὰ τὸ προηγούμενον ἔτος, ἡ λέξις διετής (ἢ τριετής). Εἰς τὴν τελευταίαν περίπτωσιν, τὰ στοιχεῖα πρὸς συμπλήρωσιν τῶν λοιπῶν στηλῶν οοῦ Μαθητολογίου λαμβάνονται ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ἔτους.

Μετὰ τὴν ἐγγραφὴν συντάσσεται πρᾶξις εἰς τὸν

χῶρον ποὺ ὑπάρχει πρὸς τὰ κάτω ἀριστερὰ τοῦ ἐνδεικτικοῦ (ἢ τοῦ ἀποδεικτικοῦ) οὗτο :

Ἐνεγράφη ὑπ' ἀριθ.

Μαθητ] γίου—8 (π. χ.)

ἐν . . . τῇ . . . 19...

Τ. Σ. 'Ο Διευ]τής.

(ὑπογ.).

Μετὰ τὴν πρᾶξιν αὐτὴν ὁ τίτλος ἐγγραφῆς γίνεται πλέον κτῆμα τοῦ Ἀρχείου τοῦ σχολείου καὶ δὲν ἡμπορεῖ ν' ἀποδοθῇ εἰς τὸν μαθητὴν ἢ νὰ χρησιμοποιηθῇ ὑπ' αὐτοῦ δολίως πρὸς ἐγγραφὴν εἰς ἔτερον σχολεῖον κ. οὕ. κ. Ἡ πρᾶξις αὐτὴ θὰ συνταχθῇ καὶ εἰς τὰ ἀποδεικτικὰ καὶ εἰς τὰ πιστοποιητικὰ καὶ εἰς τὰς βεβαιώσεις.

"Ολοὺς τοὺς τίτλους ἐγγραφῶν φυλάττει ὁ Δ[τῆς εἰς ἕδιον φάκελλον, ἀφοῦ τοὺς τακτοποιήσῃ κατὰ σειράν, μὲ τὸν αὐξόντα ἀριθμὸν τοῦ Μαθητολογίου. Ὁ φάκελλος φέρει τὴν ἐπιγραφὴν: Τίτλοι ἐγγραφῶν τοῦ σχολικοῦ ἔτους..... Μερικοὶ Διευταῖ συνηθίζουν νὰ κάμουν τὴν τακτοποίησιν κατ' εἶδος, δηλ. κατατάσσοντας χωριστὰ τὰ ἐνδεικτικά, χωριστὰ τὰ ἀποδεικτικά, χωριστὰ τὰς βεβαιώσεις. Οὗτο ὅμως παρουσιάζεται δυσκολία κατὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Ἐπιθεωρητοῦ ἐξέλεγξιν τοῦ Μαθ[γίου. Ἐνδεικτικά, ἀποδεικτικά, πιστοποιητικά, βεβαιώσεις θὰ ταξιθετοῦνται ἀναμείξ, κατὰ σειρὰν προσελεύσεως τῶν μαθητῶν πρὸς ἐγγραφήν.

'Επαναλαμβάνω τὴν σύστασιν: νὰ είναι πολὺ προσεκτικὸς ὁ Δ[τῆς καὶ τακτικὸς εἰς τὸ ζήτημα τῆς ἐγγραφῆς. Νὰ μὴ χαρισθῇ εἰς μαθητὴν ἢ γονέα

ἢ προῦχοντα καὶ ὑποχωρήσῃ εἰς ὑπόσχεσίν των, ὅτι τάχα θὰ τοῦ φέρουν τὸ χαρτὶ προσεχῶς! Καὶ ἀν δὲν τοῦ τὸ φέρουν; Καὶ ἀν τὸ ἔχουν χάσῃ; Πρὸς τί νὰ παρατηρηθῇ ὁ Διτῆς ἢ καὶ νὰ τιμωρηθῇ ἀπὸ τὸν Προϊστάμενόν του: ὅτι ἐνέγραψε μαθητὴν ἄνευ τίτλου ἐγγραφῆς;

Τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ χρόνου τῶν ἐγγραφῶν—30ὴν Σεβρίου—ἐγγράφει ὁ Διτῆς εἰς τὸ τέλος τοὺς μαθητὰς ἐκείνους τοῦ σχολείου του πού, ἀν καὶ προβιβάσιμοι ἢ ὑπόχρεοι πρὸς φοίτησιν (ἢ καὶ στάσιμοι), δὲν παρουσιάσθησαν νὰ ἐγγραφοῦν ἐγκαίρως. Ἐναντίον αὐτῶν θὰ λάβῃ τὰ ἐνδεικνυόμενα μέτρα, (σύμφωνα μὲ τὸν περὶ ὑποχρεωτικῆς φοιτήσεως Νόμον.

Ακολούθως κλείει τὸ βιβλίον, καθὼς ὑπέδειξα προηγουμένως.

Τὴν ἐπομένην—1ην Ὁκτωβρίου—δι’ ἐγγράφου του γνωρίζει πρὸς τὸν Ἐπιθεωρητὴν τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐγγραφέντων μαθητῶν κατὰ τάξεις καὶ φύλον, δονομάζων τὸν πρῶτον καὶ τὸν τελευταῖον ἐγγραφέντα μαθητήν. Μερικοὶ Ἐπιθεωρηταὶ ζητοῦν καὶ πλήρη κατάλογον τῶν ἐγγραφέντων μαθητῶν, ἥτοι Πίνακα μὲ τὰς στήλας α) αὐξών ἀριθμός, β) ἐπώνυμον, δονομα κύριον, δονομα πατρός, (ώς Μιχαηλίδης Χαράλαμπος τοῦ Κοσμᾶ. Οὗτω πως δὲ πρέπει νὰ είναι γραμμένα τὰ δονόματα εἰς τὸ Μαθητόλογιον, καθὼς καὶ εἰς κάθε ἄλλον κατάλογον), γ) ἔτος γεννήσεως, δ) τάξις εἰς ᾧ ἀνήκει δ μαθητής. Ο Πίναξ αὐτὸς είναι προτιμότερος ἀπὸ τὸν

προαναφερθὲν ἔγγραφον διὰ πολλοὺς λόγους, δὲν εἶναι δὲ δύσκολον νὰ συνταχθῇ, ὅταν μάλιστα ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν εἶναι περιωρισμένος.

Εἶναι πιθανὸν νὰ προσέλθουν πρὸς ἔγγραφὴν καὶ κατὰ τὸν ἐπόμενον μῆνα Ὁκτώβριον (καὶ ἔξῆς) μαθηταὶ μὲ ἀποδεικτικὸν μετεγγραφῆς ἐξ ἄλλων σκολείων. Αὐτοὶ θὰ ἔγγραφοῦν κατόπιν ἀδείας τοῦ Ἐπιθεωρητοῦ. Διότι κατὰ νόμον ἔκαστος μαθητῆς ἔγγράφεται καὶ φοιτᾶ εἰς τὸ σχολεῖον τῆς Κοινότητος ἢ τῆς συνοικίας, ὅπου μονίμως διαμένει ἡ οἰκογένεια του. Παρέκβασις ἀπὸ τὸν Νόμον τοῦτον γίνεται μόνον κατόπιν ἐγκρίσεως τοῦ Ἐπιθεωρητοῦ.

Παρίσταται λοιπὸν ἀνάγκη νὰ ὑποβάλῃ ὁ Δ[τῆς πρὸς τὸ Γραφεῖον τοῦ Προϊσταμένου του κατὰ τὸ τέλος τοῦ Ὁκτωβρίου ἢ καὶ 1ης Τριμηνίας συμπληρωματικὸν Πίνακα τῶν ἔγγραφέντων μαθητῶν.

Π Ι Ν Α Ξ

έγγραφέντων μαθητῶν (μαθητριῶν) εἰς τὸ Δημοτ.
σχολεῖον μέχρι καὶ τῆς 30 Σ]βρίου.

ΤΑΞΙΣ εἰς τὴν	άρρ.	θηλ.	ἐν δλῳ	Παρατηρήσεις
1ην				
2αν				
3ην				
4ην				
5ην				
6ην				
Σύνολον				

Ο πρῶτος τῶν ἔγγραφ. μαθητῶν λέγεται

καὶ δ τελευταῖος

Ἐν τῇ 19

Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

(Τ. Σ.)

2. Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ

Είναι ἔντυπος. Πρέπει νὰ είναι καὶ νέου τύπου. Τὰ παλαιοῦ τύπου βιβλία Γ. Ἐλέγχου δὲν ἔχουν στήλας δι' ἐκαστον μάθημα ἰδιαιτέρως.

Εἰς τὸν Γ. Ἐλέγχον θὰ καταχωρίζωνται τὰ ὀνόματα τῶν φοιτητῶν μαθητῶν μέχρι τέλους τῆς Α΄ τριμηνίας, κατὰ τάξεις (ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ Μαθ[γιον]), ἀπὸ τῆς ἀνωτάτης τάξεως (ἢντις πρὸς τὴν 1ην) α) μὲ αὐξοντα ἀριθμὸν δλων τῶν μαθητῶν εἰς τὴν πρώτην στήλην, β) μὲ τὸν ἀριθμὸν τοῦ Μαθητολογίου ἐκάστου μαθητοῦ εἰς τὴν δευτέραν στήλην καὶ γ) μὲ αὐξοντα ἀριθμὸν τῆς τάξεως εἰς τὴν τρίτην στήλην. "Ωστε ἀπὸ τὸν Γ. Ἐλέγχον θὰ ἴμπορῇ νὰ πληροφορηθῇ κανεὶς ἀμέσως ὅχι μόνον τὸν συνολικὸν ἀριθμὸν τῶν φοιτώντων μαθητῶν, ἀλλὰ καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν μαθητῶν μιᾶς ἐκάστης τάξεως. Ἐὰν τὸ σχολεῖον είναι μὲν τὸ ν—καταγράφονται τῆς κάθε τάξεως πρῶτον τὰ ἀρρενα καὶ ἔπειτα τὰ θήλεα καὶ τοῦτο χάριν εὔκολίας εἰς τὴν ἐξακρίβωσιν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μαθητῶν ἐξ ἐκάστου φύλου εἰς κάθε τάξιν. Μὴ φαίνονται σχολαστικισμοὶ αἱ μικραὶ αὐταὶ λεπτομέρειαι. Ἡ τάξις καὶ τὸ εύρυθμον παντοῦ καὶ πάντοτε πρέπει νὰ είναι τὸ πρῶτον μέλημα τοῦ Δ[λου] καὶ ἵδιως εἰς τὰ λεπτομερειακὰ ζητήματα.

Οἱ βαθμοὶ καταχωρίζονται εἰς τὸν Γ. Ἐλέγχον κατὰ Τριμήνια, Α', Β', Γ'. Αἱ τριμηνίαι εἰς τὸ Δημοτικὸν Σχολεῖον είναι χρονικὰ διαστήματα ἀνισα. Ἡ πρώτη τριμηνία διαρκεῖ ἀπὸ τῶν ἀρχῶν

τοῦ σχολικοῦ ἔτους μέχρι τῶν διακοπῶν τῶν μαθημάτων πρὸ τῶν ἑορτῶν τῶν Χριστουγέννων, ἡ δευτέρα, ἀπὸ τῆς 8ης Ἰανουαρίου μέχρι τῆς Μεγάλης Τετάρτης καὶ ἡ τρίτη, ἀπὸ τῆς Δευτέρας τοῦ Θωμᾶ μέχρι τέλους τοῦ σχολ. ἔτους.

Καταγράφονται τὰ ὄνόματα τῶν μαθητῶν εἰς τὸν Γ. Ἐ. ἀρχὰς Δεκεμβρίου καὶ καταχωρίζονται οἱ βαθμοὶ τῆς Α' τριμηνίας εὐθὺς ἀμέσως μετὰ τοὺς Διαγωνισμούς, πρὶν κλείσῃ τὸ σχολεῖον διὰ τὰς ἑορτὰς τῶν Χριστουγέννων. Οἱ βαθμοὶ τῆς Β' τριμηνίας καταχωρίζονται τὴν Μεγάλην Δευτέραν ἡ Τρίτην, τῆς δὲ τῆς Γ' πρὸ τῆς Σχολικῆς ἑορτῆς ἐπὶ τῇ λήξει τοῦ σχολικοῦ ἔτους—ὅποτε πρέπει νὰ ἔχουν συμπληρωθῆ ὅλαι αἱ στήλαι τοῦ Ἐλέγχου, ὡς καὶ ἡ στήλη τῶν Παρατηρήσεων μὲ τὰς δλογίδες λέξεις: προήχθη—ἀπερρίφθη—ἀπεσύρθη (λόγῳ ἀσθενείας (τάδε) καὶ ἀπό....—....), λόγῳ ἀμελείας, λόγῳ μετεγγραφῆς εἰς τὸ σχολ. (τάδε) ἀπὸ.... (ἢ ἀπεβίωσε τὴν....) (¹)

Μετὰ τὴν ὡς ἄνω ἐξαγωγὴν τῶν ἀπετελεσμάτων καὶ τὴν τελείαν ουμπλήρωσιν τοῦ Γ. Ἐλέγχου συντάσσεται, μετὰ τὸ κλείσιμον τοῦ βιβλίου, πίναξ

1) Μαθητής, ὁ ὅποιος δι' ἀσθένειαν ἢ ἄλλον σοβαρὸν λόγον, δὲν ἡμπόρεσε νὰ ὑποστῆ γραπτὴν ἐξέτασιν μαζὶ μὲ τοὺς ἄλλους συμμαθητάς του κατὰ τὰς ἐξετάσεις τῆς Α' καὶ Β' τριμηνίας, κρίνεται ἀπὸ τὴν λοιπὴν του ἐπίδοσιν, ἐὰν—πρὶν ἀνακοινωθοῦν τὸ ἀποτελέσματα—δικαιολογήσῃ ἀποχρώντως τὴν ἀπουσίαν του. Ἀλλως ὑποχρεούται νὰ ἐπαναλάβῃ τὰ μαθήματα τῆς αὐτῆς τάξεως.

ἀριθμητικὸς μὲ τὰς στήλας: ἐνεγράφησαν, ἐφοίτησαν,
προσῆλθον εἰς ἔξετάσεις, προήχθησαν, ἀπερρίφθησαν,
ἀπελύθησαν (ἐκ τῆς βης τάξεως)—κατὰ τάξεις
ἐκ τῶν ἄνω πρὸς τὰ κάτω—κατὰ φύλον εἰς τὰ
μεικτὰ σχολεῖα (ὅσα διὰ νόμου εἶναι ἀνεγνωρισμένα
ώς μεικτά, οὐχὶ δὲ καὶ τὰ κατ' ἀνοχὴν λειτουργοῦντα
ώς τοιαῦτα) καὶ ἐν τέλει ἀθροιστικῶς ἐν δλῳ. Πα-
ραπλεύρως δὲ θὰ ὑπάρχουν τρεῖς στήλαι ἀκόμη. Εἰς
τὰ δύο πρώτας θὰ σημειώνεται συνολικῶς ὁ ἀριθμὸς
τῶν εἰς ἔξετάσεις προσελθόντων μαθητῶν κατὰ τὰ
δύο προηγούμενα σχολικὰ ἔτη καὶ εἰς τὴν τρίτην
στήλην ἡ ἀξία τῶν ἐπικολληθέντων ἐνσήμων Ἐκ-
παιδευτικῆς Προνοίας ἐπὶ τῶν Ἐνδεικτικῶν τοῦ λή-
γοντος σχολ. ἔτους. Ἡ πρώτη πληροφορία θὰ χρη-
σιμεύσῃ καὶ εἰς τὸν Διτήν καὶ τὸν Ἐπιθεωρητήν νὰ
γνωρίζουν ἀν τὸ σχολεῖον θὰ προαχθῇ ἡ θὰ ὑποβι-
βασθῇ (ἐὰν εἶναι 2[ξιον] καὶ πολυτάξιον)—διότι (κατὰ
τὸ ἄριθ. 5 τοῦ Νόμου 1242 β) ἔνα οίονδήποτε δη-
μοτικὸν σχολεῖον δύναται νὰ προαχθῇ ἀπὸ 1[ξιον] εἰς
2[ξιον]: ὅταν δὲ μέσος ὅρος τῶν ἀριθμῶν τῶν κατὰ τὰ
τρία τελευταῖα ἔτη εἰς ἔξετάσεις προσελθόντων
μαθητῶν εἶναι πλέον τοῦ 81, εἰς 3[ξιον]—πλέον τῶν
131, εἰς 4[ξιον]—πλέον τῶν 201, εἰς 5[ξιον]—πλέον
τῶν 251, καὶ εἰς 6[ξιον]—πλέον τῶν 301. Ὅταν δὲ
μέσος ὅρος ὑπολειφθῇ τῶν ἀριθμῶν αὐτῶν—τὸ σχο-
λεῖον ὑποβιβάζεται. Ἡ δὲ γνῶσις τῆς ἀξίας τῶν
ἐνσήμων ἐνδιαφέρει καὶ τὴν σχ. Ἐπιτροπὴν καὶ τὴν
Ὑπηρεσίαν, διὰ νὰ εἶναι γνωστὸν τὶ ποσὸν θὰ ἔχῃ
νὰ λαμβάνῃ τὸ ταμεῖον Ἐ. Προνοίας τοῦ σχολείου
ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖον (ἀπὸ τὴν μερίδα τῶν Ἐκπαιδευ-

τικῶν τελῶν). Διὰ τοῦτο κατὰ τὸ τέλος τοῦ σχ. ἔτους,
ἀφοῦ πληροφορηθῇ ὁ Δ[τὴς ἀπὸ τὸ Γραφεῖον τοῦ
Ἐπιθεωρητοῦ (διότι συμβαίνει νὰ μεταβάλλεται ἡ
ἔμμεσος αὐτὴ φορολογία) ποίας ἀξίας ἔνσημον θὰ
ἐπικολληθοῦν ἐπὶ τῶν Ἐνδεικτικῶν (¹), θὰ ὑπολο-
γίσῃ πόσα ἔνσημα Προνοίας (καὶ Ἐκπαιδ. τέλ.η)
ἀπὸ κάθε εἶδος χρειάζεται διὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο, θὰ
παραγγείλῃ εἰς τοὺς (προβιβασίμους) μαθητὰς
νὰ τοῦ φέρουν τὴν ἀξίαν των καὶ θὰ φροντίσῃ νὰ
τὰ προμηθευθῆ ὅλα μαζὶ ἀπὸ τὸ Δημόσιον Ταμεῖον
τῆς περιφερείας του. Πρὸς τοῦτο συνοδεύει τὴν πα-
ραγγελίαν του μὲ ἔγγραφον πρὸς τὸν Ταμίαν, εἰς τὸ
ὅποιον ἀναφέρει εἶδος καὶ ἀριθμὸν ἐνσήμων, ὅνομα
καὶ εἶδος σχολείου καὶ τέλος εἰς ποῖον Ταμεῖον
Ἐκπαιδευτικῆς Προνοίας ἀνήκει αὐτό. Κατὰ σχετι-
κὴν διαταγὴν τοῦ Ὑπουργείου δὲν ἐπιτρέπεται ν' ἀ-
γοράζουν μόνοι των οἱ μαθηταὶ τὰ ἔνσημα ἀπὸ τὸ
Ταμεῖον.

‘Ο ἀριθμητικὸς Πίναξ συντάσσεται ώς ἔξης:

1) Βλεπε σελ. 38.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τός δὲν ἄμπορει νὰ είναι προγενέστερος τῆς 1 Οκτωβρ. 1919, διότι μόνον ἀπὸ τῆς χρονολογίας αὐτῆς καθιερώθη ἡ ἀναγραφὴ εἰς τὰς μισθοδοτικὰς καταστάσεις κρατήσεων ὑπὲρ τοῦ Μ. Ταμείου. Εἰς τὴν θεναίωσιν αὐτὴν θ' ἀναγράψωνται καὶ τὰ Δημόσια Ταμεῖα, ἀπὸ τὰ ὅποια ἐμισθοδοτεῖτο δὲ ὑποθαλάτων τὴν αἰτησιν διάλληλος. Ἀντὶ δημως τῆς ἀτομικῆς ὑπευθύνου αὐτῆς θεναίωσεως δρθότερον είναι νὰ ὑποδηληθῇ κατάστασις, θεωρημένη ἀπὸ τὸν ἀρμόδιον ἐπιθεωρητήν, διὰ τὰ ποσὰ ποὺ κατεβλήθησαν χωριστὰ κατὰ μῆνα, έτσι εἰς τῶν εἰς τὸ Γραφεῖον τῆς Ἐπιθεωρήσεως τηρουμένων μισθοδοτικῶν διελίων.

4. Μετὰ τὴν ὑποβολὴν τῆς αἰτήσεως θὰ λάβῃ ὁ ὑπάλληλος ἔγγραφον τῆς ὑπηρεσίας τοῦ Ταμείου, μὲ τὸ ὅποιον αὐτῇ θὰ τοῦ ἀνακοινώσῃ τὴν ἔγγραφήν του εἰς τὸ Μητρώον τῶν μετόχων, τὸν αὔξοντα ἀριθμόν του ὡς μετόχου καὶ τὴν χρονολογίαν τῆς ἔγγραφῆς του.

5. Διὰ τὴν ἔγγραφήν του αὐτὴν θὰ καταβάλῃ ὁ μέτοχος εἰς τὸ Ταμεῖον ἵνα σημειωτὸν συντάξιμον μισθόν του, προσηγένετον λόγῳ πολυνετοῦς ὑπηρεσίας, καὶ ἐπὶ πλέον 400 δρχ. ἂν είναι ἔγγαμος. Ἡ καταβολὴ θὰ γίνῃ ἀπ' εὐθείας εἰς τὸ Μετοχικὸν Ταμεῖον (μὲ ταχυδρομικὴν ἢ τραπεζιτικὴν ἐπιταγὴν (εἴτε ἐφ' ἄπαξ, εἴτε κατὰ δόσεις, (μὲ τόκον δημως 6 %)). Ἡ 1η δόσις λογίζεται ἀπὸ 21 Αὐγούστου 1926, ἐάν ὁ ὑπάλληλος ἡτο διωρισμένος πρὸ τῆς χρονολογίας αὐτῆς, ἄλλως μετὰ ἐν ἔτος ἀπὸ τοῦ διορισμοῦ του· καὶ ἡ 2η δόσις μετὰ δύο ἔτη ἀπὸ τῆς ἔγγραφῆς του ἢ τῆς τελέσεως τοῦ γάμου του.

6. Ὁ συντάξιμος μισθὸς είναι:

τῆς 1 κατηγορ. Γραφ. β'	230 δρχ.
> 2 > > α'	300 >
> 3 > Ἀκολούθου	375 >
> 4 > Γραμμ. β'	475 >
> 5 > > α'	600 >
> 6 > Εἰσηγητοῦ	675 >

Οι συντάξιμοι αὐτοὶ μισθοὶ προσανεγάνονται :

χατά 30 % μετά 10ετή ύπηρεσίαν,
> 40 % > 20ετή >
< 50 % > 25ετή >

Αναδρομική έγγραφή

7. Ό ύπαλληλος που έτυχε νά μή είναι μέτοχος πρό της 1 Απριλίου 1923 δικαούται αναδρομικής έγγραφης διά την πρό της χρονολογίας αύτης ύπηρεσίαν του (πολιτική στρατιωτικήν), ή όποια εσυνταξιμοποιήθη (ή πρόκειται νά συνταξιμοποιηθῇ) διά νά αύξηση τὸ μέρισμά του. Ήμι πορεϊ δὲ νά έγγραφη είτε διά τὸ σύνολον της προϋπηρεσίας του είτε καὶ διά μέρος, δχι ὅμως ὀλιγώτερον τῶν 10 ἔτῶν, ἐὰν ἔχῃ περισσοτέραν τῶν 10 ἔτῶν ύπηρεσίαν. Φυσικὰ ἐὰν ἔχῃ ὀλιγωτέραν-ήμι πορεϊ νά έγγραφη δι' ὅλα τὰ ἔτη η καὶ ὀλιγώτερα.

8. Πρός τοῦτο ύποβάλλει αἰτησιν αναδρομικῆς έγγραφῆς (έφ' ἀπλοῦ χάρτου) εἰς τὴν ὁποίαν ἐπισυνάπτει:

1. **Πίνακα** ἔτῶν ύπηρεσίας, εἰς ὃν νά ἐμφαίνωνται αἱ ύπηρεσιακαὶ του μεταβολαὶ (διορισμοί, μεταθέσεις, ἀπολύσεις, παραιτήσεις, αναδιορισμοί), ὡς ἔξῆς:

Π Ι Ν Α Σ

Εμφανών τάς ύπηρεσιακάς μεταβολάς του δημόσιου

Σχολεία εις & για τηνέτησε	Από	Εως	ΣΥΝΟΛΟΝ			ατα μεταβολής	Δριθ. Ιγγεάφου	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
			Πτ.	μήν.	ημ.			
1.								
2.								Σύνολον:

2. **ἀντίγραφα** τῶν κανονιστικῶν ἐγγράφων μισθοῦ καὶ προσαυξήσεων λόγῳ πολυετοῦς ὑπηρεσίας, ἐγγράφων ποὺ εἰναι ἀπαραίτητα νὰ δικαιολογήσουν τὸν χρόνον διὰ τὸν ὅποιον ζητεῖ ἀναδρομικὴν ἐγγραφήν. Τ' ἀντίγραφα αὐτά, ἐφ' ἀπλοῦ χάρτου θεωροῦντα ἀπὸ τὸν ἴδιον ὑπευθύνως.

3. **ἀντίγραφον**, ὁμοίως, τῆς πρᾶξεως ἢ ἀποφάσεως τοῦ ἀρμοδίου ὑπουργοῦ, διὰ τῆς ὅποιας τοῦ ἀνεγνωρίσθησαν, τυχόν, συντάξιμα ἔτη προϋπηρεσίας καὶ

4. **πιστοποιητικὸν** τοῦ ἀρμοδίου στρατολογικοῦ γραφείου—ἔάν ἔχῃ, τυχόν, συντάξιμον χρόνον στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας.

9—Μετὰ τὴν ὑποβολὴν τῶν ἀνωτέρω δικαιολογητικῶν ἢ ὑπηρεσία του Μ. ταμείου θὰ γνωρίσῃ εἰς τὸν αἰτοῦντα ὑπάλληλον τὸ καταβλητέον ὑπ' αὐτοῦ ποσόν, ἀναλυτικῶς διὰ κεφάλαιον καὶ τόκους.

10—Ἡ καταβολὴ τοῦ ποσοῦ ἡμιπορεῖ νὰ γίνῃ ἐφ' ἀπαξ ἢ καὶ κατὰ δόσεις. Αἱ δόσεις δὲν ἡμποροῦν νὰ εἰναι μικρότεραι ἀπὸ τὸ 1₁₀ τοῦ μισθοῦ κατὰ τριμηνίαν. Εἰναι ἀπαραίτητον δμως, μόλις γίνῃ ἡ ἀναδρομικὴ ἐγγραφή, νὰ καταβληθῇ μία τούλαχιστον δόσις καὶ τοῦτο διότι: δι' δσους μὲν ἡσαν μέτοχοι πρὸ τῆς 1 'Απρ. 1923—πρέπει νὰ ἔχουν παρέλθει ἔξ μηνες ἀπὸ τὴν χρονολογίαν τῆς καταβολῆς τῆς πρώτης δόσεως, δι' δσους δ' ἔγιναν ἡ γίνονται ὑποχρεωτικῶς ἢ προαιρετικῶς μέτοχοι ἀπὸ τῆς 1 'Απρ. 1923—πρέπει νὰ παραμείνῃ ὁ ὑπάλληλος εἰς τὴν ὑπηρεσίαν ἐν ἔτος ἀπὸ τὴν ἡμέραν τῆς καταβολῆς τῆς πρώτης δόσεως. Μόνον τότε ἀποκτᾷ τὸ δικαιώμα μερίσματος διὰ τὸν χρόνον τῆς ἀναδρομικῆς ἐγγραφῆς—ἐνῷ εἰς ἐναντίον περίπτωσιν (ἴσαν δηλ. δὲν ἔχουν παρέλθει οἱ 6 μῆνες ἢ τὸ 1 ἔτος) δικαιοῦται μόνον νὰ λάβῃ τὰ δσα κατέθεσε.

Σημ. Ἀν ἀποθάνῃ δμως ὁ ὑπάλληλος—δικαιοῦται ἡ οἰκογένειά του μερίσματος ἐστω καὶ ἀν δὲν είχε παραμείνει εἰς τὴν ὑπηρεσίαν 6 μ. ἢ 1 ἔτος ἀπὸ τὴν ἡμέραν τῆς καταβολῆς τῆς πρώτης δόσεως διὰ τὴν ἀναδρομικὴν ἐγγραφήν του.

11—Εἰς τὸ χρονικὸν διάστημα τῶν 6 μ. ἢ τοῦ 1 ἔτους

ύπολογίζεται καὶ τὸ τρίμηνον διάστημα καθ' ὃ ὁ ὑπάλληλος λαμβάνει πλήρεις τὰς ἀποδοχάς του, ἐπίσης ἡ κανονικὴ ἄδεια ἐνὸς μηνός, ἐκπαιδευτικῆς ἢ ἀναρρωτικῆς, ὁ χρόνος τῆς προσωρινῆς ἀπολύσεως....

Σημ. Κατὰ τὸν ὑπῆμὸν τοῦ χρόνου ὑπηρεσίας τὸ ὑπερέξαμηνον χρονικὸν διάστημα λογίζεται ὡς ἔτος.

12—Οσοι τῶν μετόχων είχαν, πρὸ τῆς 1 Ὁκτωβρίου 1919, **ὅρον** ἐγγραφῆς κατώτερον ἐκείνου ποὺ ἐπέτρεπε τὸ καταστατικὸν τοῦ Μ. ταμείου τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ἡμιποροῦν νὰ ζητήσουν τὴν αὐξησίν του μὲ σχετικὴν αἰτησίν των εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ ταμείου, σημειώνοντες τὸν βαθμὸν ποὺ είχαν τότε καὶ τὸν ὀργανικὸν συντάξιμον μισθὸν ποὺ ἐλάμβαναν τὸν Σ)βριον τοῦ 1919,

Σημ. Οροι ἐγγραφῆς διὰ τοὺς δημ)λοντες εἶναι 4—6—8—10—12—14 τὸν μῆνα.

13—Τὸ δικαίωμα μερίσματος ἀποκτοῦν οἱ μέτοχοι μετὰ 8)ετῆ, συνεχῇ ἢ μή, ὑπηρεσίαν μετόχου. Οἱ μετὰ τὴν 1 Ἀπρ. 1923 διοριζόμενοι ὑπάλληλοι ἀποκτοῦν δικαίωμα μερίσματος μετὰ 15)ετῆ, συνεχῇ ἢ μή, ὑπηρεσίαν μετόχου.

14—Ἐὰν ἐκεῖνος ποὺ ἐνεγράφη ἀναδρομικῶς ἀπομακρυνθῇ ἀπὸ τὴν ὑπηρεσίαν πρὸ τῆς παρελεύσεως τριετίας, τοῦ ἐπιστρέφονται αἱ καταθέσεις του ἀτόκως.

15—Τὸ **μέρισμα** ἴσοῦται περίπου κατ' ἔτος μὲ τὸ σύνολον τῶν καταβολῶν τοῦ μετόχου (ἐκτὸς τοῦ τόκου τῶν κατὰ δόσεις καταβολῶν). Πλὴν δὲ τοῦ μερίσματος λαμβάνει ὁ μέτοχος καὶ **ἐπιμέρισμα**, (τὸ ὅποιον ἐσχάτως ἀνηλθεν εἰς 170 ο)ο).

Σημ. Περισσοτέρας λεπτομερείας βλέπει ὁ θέλων εἰς τὰς διατάξεις τοῦ Ν. Δ. τῆς 13 Φεβρουαρίου 1923 ('Εφ. Κ. 53) ὡς ἐτροποποιήθη διὰ τοῦ Ν. Δ. τῆς 31 Μαΐου 1923 ('Εφ. Κ. 144) καὶ τὸ ὑπ' ἀριθ. 16786 τῆς 3 Ἀπρ. 1923 ἐρμηνευτικὸν ἔγγραφον τοῦ 'Υπ. Ἐκκλησιαστικῶν.

ΑΠΟΝΟΜΗ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ ΕΝΕΚΑ
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ⁽¹⁾

1—Δικαιώματα είς ισόβιον σύνταξιν ἔχει ὁ τακτικὸς δημόσιος ὑπάλληλος, ποὺ λαμβάνει κατὰ μῆνα μισθὸν ἀπὸ τὸ δημόσιον ταμείον (ἢ ἄλλους εἰδικοὺς πόρους):

α' ἐάν ἔχῃ 35 ἑτῶν συντάξιμον ὑπηρεσίαν ἢ ὑπηρεσίαν 20 ἑτῶν καὶ ἡλικίαν 60 ἑτῶν.

β' ἐάν ἀπολυθῇ μετὰ 20 ἑτῶν συντάξιμον ὑπηρεσίαν.

γ' ἐάν ἀπολυθῇ διὰ κατάργησιν θέσεως (...ὑποβιβασμὸν σχολείου) καὶ ἔχῃ 10)ετῆ τούλαχιστον συντάξιμον ὑπηρεσίαν.

δ' ἐάν καταληφθῇ ἀπὸ τὸ δριον ἡλικίας καὶ ἔχῃ 10)ετῆ τούλαχιστον συντάξιμον ὑπηρεσίαν (τὸ δριον ἡλικίας διό τοὺς λοιποὺς ὑπαλλήλους είναι τὸ έδον, διὰ τοὺς διδ)λους δὲν ισχύει).

ε' ἐάν καταστῇ σωματικῶς καὶ διανοητικῶς ἀνίκανος πρὸς ὑπηρεσίαν.

2. 'Η σύνταξις κανονίζεται ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ μέσου δρου τοῦ μισθοῦ τὸν ὅποιον ἔλαβεν ὁ ὑπάλληλος κατὰ τὸ τελευταῖον ἔτος τῆς ὑπηρεσίας του. Συνίσταται δέ—εἰς τὰς περιπτώσεις α' β' γ' καὶ δ'—εἰς τόσα πεντηκοστά τοῦ μισθοῦ, δσα είναι τὰ ἔτη τῆς ὑπηρεσίας. Τὰ πεντηκοστά αὐτὰ αὐξάνονται κατὰ 1)50 δι' ἔκαστον ἔτος ὑπηρεσίας ἀπὸ τοῦ 26ου μέχρι τοῦ 30οῦ καὶ κατὰ 2)50 δι' ἔκαστον ἔτος ὑπηρεσίας ἀπὸ 31ου μέχρι 35ου. 'Ητοι 25+(26-30=)10+(31-35=)15=50οο τοῦ συνταξίμου μισθοῦ (βλ. σελ. 203, Μετοχικὸν ταμείον § 6) εἰς τὸ διπλάσιον.

3—Μετὰ 35 ἑτῶν ὑπηρεσίαν δύναται ν' ἀπονεμηθῇ ἐπὶ τιμῆ καὶ ὁ τελευταῖος βαθμὸς τοῦ ἀπομακρυνομένου ἀπὸ τὴν ὑπηρεσίαν.

Σημ. 'Η σύνταξις δὲν δύναται νὰ ὑπερβῇ τὸν μισθὸν τοῦ ὑπαλλήλου.

4—Ἐπὶ σωματικῆς ἢ διανοητικῆς ἀνικανότητος παρέ

(1) Ν. Δ. 28 Απρ. 1923 (εφ. Κ. 108).

χεται εἰς τὸν ἀριθμοῦντα 10) ετῇ τούλαχιστον ὑπηρεσίαν— ἐφόσον δὲν ἔχει δικαιώμα μεγαλυτέρας συντάξεως—σύνταξις ἵση μὲ τὰ πεντηκοστὰ τοῦ μισθοῦ τῆς ὑπηρεσίας του, ἀλλ' ὅχι μικροτέρα τοῦ 1)3 τοῦ μισθοῦ του καὶ κατ' ἐλάχιστον δρον 100 δραχμῶν. Ἐάν δὲν ἔχῃ 10ετὴ ὑπηρεσίαν λαμβάνει ἐφάπαξ βοήθημα[!]σον μὲ τὰς τελευταίας ἐπὶ τρίμηνον ἀποδοχάς του.

5.—'Υπάλληλος ποὺ κατέστη, ἀπὸ τραῦμα ἢ νόσημα, σωματικῶς ἢ διανοητικῶς ἀνίκανος, προδήλως ἐξ αἰτίας τῆς ὑπηρεσίας του, δικαιοῦται εἰς σύνταξιν ἵσην μὲ τὸν μισθόν του ἢ τὰ 2)3 τοῦ μισθοῦ του (ἀρθ. 5 ἐδ. 2). Ἐάν πάλιν ἀποδειχθῇ, ὅτι ὑπάρχει ώς πρὸς τὸ πάθημα βαρὺ πταισμα τοῦ ὑπαλλήλου—στερεῖται οὗτος τοῦ δικαιώματος τῆς συντάξεως.

6.—'Ο παθὼν ὑποβάλλει αἴτησιν εἰς τὸν πρόεδρον τοῦ πλησιεστέρου πρωτοδικείου πρὸς ἐνέργειαν τῶν δεόντων. Ἐπὶ ἀμέσου θανάτου τοῦ παθόντος ἡ αἴτησις ὑποβάλλεται ἀπὸ κάθε δικαιούμενον εἰς σύνταξιν ἀπὸ τὸν μισθὸν τοῦ ἀποβιώσαντος.

7.—'Ο ἐγγύτερος εἰρηνοδίκης ἐνεργεῖ, κατόπιν ἐντολῆς τοῦ προέδρου, ἐνόρκους ἀνακρίσεις πρὸς ἐξακρίβωσιν τῶν περιστάσεων τοῦ παθήματος καὶ τῆς σχέσεώς του πρὸς τὴν ὑπηρεσίαν.

8.—'Επιτροπὴ διοριζομένη ἀπὸ τὸν πρόεδρον καὶ ἀποτελουμένη ἀπὸ τρεῖς στρατιωτικοὺς ιατρούς, καὶ ἐλλείψει τοιούτων ἀπὸ τρεῖς ἐπιστήμονας ιατρούς, ἐξετάζει τὸν παθόντα καὶ ἀποφαίνεται διὰ τὸ εἶδος καὶ τὰς συνεπείας τοῦ παθήματος καὶ τῆς σχέσεώς του πρὸς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ παθόντος. Ἐπὶ ἀμέσου θανάτου ἡ ἐπιτροπὴ λαμβάνει ὑπὸ ὄψιν τὸ σύνολον τῶν περιστάσεων καὶ γνωμοδοτεῖ.

9.—'Η ἔκθεσις τῆς ἐπιτροπῆς τῶν ιατρῶν καὶ ὁ φάκελλος τῶν ἀνακρίσεων μὲ τὴν ἔκθεσιν τοῦ εἰρηνοδίκου ἀποστέλλονται, μερίμνη τοῦ προέδρου τῶν πρωτοδικῶν, εἰς τὴν ἐγγυτέραν στρατιωτικὴν ἐπιτροπὴν ἀπαλλαγῶν, ἡ ὅποια ἀφοῦ ἐξετάσῃ τὸν παθόντα (ἐφόσον ἡ ἐξέτασις

αύτή κρινομένη ἀναγκαία εἰναι δυνατή) ἀποφαίνεται ὁριστικῶς.

Σημ. τὸ ἀδύνατον τῆς ἐνώπιον τῆς ἐπιτροπῆς ταύτης προσελεύσεως τοῦ παθόντος τιστοποιεῖ, ἐὰν μὲν πρόκειται εἰς λόγους ὑγείας, ή ἀρχικῶς ἔξετάσασα τριμελής ίατρικὴ ἐπιτροπή, ἐὰν δ' εἰς ἄλλης φύσεως αἰτίας ή ἀρχὴ ποὺ ἐνήργησε τὰς ἀνακρίσεις.

10—Ἡ γνωμοδότησις τῆς ἐπιτροπῆς τῶν ἀπαλλαγῶν μὲ δλόκληρον τὸν σχετικὸν φάκελλον ἀποστέλλεται εἰς τὸ οἰκεῖον ὑπονοματον.

Σημ. Τὰ ἀρθρα 8—9—10—11 τοῦ Ν. Δ. κάμνονν λόγον περὶ τοῦ δικαιώματος τῆς συντάξεως τῶν κληρονόμων τοῦ θανόντος ὑπαλλήλου ἐν ἐνεργείᾳ ή συνταξιούχου.

‘Υπολογισμὸς συνταξίμου ὑπηρεσίας

11—Ἡ υπηρεσία ύπολογίζεται ἀπὸ τὴν χρονολογίαν τοῦ ἐγγράφου τοῦ διορισμοῦ ἕως τὴν χρονολογίαν τοῦ ἐγγράφου τῆς ἀπὸ τὴν υπηρεσίαν ἀπομακρύνσεως τοῦ ὑπαλλήλου—ή ἕως τὴν ἡμέραν τοῦ θανάτου τοῦ.

12—Ἐὰν κατὰ τὴν συγκεφαλαίωσιν τοῦ συνταξίμου χρόνου προκύψῃ διάστημα ὀλιγότερον τῶν 12 μηνῶν τοῦτο λογίζεται ὡς ἐν πλήρες ἔτος, ἂν εἰναι τούλαχιστον ἵσον μὲ ἔξ μηνας.

13—Ως συντάξιμος χρόνος ύπολογίζεται καὶ ὁ χρόνος τῆς μηνιαίας κανονικῆς ἀδείας κατ' ἔτος, τῆς ἐκπαιδευτικῆς ἢ ἀναρρωτικῆς, καθὼς καὶ ὁ χρόνος τῆς διαθεσιμότητος, ἀργίας ή προσωρινῆς ἀπολύσεως.

14—Εἰς τὴν συντάξιμον υπηρεσίαν προστίθεται καὶ ὁ χρόνος τῆς ἐν τῷ στρατῷ υπηρεσίας (ἐφόσον δὲν συμπίπτει πρὸς ἄλλην συντάξιμον), ή δποία ἐὰν εἰναι ἐμπτόλεμος (καὶ ὅχι κληρωτοῦ) λογίζεται εἰς τὸ διπλάσιον. (1).

(1) Οὗτω λοιπόν: ὁ χρ. υπηρεσίας κληρωτοῦ δὲν είναι συντάξιμος, διότι ὁ κλ. αὐτοδικαίως θεωρεῖται ἀπολυμένος. Ὁ χρ. υπηρ. ὡς ἐφέδρου είναι συντάξιμος ἀν ἐ υπάλ. ἐστρατεύθη δτε κατείχε δημοσίαν υπηρεσίαν.

15. Εἰς τὸν ὑπάλληλον, ποὺ δι' οἰονδήποτε λόγον ἀπομακρύνεται ἀπὸ τὴν ὑπηρεσίαν, παρέχονται ἐπὶ τρίμηνον ὅλαι αἱ ἀποδοχαὶ του ἔξαιρέσει: α) τῆς περιπτώσεως τῆς ἀπολύσεως του διὰ πειθαρχικὸν παράπτωμα ἡ ὑπηρεσιακὴν ἀνεπάρκειαν καὶ β) τῆς περιπτώσεως τῆς παραιτήσεως τοῦ ὑπαλλήλου πρὸιν ἡ συμπληρώση Βῖετῇ συντάξιμον ὑπηρεσίαν ἡ 20ετῇ μὲ 60 ἔτη ἡλικίας.

Σημ. α' Αἱ ἀποδοχαὶ τοῦ τριμήνου καταβάλλονται καὶ εἰς τὴν χήραν τοῦ θανόντος ἡ τὰ τέκνα του ἐφόσον εἶναι κατὰ τὸν χρόνον τοῦ θανάτου τὰ μὲν ἄρρενα ἀνήλικα καὶ ἄγαμα, τὰ δὲ θήλεα ἄγαμα.

Σημ. β' Ο ὑπάλληλος χάνει τὸ δικαίωμα συντάξεως, ἐάν ἀπολυθῇ διότι αὐτογνωμόνως ἀπέσχε τῆς ἐκπληρώσεως τῶν καθηκόντων του.

Σημ. γ' Τὸ ἀνώτερον ποσὸν συντάξεως εἶναι δραχμαὶ (1.500×2=) 3.000.

‘Υποβολὴ δικαιολογητικῶν πρὸς ἀπονομὴν συντάξεως

1. **Αἴτησις** εἰς τὴν δόποιαν ἀναφέρεται ὁ λόγος διὰ τὸν δόποιον ζητεῖται ἡ ἀπονομὴ συντάξεως.

2. **Πιστοποιητικὸν** γεννήσεως ἔξηγμένον ἀπὸ τὸ ληξιαρχικὸν βιβλίον ἡ, δταν δὲν ὑπάρχῃ τοιοῦτον, ἐκδεδομένον ἀπὸ τὴν ἀρμοδίαν δημοτικὴν ἡ κοινοτικὴν ἀρχὴν ἡ τέλος πιστοποιητικὸν ἀπὸ τὸ μητρῷον τῶν ἀρρένων.

3. **Τὰ πρωιότυπα** ἔγγραφα τῶν διορισμῶν, μεταθέσεων, προαγωγῶν, ἀπολύσεων, ἀδειῶν, διαθεσιμότητος καὶ ἀργίας ἡ ἐπίσημα ἀντίγραφα αὐτῶν ἡ πιστοποιητικὸν τοῦ ἀρμοδίου ὑπ)γείου περὶ αὐτῶν ἡ δικαστικὴ ἀπόφασις περὶ τοῦ ὑπολογισμοῦ τῆς ὑπηρεσίας τοῦ αἰτουμένου ὑπαλλήλου (ἀρθ. 12 Ν. Δ. 28—4—28).

4. **Τὸ ἀτομικὸν στρατιωτικὸν** βιβλιάριον ἡ πιστοπ. τοῦ ἀρμοδίου στρατολ. γραφείου ἡ ἐπίσημον ἀντίγραφον τοῦ φύλλου μητρῷου περὶ τῆς στρατ. του ὑπηρεσίας.

5—**Ἡ περὶ ἀναγνωρίσεως προϋπηρεσίας ὡς συνταξίμου πρᾶξις** ἡ ἀπόφασις τοῦ ἀρμοδίου ὑπουργοῦ.

6. Τὰ ἔγγραφα τοῦ καθορισμοῦ τοῦ κατὰ τὸ τελευταῖον
ἔτος τῆς ὑπηρεσίας μισθοῦ ἢ τῶν τυχὸν προσανέψεων
τούτου.

7. *Βεβαιώσις* τοῦ ἀρμοδίου ὑπουργοῦ, διτὶ ὁ ὑπάλληλος
ἀπηλλάγη, τυχόν, τῆς ὑπηρεσίας διὰ σωματικὴν ἢ διανο-
ητικὴν ἀνικανότητα ἢ δι' ὅριον ἡλικίας ἢ κατάργησιν θέ-
σεως—ἢν τὰ στοιχεῖα αὐτὰ δὲν προκύπτουν ἀπὸ τὸ ἔγ-
γραφον τῆς ἐκ τῆς ὑπηρεσίας ἀπαλλαγῆς του.

‘Η χήρα τοῦ ἀποβιώσαντος ὑπαλλήλου ἐκτὸς τῶν ἀνω-
τέρω ἔγγραφων ὑποβάλλει:

1. Πιστοποιητικὸν περὶ τοῦ θανάτου τοῦ ὑπαλλήλου.
3. Πιστοποιητικὸν, διτὶ ἡλιθεν εἰς νόμιμον γάμον μὲ τὸν
ἀποβιώσαντα, τὸν χρόνον τῆς τελέσεως τοῦ γάμου καὶ
ὅτι ὁ γάμος δὲν διελύθη μέχρι τοῦ θανάτου τοῦ συζύγου,
οὐδὲ ἐπῆλθε χωρισμὸς ἀπὸ τραπέζης καὶ κοίτης.
3. Πιστοποιητικὸν περὶ τοῦ ἀν ὁ ἀποβιώσας κατέλιπεν
ἢ μὴ ἐκ τοῦ μετ' αὐτῆς ἢ ἐξ ἄλλου γάμου νόμιμα ἢ νομι-
μοποιητὰ τέκνα, τοῦ ἀριθμοῦ, τοῦ ὀνόματος, τῆς ἡλικίας
καὶ τῆς προσωπικῆς καταστάσεως τούτων.

Σημ. α' τὸ ἄρθρον 3 (τοῦ Ν. Δ. τῆς 22 Μαΐου 1923) ἀνα-
φέρει ἐν συνεχείᾳ ποῖα δικαιολογητικὰ πρέπει νὰ ὑποβά-
λουν τὰ τέκνα, ὁ πατήρ, ἢ μήτηρ, αἱ ἀδελφαὶ τοῦ ἀπο-
βιώσαντος.

Σημ. β' Αἱ πρὸς ἀπονομὴν συντάξεως αἰτήσεις καὶ τὰ
ἔγγραφα ὑπόκεινται εἰς τὰ κατὰ νόμον τέλη χαρτοσήμου.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑΙ ΜΕ ΤΗΝ ΣΥΝΤΑΞΙΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΡΟΑΓΩΓΗΝ

1. Τὸ διάστημα τῶν τριμήνων ἀποδοχῶν δὲν εἶναι
χρόνος ὑπηρεσίας.

2. ‘Ο χρόνος τῆς εἰς τὸ Πανεπιστήμιον, Γεωργικὸν
Φροντιστήριον (καὶ Τεχνικὸν Διδασκαλεῖον) μετεκπαιδεύ-
σεως λογίζεται χρόνος ὑπηρεσίας καὶ προσμετρεῖται εἰς
τὴν σύνταξιν καὶ τὴν προαγωγήν.

Παρατ. ‘Ο ἀπόφοιτος τῆς γεωργικῆς μετεκπαιδεύσεως δὲν

κωλύεται νὰ μετεκπαιδευθῇ καὶ εἰς τὸ Πανεπιστήμιον· καὶ ἀντιθέτως.

3. Ἡ προϋπηρεσία ως προσωρινοῦ καὶ τώρα μονίμου εἶναι συντάξιμος μετά 3)τῆς ὑπηρεσίαν ως μονίμου.

4. Ἡ εἰς ἄλλας ὑπηρεσίας δημοσιοϋπαλληλικὰς ὑπηρεσία τῶν διδ)λων εἶναι ἀφ' ἔαυτῆς συντάξιμος καὶ δὲν ἔχει ἀνάγκην ὑπουργικῆς ἀναγνωρίσεως, ἀρκεῖ νὰ ὑπηρέτησαν ως **μόνιμοι** καὶ ὅχι ως ἔκτακτοι.

5—Συμφώνως μὲ τὰς διατάξεις τοῦ νόμου 3536 τῆς 27 Ἀπρ. 1928, οἱ διδ)λοι ποὺ ἔχουν **προϋπηρεσίαν** εἰς τὰ **σχολεῖα τοῦ ἔξω Ἑλληνισμοῦ**, Κ)πόλεως, Μικρᾶς Ἀσίας, Αίγυπτου, Κύπρου, Ρωσίας καὶ Ἀμερικῆς, εἴτε εὐρίσκονται τώρα εἰς ὑπηρεσίαν εἴτε ὅχι, εἴτε καὶ ἔλαβαν μειωμένην σύνταξιν (ἐπειδὴ δὲν τοὺς ἀνεγνωρίζοντο τὰ ἔτη τῆς ὑπηρεσίας των αὐτῆς τῆς κατηγορίας ως συντάξιμα) ἡμιποροῦν νὰ συνταξιμοποιήσουν τὴν προϋπορεσίαν των αὐτὴν μὲ **ὑπουργικὴν πρᾶξιν**—οἱ μὲν ἐν ὑπηρεσίᾳ μέχρι τῆς 31 Δεκεμ. 1928, οἱ δὲ πρωτοδιοριζόμενοι εἰς διάστημα ἐνὸς ἔτους ἀπὸ τοῦ διορισμοῦ των.

Δικαιολογητικὰ θὰ ὑποβάλουν μὲ τὴν σχετικήν των **αἴτησιν** εἰς τὸ ὑπ)γεῖον (διὰ τοῦ ἀρμοδίου ἐπιθεωρητοῦ) α' ἀποδεικτικὰ ἐπίσημα τῆς προϋπηρεσίας των⁽¹⁾ ἢ ἔνορκον βεβαίωσιν εἰς εἰρηνοδικεῖον μὲ δύο μάρτυρας, καὶ β' 100 δραχμῶν γραμμάτιον παραλαβῆς ἀπὸ ἕνα δημόσιον ταμεῖον διὰ δαπάνην ἐκκαθαρίσεως συνταξιμοποιήσεως.

6. Ἡ ὑπηρεσία εἰς τὰς **νέας χώρας** (Μακεδονίαν, Ἡπειρον καὶ Δυτ. Θράκην) ἀναγνωρίζεται εἰς τὸ **διεπλάσιον**, ἂν ὁ δ)λος ὑπηρετῇ εἰς πόλιν **κάτω** τῶν 10 χιλ. κατοίκων καὶ εἰς τὸ **ἡμιόλιον** ($1\frac{1}{2}$) ἂν **ἄνω** τῶν 10 χιλ. κατοίκων. Λογίζεται μόνον διὰ τὴν σύνταξιν (ὅχι καὶ διὰ τὴν προαγωγὴν) καὶ δέον ν' ἀναγνωρισθῇ μὲ **ὑπουργικὴν πρᾶξιν**. Τ' ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά: 1. αἴτισις, 2. πίναξ ἐτῶν ὑπηρεσίας εἰς τὰς N. χώρας (βλ. σελ. 205. Μετοχ. ταμ. §8),

(1) Πιστοποιητικὰ τῆς κοινότητος ἢ τοῦ προξενείου, ἐφόσον ὑπάρχουν αἱ ἀρχαὶ αὐταῖ.

3. γραμμάτιον 100)δραχμον ἐκκαθαρίσεως καὶ 4. πιστοποιητικόν, δι τοῦ οὗτού ὁ ἴδιος οὗτος ἡ σύζυγός του κατάγονται ἀπὸ τὰς πόλεις Ν. χ. εἰς τὰς ὅποιας ὑπηρέτησε.

7. "Οσοι ἔξηλθαν τῶν Δ)λείων κατὰ τὸ 1914, ἐάν μὲν ἔχουν εἰς τὸ πτυχίον των βαθμὸν ἀριστα δύνανται νὰ προαγχθοῦν μετὰ 12)ετῆ ὑπηρεσίαν, ἢν λίαν καλῶς—μετὰ 20ετῆ ὑπηρεσίαν.

8. Συμφώνως μὲ τὴν παρ. 3 ἄρθ. 3 τοῦ Ν. Δ. τῆς 21 Ἀπρ. 1926 «περὶ διαβ.θμίσεως τῶν δημ)λων» ὁ χρόνος τῆς κατὰ βαθμὸν προαγωγῆς συντομεύεται δ' ὅσους μὲν ἔτυχαν τοῦ τιμητικοῦ γέρατος τοῦ νόμου 3215 κατὰ ἐν ἐτος διὰ κάθε ἀπονομήν, δι' ὅσους δὲ μετεξεπαιδεύθησαν ἐπιτυχῶς εἰς τὸ τεχνικὸν Δ)λεῖον κατὰ δύο ἔτη.

9. Συμφώνως μὲ τὸ ἄρθ. 5 τοῦ νόμου 3215: Δ)λοι διαχρινόμενοι α'. διὰ τὴν ἐπιμέλειαν καὶ τὸν ζῆλόν τουν κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν καθηκόντων των, β'. διὰ τὴν διδακτικὴν καὶ παιδαγωγικὴν των ίκανότητα. γ'. διὰ τὴν φροντίδα των πρὸς βελτίωσιν ἑαυτῶν μὲ τὴν μελέτην παιδαγωγικῶν καὶ ἄλλων συγγραμμάτων δ'. διὰ τὴν φροντίδα των πρὸς ἀνέγερσιν, συντήρησιν καὶ διακόσμησιν τοῦ διδακτηρίου των, ε'...πρὸς ὀργάνωσιν σχολικοῦ κήπου ἢ ἀγροκηπίου καὶ σ'... ἐπιτέλεσιν ἄλλων κοινωφελῶν ἔργων—ἡμποροῦν νὰ τύχουν (κατόπιν ἐκθέσεως τοῦ 'Ἐπιθ)τοῦ, προτάσεως τοῦ ἐποπτικοῦ καὶ ἀποφάσεως τοῦ 'Εκπαιδευτικοῦ) ἐπαίνου καὶ τιμητικῆς διακρίσεως (δύο τὸ πολὺ Δ)λοι διὰ κάθε ἐκπαιδευτικὴν περ)φειαν). [Οἱ ἐπαινούμενοι λαμβάνουν καὶ 1000]δραχμον γέρα. Ο ἐπαινος καὶ τὸ γέρας ἀπονέμονται εἰς τὸν αὐτὸν Δ)λον τρις τὸ πολὺ φοράς.

10. Συμφώνως μὲ τὸ ἄρθ. 4 τοῦ προηγουμένου νόμου 3215: Δ)λοι ἀμελεῖς εἰς τὸ καθῆκόν των ἢ ὑστεροῦντες καθ' οίονδήποτε τρόπον κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἔργου των—ἡμποροῦν νὰ κηρυχθοῦν (μὲ ἀπόφασιν τοῦ 'Ἐποπτικοῦ, κατόπιν ἐκθέσεως τοῦ 'Ε]τοῦ) στάσιμοι δι' ὠρισμένον χρόνον.

"Οποιος κηρυχθῇ τρις στάσιμος ἀπολύεται ἀπὸ τὴν ὑπηρεσίαν καὶ μόνον μετὰ ἑνα ἐτος ἀπὸ τῆς ἀπολυσεώς του ἡμπορεῖ ν' ἀναδιορισθῇ.

ΟΙ ΕΙΘΟΥΝΤΗΣ

2.

ΟΙ ΔΑΣΚΑΛΟΙ

27

Αντίγραφον τοῦ πίνακος τούτου ὑποβάλλει ὁ Δ[τὴς εἰς τὸ Γραφεῖον τοῦ Ἐπιθεωρητοῦ του τὴν ἐπομένην τῆς σχ. ἔօρτῆς ἐπὶ τῇ λήξει τοῦ σχολικοῦ ἔτους. (¹)

3. ΤΟ ΒΙΒΑΙΟΝ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΗΣ

Ἐντυπον καὶ αὐτό, χρησιμοποιεῖται κατὰ τὴν διάρκειαν μὲν τοῦ σχολικοῦ ἔτους—ὅταν μαθητής τις ἀποχωρῶν τοῦ σχολείου (δριστικῶς ἢ προσωρινῶς, καθὼς εἰς μέρη ποὺ οἱ κάτοικοι των ἔχουν διπλοκατοικίας—ἰδιαιτέραν χειμερινὴν καὶ ἴδιαιτέραν θερινὴν διαμονὴν λόγῳ τῶν ἀσχολιῶν των) ζητήσῃ ἀ π ο δ ε i κ τ i κ ὁ ν μετεγγραφῆς εἰς ἔτερον σχολεῖον—κατὰ τὸ τέλος δὲ τοῦ σχολικοῦ ἔτους πρὸς καταχώρισιν τῶν ἐν δεικτικῶν καὶ ἀ π ο λυτηρίων, τὰ δποῖα ἡ γόρασαν οἱ μαθηταί, δηλ. κατέβαλαν τὴν ἀξίαν των καὶ μάλιστα τὴν ἀξίαν τοῦ ἐν σήμον Τ.Ε.Π. Οὕτω τὸ βιβλίον Πιστοποιητικῶν σπουδῆς ἔχει ἐν ἀρχῇ τέσσαρας στήλας αὐξόντων ἀριθμῶν. Ἡ 1η προορίζεται διὰ τὸν αὐξόντα ἀριθμὸν **δλων** τῶν καταχωρίζομένων τίτλων σπονδῆς καθ' ἔκαστον ἔτος, ἀπὸ 16 Ιουλίου τοῦ ἐνδός ἔτους μέχρι 15ης Ιουλίου τοῦ ἐπομένους ἔτους, διότι κατὰ τὴν ἡμερομηνίαν

1) Ἀπαγορεύονται καὶ εἰς τὸν Γενικὸν Ἐλεγχον αἱ ἀποξέσεις καὶ αἱ διαγραφαὶ καὶ ν' ἀφήνωνται κεναὶ σεμναὶ μεταξὺ τῶν Τάξεων. Ἐὰν τυχὸν προσέλθῃ κανεὶς μαθητὴς κατὰ τὴν Β' καὶ Γ' τριμηνίαν-τούτου τὸ δυνομα καταχωρίζεται εἰς τὸ τέλος, ἐν συνεχείᾳ τοῦ αὐξόντος ἀριθμοῦ τῆς πρώτης στήλης τοῦ βιβλίου.

αὐτὴν—τὴν 15ην Ἰουλίου—λήγει τὸ σχολικὸν ἔτος (Ν. Δ. 5ης Μαΐου 1926).

Ἡ 2α προορίζεται διὰ τὸν αὔξοντα ἀριθμὸν τῶν κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο (16 Ἰουλίου—15 Ἰουλίου) ἐκδιδομένων καὶ καταχωριζομένων **ἀποδεικτικῶν**, ἡ 3η τῶν **ἐνδεικτικῶν** καὶ ἡ 4η τῶν **ἀπολυτηρίων**.

Τὰ μὲν ἐνδεικτικὰ καὶ τὰ ἀπολυτήρια ἐκδίδονται φυσικὰ μετὰ τὴν λῆξιν τῆς σχολικῆς ἐργασίας τοῦ δλου σχ. ἔτους, τὰ ἀποδεικτικὰ δὲ μετεγγραφῆς—τὰ ὅποια μερικοὶ τὰ δνομάζουν ἀποφοιτήρια; ἐκδίδονται καὶ καθ' ὅλον τὸ ἔτος, ἐφ' ἀπλοῦ χάρτου.

Σημ. Μὴ καταχωρίζετε ποτὲ κ. κ. Διταὶ εἰς τὸ β. Π. Σπουδῆς ἐνδεικτικὰ καὶ ἀπολυτήρια πρὸ τοῦ ὁ μαθητής σᾶς καταβάλῃ τὸ ἀντίτιμον τοῦ ἐνσήμου καὶ πρὸ τοῦ ὁ πατὴρ ἡ ὁ κηδεμών του ἡ καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος ὁ μαθητής, εἰς περίπτερον ὁρφάνιας ἡ ἀγραμματωσύνης, ὑπογράψῃ εἰς τὴν οἰκείαν (τελευταίαν συνήθως) στήλην τοῦ βιβλίου εἰς ἐνδειξιν, ὅτι ἐλήφθη ὁ τίτλος. Συναντῶ δχι σπανίως συναδέλφους σας, ποὺ ἐκδίδοντ, καλῇ τῷ πίστει, τοὺς τίτλους, τοὺς καταχωρίζουν καὶ εἰς τὸ β. Π. σπουδῆς καὶ ἀναμιένοιν πότε θὰ εὐδοκήσουν οἱ μαθηταὶ νὰ προσέλθουν νὰ τὰ λάβουν! Καὶ ἀν τύχη ὁ πατὴρ δύστροπος (ὅπως τυχαίνουν συνήθως οἱ ἀγροίκοι γονεῖς ἀπολυομένων τινῶν ἀπὸ τὴν 6ην τάξιν μαθητῶν!) καὶ ἀν ὁ μαθητής δὲν θελήσῃ ἡ δὲν ἡμπορῷ νὰ σᾶς καταβάλῃ τὸ ἀντίτιμον τοῦ ἐνσήμουν; Ἐκτὸς τοῦ ὅτι θὰ παρουσιάζεται ἡ ὑπηρεσιακὴ ἀνωμαλία: νὰ ὑπάρχῃ κακαχωρισμένος τίτλος μὴ ληφθεὶς παρὰ τοῦ δικαιούχου, θὺ ἐπιβαρύνεσθε σεῖς μὲ τὴν ἀξίαν τῶν ἐνσήμων.

Ἐάν ἀντιληφθῆτε, ὅτι θὰ εὑρεθῆτε τυχόν πρὸ μιᾶς

4. ΤΟ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΝ ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑΣ

Βιβλίον ἔντυπον, εἰς τὸ ὅποῖον καταχωρίζονται ἐν περιλήψῃ ψειρᾷ ὅλα τὰ εἰσερχόμενα καὶ ἐξερχόμενα ἔγγραφα, ὅσα λαμβάνονται καὶ ὅσα ἀποστέλλονται, δι' ὑπηρεσιακὰς ὑποθέσεις τοῦ σχολείου καὶ τοῦ διδασκάλου. Ἡ καταχώρισις πρέπει νὰ γίνη ἀμέσως ἡ αὐθημερόν. Οἱ αὕτων ἀριθμὸς τοῦ Πρωτοκόλλου ἀνανεώνεται τὴν 1ην Ἰανουαρίου κάθε ἔτους. Τὰ ἀπαντητικὰ ἔγγραφα ἔχουν τὸν αὐτὸν ἀριθμὸν μὲ τὰ ληφθέντα, εἰς τὰ ὅποια δίδεται ἡδη ἡ ἀπάντησις, καὶ καταχωρίζονται ἀπέναντι αὐτῶν ἀκριβῶς. Ἀν διὰ τὴν ἴδιαν ὑπόθεσιν ἀνταλλαχθοῦν περισσότερα ἔγγραφα, οἱ ἀριθμοὶ τούτων σημειώνονται εἰς τὴν στήλην «Σχετικὸς ἀριθμός», τὴν 2αν εἰς τὴν σειράν, ἀπέναντι τοῦ ἀριθμοῦ τοῦ πρώτου ἔγγραφου. Ἐπίσης καὶ ὁ ἀριθμὸς αὐτὸς τοῦ πρώτου ἔγγραφου σημειώνεται ἀπέναντι τῶν ἀριθμῶν τῶν μετέπειτα—σχετικῶν—ἔγγραφων.

Αἱ περιλήψεις τῶν ἔγγραφων πρέπει νὰ εἰναι σύντομοι μὲν ἀλλὰ σαφεῖς εἰς τὴν διατύπωσιν καὶ

τοιαύτης περιπτώσεως—λάβετε τὰ μέτρα σας ἐγκαίρως, πρὶν ἀπὸ ἓνα—δύο μῆνας.

Τὸ βιβλίον Πιστοποιητικῶν σποιδῆς κλείει τὸ ἐσπέρας τῆς 1ης Ἰουλίου διὰ τὸ ληξιαν σχολικὸν ἔτος. Οσα ἐνδεικτικὰ ἡ ἀπολιτήρια ἡ ἀποδεικτικὰ θά ἐκδίδωνται ἀπὸ τῆς 16ης καὶ ἐξῆς—θὰ ἀνήκουν πλέον εἰς τὸ νέον σχολικὸν ἔτος.

άκριβεῖς εἰς τὴν ἔννοιαν τοῦ ἐγγράφου. Ὁ πρωτοκόλλῳν θὰ σκεφθῇ προηγούμένως τὶ ἀκριβῶς πρέπει νὰ γράψῃ, διότι δὲν ἐπιτρέπονται διαγραφαὶ καὶ ἀποξέσεις, πρὸ πάντων εἰς τὰς χρονολογίας. Δὲν πρέπει νὰ λησμονηθῇ ἐπίσης νὰ σημειωθῇ ἀμέσως εἰς μίαν γωνίαν τοῦ ἐγγράφου—μόλις ὡς ληφθῇ τοῦτο—**ἡ χρονολογία τῆς λήψεως** μὲ τὴν φρᾶσιν: ἐλήφθη τὴν 19 καὶ ὑστερα, ἀφοῦ πρωτοκόλληθῇ, νὰ γραφῇ κάτω ἀπὸ τὴν φρᾶσιν αὐτὴν **δ ἀριθμὸς** καὶ **ἡ χρονολογία** τῆς πρωτοκόλλήσεως.

Συνιστῶ ἴδιαιτέρως νὰ κρατῆται πάντοτε, εἰς τὸν φάκελλον τῶν εἰσερχομένων καὶ ἔξερχομένων ἐγγράφων, ἀκριβὲς ἀντίγραφον τῶν ἐγγράφων ποὺ ὑποβάλλεται εἰς τὰς Προϊσταμένας Ἀρχάς, ὅχι μόνον διὰ νὰ γνωρίζῃ ὁ Δ)τῆς τὶ ἀκριβῶς ἐξήτησεν ἢ ἀπήντησεν, ἀλλὰ διὰ νὰ εἶναι ἀσφαλισμένος καὶ διὰ τὴν περίπτωσιν τῆς τυχὸν ἀπωλείας τοῦ ἐγγράφου... "Ἄστεγοι οἱ κ. Δ)ταὶ ὑπ' ὅψει των ἀκόμη, ὅτι ἡ τάξις ἀπατεῖ νὰ μεταχειρίζωνται, ὅσον τοὺς εἶναι δυνατόν, χάρτην καλῆς ποιότητος, τοῦ αὐτοῦ μεγέθους (τῶν αἰτήσεων), εἰς διπλοῦν φύλλον (ὅσακις ἀποτείνονται μάλιστα εἰς τὰς Προϊσταμένας των Ἀρχάς)—ἡ μελάνη νὰ εἶναι καλῆς ποιότητος καὶ εἰ δυνατὸν χημική—ἀνεξίτηλος, καὶ ὁ γραφικὸς χαρακτὴρ εὐκρινῆς καὶ εὐανάγνωστος. Αἱ μικραὶ αὗται λεπτομέρειαι προδιαθέτουν εὐμενέστερον διὰ τὴν ὑπόθεσίν των τὸ πρόσωπον πρὸς δν ἀποτείνονται.

Προκειμένου περὶ ἐγγράφου, τοῦ ὅποίου ἡ λῆψις δὲν πρέπει νὰ ἀμφισβηθῇ ἀπὸ τὴν ἀρχὴν εἰς τὴν δποίαν ὑποβάλλεται, ὁφείλει νὰ ἀποσταλῇ ἐπὶ ἀπο-

δείξει. Πρὸς τοῦτο σφραγίζεται ὁ φάκελλος εἰς τὸ μέρος ποὺ κλείει μὲ Ισπανικὸν λεγόμενον κηρὸν (κ. βουλοκέρι) καὶ τίθεται ἡ σφραγὶς τοῦ σχολείου ἥ καὶ ἀτομικὴ τοῦ διδ)λον Ἡ σφραγὶς αὐτὴ πρέπει φυσικὰ νὰ εἶναι ἀπὸ μέταλλον. Καὶ σημειώνεται εἰς τὴν ἐμπροσθίαν τοῦ φακέλλου πλευρὰν κάτωθεν μὲν τοῦ ἀριθμοῦ τοῦ πρωτοκόλλου καὶ ἀριθμὸς Διεκπεραιώσιν καὶ εἰδος, ἐπάνω δὲ πρὸς τὰ δεξιὰ ἡ λέξις «ἐπὶ ἀποδείξει».

Διὰ τὴν Διεκπεραιώσιν χρησιμοποιεῖται ἕδιον βιβλίον ἢ τετράδιον μὲ τὰς στήλας: α') αὔξων ἀριθμός, β') ὁ πρὸς δν ἀποστέλλεται, γ') ἀριθμὸς πρωτοκόλλου, δ') ὁ τόπος ἀποστολῆς καὶ ε') ὑπογραφὴ παραλήπτου (ταχυδρομικοῦ ὑπαλλήλου ἢ τοῦ δικαιούχου, ἀν οὗτος εὑρίσκεται εἰς τὸν αὐτὸν τόπον).⁽¹⁾

5. ΤΟ ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΗΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ ΚΑΙ ΝΟΣΗ- ΡΟΤΗΤΟΣ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ

Τὸ βιβλίον αὐτὸν ἡμπορεῖ καὶ νὰ χαρακωθῇ μὲ τὰς στήλας: α' αὔξων ἀριθ., β' ἐπώνυμον—ὄνομα—ὄνομα πατρός, γ' ἔτος γεννήσεως, δ' τάξις, ε' εἶδος νόσου, στ' διάρκεια νόσου, ζ' ἔκβασις νόσου (ἄν

1) Μερικοὶ Διδάσκαλοι ἔχουν τὴν κακὴν συνήθειαν νὰ κάμοιν μνείαν πολλῶν συγχρόνως ὑποθέσεων μέσα εἰς τὸ αὐτὸν ἔγγραφον. Τοῦτο δυσχεραίνει τὸ Γραφεῖον τοῦ Ἐπιθεωρητοῦ εἰς τὴν κατάταξιν τῶν ἔγγραφων ἐν τῷ Ἀρχείῳ. Πρέπει τὸ κάθε ἔγγραφον νὰ ἀναφέρεται εἰς μίαν καὶ μόνην ὑπόθεσιν.

έθερπαπεύθη, ἀν ἡ ν. τοῦ ἀφῆκε κανένα σωματικὸν ἢ ψυχικὸν ἐλάττωμα, ἀν ἀπεβίωσεν ὁ μ.....) καὶ η' παρατηρήσεις (ποῖος ίατρὸς τὸν ἐπεσκέπτετο—ἢ δὲν ἔτυχεν ίατρικῆς περιθάλψεως κ. οὕ. κ.). Θὰ τὸ καταρτίσῃ ὁ Δ)τῆς μὲν χαρτὶ αἰτήσεων καὶ θὰ χαρακώσῃ — ὑπολογίζων τὰς ἀναγκαίας ἀποστάσεις δύο συνεχομένας σελίδας (2 καὶ 3,4 καὶ 5...) διὰ τὰς 8 στήλας.

Εἰς τὸ βιβλίον αὐτὸν θὰ καταχωρίζῃ ὁ Δ)τῆς συμβουλευόμενος τὰς σημειώσεις του ἀπὸ τὸ 'Η μερολόγιον (βλ. κατωτέρω) τὰς παρατηρήσεις του, εἰς τὸ τέλος κάθε τριμηνίας (τέλος Δ)βρίου, τέλος Μαρτίου καὶ τέλη Ιουνίου). Αντίγραφον δὲ ἀκριβὲς τῶν παρατηρήσεων τῆς κάθε τριμηνίας θὰ ὑποβάλῃ εἰς τὸ Γραφεῖον τοῦ 'Επ)τοῦ (διὰ τὸν 'Υγειον. 'Επ)τὴν τῶν σχολείων συνήθως ἢ τὸν Σχολίατρον τῆς περιφερείας). "Ωστε διὰ κάθε σχολικὸν ἔτος θὰ μεταχειρισθῇ τρεῖς διπλᾶς σελίδας, μίαν διὰ κάθε τριμηνίαν, ἐκτὸς ἀν καμμιὰ ἐπιδημικὴ ἀσθένεια προσβάλῃ τοὺς μαθητὰς τοῦ σχολείου εἰς μεγάλον ἀριθμόν..."

Καθῆκον τοῦ Διδ)λού εἶναι νὰ ἔχῃ γνῶσιν τῶν παιδικῶν νοσημάτων καὶ μάλιστα ἐκείνων ποὺ προσβάλλουν τὰ παιδιὰ κατὰ τὴν σχολικὴν περίοδον. Συνιστῶ τὴν ἐπισταμένην μελέτην τῶν ὅσων σχετικῶς ἐκθέτει ὁ κ. 'Εμμ. Λαμπαδάριος εἰς τὴν **Σχολικὴν** τοῦ **'Υγιεινὴν** (ἔκδ. Β' 1928) τῶν ὅσων ἀναφέρει ὁ ὑγιεινολόγος ίατρὸς Χ. Χατζιώτης εἰς τὴν **'Υγιεινὴν** τῶν **Παλδῶν** (ἔκδ. 1927), κ.ἄ.δ.ερ., νὰ ὑπάρχῃ δὲ ἀνηρτημένος εἰς τὴν Παράδοσιν ἢ τὸ Γραφεῖον τοῦ σχολείου **Πτυαξ τῶν Λοιμωδῶν Νοσημάτων** τοῦ

“Υγειον. Ἐπιθεωρητοῦ τῶν σχολείων Β. Νικολοκοπούλου. Ἐπίσης συνιστῶ τὸν καταρτισμὸν **Σχολικοῦ Φαρμακείου** διὰ τὰς Πρώτας Βοηθείας (βλ. κατωτέρω **Πίνακα Σχολ. Φαρμακείου** ἐγκεκριμένον παρὰ τοῦ Ὑπουργείου.)

Σημ. Συνηθίζετε, κ. Διδόνοι, νὰ κάμνετε **συγκεφαλαιωτικὴν** ἐργασίαν προκειμένου περὶ ζητημάτων ποὺ ἡμποροῦν νὰ ἐκφρασθοῦν καὶ μὲ ἀριθμούς. Καλὸν νὰ γνωρίζετε εἰς πόσα τοῖς %, ἐπὶ τοῦ συνόλου ἀριθμοῦ τῶν μαθητῶν σας (τῆς τάξεως ἢ καὶ ὅλου τοῦ σχολείου), ἀνῆλθεν ἡ νοσηρότητα εἰς τὸ σχολείόν σας κατά τι ἔτος ἢ τριμηνίαν τινά. Τὸ αὐτὸ κάμνετε καὶ διὰ τὴν θνητιμότητα καὶ διὰ τὰς ἀπονοσίας καὶ διὰ τὴν πρόοδον τῶν μαθητῶν κ.ο.υ.κ. Ἐάν τὸ αὐτὸ πράξονταν ὅλοι οἱ διδάσκαλοι τῆς αὐτῆς περιφερείας καὶ ὅλον τοῦ Κράτους—θά είναι εἰς θέσιν ἡ Κεντρικὴ Ὑπηρεσία, ἐπὶ τῷ βάσει τῶν δεδομένων αὐτῶν, νὰ ἔξαγαγῃ γενικὰ συμπεράσματα, χρήσιμα πρὸς θεραπείαν τῶν κακῶς ἔχοντων. Ἔστω π.χ. ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν ποὺ ἡσθένησαν κατά μίαν τριμηνίαν είναι 20 ἐπὶ ὅλικοῦ ἀριθμοῦ μαθητῶν 80. Λοιπὸν ἡ νοσηρότης κατά τὴν τριμηνίαν αὐτὴν είναι $\frac{20 \times 100}{80} = 25\%$. Φροντίζετε τὰ συμπεράσματα αὐτὰ νὰ τὰ γνωστοποιῆτε εἰς τὴν προϊσταντὴν σας Ἀρχὴν καὶ ἀκόμη νὰ τὰ δημοσιεύετε εἰς περιοδικὰ καὶ ἐφημερίδας.

ΥΛΙΚΑ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΦΑΡΜΑΛΕΙΟΥ

ΕΓΚΡΙΣΕΙ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

(Τμῆμα ‘Υγιεινῆς)

(Βλ. Κώδικα σχ. ‘Υγιεινῆς Εμμ. Λαμπαδαρίου 1920)

ΦΑΡΜΑΚΑ

ΜΟΡΦΗ

- 1) Βορικόν δέψη (Acide borique).
 - 2) Οινότεννα μαθησόν ή) (Alcool pur κυνοδόν ή σταφίδος)
 - 3) Λιθήρ (Ether sulf.).
 - 4) Βάμπα λιθόν (Teint. d' iodé).
 - 5) Βαζέλινη βορειούχος (Vaseline boriquée)
 - 6) Φεροπυρίνη (Ferropyrine).
 - 7) Σινασισμόι (Sinapisme).
 - 8) Ασπρινή (Aspirine).
 - 9) Σόδα (Bicarbonate de Soude).
 - 10) Λανδανον (Laudanum).
 - 11) Οξυγονούχον διθο (Eau oxygénée).
 - 12) Αμμωνία (Ammoniaque liquide).
 - 13) Βαμβαξ (Coton) και λευκοκλάστρα.
 - 14) Γάτα διπλή Διποστ. (Gaze simple stérilisé).
 - 15) 5-10 έκθεσμοι διαφόρου πλάτους (Bandes.
- Διαλλογές ήτος διθο διορισμοί
Ακρατος
- Διάλλωσις 10-20%)
Τεμάχια γάρτου
Ξηρία (σκύνει) 0.15
ή δισμά τάν 0.25
• "Υγρόν
"Ακρατον ή διάλλωση
"Ακρατος
- Διάλλωση 10-20%)
Τεμάχια γάρτου
Ξηρία (σκύνει) 0.15
ή δισμά τάν 0.25
• "Υγρόν
"Ακρατον ή διάλλωση
"Ακρατος
- Διάλλωση 10-20%)
Τεμάχια γάρτου
Ξηρία (σκύνει) 0.15
ή δισμά τάν 0.25
• "Υγρόν
"Ακρατον ή διάλλωση
"Ακρατος
- Διάλλωση 10-20%)
Τεμάχια γάρτου
Ξηρία (σκύνει) 0.15
ή δισμά τάν 0.25
• "Υγρόν
"Ακρατον ή διάλλωση
"Ακρατος
- Διάλλωση 10-20%)
Τεμάχια γάρτου
Ξηρία (σκύνει) 0.15
ή δισμά τάν 0.25
• "Υγρόν
"Ακρατον ή διάλλωση
"Ακρατος

ΧΡΗΣΙΣ

- 1) Εξωτερικῆς φέσης άντιεπικακών δέρματος και
[δι]τος βλεννογόνων (στόματος, διφθαλιμών κλ.κ.).
- 2) Δι, έξιτεροικήν ζοήσιν.

- 3) Εσωτερικῶς δέρματος οικαρδοτον δι, έξιτερον
έντος θυματος ή τεμάχιον ξακάρδον.
- 4) Εξωτερικῶς δέρματος ή αναληπτικῶν κατά σταθμών
δερμάτων λαγήρης καλ.

- 5) Εξωτερικῶς δι, έπαλεψιας (δι) αντισηφαν
ονός, θεραπείαν δημοσιεύταν κλ.κ.).
- 6) Κα, αίρεσσαν επιτάξεως η τος θυρδ.
7) Βοντατας διά χιλιού διάτος καλ έπειτε
Φεντατ. ήτο της άλγοσης χωρας,
8) 1-2 θυνατον πονοκεφαλού, πυρετού, κόνου.
9) Εγκαντίον στοματικοῦ φύρου καλ δυοπτε
ψίας (1 κουταλάκι διαλυμένου εις δι
δόμαν νερού).

- 10) Ετι, πατέθια έπικενθυνον κατοι τάν 10 έτειν.
11) Εξωτερικῶς δέρματος άντιεπικακών δέρμων. δραματικού
τον κλ.κ. ή βλεννογόνων (άγι. στόματος),
12) Δι, επιστοντας κατά τας λεπτοθυμίας. Εξετασ
οικιδες εις δηγματα μεισσον, σφραγίδων κλ.κ.

- 13) Δι, έπιθεσιν τραυμάτων κλ.κ.
- 14) *
- 15) *

- ΣΗΜ. α.—Η λορδης τον Σχολικού Φαρμακείου έκτισεται μόνον εις τον παρακαλούσθιστας το επιδικόν μάθημα
το διεβέσυν σχολιάτη.

- Σημ. β.—Κατά τάς έκδοσιμάς, γυναστικάς διακήσης κλ.κ. δέον, διος; εις μαθητής έξι μάστης τάξεως. έφοδιαίς τα
δια κυτιού (έγκωλου προτών βοιθείων) πεσέσκοντος τη διποδιάτητη φρεσκάκια (ρύζισθησύμενα ύπο τού σκολιάτρου) δι
έπειγουσαν βοηθειαν ἐν περιπτώσεις άνωνημάτος μαθητού.

- ΣΗΜ. γ.—Βλ. «ΥΤΙΕΙΝΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΤΟΥ. Έκδοσιν Εργοθρόν Σταυρού Νεδητος και το υπ' αριθ. 31 βιβλιάριον του
Συλλόγου διφελιτων βιβλίων «Αι πρότεται βοήθεια».

6. ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΗΣ ΔΙΔΑΧΘΕΙΣΗΣ ΥΛΗΣ

“Υπάρχουν πολλοί τύποι τοῦ βιβλίου αὐτοῦ, ἀλλὰ
ώς ἀπλούστερον συνιστῶ τὸν ἔξης τύπον:

ΒΙΒΛΙΟΝ ΥΛΗΣ ΤΑΞΕΩΣ

Σχολικὸν ἔτος 19 — 19

Σελίς.....

Π. χ. (ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ)

ΚΥΚΛΟΣ.....

ΣΧΕΔΙΟΝ Κ. Κ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΟΥ Ε. Δ. Σ.

Μήν	Ημέρα	Ημέρα	Ώρα	Διδαχθεῖσα υλη	Αρ. παρ. μαθ.	ύπογρ. Δ)τος
Π. χ.						
Σεπτ.	20	Πέμπτη	10-12-11		20	N. II.

Εἰς τὸ 1)τάξιον σχολεῖον τηρεῖται ἔνα κοινὸν βιβλίον δι' ὅλας τὰς τάξεις, ἀλλὰ χωρίζετε τοῦτο εἰς μεριδας. Οὗτω 2—3 σελίδες π.χ. χωρίζονται διὰ τὰ Θρησκευτικά, ἀναλόγως δὲ καὶ διὰ τὰλλα μαθήματα: Ἀνάγνωσιν, Γραμματικήν, Γεωμετρίαν, Ιστο-

οίαν πολιτικήν, Ἰστορίαν, Φυσικήν, Γεωγραφίαν, Πατριδογνωσίαν, Φυσικὴν Πειραματικήν, Χημείαν, Γυμναστικήν, Ὁδικήν, Γραφὴν (Καλλιγραφίαν), Χειροτεχνίαν κ.ο.ύ.κ.

Εἰς τὰ πολυτάξια σχολεῖα προτιμότερον νὰ τηρῆται ἴδιον βιβλίον Δ. "Υλης διὰ κάθε τάξιν (καὶ ὅχι διὰ κάθε Δ)λον), διότι τυχαίνει κάποτε εἰς τὴν αὐτὴν τάξιν νὰ παραδίδουν μαθήματα περισσότεροι τοῦ ἐνὸς Διδάσκαλοι.

Τὸ βιβλίον τῆς "Υλης εἰς τὰ πολυτάξια (καὶ διτάξια) σχολεῖα παραμένει εἰς τὸ γραφεῖον καὶ εὑρίσκεται πάντοτε εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ Διευθυντοῦ, ὁ δποῖος, σύμφωνα μὲ τὰς διατάξεις τοῦ «περὶ τῶν ἔργων τῶν Διευθυντῶν» Νόμου, εἶναι ὑπεύθυνος ἀπέναντι τῆς ὑπηρεσίας διὰ τὴν ἀνελλιπῆ τήρησιν τοῦ βιβλίου τούτου—καὶ ἔχει τὸ δικαίωμα καὶ τὴν ὑποχρέωσιν νὰ εἴναι τὰ ἔξελέγχη τὴν καταχωρίζομένην ὕλην.

Νὰ μὴ παραλείπεται ποτὲ νὰ σημειωθῇ εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς ὕλης τοῦ κάθε μαθήματος—προκειμένου περὶ συνδιδασκομένων τάξεων—ποῖος καὶ λόγος διδάσκεται, δος ή δος Β'.

Δὲν θεωρῶ περιττὸν νὰ τονίσω, ὅτι πρέπει ἡ διδαχθησίσα ὕλη νὰ καταχωρίζεται μὲ προσοχήν, καλλιγραφικὰ καὶ καθαρά, περιληπτικὰ μὲν—ἀλλὰ μὲ σαφήνειαν. Αἱ ἀοριστολογίαι φανερώνουν διδάσκαλον τυπικὸν καὶ ξηρόν, ἀν μὴ ἀμελῆ καὶ φυγόπονον. Τί σημαίνουν π.χ. αἱ λέξεις: προβλήματα (ποῖα;), ἀσκήσεις (ποῖαι;), γραφὴ (τίνος;) ἐπανάληψις (διατί;) συνέχεια-συνέχεια-συνέχεια!!! Βεβαίως εἶναι δύσκολον νὰ καταχωρίζωνται εἰς τὸ β. τῆς "Υλης ὄλοκληρα

προβλήματα και ἔκτενεῖς γραμματικαὶ ἀσκήσεις, ἀλλὰ τὸ ἔξῆς ἐμπορεῖ νὰ γίνη: νὰ ἔχῃ ὁ διδ)λος ἵδιον τετράδιον προβλημάτων και ἀσκήσεων ἡριθμημένων— και ἀν δὲν εἶναι ἴκανὸς νὰ καταρτίζῃ σειρὰν προβλημάτων και ἀ σ κ ή σ ε ω ν, ἀναλόγων πρὸς τὰς δυνάμεις και τὰς ἀνάγκας τῶν μαθητῶν του, ἃς κάμη χρῆσιν βιβλίων καταλλήλων, —κ' εὐτυχῶς ἐσκάτως ἔξεδόθησαν ἀρκετὰ ἐπιτυχημένα βιοηθητικὰ βιβλία— και νὰ σημειώνῃ π.χ. 9—10 'Αριθμ. Δ'. τὸ 15ον και 16ον πρόβλημα ἀπὸ τὸ τετράδιον μου ἢ τὸ βιβλίον τοῦ τάδε κ.ο.ύ.κ.

'Αμφισβητεῖται ἡ σκοπιμότης τοῦ βιβλίου τῆς διδαχθείσης ὕλης μὲ τὸν ἐπιπόλαιον τρόπον ποὺ τηρεῖται τώρα ἀπὸ πολλοὺς διδ)λους. Και δὲν ἔχουν ἄδικον οἱ ἀμφισβητοῦντες. "Α πρόκειται ἀπλῶς περὶ ἔξελέγξεως τῆς ἐργασίας τοῦ Δ)λου βεβαίως τὸ β. τῆς ὕλης δὲν παρουσιάζει ἀσφαλὲς ἔχέγγυον πρὸς τοῦτο. "Αλλωστε περισσότερον ἔπρεπε νὰ μᾶς ἐνδιαφέρῃ τὸ ποιὸν και ὁ τρόπος τῆς προσφορᾶς τῆς ὕλης και τὰ **ἀποτελέσματα** αὐτῆς παρὰ τὸ ποσόν. 'Αφοῦ δμως ἐπιτάσσει ὁ ἴσχυων Νόμος τὴν τήρησίν του και τὴν ἀκριβῆ ἐφαρμογὴν τοῦ 'Επισήμου 'Αναλυτικοῦ Προγράμματος τῆς "Υλης, διφείλει ὁ κάθε διδ)λος και τὸ β. τῆς διδαχθείσης ὕλης νὰ τηρῇ καλῶς και τὴν καθωρισμένην διὰ κάθε τάξιν ὕλην νὰ διεξέλθῃ σχεδὸν ὅλην." Αν διὰ τὸν ἔνα ἢ τὸν ἄλλον λόγον—δικαιολογημένον—δὲν τοῦ ἐπαρκῇ πρὸς τοῦτο ὁ καιρὸς—ἄντι νὰ παραλείπῃ μέρος τῆς ὕλης— προτιμότερον νὰ μὴ ἐπεκτείνεται εἰς μερικὰ Κεφάλαια, δσα νομίζει, δτι εἶναι δλιγώτερον οὐσιώδη διὰ τοὺς μαθητάς του. Οὕτω

προκειμένου περὶ τῆς διδασκαλίας εἰς τὰς ἀνωτέρας τάξεις τῶν λοιπῶν ἡπείρων ἐκτὸς τῆς Εὐρύπης-ἐὰν δὲν ἔχῃ καιρὸν δι’ ὅλην τὴν ὥλην-ἀντὶ νὰ παραλείψῃ μέρος ἀπ’ αὐτὴν-ἐνδιατρίβει περισσότερον εἰς τὰς χώρας ποὺ παρουσιάζουν ἐνδιαφέρον εἰς τὸν “Ελληνα μαθητὴν (‘Ηνωμέναι Πολιτεῖαι τῆς Ἀμερικῆς, Αἴγυπτος, Μικρασία κ. οὗ. κ.) καὶ διεξέρχεται συντομώτερον τὰς ἄλλας.

Ἐπειτα δὲν εἶναι ὁρθὸν ν’ ἀφήνῃ τὰ πράγματα εἰς τὴν τύχην των. Εἶδα Δ)λονς ποὺ προχωροῦσαν εἰς τὴν διδασκαλίαν των **ἴεσι στὰ τυφλά**. Ἐξώδευναν τὰς καλιντέρας πρὸς διδασκαλίαν ἡμέρας τοῦ σχολικοῦ ἔτους εἰς ἐπουσιώδεις ἀπασχολήσεις, καθὼς τὰς ἡμέρας τοῦ Ὁκτωβρίου καὶ Νοεμβρίου τῆς 1ης τριμηνίας—καὶ τῆς M. Τεσσαρακοστῆς τῆς 2ας τριμηνίας, καὶ εἰς τὸ τέλος εύροισκοντο ἐκτεθειμένοι ἀπέναντι τῆς **Ὑπηρεσίας** καὶ προσπαθοῦσαν νὰ δικαιολογηθοῦν διὰ τὴν καθυστέρησίν των μὲ τὴν σαθρὰν πρόφασιν, ὅτι τάχα πολὺ εἶναι ἡ ὥλη τοῦ Προγράμματος! Ἐγνώρισα πάλιν ἄλλους Δ)λονς ἢ μᾶλλον Διδ)σας, ποὺ ἔκαμναν τὸ ἀντίθετον. Ἐξαντλοῦσαν τὴν ὥλην κατὰ τὴν 1ην Τριμηνίαν ἢ τὸ πολὺ κατὰ μῆνα Μάρτιον καὶ τὸν ὑπόλοιπον χρόνον, μέχρι τέλους τοῦ σχολ. ἔτους, ἥσχολοῦντο μὲ συχνὰς ἐπαναλήψεις τῆς αὐτῆς ὥλης, μὲ ἀνιαρὰ ἀναμασσήματα τῶν αὐτῶν πραγμάτων!

Διὰ νὰ μὴ εὑρεθῆτε ποτὲ εἰς τὸ λυπηρὸν αὐτὸ κατάντημα σᾶς συνιστῶ νὰ ἐνεργῆτε ὡς ἔξῆς:

Ιον Νὰ φροντίσετε νὰ πληροφορηθῆτε ποῖον

κύκλον (Α' ή Β') παρεδόθησαν οἱ μαθηταὶ σας κατὰ τὸ προηγούμενον σχ. ἔτος.

Ζον Νὰ ἔξακριβώσετε μήπως παρελείφθη τι ἀπὸ τὴν ὕλην τοῦ παρελθόντος ἔτους. Διότι ὁ φείλεται εἶται παραιτήτως, νὰ ἀποτελειώσετε τὴν ὕλην αὐτὴν (διμιλῶ ἐπὶ τοῦ ἴσχυοντος ἔτι Ἀν. Προγράμματος) καὶ μετὰ ταῦτα ν' ἀρχίσετε τὴν διδασκαλίαν τῆς νέας. Ἐτσι μόνον θὰ ἡμπορέσετε νὰ οἰκοδομήσετε ἐπάνω εἰς στερεὸν καὶ γόνιμον ἔδαφος—τότε μόνον οἱ μαθηταὶ σας θὰ ἔχουν προσλαμβανούσας παραστάσεις καὶ θὰ εἴναι εἰς θέσιν ν' ἀφομοιώσουν εὐκόλως τὴν νέαν ὕλην.

Ζον Ἐχοντες ὑπὸ δψει σας τὴν ὕλην ποὺ παρελείφθη καὶ ἐκείνην ποὺ πρέπει νὰ διδαχθῇ—νὰ καταστρώσετε τὸν πρόοϋ πολογίας σας κατὰ λόγον εὐθὺν τῶν ἀριθμῶν 2-3-1. Πρὸς τοῦτο ὑπολογίσατε—κατὰ προσέγγισιν—πόσας ὥρας ἢ ἡμιώρια ἡμπορεῖτε νὰ διαθέσετε διὰ κάθε μάθημα καὶ διὰ διαδικασίας τὸ σχ. ἔτος, χωρίσατε ἀκολούθως—κατὰ προσέγγισιν πάλιν—τὴν διδακτέαν ὕλην (παλαιὰν καὶ νέαν) εἰς διατάξεις μέρη καὶ σημειώσατε εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ βιβλίου τῆς ὕλης, ἢ εἰς ίδιαίτερον τετράδιον, πόσα κεφάλαια ἀποτελοῦν τὰ $\frac{3}{4}$ τῆς ὕλης (διὰ τὴν Α' τριμηνίαν) καὶ τὰ $\frac{1}{4}$ (διὰ τὴν Β' τριμηνίαν) καὶ πόσα τὸ $\frac{1}{4}$ (διὰ τὴν Γ' τριμηνίαν). Βεβαίως εἴναι δύσκολον νὰ τηρηθῇ ἐπακριβῶς ἡ διαίρεσις αὐτὴ τῶν Κεφαλαίων. Ἐπιδημική τις νόσος ἢ βαρὺς τυχὸν χειμών, ὁ ἐօρτασμὸς τοῦ Πάσχα ἐνωρίτερον ἢ ἀργότερον—θὰ ἀναγκάσουν τὸν διδ)λον νὰ τροποποιήσῃ εἰς τὴν ἐφαρμογήν του τὸν προϋπολο-

γησιόν του. Ἐλλ' ἐπειδὴ θὰ ἔχῃ ὑπ' ὅψει του ἔνα γε-
κὸν διάγραμμα, ποὺ σύμφωνα μὲ αὐτὸ θὰ ἐργάζε-
ται—καὶ δ ἀπολογισμὸς τῆς ἐργασίας του δι.ου τοῦ
ἔτους δὲν θὰ τὸν ἀφήσῃ ἐκτεθειμένον...

Ἐπανέρχομαι πάλιν εἰς τὸ ζήτημα τῆς τηρήσεως
τοῦ βιβλίου τῆς διδαχθείσης ὕλης. Ὁ τύπος ποὺ
τὸν ὑπέδειξα ἀνωτέρῳ εἶναι δ ἀπλούστερος. Κυκλο-
φορεῖ κάποιος τύπος ἐντυπος, εἰς σχῆμα μεγάλον καὶ
μὲ τετραγωνίδια. Ἡ χρῆσις τοῦ τύπου αὐτοῦ εἶναι
καὶ δύσκολος καὶ σύγχυσιν μᾶλλον φέρει, διότι ἡ
ὕλη τῶν μαθημάτων καταγράφεται ἀνακατωτά. Οὕτω
π.χ. 8—9 Ἀνάγν., 9—10 Μαθημ., 10—11 Φ. Ἰστ.,
11—12 Ἰχν. κ. οὕ. κ. Καὶ ἀπαυτεῖται ἐξαιρετικὴ
προσπάθεια νὰ παρακολουθήσῃ κανεὶς τὴν διδαχθεῖ-
σαν ὕλην τοῦ κάθε μαθήματος **ἐν συνεχείᾳ**. Ἐνῷ
μὲ τὸν τύπον ποὺ δίδω θὰ ἔχῃ τις ὑπ' ὅψει του α)
ὅλην τὴν διδαχθεῖσαν ὕλην ἀπὸ κάθε μάθημα, β)
τὸν χρόνον κατὰ τὸν δποῖον ἐδιδάχθη τὸ κάθε κεφά-
λαιον, γ) πότε καὶ διὰ ποίαν αἰτίαν παρελείφθη κα-
νένα μάθημα (έօρτή, κακοκαιρία, ἀπουσία διδ[λου...]),
δ) πόσοι μαθηταὶ ἥσαν παρόντες εἰς κάθε μάθημα
καὶ ἐὰν ἀπὸ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀπόντων δικαιολογεῖ-
ται ἡ ἐπανάληψις του. Ἀκόμη εἶναι εὔχολον νὰ
ὑπολογισθῇ ἀν ἡ διὰ κάθε μάθημα καθωρισμένη
ὕλη εἶναι δυνατὸν νὰ διδαχθῇ εἰς τόσας ὥρας ἡ τόσα
ἡμιώρια—ἐὰν πρέπῃ νὰ ἐλαττωθῇ ἡ ὕλη αὐτὴ ἡ
ἡμπορεῖ νὰ αὐξηθῇ.

Διάφοροι Ἐπιθεωρηταὶ ἐπρότειναν καὶ διάφορον
τρόπον τηρήσεως τοῦ βιβλίου τῆς ὕλης. Οὕτω δ **κ.**

Αθ. Μπρούστας π.χ. ζητεῖ, ἀντὶ τῆς περιλήψης διδαχθείσης ὑλης, νὰ ἀναγραφῇ «ὅτεθεὶς μεθοδικὸς σκοπὸς» καὶ «τὰ χρησιμοποιηθέντα ἐποπτικὰ μέσα» καὶ «ἡ καιρικὴ κατάστασις», ἄλλος νὰ ἀναγράφωνται «αἱ ἐπιγραφαὶ τῶν μεθοδικῶν ἔνοτήτων» κ.ἄ.ἄ.

Κατὰ τὴν γνώμην μου τὸ δρόμοτερον θὰ ἥτο λεπτομερεστέρα κάπως καταγραφὴ τῆς ὑλης-τῶν χαρακτηριστικωτέρων της σημείων-ιὲ τὰ σχετικὰ παραδείγματα, καὶ ἴχνογραφήματα ἀκόμη, μὲ τὰς παρατηρήσεις τοῦ Δίλου ἐπὶ τῆς ὑλης, τῶν συμπερασμάτων εἰς τὰ δποῖα κατέληξε μὲ τοὺς μαθητὰς του, διότι καὶ ἔκεινος ποὺ πιστὰ ἀκολουθεῖ τὴν μέθοδον τῶν σταδίων—καὶ ὅταν ἀκόμη θὰ ἔχῃ καθορίσῃ ἐκ τῶν προτέρων τὶ θὰ προσφέρῃ καὶ πῶς καὶ εἰς ποῖα συμπεράσματα πρέπει νὰ καταλήξηπάντως θὰ εὑρεθῇ πρὸ ἀπροόπτων (ἀτομικαὶ διαφοραὶ τῶν μαθητῶν, ἀξιώσεις τῆς προσωπικότητός των...) καὶ θὰ ἀναγκασθῇ νὰ τροποποιήσῃ τὴν ὑλην· νὰ καταλήξῃ εἰς ἄλλα, ἔστω καὶ δμοειδῆ, συμπεράσματα. Πόσας ψυχολογικὰς καὶ διδακτικὰς παρατηρήσεις θὰ ἔχῃ νὰ κάμη!... Πολὺ δὲ περισσότεον ἔκεινος ποὺ ἀκολουθεῖ τὴν μέθοδον τοῦ σχολείου ἐργασίας, καθ' ᾧν αὐτοὶ οἱ μαθηταὶ καθορίζουν κατὰ τὸ πλεῖστον τὴν διδακτέαν ὑλην. Πόσον θὰ ἔχῃ νὰ ὀφεληθῇ ὁ Δίλος ποὺ συνήμισε νὰ παρατηρῇ, νὰ συγκρίνῃ καὶ νὰ ἀφαιρῇ—νὰ ἔξαγῃ συμπεράσματα ἀπὸ τὴν τοιαύτην καταγραφὴν τῆς ὑλης καὶ τὰς ἐπ' αὐτῆς γενομένας παρατηρήσεις—εἴτε κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ αὐτοῦ σχολικοῦ ἔτους, εἴτε διδάσκων τὸ

αὐτὸ μάθημα εἰς τὴν αὐτὴν τάξιν κατὰ τὰ ἔπομενα
ἔτη!...

Εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ εἴναι ἀνάγκη νὰ εἰπῶ, ὅτι
μερικοὶ δ.δάσκαλοι, ἀπὸ ἐκείνους μάλιστα ποὺ ὑπη-
ρετοῦν εἰς δλιγοτάξια σχολεῖα, μοῦ προβάλλουν
ἔνστασιν ἀνεπαρκείας χρόνου διὰ τὴν τήρησιν τοῦ
βιβλίου τῆς ὕλης. Πολλάκις, καὶ εἰς συνέδρια καὶ εἰς
κατ' ἵδιαν διαλίας, λόγου γενομένου διὰ τὴν τήρησιν
τοῦ β. ὕλης, μ' ἐρωτοῦν. Μὰ πότε λοιπὸν νὰ προφύ-
σωμεν νὰ καταγράψωμεν τὸ μάθημα ποὺ ἐδιδάξαμεν,
ἀφοῦ ἀπὸ τὸ πρωῖ ἔως τὸ βράδυ εἴμεθα διαρκῶς
ἀπησχολημένοι; Νὰ μὴ ἔκουνασθοῦμε κ' ἐμεῖς λίγο
στὰ διαλείμματα;... Φοβοῦμαι, ἀναγνώστα, ὅτι καὶ
σὺ θὰ σπεύσῃς νὰ τοὺς δικαιολογήσῃς... Καὶ πρῶτα-
πρῶτα ἀφοῦ ὁ Νόμος ἀπαιτεῖ τὴν τήρησιν τοῦ
βιβλίου αὐτοῦ-θὰ προσπαθήσῃ ὁ Διδύλος ὅπως-
ὅπως νὰ ἔξοικονομήσῃ χρόνον διὰ νὰ τὸ συμπληρώ-
σῃ, καὶ ἐπειδὴ δὲν θὰ καταδεχθῇ ποτε νὰ κάμῃ τὴν
ἐργασίαν αὐτὴν πρὸς τὸ θεατῆναι ἥ δις ἀγγαρείαν,
θὰ φροντίσῃ νὰ τὴν κάμῃ σωστὰ - μὲ σκοπιμότητα,
ῶστε καὶ τὸν Νόμον εὐσυνείδητα νὰ τηρήσῃ καὶ
τὸν ἔαυτόν σου νὰ ὠφελήσῃ. Καὶ ἔχει καιρὸν εἴτε
ἀμέσως μετὰ τὸ μάθημα (εἰς τὰ πολυτάξια σχολεῖα),
εἴτε τὴν μεσημβρίαν καὶ τὸ ἔσπερας (εἰς τὰ δλιγοτά-
ξια σχολεῖα).

Ἐπειτα ἡ ἐργασία αὐτὴ εἴναι ζήτημα ἔξεως.
Ο πεπειραμένος, καὶ ὁ πάντοτε προπαρασκευόμενος
Δύλος μάλιστα, εὔκολα ἔξοικονομεῖ δλίγα λεπτὰ τῆς
ῶρας ἀμέσως μετὰ τὸ μάθημα διὰ τὴν καταγραφὴν
τῆς διδαχθείσης ὕλης. Ἐχει εἰς τὴν ἔδραν του ἐτοί-

μην μελάνην (διότι μόνον μὲ μελάνην γράφει καὶ ποτὲ μὲ μολύβι) καὶ τὸ βιβλίον τῆς ὑλης καὶ σημειώνει ἀμέσως τὴν περίληψιν τῶν δσων ἐδίδαξεν. Εἶδα Δ[λους ποὺ-ἐνῷ] ἐπετηροῦσαν τὴν ἔξοδον τῶν μαθητῶν των εἰς τὸ διάλειμμα-συνεπλήρωναν καὶ τὸ βιβλίον τῆς ὑλης.

Συνοψίζω τ' ἀνωτέρω: ὁ Διδάσκαλος

1. Θὰ τηρῇ βιβλίον διδαχθείσης ὑλης καὶ διότι τὸ ἀπαιτεῖ ὁ Νόμος καὶ διότι εἶναι τοῦτο συμφέρον ἴδιον του καὶ τῶν μαθητῶν του.

2. Θὰ καταγράφῃ εἰς αὐτὸ τὴν διαχθεῖσαν ὑλην καθημερινῶς καὶ καθ' ὥραν, εἴτε ἀμέσως μετὰ τὸ μάθημα, εἴτε εἰς ἄλλην τινὰ ὥραν, ἀλλὰ πάντως ἐντὸς τῆς αὐτῆς ἡμέρας.

3. Ἡ περίληψις θὰ εἶναι περιεκτικὴ μὲν ἀλλὰ σαφής. Θὰ ἀποφεύγῃ τὰς ἀοριστολογίας. Προκειμένου περὶ προβλημάτων καὶ Γραμ. ἀσκήσεων θὰ κάμη χρῆσιν Σ υ λ λ ο γ ω ν, εἴτε ἀτομικῶν του—εἴτε ἐγκεκριμένων ἢ συνιστωμένων παρὰ τῶν ἀρμοδίων.

4. Θὰ μεταχειρίζεται πάντοτε μελάνην καὶ εἰ δυνατὸν τοῦ αὐτοῦ χρώματος (κυανόμαυρην χημικὴν ἀνεξίτηλον).

5 Δὲν θὰ παραμελῇ νὰ καταγράφῃ καὶ τὴν διδαχθεῖσαν ὑλην τῶν τε χνικῶν μαθημάτων—Γυμναστικῆς, Ὁδικῆς, Ἰχνογραφίας, Χειροτεχνίας καὶ Καλλιγραφίας. Ἐπίσης ἰδιαιτέρως θὰ καταγράφῃ καὶ τὴν ὑλην τῆς Ορθογραφίας.

7. Ο ΗΜΕΡΗΣΙΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ ΑΠΟΥΣΙΩΝ
ΚΑΙ ΠΡΟΟΔΟΥ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ

Τὸ βιβλίον αὐτὸν ἡμπορεῖ νὰ εἶναι καὶ ἔ ν τ υ-
π ο ν (ύπόδειγμα ‘Υπουργείου καὶ Ἐπιθεωρητοῦ
Β. Σταματέλλον), ἀλλ’ ἡμιπορεῖ καὶ νὰ τὸ καταρτίσῃ
μόνος του ὁ Διδ)λος ἀπὸ χαρτί αἰτήσεων, χαρακώ-
νων δύο συνεχομένας σελίδας σύμφωνα μὲ τὸ ύπό-
δειγμα ποὺ παραθέτω. Αἱ κάθετοι στῆλαι ἀναγκαστι-
κῶς θὰ εἶναι στεναί, ἀλλὰ διὰ τὸ Δημοτικὸν Σχο-
λεῖον δὲν χρειάζονται καὶ πλατύτεραι. Τὴν διπλῆν
αὐτὴν σελίδα χωρίζει μὲ εὐθείας ὁρίζοντίως εἰς 2—3
ἢ καὶ περισσότερα μέρη, ἀναλόγως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν
μαθημάτων τῆς τάξεως διὰ τὴν ὅποιαν προορίζεται.

Ἐναπόκειται εἰς τὸ καλαισθητικὸν τοῦ Διδ)λου
νὰ κάμῃ τὸ χαράκωμα ὥραιον καὶ συμμετρικόν. Μὲ
τὴν καλὴν τήρησιν τοῦ βιβλίον αὐτοῦ δίδει καθημερι-
νῶς τὸ ζωντανώτερον παράδειγμα τῆς τάξεως, κα-
θαρειότητος καὶ καλαισθησίας εἰς τοὺς τὰ πάντα πα-
ρατηροῦντας καὶ κρίνοντας καὶ ἀρίστους μίμους μα-
θητάς του. “Ἄς γράφῃ λοιπὸν πάντοτε μὲ μελάνην,
μὴ τοῦ λείπῃ τὸ στουπόχαρτον, μὴ διπλώνῃ τὸ βι-
βλίον, μὴ κουλουριάζῃ τὶς ἄκρες του, μὴ σιελώνῃ τὰ
δάκτυλά του ὅταν ἀνοίγῃ τὰ φύλλά του, νὰ τὸ ἔχῃ
δεμένον ἢ ραμμένον μὲ στερεὸν καὶ καλαισθητικὸν
ἔξωφυλλον. Νὰ σημειώνῃ τοὺς βαθμοὺς καὶ τὰς
ἀπουσίας ὅχι ἀτάκτως καὶ εἰς ἀκανονίστους ἀποστά-
σεις...”

Οἱ μαθηταὶ βαθμολογοῦνται ἀπὸ 0—6, πάντοτε
εἰς ἀκεραίους βαθμούς. “Ο οἰοσδήποτε γενικὸς

ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΧΑΡΑΚΩΜΑΤΟΣ: ΗΜΕΡΗΣΙΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ

ΣΕΛΙΣ.....

Ετος Σx. 19.....-19.....

Σχέδιον Κ. Κ. Μιχαηλίδου, Ἐπ)τοῦ Δημ. Σγ.

Σημ. Τὸ πλῆθος τῶν δοιζοντίων διαιρέσεων ἔκαρταν ἀπὸ τὸν ἀριθμὸν τῶν μαθητῶν μιᾶς τάξεως. Διὰ τὰς κατωτέρας τάξεις π.χ. η σελὶς διαιρέεται εἰς περισσότερα (στενότερα) διαιρεῖσματα (δοικόντα).

ΠΡΟΟΔΟΥ ΚΑΙ ΑΠΟΥΣΙΩΝ ΤΑΞΕΩΣ.....

ΕΤΟΣ ΣΧ. 19 - 19

ΣΕΛΙΣ

Μάρτιος	Β'. τοιμ. βαθ. άπ.	Απρίλιος	Μάρτιος	Π'. τοιμ. βαθ. άπ.	Βαθ. γραπ. Θερ.δ	Όλικός βαθμός Έτους	Διαγωνή Απουσ.	ΠΑΡΑΤΗ- ΡΗΣΕΙΣ

βαθμὸς (τριμηνῶν, γραπτῶν δοκιμίων, τοῦ ὅλου ἔτους) ἔξαγετε ὡς ἔξῆς: Προσθέτομεν τοὺς μορικοὺς βαθμοὺς καὶ τὸ ἄθροισμά των διαιροῦμεν μὲ τὸν ἀριθμὸν ποὺ δεικνύει τὸ πλήθος τῶν ἀριθμῶν. π.γ. β. Α' τριμ. 4, Β' 5, Γ' 6, γρ. δοκ. $5=4+5+6+5=20$: $4=5$ Γενικὸς βαθμὸς ὅλου τοῦ ἔτους. Ἐὰν τὸ πηλίκον αὐτὸ ἔχῃ καὶ δεκαδικὰ ψηφία ἥ κλάσμα ἀξίας τοῦ ἡμίσεος, σημειώνομεν καὶ τὸ ἡμισυ αὐτό, π.χ. 5,50, ἀξίας μικροτέρας, τὸ παραλείπομεν, ἀξίας μεγαλυτέρας τοῦ ἡμίσεος, αὐξάνομεν τὸν βαθμὸν εἰς τὸν ἀμέσως μεγαλύτερον. Ἀπὸ τοὺς βαθμοὺς ὁ 6 ἀντιπροσωπεύει τὸ "Αριστα, ὁ 5 τὸ Λίαν καλῶς, ὁ 4 τὸ Καλῶς, ὁ 3 τὸ Σχεδὸν καλῶς καὶ οἱ 2—0 τὸ Κακῶς. Διὰ νὰ προβιβασθῇ δὲ ἔνας μαθητὴς πρέπει νὰ τύχῃ τούλαχιστον τοῦ βαθμοῦ 4 καὶ διαγωγῆς Καλῆς. Ἡ διαγωγὴ σημειώνεται μὲ τὰς λέξεις: 'Αριστη (6)—Λίαν Καλὴ (5)—Καλὴ (4)—Σχεδὸν καλὴ (3)—καὶ Κακὴ (2—9).

Αἱ ἀ π ο υ σ ί αι σημειώνονται κ λ α σ μ α τ ι-
κ ω σ μὲ δύο μικρὰς εὐθείας, κάθετον καὶ ὅριζόν-
ζιον οὕτω: (—ἀπουσία πρὸ μεσημβρίας, | μετὰ με-
σημβρίαν, + καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν). Κάτω ἀπὸ τὰ
σημεῖα αὐτὰ γράφεται ἥ ἡμερομηνία οὕτω: —
—
 $\frac{1}{15}, \frac{+}{22}$.

Ἐτσι καὶ διὰ τοὺς βαθμούς, π.χ. $\frac{5}{12}$.

ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΑ

Πῶς καὶ πότε θὰ βαθμολογῇ ὁ Δ]λος; Τὸ ἄρ-
θρον 9 τοῦ Β. Δ. τῆς 3ης Αὐγ. τοῦ 1912 δούλει, ὅτι
ὁ Δ]λος μετὰ πᾶσαν ἔξετασιν, ὁπωσοῦν μετ' ἀκρι-
βείας γενομένην, βαθμολογεῖ κάθε μαθητήν, γραπτῶς
δὲ ἔξετάζει πρὸ τῶν διακοπῶν τῶν Χριστουγέννων,
πρὸ τῶν διακοπῶν τοῦ Πάσχα καὶ πρὸ τῶν θεοινῶν
διακοπῶν, τοὺς μὲν μαθητὰς τῆς Τετάρτης καὶ Πέμ-
πτης τάξεως εἰς τὰ Ἑλληνικὰ καὶ Μαθηματικά, τοὺς
δὲ τῆς Ἐκτης εἰς πάντα τὰ μαθήματα, πλὴν τῶν Τε-
χνικῶν. Αἱ τελευταῖαι γραπταὶ ἔξετάσεις ἐπέχουσι θέ-
σιν γενικῶν ἔξετάσεων. Τὰ γραπτὰ τῶν ἔξετάσεων,
διορθούμενα καὶ βαθμολογούμενα, φυλάσσονται εἰς
τὸ Ἀρχεῖον τοῦ σχολείου, ἐπὶ διετίαν τουλάχιστον, ὁ
δὲ βαθμὸς ἀναγράφεται εἰς ἵδιαν στήλην τοῦ κατα-
λόγου τῆς προσκλήσεως (προόδου καὶ διαγωγῆς). Οἱ
βαθμοὶ καταχωρίζονται εἰς τὸν Γενικὸν Ἐλεγχον,
φροντίζει δὲ ὁ διευθυντὴς τοῦ σχολείου νὰ λάβῃ
γνῶσιν ἡ οἰκογένεια τοῦ μαθητοῦ, κατὰ μῆνα (¹) τοῦ-
λάχιστον τῶν βαθμῶν καὶ τῆς διαγωγῆς του.

Μερικοὶ διδάσκαλοι, ἀπὸ τοὺς παλαιοὺς ὡς ἐπὶ τὸ
πλεῖστον, ἔχουν τὴν κακὴν συνήθειαν νὰ διακόπτουν
τὸ μάθημά των διὰ νὰ βαθμολογοῦν τὸν μαθητήν.
Καὶ μάλιστα νὰ βγάζουν ἔξω ἀπὸ τὰ θρανία ἔναν ἢ
πολλοὺς μαθητὰς καὶ νὰ ἔργαζωνται μὲ αὐτοὺς—ἐνῷ
οἱ λοιποὶ θορυβοῦν ἢ τὸ ὀλιγώτερον δὲν παρακολου-

1) Μὲ τὰ «Ἄτομικὰ Δελτία» τηροῦνται οἱ γονεῖς ἐνή-
μεροι τῆς προόδου καὶ διαγωγῆς τοῦ μαθητοῦ κατὰ τρι-
μηνίαν.

θοῦν τὸ μάθημα. Αὐτονόητον, ὅτι ὁ τρόπος αὐτὸς τῆς διδασκαλίας εἶναι πλέον ἀναχρονισμὸς ἀσυγχώρητος διὰ τὴν ἐποχήν μας—ὅτι εἶναι ματαιοπονία, τί λέγω; περιφρόνησις πρὸς τὴν Ἐπιστήμην νὰ ἔξοδεύεται ὁ περισσότερος χρόνος τῆς ὥρας τῆς διδασκαλίας εἰς ἔξέτασιν τοῦ μεμαθημένου ἢ τοῦ παλαιοῦ, καθὼς ὀνομάζουν μερικοί, καὶ εἰς βαθμολογίαν! Ἀποφεύγετε, ἀγαπητοὶ Δ)λοι, ν' ἀπομιμῆσθε εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ τούλαχιστον τοὺς περισσοτέρους ἀπὸ τοὺς Καθηγητάς σας τοῦ Γυμνασίου ἢ καὶ τοῦ Διδασκαλείου.

'Απὶ τέλους σεῖς εἰσθε Δ)λοι Δημοτικοῦ σχολείου καὶ ὁ ρόλος σας-μὲ τὸ ἐπικρατοῦν εἰσέτι παρ' ἡμῖν σύστημα σχολικῆς ἐργασίας-δὲν πρέπει νὰ περιορίζεται μέσα εἰς τὸ σχολεῖον εἰς ἔλεγχον μόνον καὶ βαθμολογίαν. Τὸ κύριον ἔργον σας εἶναι ἡ διδασκαλία καὶ ἡ μόρφωσις-νὰ προσπαθήτε νὰ κάμουν κτῆμά των, μέσα εἰς τὸ σχολεῖον, οἱ μαθηταὶ σας ἐνα ὠρισμένον ποσὸν γνώσεων καὶ ν' ἀνέλθουν εἰς ἐνα ὠρισμένον ἐπίπεδον ἀνθρωπισμοῦ· νὰ λάβουν ἀκόμη σαφῆ ἀντίληψιν τοῦ ὅτι κατὰ τὴν ὥραν **αὐτὴν** ἔμαθαν **αὐτὸ** τὸ συγκεκριμένον καὶ τὸ ἔκαμαν κτῆμά των· «τὸ πᾶρτε ἀπ' ἐδῶ ὡς ἔκει καὶ μάθετέ το στὸ σπίτι σας» πρέπει ν' ἀνήκῃ ὀριστικῶς εἰς τὸ παρελθὸν—εἰς τὴν ἴστορίαν. Καὶ ἔπειτα-εἶναι ζήτημα καὶ αὐτὸ ἀκανθῶδες-μὲ τί κριτήριον θὰ τοὺς βαθμολογήσετε, μὲ ποίαν βάσιν—μὲ τί μέτρον; Εἰς ποῖα δεδομένα βασιζόμενοι θὰ κρίνετε, ὅτι ὁ Α! μαθητὴς εἶναι ἄξιος διὰ 6 καὶ ὁ Β! διὰ 4; Καὶ προκειμένου μὲν περὶ γραπτῶν ἐργασιῶν τοῦ μαθητοῦ ἡμπορεῖτε

νὰ διεσχινρισθῆτε, δτι λαμβάνετε ὑπ' ὅψιν τὸν ἀριθμὸν τῶν ὁρθογραφικῶν λαθῶν—φραστικῶν, συντακτικῶν καὶ γραμματικῶν τοιούτων—(ὅπότε πρέπει νὰ προσέξετε πολὺ νὰ ξεχωρίζετε κάθε φορὰ ποῖα ἀπὸ τὰ λάθη αὐτὰ ἡμποροῦσε ν' ἀποφύγῃ ὁ μαθητὴς ἀναλόγως τῶν γραμματικῶν του γνώσεων καὶ ποῖα ὅχι). Προκειμένου ὅμιως περὶ τῶν προφορικῶν μαθημάτων μὲ τί μέτρον θὰ μετρήσετε τὸν μαθητήν σας; καὶ τί θὰ μετρήσετε; τὸ ποσὸν τῶν γνώσεών του ἢ τὸν τρόπον τῆς ἐκθέσεως τούτων ἢ καὶ ἀμφότερα;

'Εὰν ὁ μαθητὴς κατέχῃ ἢ ὅχι τὸ μάθημα του αὐτὸν ἔξαρταί κατὰ τὰ 9]10 ἀπὸ τὴν ἴδιαν σας ἐργασίαν. ('Ἐπαναλαμβάνω δὲν διμιλῶ διὰ τὸ σύστημα τοῦ σχολείου ἐργασίας). "Αν ἐφροντίσατε νὰ τοῦ μάθετε τὸ μάθημα-θὰ σᾶς τὸ ἀποδώσῃ, ἀν ὅχι-μὴ περιμένετε νὰ σᾶς εὐχαριστήσῃ, ἀλλὰ καὶ μὴ ἐπιχειρήσετε νὲ τὸν τιμωρήσετε διὰ δῆθεν ἀμέλειάν του, δότι θὰ εἰσθε ἄδικος εἰς τὴν κρίσιν καὶ τὴν ἀπόφασίν σας. Θὰ σᾶς καταδικάσῃ εἰς τὴν συνείδησίν του ὁ ἄδικοι-μωρηθεὶς μαθητὴς καὶ αὐτὸν εἶναι σὰν νὰ σᾶς ξέφυγεν ἔνα μεγάλο ἀγκωνάρι ἀπὸ τὸν τοῖχον τοῦ διδακτικοῦ σας οἰκοδομήματος.

'Ο μαθητὴς τοῦ δημοτ. σχολείου-καὶ μάλιστα εἰς τὰ χωριάδ-ἐν διαθέτει καιρὸν εἰς τὸ σπίτι του διὰ μελέτην. Θὰ βοηθήσῃ τὸν γονεῖς του εἰς τὰς οἰκιακὰς καὶ γεωργικὰς των ἐργασίας, θὰ παίξῃ, θὰ ξεκουρασθῇ... "Υστερα ἀπὸ 6)ωρον φυλακὴν μέσα εἰς ἀνθυγεινὴν συνήθως αἴθουσαν παραδόσεως καὶ ἀναγκαστικὴν ἀκινησίαν-αὐτὸν τὸ φύσει ἀεικίνητον δν-ἐπάνω εἰς ἀθλια θρανία, σωστὰ στρεβλωτήρια,

ἀκόμη καὶ ὑπὸ τὰς εὐνοϊκωτέρας τῶν συνθηκῶν τῆς ἐν τῷ σχολείῳ ἐργασίας, ἔχει ἀπόλυτον ἀνάγκην ἀπὸ ἐλευθέρας κινήσεις καὶ παίγνια, ἀπὸ σωματικὴν καὶ πνευματικὴν ἀνάπτυξιν. Εἶναι ἀπαίτησις τῆς φυσικῆς του ἐξελίξεως. Νὰ ἐργασθῇ τὸ βράδυ; Ἐλλὰ πότε θὰ δειπνήσῃ, πότε θὰ χωνεύσῃ καὶ πότε θὰ καταλιθῇ αὐτὸ τὸ 7—12 ἑτῶν παιδί ποὺ ἔχει ἀνάγκην ἀπὸ ἀδιατάρακτον καὶ συνεχῆ ὑπνον 8—10—12 ὥραν; Κακουργεῖ ὅποιος ἀφαιρεῖ τὸν ὑπνον τῶν μικρῶν παιδίων...

"Ἐπειτα ποὺ νὰ εῦρῃ ὁ χωρικὸς μαθητὴς-φυσικὰ ὑπάρχουν καὶ ἔξαιρέσεις-τὴν ἀπαιτουμένην διὰ πνευματικὴν ἐργασίαν ἡσυχίαν εἰς τὸ μοναχικὸ Ἰσως δωμάτιον τῆς κατοικίας των, τραπέζι ἰδιαίτερον καὶ φῶς ἐπαρκὲς διὰ νὰ γράψῃ καὶ νὰ μελετᾶ; Και πῶς; αὐτὸς θὰ ξενυχτᾶ, ἐνῷ οἱ γονεῖς του θὰ κοιμοῦνται ἔξηντλημένοι ἀπὸ τὴν βαρεῖαν ἡμερησίαν ἐργασίαν; Βεβαίως εἰς τὰ πόλεις αἱ συνθῆκαι εἰναι εὐνοϊκώτεραι διὰ πολλοὺς μαθητάς, ἀλλὰ καὶ δι' αὐτοὺς πρέπει νὰ εἴμεθα εὐχαριστημένοι ἐὰν οἱ τῶν ἀνωτέρων τάξεων ἡμποροῦν νὰ διαθέτουν 1—2 ὥρας κάθε ἡμέραν διὰ κατ' οἰκον σχολικὴν ἐργασίαν. Οἱ τῶν δύο ὅμως κατωτέρων τάξεων μαθηταὶ εἰς οὐδεμίαν περίπτωσιν πρέπει νὰ ἔχουν ὑποχρεωτικὴν κατ' οἰκον ἀπασχόλησιν, ἐκτὸς ἀν αὐθορμήτως καὶ ἀπὸ ἐσωτερικὴν εὐχαρίστησιν ἀσχοληθοῦν μὲ γραφὴν ἢ ἀνάγνωσιν ἢ ἴχνογραφίαν καὶ χειροτεχνίαν... Σᾶς συνιστῶ μάλιστα νὰ κρατῆτε τὰ βιβλία καὶ τὰ τετράδια τῶν μαθητῶν τῆς 1ης τάξεως, ἀν μὴ καὶ τῆς 2ας, εἰς τὸ σχολεῖον. Ἔτσι θὰ ἀποφεύγετε καὶ ἄλλο κακὸν-νὰ

σᾶς χαλοῦν τὴν ἐργασίαν ποὺ κάμνετε διὰ τὴν ἀνάγνωσιν οἱ ὁπωδήποτε γραμματισμένοι γονεῖς καὶ μάλιστα αἱ μητέρες...

Μὴ λησμονῆτε ἀκόμη, ὅτι κατὰ τὰ 9]10 οἱ καθυστερημένοι καὶ οἱ δῆθεν ἀμελεῖς μαθηταὶ δὲν εἶναι ὑπεύθυνοι διὰ τὴν κατάστασίν των αὐτήν. Ἐὰν δὲν πταίῃ τὸ ἀνθυγιεινὸν τοῦ διδακτηρίου ἢ τὸ ἀμέθοδον τοῦ διδασκάλου, θὰ πταίῃ τὸ σπίτι των — κάποια κακὴ ψυχικὴ κατάστασις, κάποια ἀσθένεια, ἀνέχεια. οἰκογενειακαὶ ἀνησυχίαι κ.ο.ῦ.κ., ὥστε ὅταν πρόκειται νὰ βαθμολογήσετε λάβετε ὅλα αὐτὰ ὑπ’ ὄψιν καὶ μὴ σπεύδετε νὰ καταδικάσετε τοὺς μαθητάς σας μὲ ἐλαφρὰν τὴν συνείδησιν.

“Ισως τώρα μ’ ἔρωτήστε : «Τὶ ἀντιρροσωπεύουν λοιπὸν οἱ βαθμοί εἰς τὸ Δημοτικὸν Σχολεῖον;» Θὰ σᾶς ἀπαντήσω : «σχεδὸν τίποτε» ἐνόσῳ οἱ ἀρμόδιοι Παιδαγωγοί μας δὲν ἐπρόφθασαν ἀκόμη νὰ μᾶς ἐφοδιάσουν μὲ ἐπιστημονικὰ καὶ τέλη της ἴκανότητος τῶν Ἑλληνοπαίδων εἰς τὰ διάφορα μαθήματα καὶ τὰς πνευματικὰς δυνάμεις (εὐφυΐαν, κρίσιν, ἀντίληψιν κλπ.) μὲ τὰ τέστ (tests) — μετρήσεις⁽¹⁾ — τὰ κατασκευαζόμενα εἰς πειραματικὰ καὶ ψυχομετρικὰ ἐργαστήρια. “Ολα σχεδὸν τὰ πεπολιτισμένα Ἐθνη ἀπέκτησαν τοιαῦτα μέτρα καὶ ἡμεῖς δχι μόνον ἀνεχόμεθα ἀκόμη τὰ σχολεῖά μας ὡς σχολεῖα γνώσεων, δχι μόνον ἀρκούμεθα εἰς νὰ βαθμολογοῦμεν τὴν μήμην μόνον τῶν μαθητῶν μας, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐργασίαν αὐτὴν κάμνωμεν ὅλως ἐπιπολαίως,

(1) ἀρχὴν ἔκαμεν ἡδη δ παιδαγωγὸς Γ. Σακελλαρίου.
Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

οἰκῇ καὶ ὡς ἔτυχε. Ἡ τύχη τῶν μ. διὰ τὴν προσαγωγῆν των ἀπὸ τάξεως εἰς τάξιν ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν αὐθαίρετον βαθμολογίαν τοῦ Δ]λου-ἀπὸ τὴν τοιαύτην ἥ τοιαύτην διάθεσιν καὶ ψυχικὴν κατάστασίν του κατὰ τὴν ὥραν τῆς βαθμολογίας. Τὸ ἵδιο γραπτὸν-ἥ αὐτὸς Δ]λος ἡμπορεῖ νὰ τὸ βαθμολογήσῃ διαφοροτρόπως τὴν πρωΐαν καὶ τὴν ἑσπέραν, σήμερον καὶ αὔριον. Καὶ ἐὰν τὸ αὐτὸν γραπτὸν ἐπιχειροῦσαν νὰ τὸ βαθμολογήσουν διάφοροι Δ]λοι-οὐδέποτε θὰ συμφωνοῦσαν εἰς τὰς κρίσεις των...

Τελειώνω τὸ ζήτημα τῆς βαθμολογίας μὲ τὰς ἔξῆς συστάσεις: Ἐστὲ δίκαιοι κατὰ τὸ δυνατόν. Σταθμίσατε καλὰ τὴν γενικὴν πνευματικὴν κατάστασιν τῆς τάξεως ὅλης, λάβετε ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος τοὺς καθυστερημένους καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο τοὺς προηγμένους, εῦρετε ἕνα μέσον ὅρον προόδου τῆς τάξεως, μεταχειρισθῆτε αὐτὸν ὡς μέτρον καὶ βαθμολογήσατε τοὺς μαθητάς σας. Εἰναι ἀνάγκη τάχα νὰ σᾶς εἰπῶ, δτὶ δὲν πρέπει νὰ ἐπηρεάζεσθε ἀπὸ προσωπικὰς ἐκπηγῆσεις ἥ ἀντιπαθείας; Τὸ θεωρῶ ὅλως περιττόν.

Σημ.— Εὔρω στάδιον ἐργασίας παρουσιάζεται διὰ τὸν Δ]λον μὲ τὸ ζήτημα τοῦ καταρτισμοῦ τέστε—ἐλέγχων μετρήτεως—τῶν ψυχικῶν ίκανοτήτων τῶν μαθητῶν του καὶ τοῦ βαθμοῦ τῆς προόδου των εἰς τὰ διάφορα μαθηματα... Βοήθημα ἀριστον πρὸς τοῦτο θὰ τοῦ εἰναι τὸ πρωτότυπον διὰ τὴν Ἑλληνικὴν Παιδαγωγικὴν συγγραφὴν ἔργον τοῦ Παιδαγωγοῦ κ. Θ. Α. Παρασκευοπούλου: «**Ο Δάσκαλος καὶ αἱ ἔξειτάσεις**»—Αντικειμενικὴ μέτρησις ἀποτελεσμάτων διδασκαλίας (εκδ. ἐταιρίας: «Ἀθηνᾶ» Α. Ράλλη καὶ Σία 1924). Θὰ ὠφεληθῇ ἐπίσης καὶ ἀπὸ προγεόστερον παρόμοιον παιδαγωγικὸν ἔργον ετὴν **Ψυχελο-**

γίαν τοῦ Παιδός>, τοῦ Παιδαγωγοῦ Γ. Σακελλαρίου (έκδ. Νέις 'Υόρκης 1922), ώστε καὶ τὸ ἔτερον ἔργον τοῦ ίδίου: **Συμβολὴ εἰς τὴν Ἑλλ. Ἐκπαίδυσιν** (έκδ. Δημητράκου 1924) x. ἀ. δ. ἔργα του—τὸ περιφήμιον ἔργον τοῦ Γάλλου Παιδαπτικοῦ Ψυχολόγου A.BINET «αἱ γένει ιδέαι περὶ τοῦ παιδίου» (μετάφ. Χ. Λέφα, 1919), x. οὗ. x.

Ἡ ἐπισταμένη μελέτη τῶν ἔργων αὐτῶν, καθὼς καὶ ἄλλων σχετικού περιεχομένου, θὰ διαπλατύνῃ τὸν πνευματικὸν δρίζοντα τοῦ προοδευτικοῦ Δῆλου εἰς τὴν ἐπισκόπησιν τῆς παιδικῆς ψυχῆς. Θὰ τοῦ ἀποκαλύψῃ πόσον ἄχαρις καὶ ἄδικος ἡ τοῦ ἔργασία τοῦ χθεσινοῦ διδασκάλου (ιήπως καὶ οἱ περισσότεροι τῶν σημερινῶν Δῆλων δὲν δινήκουν πνευματικῶς εἰς τὸ παρελθόν;) εἰς τὴν ἐκτίμησιν τῶν ιδιοτήτων καὶ ίκανοτήτων τοῦ μαθητοῦ! καὶ πόσον πολυποίκιλον, ἐνδιαφέρον καὶ δίκαιον—κατὰ τὸ ἐφικτὸν—τείνει νά είναι ἡ ἔργασία τοῦ σημερινοῦ—τοῦ μοντέρνου—διδασκάλου...

ΒΙΒΛΙΟΝ ΑΤΟΜΙΚΟΤΗΤΟΣ

Εἰς τὸ προηγούμενον κεφάλαιον ἔκαμα λόγον περὶ βαθμούς μολις γίας. Προσεπάθησα νὰ δεῖξω πόσον ἄδικος καὶ ἀσκοπος εἶναι ἡ βαθμολογία τῶν μαθητῶν μὲ τὸν τρόπον ποὺ γίνεται τώρα εἰς τὰ σχολεῖα μας. Βαθμολογεῖται μόνον ἡ μνήμη καὶ ἐκείνη κακῶς. Εὐτυχῶς δύμως ἐσχάτως ἡ ἔρευνα τῆς σωματικῆς καὶ ψυχικῆς ἐξελίξεως τοῦ Παιδιοῦ — ἡ Παιδολογία καὶ ἡ ψυχολογία τοῦ παιδιοῦ — ἥνοιξαν διὰ τοὺς Δῆλους νέους δράζοντας διὰ τὸ ἔργον των. Ἡ νέα Παιδαγωγικὴ Ἐπιστήμη ἀπαιτεῖ νὰ μετατρεποῦν τὰ σημερινὰ σχολεῖα γνώσεων εἰς σχολεῖα ἐργασίας καὶ δράσεως. Ν' ἀφήσῃ δὲ μαθητὴς κατὰ μέρος τὴν σημερινὴν παθητικὴν θέσιν του κατὰ τὴν διδασκαλίαν καὶ νὰ ἐθισθῇ εἰς τὸ νὰ ἐνδιαφέρεται, νὰ ἔρευνῃ, νὰ αὐτενεργῇ, νὰ δημιουργῇ. Νὰ συγκρίνῃ, ν' ἀφαιρῇ, νὰ ἐξάγῃ συμπεράσματα, τὰ δόποια νὰ σκηται νὰ ἐφαρμόζῃ.

Νὰ συνεργάζεται μὲ τοὺς συμμαθητάς του, ν' ἀλληλοβοηθήται, ν' ἀσκῇ ἐμπράκτως τὰς ἀρετάς... νὰ σφυρηλατῇ τὴν βούλησίν του εἰς τὸ ἀγαθὸν... Νὰ ζῇ μέσα εἰς τὸ σχολεῖον τὴν κοινωνικὴν ζωήν (¹). Καὶ δὲ Διδασκαλός του νὰ τὸν βαθμολογῇ

1) Πλουσιωτάτας εὐχαρίας πρὸς παπατήρησιν τῶν παιδῶν ἀπὸ διαφόρους ἀπόψεις καὶ διάγνωσιν τῆς ιδιοφύΐας των παρόχει τὸ σχολεῖον ἐργασίας. Ὁ μαθητὴς ποὺ ἐνεργεῖ ἐλεύθερα, δεικνύεται ὁποῖος ἀληθινὰ εἶναι καὶ ἐκδηλώνει τὰς ιδιότητας καὶ τὰς δυνάμεις του πολὺ ἐναργέστερα,

κυρίως 1. Εἰς τὴν ἔξωτερικὴν παράστασιν καὶ Ὑγείαν.
2. Εἰς τὴν τάξιν καὶ τὴν Καλα σθησίαν. 3. Εἰς τὴν προθυμίαν—τὴν πρωτοβουλίαν καὶ τὴν αὐτοπεποίθησιν. 4. Τὴν τιμότητα καὶ τὴν φιλαλήθειαν. 5. Τὴν δικαιοσύνην καὶ τὴν συναναστροφήν. 6. Τὴν συνεργασίαν καὶ τὴν ἀλληλοβιόθειαν. 7. Γενικῶς τὸν Χ αρακτῆρα τοῦ. 8. Τὰ ἐξωτερικὰ σωματικὰ καὶ πνευματικὰ χαρίσματα καὶ ἐλαττώματά του, ὡς καὶ τὴν χειροτεχνικήν του δεξιότητα. Καὶ τέλος 9. νὰ σημειώνῃ τὰς ἀνακοινώσεις γονέων καὶ ιατροῦ διὰ τὴν καθόλου ὑγιεινὴν κατάστασίν του καὶ τὴν ἔξωστολικήν ζωήν του. Νὰ ἔξετάζῃ κατὰ καιροὺς ἀν τὸ ὑψος τοῦ ἀναστήματός του καὶ τὸ βάρος τοῦ σώματός του αὐξάνουν κανονικῶς—ἀναλόγως τῆς ηλικίας του, ἥτις παρατηρεῖται καθυστέρησις.

Εἰς τὴν ἀρκετὰ διμολογουμένως δύσκολον αὐτὴν ἐργασίαν θὰ βοηθήσῃ ὁ Δ]λος ἀπὸ ἕνα ἄλλο βιβλίον τοῦ Ἀρχείου, διμοιον μὲ τὸν Γενικὸν Ἐλεγγον, τὸ:

παρὰ ὁ μαθητὴς ποὺ φοιτᾶ εἰς τὸ σχολεῖον τῆς **παθητικῆς εἰσοδοχῆς**. Μὲ τὴν ἐλειθέραν πνευματικὴν ἐνέργειαν ποὺ εἶναι τὸ κύριον γνώρισμα τοῦ σχολείου ἐργασίας-ἀνακύπτουν ὅλαι αἱ ἴδιότητες ποὺ ἐνυπάρχουν μέσα εἰς τὸ παιδί, ἴδιότητες **διανοητικαί, συναισθηματικαί, βιουλητικαί** καὶ αἱ αἱ κατευθύνσεις τῶν διαφερόντων καὶ κλίσεών του. Καὶ ἀκόμη: αἱ πλούσιαι χειροτεχνικαὶ ἐργασίαι τῶν παιδιῶν δίδουν εἰς τὸν διδάσκαλον εὐχαριστίαν νὰ διαγνώσῃ τὸν βαθμὸν τῆς σωματικῆς των ἀντοχῆς, τὴν δεξιότητα τοῦ χεριοῦ καὶ τὴν ἴδιοφυΐαν των εἰς ὠρισμένας ἐργασίας, ποὺ ἄλλως εἶναι δύσκολον νὰ φανερωθῇ μὲ τὴν διδασκαλίαν τῶν θεωρητικῶν μαθημάτων. (Κατὰ Ν. Ἐξαρχ. βλ. **ψυχογραφία** 1928).

8. ΒΙΒΛΙΟΝ ΑΤΟΜΙΚΟΤΗΤΟΣ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ

’Αντὶ νὰ ἐπεκταθῶ εἰς λεπτομερείας διὰ τὸν τρόπον τῆς τηρήσεως τοῦ βιβλίου αὐτοῦ θεωρῶ καλύτερον νὰ παραθέσω **ἀπόσπασμα** ἐκ τῆς ἐγκριτικῆς ἀποφάσεως τοῦ Σοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου καὶ **διασαφητικὰς ὁδηγίας** πρὸς συμπλήρωσίν του. Αἱ ὁδηγίαι αἱ δίδουν ἀπλῶς νύξεις διὰ περιπτώσεις τινὰς τῆς ἔρευνης τοῦ Παιδιοῦ. Ἀπὸ τὸ ἐνδιαφέρον, τὰς μελέτας καὶ παρατηρήσεις τοῦ Δι]λού ἔξαρισται ἡ καλυτέρα καὶ σκοτιμωτέρα συμπλήρωσις τῶν ὁδηγῶν τούτων ἀναλόγως τῶν περιπτώσεων ποὺ θὰ τοῦ παρουσιάσουν οἱ μαθηταί του. Ὁ κυριώτερος καὶ ἀσφαλέστερος ὁδηγός του θὰ εἴναι ἡ ψυχολογία τοῦ Παιδιοῦ.

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ

ἐκ τῆς ὑπ' ἀριθ. 151 πράξεως τῆς 27ης Μαΐου 1927
τῶν κοινῶν συνεδριῶν τοῦ Ἐκπαιδευτ. Συμβουλίου.

«Βιβλίον ’Ατομικότητος» Κοσμᾶ Κ. Μιχαηλίδου, Ἐπιθεωρητοῦ τῶν Δημοτικῶν Σχολίων Μαντινείας καὶ Κυνουρίας. Τοῦτο είναι πίναξ εἰς τὸν ὅποιον κυταγχάφονται αἱ ἐπὶ ἐνὸς ἐκάστου, μαθητοῦ γενόμεναι παρατηρήσεις. Είναι γνωστὸν ὅτι τὸ ΠΑΙΔΙ – ὁ πολυσύνθετος αὐτὸς δργανισμὸς μὲ τὰς προδιαθέσεις του, τὴν κληρονομικότητά του καὶ μὲ τοὺς διαφορετικοὺς ὄρους τῆς ζωῆς του τόσον ἐκτὸς τοῦ σχολείου, δσον καὶ ἐντὸς αὐτοῦ, δὲν ἔχει ἀπασχολήσει σοβαρῶς τοὺς διδασκάλους μαζ. Φανερὸν δὲ είναι, ὅτι, μὴ γνωρίζων τις αὐτό, δὲν είναι εἰς θέ-

σιν νὰ ἐφαρμόζῃ ἑκάστοτε καὶ τὰ κατάλληλα μέτρα, ὅπως παρεμποδίσῃ τυχὸν ἐκδηλώσεις κακῶν αὐτοῦ τάσεων ή ὑποβοηθήσῃ εἰς τὴν ἀνάπτυξιν καὶ καλλιέργειαν καλῶν τοιούτων. Διὰ τοῦ ὑποβληθέντος πρὸς σύστασιν πίνακος τοῦ κ. Μιχαηλίδου καταβάλλεται ἀξιαίπενος προσπάθεια, ὅπως στραφῇ ἡ προσοχὴ τοῦ "Ἐλληνος Δῆλου εἰς τὴν κατεύθυνσιν ταύτην, ἡ ὅποια τὰ μέγιστα ὑποβοηθεῖ τὸ ἔργον τοῦ Παιδαγωγοῦ καὶ Διδασκάλου, παρέχονται δὲ καὶ ὁδηγίαι εἰς τί νὰ περιστρέφεται ἡ ἔρευνα ἐπὶ τοῦ παιδίου. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι λόγῳ ἐλλείψεως τῶν σχετικῶν δργάνων ἀπὸ τὰ σχολεῖα μας δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ γίνουν ἀκριβεῖς παρατηρήσεις ἀναστήματος, βάρους περιμέτρου θώρακος καὶ ψηλών. Οὐχ ἡττον δύναται ὁ Δῆλος παντὸς σχολείου νὰ παρατηρῇ καὶ νὰ καταγράφῃ τὴν ἔξωτερηκὴν παράστασιν καὶ ὑγείαν τοῦ μαθητοῦ, τὴν τάξιν καὶ καλαισθησίαν, τὴν προθυμίαν, αὐτοπεποίθησιν καὶ πρωτοβουλίαν, τὴν τιμότητα καὶ φιλαλήθειαν, τὴν συναναστροφήν, τὴν ἀλληλοβοήθειαν, γενικῶς τὸν χαρακτῆρα, τὰς σωματικὰς καὶ πνευματικὰς δεξιότητας καὶ τέλος τὰς πληροφορίας τῶν γονέων διὰ τὴν ἔξωσχολικὴν ζωήν του.

ΚΟΣΜΑ Κ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΟΥ
ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

ΒΙΒΛΙΟΝ ΑΤΟΜΙΚΟΤΗΤΟΣ

Συνιστᾶται παρὰ τοῦ Σ)εῦ 'Ἐκπαιδ. Συμβουλίου (πρ. 151]27-5-27] καὶ τοῦ Σεῦ 'Υπουργείου Παιδείας (ἀριθ. ἄγκ. 25821]18-6-27) πρὸς τοὺς λειτουργοὺς τῆς Μέσης καὶ Δημοτικῆς 'Ἐκπαιδεύσεως.
ΠΡΑΚΤ ΟΔΗΓ. ΔΛΟΥ-Κ. Κ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΟΥ

Ω

ΟΔΗΓΙΑΙ ΔΙΑΣΑΦΗΤΙΚΑΙ
ΠΡΟΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΙΝ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ
ΑΤΟΜΙΚΟΤΗΤΟΣ

‘Ως γνωστὸν τὰ σχολεῖά μας ἡσχολοῦντο μέχρι τοῦδε ἡ μᾶλλον ἀσχολοῦνται ἔτι εἰς ἄπλην μετάδοσιν γνώσεων, θεωρητικῶν συνήθως καὶ μὴ ἔχουσῶν ἀμεσον σχέσιν μὲ τὴν ζωήν, ὃ δὲ καθορισμὸς τοῦ ποσοῦ τῶν γνώσεων τούτων γίνεται-κατὰ τρόπον αὐθαίρετον, στερούμενον θετικῆς τινος βάσεως-μὲ ἀριθμούς. Βαθμολογεῖται δηλονότι ὃ μαθητής-κατ’ ἕδιον εἰς ἔκαστον Δῆλον μέτρον-ῶς πρὸς τὸ ποσὸν μόνον τῶν γνώσεών του. Οὐδεμίᾳ ἴδιαιτέρᾳ προσοχὴ δίδεται εἰς τὸ Παιδὶ αὐτὸ-τὸν πολυσύνθετον αὐτὸν δργανισμὸν-μὲ τὸ Ἐγώ του, τὰς κληρονομικάς του προδιαθέσεις, τοὺς ποικίλους δρους τῆς ἐξωσχολικῆς καὶ ἐνδοσχολικῆς ζωῆς του. Τὰ ζητήματα αὐτὰ ἔδει ν’ ἀπασχολοῦν σοβαρῶς τὸν Δῆλον, ὅστις, γνώστης οὗτω τελείως τοῦ ψυχικοῦ καὶ πνευματικοῦ κόσμου τοῦ Παιδιοῦ καὶ τῶν δρων ὑφ’ οὓς ἐνδιαιτᾶται αὐτό, θὰ εἴναι εἰς θέσιν νὰ ἐφαρμόζῃ ἐκάστοτε τὰ κατάλληλα προληπτικὰ καὶ προφυλακτικὰ μέσα, παρεμποδίζων τὴν ἐκδήλωσιν καὶ ἐπικράτησιν τῶν κακῶν τάσεων τοῦ τροφίμου του καὶ εὐνοῶν τὴν ἀνάπτυξιν τῶν καλῶν τοιούτων, ίνα ἐξελχιθῇ οὗτος οὕτω εἰς **Προσωπικότητα.....**

‘Επιθυμοῦντες νὰ διευκολύνωμεν τοὺς κ. κ. ‘Ἐκπαιδευτικοὺς Λειτουργοὺς νὰ παρακολουθήσουν τὴν νέαν ταύτην τάσιν τῆς παιδαγωγικῆς κατηρτίσαμεν σχέδιον «ΒΙΒΛΙΟΥ ΑΤΟΜΙΚΟΤΗΤΟΣ» τῶν μαθητῶν, τὸ δποῖον ὑποβληθὲν ὑπὸ τὴν κρίσιν τοῦ Σοῦ

Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου, ἔτυχε τῆς ἐγκρίσεως
αὐτοῦ.

Κατωτέρω δίδομεν δδηγίας τινὰς ἢ μᾶλλον νῦν εις
περὶ τοῦ εἰς τί δέον νὰ περιστρέφεται ἢ ἔρευνα τοῦ
Παιδιοῦ. Οἱ μαθηταὶ θέλουν ἔξετασθη καὶ χαρακτη-
ρισθῇ.

1. **Ως πρὸς τὴν ἔξωτερην παράστασιν καὶ**
ὑγείαν.(α'). περιβολὴ εὐπρεπής, φιλόκαλος, ἔξε-
ητημένη, ἀπλῆ, καθαρά, ρυπαρά, κ. οὕ.κ.—β'. πρό-
σωπον κανονικόν....φοειδές.... πλαδαρόν, ζωηρόν,
σοβαρόν, γελαστόν...μελαχροινόν... μὲν χαρακτηριστι-
κὰ εὐγενῆ, ἀγενῆ, λεπτά, ἀβρὰ κ. οὗ. κ. γ'. βλέψιμα
δέ, ζωηρόν, ἀγαθόν, βλακῶδες, πονηρόν, χαῦνον,
βλοσυρόν κ.οὕ. κ. δ'. δΜ]τῆς ὡς πρὸς τὸ δλον
τον: εύπαρουσίαστος, εὐγενικός, σοβαρός, φιλο-
μειδής, ἀφελής,.. γελοῖος, θρασύς... ὑγιής, ἀρτιμελής,
ἀνάπτηρος, καχεκτικός....κ. οὕ. κ.)

2. **Ως πρὸς τὴν τάξιν καὶ τὴν καλαισθησίαν.**
(Τακτικός, ἀκατάστατος, καλαισθητικός, ἀκαλαισθη-
τος....Τοποθετεῖ τὰ βιβλία, τὰ τετράδια καὶ τὰ κονδύ-
λια του εἰς τὴν σάκκαν του μὲν τάξιν καὶ προσοχήν, τὴν
σάκκαν, τὸν σκοῦφον, τὸ ἐπανωφώρι του... ὡς καὶ τὰ
ἄντικείμενα τοῦ σχολείου-εἰς τὴν ὀρισμένην των θέ-
σιν. Προσέρχεται κατὰ τὴν ὀρισμένην ὥραν ἢ καθυ-
στερεῖ. Τὰς κινήσεις του χαρακτηρίζει λεπτότης ἢ
ἄχαρις ἐνέργεια, ἐπιτήδευσις ἢ ἀφέλεια, ὑπολογισμὸς
ἢ καλὴ συνήθεια κ. οὕ. κ.)

3. **Ως πρὸς τὴν προθυμίαν-πρωτοβουλίαν-**
αὐτοπεποίθησιν.—(Είναι πρόθυμος πρὸς τὰς δδη-
γίας καὶ τὰς ὑποδείξεις τῶν ἀνωτέρων του, πρὸς τὰς

ἀνάγκας τῶν μαθητῶν του·τῶν ἀδυνάτων καὶ ἀσθενῶν... ἢ ἀποφεύγει συστηματικῶς νὰ προσφέρῃ οἶνον δήποτε συνδρομήν... δειχνύει χλιαρότητα ἢ προιθυμίαν, ἔκτελεῖ τὸ καθῆκόν του ἀπὸ φόβον τιμωρίας ἢ δυσφημίας ἢ ἀπὸ ὑστεροβούσιαν; κ.οῦ.κ. Ἐξει πρωτοβουλίαν εἰς κάθε σχολικὴν ἐνέργειαν καὶ κατὰ τὰς παιδιάς... ἢ ἀρέσκεται ν' ἀκολουθῇ ἄλλους·εἴτε ἀπὸ ἀδυναμίαν, εἴτε ἀμέλειαν, εἴτε ἀπὸ ὑπολογισμόν; Ἐξαρτᾶται τὴν τύχην του ἀπὸ τὴν φιρὰν τῶν γεγονότων καὶ τὰς ἐνεργείας τῶν ἄλλων ἢ δρᾶται ἐλευθέρως, μὲ ἀτομικήν του πρωτοβουλίαν; Πράττει δὲ τοῦτο πρὸς ἴδιον ἀποκλειστικῶς ὅφελος ἢ θέλει νὰ εὐεργετήσῃ καὶ ἄλλους; κ. οῦ. κ. Ἐπιδειχνύει πίστιν εἰς τὰς ἴδιας του ἰδέας, δυνάμεις καὶ ἴκανότητας ἢ εἶναι φύσις διστακτική καὶ ἀνερμάτιστος... ἢ τυχὸν ἢ ἐμμονή του προέρχεται ἀπὸ πεῖσμα... ἢ ἀπὸ κακῶς ἐννοούμενον φιλότιμον;...)

4. **Ως πρὸς τὴν τιμιότητα καὶ τὴν φιλαληθείαν.**—(Εἶναι τίμιος εἰς τὰς μετὰ τῶν συμμαθητῶν καὶ φίλων του σχέσεις καὶ συναλλαγάς, ἀποφεύγει ἐκ πεποιθήσεως τὴν δολιότητα, τὴν κακολογίαν καὶ τὴν ἀκριτομυθίαν ἢ τὰ ὅλως ἐναντία πράττει εἴτε ἀπὸ κακὴν συνήθειαν, εἴτε ἀπὸ ὑπολογισμόν;..... Εἶναι σταθερὸς εἰς τὸν λόγον του ἢ τὸν παραβιάνει ἀσυστόλως, ἀπὸ ἐλαφρότητα... κ. οῦ. κ. Λέγει καὶ ὅμολογεῖ τὴν ἀλήθειαν ἀπὸ ἀγάπην καὶ πεποίθησιν πρὸς τὴν ἀρετὴν ταύτην ἢ πράττει τοῦτο εὑριπούμενος εἰς ἀνάγκην, εἴτε ἀπὸ φόβυν τιμωρίας, εἴτε πρὸς τὸ θεαθῆναι... Ἀρέσκεται νὰ ὁρκίζεται ἢ θεωρεῖ

προσβολὴν καὶ αὐτὴν τὴν πρόσκλησιν εἰς ὁρκωμοσίαν;...)

5. **‘Ως πρὸς τὴν δίκαιοσύνην καὶ τὴν συναναστροφήν.**—(Εἶναι δίκαιος εἰς τὰς μετὰ τῶν συμμαθητῶν του δοσοληψίας καὶ κατὰ τὰς παιδιάς, ἀγαπᾶ τὸ δίκαιον ἐκ φύσεως, ὑποστηρίζει αὐτὸ παντοῦ καὶ πάντοτε οὐχὶ μόνον διὰ λόγων ἀλλὰ καὶ δι’ ἔργων, ὑπερασπίζεται τὸν ἀδικούμενον καὶ ἐμπράκτως ἡ περιορίζεται μόνον εἰς λόγους εἴτε ἀπὸ ἀμέλειαν, εἴτε ἀπὸ ὑστεροβούλιαν εἴτε ἀπὸ ἀδιαφορίαν;... κ. οὕ. κ. Ἀγαπᾶ τὴν μετὰ τῶν συμμαθητῶν του συναναστροφήν καὶ ἐπιδιώκει αὐτήν, δηλ. εἶναι φύσις κοινωνικὴ ἡ ἀποφεύγει τὸν συγχρωτισμόν, εἴτε ἀπὸ δειλίαν καὶ συστολήν, εἴτε ἀπὸ ἀκαταδεξίαν καὶ κενοδοξίαν-λόγῳ πλούτου, καταγωγῆς ἡ ἔξαιρετικοῦ τυνος προτερήματος: ἴσχύος, ἐπιμελείας... Πῶς συμπεριφέρεται κατὰ τὰς συναναστροφάς του καὶ τὰς παιδιάς; Σέβεται τὰς γνώμας καὶ τὰ δικαιώματα τῶν ἀλλων ἡ ἐννοεῖ νὰ ἐπιβάλῃ (δολίως ἡ θιρυβωδῶς) τὰς ἴδιας του; Εἶναι στοιχεῖον διαλυτικὸν ἡ ἔχει τὴν ἐπιτηδειότητα νὰ συγκεντρώνῃ περὶ αὐτὸν τοὺς ἄλλους-νὰ συγκρατῇ τὴν συντροφιά; κ. οὕ. κ.).

6. **‘Ως πρὸς τὴν συνεργασίαν καὶ τὴν ἀλληλοβοήθειαν.**—(Ἀγαπᾶ καὶ ἐπιδιώκει νὰ συνεργάζεται μὲ τοὺς συμμαθητάς του ἐπὶ διαφόρων σχολικῶν ζητημάτων, εἰς λύσιν προβλημάτων καὶ ἀσκήσεων, εἰς διοργάνωσιν ἑορτῶν πρὸς φιλανθρωπικὸν ἡ ἄλλους σχέσιν πρὸς τὸ ἔργον τοῦ σχολείου ἔχοντας σκοπούς, εἰς διάδοσιν τῶν ἀρχῶν τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ τῆς Νεότητος κ.οὕ.κ. ἡ εἶναι μονότονος, ἀποκλειστικός,

ζητούντος, ἀδιάφορος...; Συναισθάνεται τὴν ὑποχρέωσιν τῆς ἀλληλεγγύης καὶ ἀλληλοβοήθείας καὶ δὲν παραλείπει εὐχαιρίαν, δπως ἐνασκήσῃ τὴν ὑψίστην ταύτην ἀρετήν, εἴτε ἐντὸς τῆς παραδόσεως, εἴτε κατὰ τὰς παιδιάς, τὰς ἐκδρομάς, τὴν ἔξωσχολικήν του ζωήν; Παρέχει τὴν συνδρομήν του αὐθιορμήτως, ἀνεντινός ὑπολογισμοῦ ἢ πράττει τοῦτο ἐξ ἀνάγκης ἢ ἀποβλέπων εἰς κέρδος τι ἡθικὸν ἢ ὑλικόν; κ.ο.ύ.κ.).

7. **Ως πρὸς τὸν χαρακτῆρα γενικῶς:** (π.χ. εἶναι σταθερός, εὐλικρινής, φιλόφρων, γενναιόφρων ἢ πείσμων, ἐπιπόλαιος, κρυψίνος, καχύποπτος, ἐκδικητικός, ἀπαθής, χαιρέκακος, μνησίκακος, ὑστερόβουλος κ.ο.ύ.κ.)

8. **Ως πρὸς τὰ ἔξαιρετικὰ σωματικὰ καὶ πνευματικὰ χαρίσματα καὶ ἐλαττώματά του:** ('Εξαιρετικὴ εὐφυΐα καὶ μνήμη, ἔξαιρετικὴ ἵκανότης εἰς λογιστικὰς πράξεις καὶ ὑπολογισμούς, (ἐκτιμήσεις ἀποστάσεων) εἰς τὴν μουσικὴν (διάκρισιν ἥχων), τὴν Ἰχνογραφίαν, (αἴσθησιν χρωμάτων καὶ μορφῶν, τὴν γραφήν, τὴν χειροτεχνίαν... Ὁξύτης ὁράσεως καὶ ἀκοῆς (μυωπία ἢ βαρυηκοΐα ἔξαιρετική), βραδυγλωσσία, τραυλισμός. Τίνος μνημονικοῦ τύπου εἶναι ὁ μαθητής. (ὁπτικοῦ, ἀκουστικοῦ, κιναισθητικοῦ ἢ μεικτοῦ...)

Σημ. π.χ. Κατὰ τὴν ἀπομνημόνευσιν μαθήματος: ὁ διπτικὸς προσπαθεῖ νὰ τὸ ἀντιληφθῇ μὲ τὴν ὁρασιν καὶ νὰ τὸ ἐντυπώσῃ μὲ ἀπόλυτον ἡσιχίαν, ὁ ακούστικὸς προφέρει τὰ ὅσα βλέπει μὲ μεγάλην φωνήν, ὁ κιναισθητικὸς τὰ προφέρει ἔτσι ποὺ μόνον αἱ κινήσεις τοῦ στόματος νὰ ὑποβοηθοῦν τὴν ἐντύπωσιν. Κατὰ τὴν δρογραφίαν: ὁ ὁπτικὸς διὰ νὰ ἐνθυμηθῇ τὴν ὁρθογρ. μιᾶς λέξεως-τὴν γράφει, διὰ νὰ Ιδῇ τὴν εικόνα της, οἱ δύο ἀλλοι τύποι: τὴν προφέρουν.—'Ο διπτικὸς διατηρεῖ εἰς τὴν

9. *'Ανακοινώσεις γονέων, κηδεμόνων καὶ Σχολιάτρου.* — (Περὶ τῆς ἑξωσχολικῆς καὶ κατ' οἶκον ζωῆς τοῦ μαθητοῦ, περὶ τῶν κληρονομικῶν του προδιαθέσεων, ἐὰν ἡσθένησεν-ύπὸ ποίας ἀσθενείας καὶ πότε προσεβλήθη, πόσον διήρκεσε, ὅποιαν ἔκβασιν εἶχε... ἂν ἀφῆκεν ἵχνη... ἐὰν κυρίως ὑποφέρῃ ἀπὸ ὑπερτροφίαν τῶν ἀδενοειδῶν ἔκβλαστήσεων, ὅμυγδαλῶν κ.ο.ῦ.κ. Ἐὰν κατὰ τὴν προσχολικήν του ζωῆν παρουσίασε καμμίαν δυνατήν προδιάθεσιν (εἰς τὴν Μουσικήν, Ἰχνογραφίāν... τὴν φαντασίāν...)

Ἐὰν ὁ ὑπνος του εἴναι ἥσυχος καὶ διαρκής ἢ ἀνήσυχος καὶ διακεκομένος... πῶς λειτουργεῖ τὸ νευρικόν του σύστημα. Είναι πολυφάγος... ἢ... Ἀντέχει εἰς κόπους... Λαμβάνει προφυλάξεις διὰ τὴν ὑγείαν του (ὅταν εἴναι ιδρωμένος...). Ἀγαπᾶ τὴν ἀπλότητα ἢ τὴν κομψότητα;... κ. ο.ῦ. κ.)

Ο *χαρακτηρισμὸς* τῶν μαθητῶν καὶ ἡ συμπλήρωσις τοῦ «Βιβλίου Ἀτομικότητος» καὶ τῶν «Δελτίων» γίνεται κατόπιν ἐπισταμένης παρατηρήσεως καὶ ἐρεύνης (') κατὰ κινόνα ἀπὸ τὸν διδ)λον τῆς τάξεως

μνήμην του χρονολογίας, οητά ..καὶ ἀναπαριστᾶ τὰς εἰκόνας των, ὅπως εύρισκωνται εἰς τὸ βιβλίον καὶ διηγεῖται μὲ εὐχαρίστησιν κάθε τι ποὺ εἶδε. Ο ἀκουστικὸς ἐκθέτει εὐχερέστερον ἐντυπώσεις, τῶν ὅποιων ἡτο αὐτήκοος. Ο κιναισθητικὸς προσπαθεῖ νὰ κάμη τὴν διήγησίν του ἐναργέστερον μὲ κινήσεις καὶ ν' ἀναπαριστᾶ τὰς διηγήσεις του ξωηρῶς μὲ χειρονομίας (κατὰ N. 'Εξαρχ.).

1) Κατὰ τὸν Döring: «Μόνον ἐκεῖνο ποὺ παρετηρήθη ἐπανειλημμένως καὶ ἐξηκριβώθη τελείως ἐπιτρέπεται νὰ καταχωρισθῇ εἰς τὸ βιβλίον ἀτομικότητος καὶ τὸ δελτίον. Προτιμότερον τὸ χάσμα παρὰ ἡ ἀνακριβής καταχώρισις».

Αν δὲ περισσότεροι διδάσκουν εἰς μίαν τάξιν, τὴν κυρίως φροντίδα θὰ ἔχῃ φυσικὰ ὁ διδ)λος τῆς τάξεως (τῶν Γλωσσικῶν μαθημάτων δηλ.), ἐνῷ οἱ λοιποὶ θὰ δίδουν σημειώματα διὰ τὰς ἴδικάς των παρατηρήσεις. Καλὸν ὅμως θὰ ἦτο ἂν ὁ τελικὸς χαρακτηρισμὸς ἑκάστου μαθητοῦ κατηρτίζετο ἀπὸ κοινοῦ εἰς εἰδικὰς συνεδριάσεις τοῦ προσωπικοῦ. (¹)

Πολὺ ἐπιβοηθητικὸν διὰ τὸ δύσκολον, ὁμολογουμένως, αὐτὸ ἔργον τοῦ χαρακτηρισμοῦ θεωροῦμεν τὴν τίγρησιν *Προχείρου Σημειωματαρίου* ἢ *Ημερολογίου καθημερινῶν παρατηρήσεων*. Ο Διδ)λος παρακολουθεῖ τὸν μαθητὴν παντοῦ, ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τοῦ σχολείου, εἰς τὰ διαλείμματα, τὰς παιδιάς, τοὺς περιπάτους κ.λ.π. καὶ καταγράφει προχείρως τὰς παρατηρήσεις του εἰς τὸ *Σημειωματάριον* ἢ τὸ *Ημερολόγιον*.

Κατὰ τὸ τέλος ἑκάστης τριμηνίας τηροῦνται οἱ γονεῖς καὶ οἱ κηδεμόνες ἐνήμεροι τῆς καταστάσεως τῶν μαθητῶν δι' εἰδικοῦ «*Άτομικοῦ Δελτίου*» (βλ. τύπον ἴδικόν μας «*Άτομικοῦ Δελτίου τριμηνιῶν*») ἐκ μέρους τῆς Διευθύνσεως τοῦ Σχολείου, καὶ ζητεῖται ἡ γνώμη αὐτῶν ἐπὶ τῆς ἔξωσχολικῆς ζωῆς τοῦ τέκνου

1) Ό διευθ. τοῦ δ. σχ. Κοσμᾶ-Κυνουρίας Εύ. Στ. μᾶς πληροφορεῖ, διτι ἐπὶ ἀμφιβολιῶν καταφεύγει εἰς τὴν *κρίσιν* τῶν συμμαθητῶν τοῦ χαρακτηριζομένου παιδιοῦ καὶ ἔως τώρα ἔχει ἀποτελέσματα ἵκανοποιητικά. Πόση ὅμως ἐπιτηδειότης, λεπτότης καὶ προσοχὴ ἀπαιτεῖται... διὰ νὰ κάμη κανεὶς χρῆσιν τοῦ μέτρου αὐτοῦ;

των. Αἱ ἀνακοινώσεις αὐταὶ σημειώνονται συντόμως εἰς τὴν 9ην στήλην.(¹)

Εἰς τὸ τέλος δ' ἑκάστου τριμήνου προβαίνει ἡ Διεύθυνσις τοῦ σχολείου εἰς καταρτισμὸν διαφόρων Στατικῶν πινάκων, ὡς π.χ. τῆς προόδου κατὰ τάξεις καὶ ἐν συνόλῳ, τοῦ βάρους, τοῦ ἀναστήματος, τῶν ἀπουσιῶν ἐν συγκρίσει πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν ἔργασίμων ἡμερῶν, τῶν ἀσθενεῶν, κ.ο.ύ.κ.

Οἱ μαθηταὶ ἑκάστης τάξεως διακρίνονται ἀκόμη καὶ κατατάσσονται εἰς τρεῖς κατηγορίας: α' τῶν μετρίων, καθυστερουμένων καὶ ἀνωμάλων, β' τῶν κανονικῶν καὶ δμαλῶς προοδευόντων (²)

1) Βλ. ἔτερον τύπον μαθητικοῦ ἐλέγχου, τοῦ ἐν Γενεύῃ Ἰνστιτούτου Ρουσσώ, εἰς σελ. 140 τοῦ ἔργου τοῦ συναδέλφου κ. Α. Χαραλαμποπούλου «Ἐντυπώσεις ἀπὸ τὴν Ἐκπαιδευτικὴν ἐκδρομὴν εἰς Ἑλβετίαν» 1928.

2) "Οποιοι καταβάλλεται προσπάθεια δι" ἐπιστημονικὴν ἔρευναν τῶν ἐκπαιδευτικῶν ζητημάτων, ζητεῖται καὶ ὁ καθορισμὸς διαφόρων προτύπων (κανονικοῦ βάρους, κ. ἀναστήματος, ύγείας, εὐφυΐας κ.ο.ύ.κ.), πρὸς τὰ δόπια πρότυπα συγκρίνεται ἡ κατάστασις (σωματικὴ καὶ πνευματικὴ) τῶν μαθητῶν μιᾶς ὡρισμένης ἡλικίας καὶ τάξεως.

Διὰ νὰ εὔρωμεν τὸ πρότυπον βάρος π.χ. μαθητῶν ἡλικίας 10 ἐτῶν μιᾶς ὡρισμένης περιφερείας:

1. Παίρνομεν τὸ βάρος τῆς ἡλικίας ὅλων τῶν μαθητῶν (ώρισμένου ἀριθμοῦ δικαιούχων 3-4-5-6...χιλιάδων) τῆς περιφερείας, 10 ἐτῶν, (βλ. μέτρησιν βάρους κατωτέρω) ἔξαιρεσει τῶν ἀσθενῶν, καθόσον τὸ βάρος τούτων, λόγῳ τῆς ἀσθενείας των, θὰ εἰναι ἥλαττωμένον.

2. Εύρισκομεν τὸν μέσον δρον τοῦ βάρους ὅλων τῶν μετρηθέντων αὐτῶν μαθητῶν (προσθέτομεν τὰ βάρη καὶ

καὶ γ' τῶν ἐξαιρετικῶν καὶ ἐκτάκτως προηγμένων. Ἐρευνῶνται οἱ λόγοι τῆς καθυστερήσεως τῶν πρώτων (λόγοι κληρονομικότητος, ὑγείας, κακῆς διαιτῆς, ἀνεχείας γονέων, ἀμελείας, κακῆς συναναστροπής, πληθύσμας σχολικῆς ἐργασίας, ἐλλιποῦς φοιτήσεως κ. οὕ. κ.). Ἐρευνῶνται οἱ λόγοι τῆς ἐξαιρετικῆς προόδου τῶν τελευταίων. Καθορίζεται ἡ σχέσις τοῦ ἀριθμοῦ τῆς κάθε κατηγορίας πρὸς τὸν δλον ἀριθμὸν τῶν μαθητῶν τῆς τάξεως (δηλ. πόσοι τοῖς % εἶναι οἱ καθυστερημένοι κ. οὕ. κ.—π. χ. ἐὰν ὁ

τὸ ἄθροισμα διαιροῦμεν μὲ τὸν ἀριθμὸν τῶν μετρηθέντων 3-4-5...χιλ.). Ὁ μέσος αὐτὸς δρός δεικνύει τὸ πρότυπον βάρος (τὸ κανονικὸν βάρος) τῶν 10)ετῶν μαθητῶν τῆς περιφερείας ἔκεινης.

Κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον εὑρίσκομεν τὰ πρότυπα (βάρη, ὑψη...) τῶν μαθητῶν τῆς δλης ἐκπαιδ. περιφερείας, νομοῦ, ὠρισμένης γεωγραφικῆς περιοχῆς (π.χ. τῆς Πελοποννήσου), δλου τοῦ κράτοις.

Μὲ τὰ πρότυπα αὐτὰ ἡμποροῦμεν (καὶ πρέπει) νὰ εὐρίσκωμεν κάθε φορὰ τὴν σχέσιν ποὺ ὑπάρχει μεταξὺ σφιατικῆς καὶ πνευματικῆς ἀναπτύξεως τῶν παιδιῶν μᾶς τάξεως, ἐνὸς σχολείου κ.οὕ.κ.

Τ' ἀποτελέσματα μᾶς τοιαύτης ἐρεύνης (κατὰ τοὺς Ἀμερικανοὺς πειραματιστὰς) εἰναι : τὸ βάρος τοῦ σώματος τῶν μαθητῶν ἔχει σχέσιν κατ' εὐθεῖαν ἀνάλογον πρὸς ταχεῖαν ἡ βραδεῖαν προσαγωγὴν των. Ἔκεῖνοι δηλ. οἱ μαθηταὶ προάγονται ταχύτερον—διοι ἔχουν βάρος ἀνώτερον ἀπὸ τὸ πρότυπον ποὺ ἀντιστοιχεῖ εἰς τὴν ἡλικίαν των. Ἀντιθέτις ἔκεῖνοι οἱ μαθηταὶ μένουν στάσιμοι—δισων τὸ βάρος εἰναι κατώτερον ἀπὸ τὸ πρότυπον αὐτό. Τὰ αὐτὰ ἐπαληθεύουν καὶ διὰ τὴν ὑγείαν. (βλ. Σωματικὴν Ἀγωγὴν καὶ παιγνίδια Θ. Παρασκευοπούλου, 1926, σελ. 19-25).

άριθμὸς τῶν μαθητῶν μιᾶς τάξεως εἶναι 50, ὁ δὲ
άριθμὸς τῶν καθυστερούμενων τῆς αὐτῆς τάξεως 8,
οἱ τελευταῖοι ἀποτελοῦν τὰ = $\frac{8 \times 100}{50} = 16\%$ τῶν
μ. τῆς τάξεως.

Ἡ διάκρισις τῶν μαθητῶν εἰς τρεῖς κατηγορίας
ἔχει καὶ τοῦτο τὸ καλόν, ὅτι-ὅταν ὁ διδόλος ἔχῃ νὰ
χαρακτηρίσῃ μόνος μεγάλον ἀριθμὸν μαθητῶν (κα-
θὼς συμβιένει π. χ. εἰς τὰ μονοτάξια σχολεῖα ..) πε-
ριορίζει τὴν κυρίως ἐργασίαν εἰς τὴν ἐπιμελεστέραν
καὶ προσεκτικωτέραν παρατήρησιν τῆς ἀτομικότητος
τῶν μετρίων, τῶν καθυστερούμενων καὶ ἀνωμάλων
ἀφ' ἐνὸς καὶ τῶν ἔξαιρετικῶς προηγμένων ἀφ' ἐτέ-
ρουν. Διὰ τοὺς κανονικούς, ποὺ ἀποτελοῦν συνήθως
τὰ 70—80%, τοῦ δὲ λόγου ἀριθμοῦ τῶν μαθητῶν, ἀρκεῖ-
ται εἰς ἀναγκαίους, εἰς ἀδράς γραμμάς, χαρακτη-
ρισμούς.

Εἰς χώρας ὅπου ἡ ἐρευνα τῆς ἀτομικότητος τοῦ
παιδιοῦ ἀπασχολεῖ σοβαρῶς πλῆθος ψυχολόγων, παι-
δολόγων καὶ παιδαγωγῶν, τὰ δὲ πειραματικὰ-ψυχο-
λογικὰ ἐργαστήρια δὲν εἶναι σπάνιον τι φαινόμενον
ὅπως εἰς ἡμᾶς, μεγάλη σημασία δίδεται ὅχι μόνον διὰ
τὴν τύχην τῶν καθυστερημένων καὶ ἀνωμάλων πνευ-
ματικῶς παιδιῶν, ἀλλά, καὶ κυρίως, τῶν ἔξαιρετικῆς
ἀναπτύξεως παιδιῶν. Τὴν πρόοδον ἐνὸς "Ἐθνους καὶ
γενικῶς τῆς Ἀνθρωπότητος διαβλέπουν εἰς τὴν πρὸς
τὰ πρόσω πληθησιν ὅχι τόσον τῶν κανονικῶν, σύτε εἰς
τὴν κατὰ τὸ ἐφικτὸν βελτίωσιν τῶν ἀνωμάλων καὶ
πνευματικῶς ἀναπήρων, δσον τῶν ἔξαιρετικῶν, τῶν
προικισμένων-λόγῳ κληρονομικότητος ἢ εύνοϊκοῦ

περιβάλλοντος καὶ καταλλήλου ἐπιδράσεως ἀγιεύθων ἐξωτερικῶν παραγόντων ἀγωγῆς-τῶν ἔξυπνων κοινῶς παιδιῶν. Τὸ πρόβλημα τῆς ἐπιλογῆς τῶν τοιούτων ἐξαιρετικῆς φύσεως παιδιῶν ἀπασχολεῖ σπουδαίως τοὺς ἀριθμούς καὶ ἡ πρὸς τὴν κατεύθυνσιν αὐτὴν κίνησις ἔλαβεν ἀσυνήθη ζωηρότητα μετὰ τὸν παγκόσμιον πόλεμον. Ἐπειδὴ δὲ ἡ μέθοδος τῶν tests ἐκρύθη ἀνεπαρκής νὰ δώσῃ ἐπιλογὴν πραγματικὴν καὶ δικαίαν μεταξὺ τῶν μαθητῶν μιᾶς π. χ. τάξεως, ἐπενοήθη ἡ μέθοδος τοῦ ψυχογραφήματος, τῆς ψυχολογικῆς παρατηρήσεως (). Ἡ ἐργασία αὐτὴ εἶναι ἀρκετὰ δύσκολος καὶ ἀπαιτεῖ διδύλον μελετημένον, ἵνανὸν ψυχολόγον καὶ πρὸ παντὸς ὑπομονητικόν.

Εἰς τὸν τοιοῦτον Διδάσκαλον συνιστῶ νὰ πειραματισθῇ μὲ τὸ ψυχογράφημα τῆς κ. M. Muchow, (μεταφρασμένον ἀπὸ τὸν κ. Π. Τόγκα-βλ. **Σχολικῆς Πράξης**, παραρτ. τοῦ περιοδικοῦ «Ἀναγέννηση» τοῦ κ. Δ. Γληνοῦ, φυλλ. 70 καὶ 80, χρ. Α'), τὸ δόποιον χρησιμοποιεῖται εἰς τὰ ψυχολογικὰ ἐργαστήρια τυῦ 'Αμβούργου.

1) Καὶ τὸ ίδικόν μας «Βιβλίον Ἀτομικότητος» είναι εἰδος ψυχογράφημα τοῦ μάλιστα ὀδηγίας μας) νὰ ἡμπορῷ ἄνευ πολλῆς δυσκολίας νὰ κάμη χρῆσιν αὐτοῦ ὁ πολὺς διδασκαλικὸς κόσμος, ποὺ δὲν τοῦ ἐδόθη εύκαιρία ν' ἀσχοληθῇ ίδιαιτέρως μὲ τὴν ψυχολογίαν τοῦ παιδιοῦ καὶ ν' ἀσκηθῇ εἰς πειραματικὰ καὶ ψυχολογικὰ ἐργαστήρια.

ΜΕΤΡΗΣΕΙΣ

‘Ως άνέφερα προηγουμένως, διὰ νὰ συνταχθῇ καὶ νὰ συμπληρωθῇ τὸ «Βιβλίον Ἀτομικότητος», πρέπει νὰ μετρηθῇ τὸ βάρος, τὸ ἀνάστημα, ἢ δὲύτης τῆς ὁράσεως καὶ ἀκοῆς, ἢ περίμετρος τοῦ θώρακος τῶν μαθητῶν. Ἡ σπουδαιότης τῶν μετρήσεων αὐτῶν ἔγκειται κυρίως εἰς τοῦτο, ὅτι ὑπάρχει ἄμεσος σχέσις καὶ ἀλληλοεξάρτησις (¹) μεταξὺ σωματικῆς καὶ πνευματικῆς ἀναπτύξεως. Μόνον τὸ παιδὶ ποὺ ἔχει ἴσχυρὸν δργανισμὸν καὶ κανονικῶς ἀναπτυσσόμενα τὰ μέλη τοῦ σώματός του, ὑπάρχει ἐλπὶς νὰ καταστῇ καὶ πνευματικῶς ἴσορροπημένο. Ἡ τυχὸν εἰς τὰ μαθήματα καθυστέρησίς του λόγον ἔχει γενικῶς κάποιαν ἀνωμαλίαν εἰς τὴν κανονικὴν σωματικὴν του ἀνάπτυξιν... (λόγῳ ἀσθενείας ἢ κοπώσεως, κακῆς διατροφῆς, κληρονομικότητος...) Τὸ παιδὶ δὲν εἶναι τὰς περισσοτέρας φοράς, ὑπεύθυνο διὰ τὴν καθυστέρησίν του αὐτὴν καὶ αὐτὸ πρέπει νὰ τὸ ἔχῃ πάντοτε ὑπ’ ὄψει του ὁ διδάσκαλος, διὰ νὰ μὴ τὸ τιμωρῇ ἀδίκως... Καὶ ἡ ἀδικος τιμωρία τὸ ἀπογοητεύει, τοῦ πληγώνει τὴν φιλοτιμίαν, τὸ κάμινει νὰ μὴ σέβεται τὸν διδάσκαλόν του.

Τὸ ζήτημα τῆς μετρήσεως δὲν εἶναι καὶ τόσον ἀπλοῦν. Ἀπαιτεῖ ἴδιαζουσαν προσοχὴν καὶ ἐπίδοσιν καὶ εἰδικὰς μελέτας καὶ πειραματισμούς. Μὲ τοῦτο δὲν θέλω νὰ εἰπῶ, ὅτι δὲν ἥμπορεῖ ὁ διδάσκαλος νὰ

1) Βλ. Σημ. σελ. 138.

προβῆ εἰς μερικὰς στοιχειώδεις μετρήσεις μὲ πρόχειρα ἀπλᾶ δργανα. Ἡμπορεῖ καὶ δφείλει νὰ τὰς ἐπιχειρήσῃ. Τὰ κατωτέρω σκοπὸν ἔχουν νὰ κατατοπίσουν τὸν διδάσκαλον εἰς τὸ ζήτημα τῆς σωματικῆς μετρήσεως.

[Συνιστῶ τὴν ἐπισταμένην μελέτην δύο νεωτέρων σχετικῶς ἐργασιῶν παρ' ἡμῖν τοῦ κ. Ἐμμ. Λαμπαδαρίου (**Σχολ.** 'Υγιεινὴ ἔκδ. 1928, σελ. 105 καὶ ἑξῆς...) καὶ τοῦ κ. Ν. Ἐξαρχοπούλου (**Σωματολ.** τοῦ παιδὸς ἔκδ. 1928, σελ. 65-132). Ἐπίσης δὲ καὶ τὴν «**Σωματικὴν ἀγωγὴν καὶ Παιγνίδια**» τοῦ κ. Θ. Α. Παρασκευοπούλου (ἔκδ. Ι. Κολλάρου 1926)].

Ο παιδικὸς δργανισμὸς δὲν εἶναι, καθὼς ἐπιστεύετο πρίν, μικρογραφία τοὺς ὡρίμους ἀνθρώπου, οὔτε ἀπλῆ μεγέθυνσις ποσοτικὴ τοῦ σώματος ἐκείνου...Παρουσιάζει μεγάλας διαφορὰς καὶ ἀτομικὰς καὶ φυσιολογικάς.

Αἱ διαφοραὶ αὗται εἶναι καταφανεῖς καὶ εἰς ἀπλῆν πάρατήρησιν. Τὸ σῶμα καὶ τὰ μέλη τοῦ παιδιοῦ εἶναι βραχύτερα, τὰ μάτια του μεγαλύτερα καὶ λαμπερώτερα, τὸ δέρμα του λεπτότερον, ἀπαλώτερον, ζωηρώτερον εἰς χρῶμα, ἐπίσης καὶ αἱ τρίχες του· παρατηρεῖται ἔλλειψις τριχώματος εἰς τὸ πρόσωπον, ἔξαιρέσει τῶν φρυδιῶν, τὸ πρόσωπόν του ἔχει ζωηροτέραν ἔκφρασιν, ἡ καθόλου εὐκινησία του εἶναι μεγάλη κ.ο.ῦ.κ. Τὸ κρανίον του ἐπίσης εἶναι μεγαλύτερον, συγκρινόμενον μὲ τὸ ἄλλο του σῶμα (ἡ σχέσις κρανίου πρὸς τὸ πρόσωπον εἰς τὸ νεογνὸν εἶναι 18 : 1, εἰς τὸ 5)ετὲς 15 : 1, εἰς τὸ 10)ετὲς 13 : 1 καὶ τὸν ἀνεπτυγμένον 2,50 : 1. Ἀπὸ 1 ἔως 8 ἔτῶν ὑπάρχει

μεγάλη κρανική κοιλότης διὰ τὴν ἀκωλυτὸν ἀνάπτυξιν τοῦ ἐγκεφάλου. Ἡ πρώιμος συνοστέωσις καὶ ἡ ὥστις ἐκ τούτου παρακώλυσις τῆς ἀνέτου ἀναπτύξεως τοῦ ἐγκεφάλου ἔχει ἐπακολούθημα τὴν διανοητικὴν ἀναπτύξεων [ἀπλῆ καθυστέρησις τοῦ παιδιοῦ, ἡλιθιότης....].

Ἄκομη περισσότεραι εἰναι αἱ διαφοραι τοῦ σώματος καὶ δργανισμοῦ παιδιοῦ καὶ ἐνηλίκου, ποὺ δὲν ὑποπίπτουν εἰς τὴν ἀμεσον παρατήρησιν, π.χ. τοῦ σκελετοῦ, κυκλοφορίας αἷματος, ἀναπνοῆς... (εἰς τὸ παιδὶ τὸ αἷμα κυκλοφορεῖ ἀργότερον καὶ ὁ σφυγμὸς εἰναι συχνότερος). Εἰς τὸ 6-7 ἑτῶν παιδὶ παρατηροῦνται κατὰ μέσον ὅρον 128 σφύξεις (μέγιστον ὅριον) ἕως 72 (ἐλάχιστον ὅριον), εἰς τὸ 10-11ετὲς ἀπὸ 108-56, εἰς τὸ 13-14ετὲς 114-66 καὶ εἰς τὸν μεσῆλικα 90-60). Τὸ νεογνὸν ἀναπνέει τρὶς ταχύτερον ἀπὸ τὸν ὄριμον ἀνθρωπον, τὸ βετὲς 23 φορὰς εἰς τὸ λεπτόν, ὁ ἐνήλικος 12-14. Ἡ ἀντοχὴ τοῦ νευρικοῦ συστήματος τοῦ παιδιοῦ εἰναι μικροτέρα. Κουράζεται πιὸ εὔκολα τὸ παιδὶ ἀπὸ τὸν ἐνήλικον, ὑστερεῖται ἀπὸ κάθε σωματικὴν ἢ διανοητικὴν ἐργασίαν καὶ πιὸ εὔκολα ὅμως ἀναλαμβάνει. Τὸ δέρμα τοῦ παιδιοῦ παρουσιάζει εὐαισθησίαν εἰς ὅλα τὰ ἐρεθίσματα (πιέσεως, πόνου, θερμότητος, ψύχους). Ἡ διπτικὴ τοῦ διξύτης εἰναι ἐπίσης μεγάλη. Τυχαίνει πολλάκις νὰ ἔχουν τὰ παιδιὰ διπλασίαν καὶ τριπλασίαν ὀπτικὴν διξύτητα ἀπὸ ἐνήλικον, ποὺ βλέπει κανονικά. Τούναντίον ἡ γεῦσις (γευστικὴ διξύτης) εἰναι πιὸ λεπτὴ εἰς τὸν ἐνήλικον. Τέλος αἱ κινήσεις τῶν μελῶν τοῦ παιδιοῦ εἰναι πιὸ ταχεῖαι καὶ πιὸ ἀρρυθμοι.

‘Η ἐξέλιξις τοῦ παιδικοῦ δργανισμοῦ διαρκεῖ ώρισμένην χρονικὴν περίοδον. Αρχίζει ἀπὸ τὴν στιγμὴν ποὺ γεννᾶται τὸ παιδὶ καὶ ἔχακολουθεῖ ἕως τὸ 30ὸν μὲν περίπου ἔτος τῆς ἡλικίας εἰς τὰ ἄρρενα, τὸ 25ὸν δὲ εἰς τὰ θήλεα. Κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο τερματίζεται ἡ σωματικὴ ἀνάπτυξις καὶ ἀναφαίνονται ως ἐσωτερικὰ γνωρίσματα ἡ πνευματικὴ αὐτοτέλεια-καθὼς καὶ ἡ πρακτικὴ καὶ ἡ ἡθικὴ τοιαύτη, τοῦ νεανίου καὶ τὸ παιδὶ ἐξελίσσεται εἰς ώριμον καὶ ἐνήλικον.

‘Ο ὅλος χρόνος τῆς παιδικῆς ζωῆς διαιρεῖται εἰς χρονικὰς περιόδους (διαφόρους κατὰ διαφόρους). Αναφέρω ἐκείνην ποὺ προσαρμόζεται (ώς λέγουν οἱ Φυσιολόγοι) εἰς ώρισμένα ἀνατομικὰ καὶ φυσιολογικὰ γνωρίσματα (δόδοντοφυΐα, ἐμφάνισις τῆς ἥβης...).

α' ‘Η 1η παιδικὴ ἡ βρεφικὴ ἡλικία (ἀπὸ τῆς γεννήσεως μέχρι περατώσεως τῆς πρώτης δόδοντοφυΐας—μέχρι τοῦ 30οῦ μηνὸς περίπου).

β' ‘Η 2a παιδικὴ ἡλικία (ἀπὸ τοῦ 30οῦ μηνὸς μέχρι τῆς ἐνάρξεως τῆς δευτέρας δόδοντοφυΐας—μέχρι τοῦ 7ου ἔτους περίπου).

γ' ‘Η 3η παιδικὴ ἡ προεφηβικὴ ἡλικία (ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς δόριστικῆς δόδοντοφυΐας—μέχρι τῆς ἐμφανίσεως τῆς ἥβης, τῆς ώριμότητος τοῦ γένους, μέχρι περίπου τοῦ 12ου διὰ τὰ κοράσια καὶ 14ου διὰ τ' ἀγόρια. Κυρίως σχολικὴ ἡλικία). Καὶ

δ' ‘Η ἐφηβικὴ ἡλικία...

Τὸν Δημοδιδάσκαλον ἐνδιαφέρει βέβαια κυρίως ἡ 3η παιδικὴ ἡλικία, ἡ προεφηβικὴ—ἡ καθαυτὸ σχολικὴ ἡλικία.

A'. ΜΕΤΡΗΣΙΣ ΑΝΑΣΤΗΜΑΤΟΣ.

Διὰ νὰ μετρήσωμεν τὸ μῆκος τοῦ σώματος τοῦ παιδιοῦ - τὸ ἀνάστημά του - μεταχειριζόμεθα τὸ ἀναστημάτην αὐτῷ μετρήσοντας τὸν αὐτὸν δργανὸν εἶναι διαφόρου κατασκευῆς. Ἀποτελεῖται συνήθως ἀπὸ δριζούτιαν βάσιν, ἀπὸ κατακόρυφον ἐπ' αὐτῆς ράβδον, ἡριθμημένον εἰς ἑκατοστὰ τοῦ μέτρου (Ομ—2μ) καὶ ἀπὸ δριζόντιον δείκτην, ποὺ κινεῖται κατὰ μῆκος τῆς ράβδου. Τὸ καταλληλότερον ἀναστηματόμετρον εἶναι φυσικὰ ἐκεῖνο ποὺ μᾶς δίδει ἀμέσως τὸ μῆκος τοῦ σώματος εἰς ἑκατοστὰ τοῦ μέτρου (καὶ εἰς χιλιοστὰ ἀκόμη, διότι καὶ αὐτὴ ἡ μικρὰ λεπτομέρεια ἔχει σημασίαν διὰ τὴν ἔξαγωγὴν ἀκριβῶν συμπερασμάτων). Τὸ ἀπλούστερον - τὸ πò εὐκολομεταχείριστον - ἀναστηματόμετρον διὰ τὰ μὴ εὔπορα σχολεῖα εἶναι μία ἀπλῆ μετρικὴ ταινία, μετροταινία τῶν ραπτῶν, τῶν 2 μέτρων. Ἡ ταινία αὐτὴ πρέπει νὰ εἶναι καινουργής, διότι τῆς μεταχειρισμένης τὸ μῆκος θὰ ἔχῃ αὐξηθῆναι κατά τι... Ἡ μετροταινία στερεώνεται κατακορύφως εἰς τὸν ἵσιον (ἀκριβῶς κάθετον) τοῖχον τῆς αίθουσης, ὥστε τὸ ἄκρον τῆς ταινίας (τὸ 0) νὰ εύρισκεται ἐπάνω εἰς τὸ ἵσιον ἐπίσης (τὸ δριζόντιον) δάπεδον. Ἀντὶ μετροταινίας ἡμπορεῖ νὰ χρησιμοποιηθῇ καὶ λεπτὸν ξύλον ἡριθμημένον καταλλήλως.

Διὰ τὴν μέτρησιν - τοποθετεῖται ὁ μαθητὴς δρυμιος, παραλλήλως πρὸς τὸν τοῖχον, μὲ τὴν ράχην ἐστραμμένην πρὸς τὴν ταινίαν, τὴν δύοίαν ἐγγίζει, ἐλαφρὰ μὲ τὸ σῶμά του. Κρατεῖ τὸ σῶμά του ἵσιο

καθὼς καὶ τὸ κεφάλι του, βλέπει κατ' εὐθεῖαν ἐμπρός, εἰς στάσιν προσοχῆς (ῶς κατὰ τὴν Γυμναστικὴν) - μὲ τὰ χέρια ἐλαφρῶς κολλημένα κατὰ μῆκος τοῦ σώματος, μὲ τὰ γόνατα τεντωμένα καὶ ἐνωμένα, μὲ μόνον τὶς κάλτσες ἥ καὶ χωρίς αὐτές.

Οταν δὲ μαθητὴς λάβῃ τὴν θέσιν αὐτὴν καὶ στάσιν - τοποθετοῦμεν τὸν δείκτην (σανίδι ορθογώνιο συνήθως ἥ κατάλληλο χαρτόνι χονδρό), εἰς τρόπον ὃστε ν' ἀκουμπᾶ εἰς τὴν κορυφὴν τῆς κεφαλῆς τοῦ μαθητοῦ μὲ ἐλαφρὰν πίεσιν-καθὼς ἐπίσης καὶ εἰς τὴν ταυνίαν καὶ ἔξακριβώνομεν τὸν ἀριθμόν, ποὺ ἀντιστοιχεῖ εἰς τὸ ἀνάστημα τοῦ μαθητοῦ. Κατὰ τὴν μέτρησιν τοῦ ἀναστήματος τῶν κοριτσῶν συμπιέζομεν κατὰ τὸ δυνατὸν τὴν κόμην μὲ τὸν δείκτην, διὰ νὰ ἐπιτύχωμεν ἀκρίβειαν.

Σημ. Ἡ ἐργασία τῆς μετρήσεως (ἀναστήματος, βάρους κλπ.) πρέπει νὰ γίνεται τετράκις εντὸς τοῦ αὐτοῦ σχολικοῦ ἔτους.

1. Κατὰ τὸν χρόνον τῶν ἐγγραφῶν, διὰ νὰ ξεύρῃ ὁ Διδάσκαλος μὲ ποῖον ἀνάστημα (βάρος...) παραλαμβάνει τοὺς μαθητάς του, καὶ ἀκόμη : διὰ νὰ πληροφορηθῇ ἐάν καὶ κατὰ πόσον ηὔξηθη τὸ μῆκος τοῦ σώματός των ἀπὸ τῆς ήμέρας ποὺ ἔφυγαν διὰ τὰς θερινὰς διακοπάς.

2. Πρὸ τῶν διακοπῶν τῶν ἑορτῶν τῶν Χριστουγέννων - τέλος α' τριμ.

3. πρὸ τῶν διακοπῶν τῶν ἑορτῶν τοῦ Πάσχα - τέλος τῆς β' τριμηνού.

4. Κατὰ μῆνα Ιούνιον - πρὸ τῶν θερινῶν διακοπῶν (γ' τριμηνού).

Οταν τύχῃ οἱ μαθηταὶ μιᾶς τάξεως νὰ εἶναι διαφόροι ήλικίας - οἱ καταμετρούμενοι πρέπει νὰ καταγράφωνται καθ' ήλικίαν. Οἱ έχοντες π.χ. ήλικίαν 6-7 ἔτῶν (οἱ γεν-

νημένοι άπό 1ης Ιανουαρ. μέχρι 31 Δεκεμβρίου τοῦ αὐτού έτους) μετροῦνται (ή ζυγίζονται) χωριστά άπό τοὺς ἔχοντας ήλικιαν 7—8 ἑτῶν κ. οὗ. κ. Διὰ τὰς συγκριτικὰς μελέτας σημασίαν ἔχει ή η ήλικία καὶ δχι ή τάξις, ἄλλως τε ἐπὶ ὁμαλῶν παιδιῶν οἱ μαθηταὶ τῆς αὐτῆς τάξεως ἔχουν τὴν αὐτὴν ήλικίαν.

Πρὸς ἔξαγωγὴν ἀσφαλῶν συμπερασμάτων σημασίαν ἐπίσης μεγάλην ἔχει νὰ ἐπιχειρῆται ή μέτρησις (καὶ ή ζυγίσις κλπ.) ὑπὸ τὰς αὐτὰς πάντοτε συνθήκας: πρὸ μεσημβρίας, μὲ ἐλαφρὸν τὸν στόμαχον, μὲ τὸ αὐτὸν ποσὸν (καὶ βάρος) ἐνδυμάτων κ. οὗ. κ.).

Β'. ΜΕΤΡΗΣΙΣ ΒΑΡΟΥΣ

Τὸ βάρος μετρεῖται μὲ ζυγὸν ἀκριβείας. 'Ο μαθητὴς ἀναβαίνει ἐπάνω εἰς τὸν ζυγὸν καὶ στέκεται ἀκριβῶς εἰς τὸ μέσον τῆς δριζοντίας σιδηρᾶς πλαικός. Ζυγίζεται μὲ δύον τὸ δυνατὸν δλιγώτερα ἐνδύματα-μὲ μόνον τὸ ἐσωτερικὸν πανταλόνι, τὸ ὑποκάμισο καὶ τὶς κάλτισες. (βλ. Σημ. τῆς προηγ. παραγρ. μέτρ. ἀναστήμ.) 'Υπολογίζεται καὶ τὸ βάρος τῶν ἐνδυμάτων καὶ ἀφαιρεῖται ἀπὸ τὸ βάρος τοῦ κάθε μαθητοῦ.

Σημ. 'Άλλοι ζυγοί δίδουν τὸ βάρος εἰς ὀκάδας καὶ ἄλλοι εἰς χιλιόγραμμα (χιλά. Τὸ χιλιόγραμμον ἴσον μὲ 0,78 ἑκατ. τῆς ὀκᾶς καὶ ή ὀκᾶ μὲ 1280 [1 χιλιόγ. καὶ 280 γραμμ.] περίπου γραμμάρια). 'Επειδὴ αἱ παρατηρήσεις γίνονται εἰς χιλιόγραμμα—τρέπομεν τὰς ὀκάδας εἰς χλγ. πολλαπλασιάζοντες τὰς ὀκάδας μὲ τὸν ἀριθμὸν 1280 (γραμμ.). 'Η ἐκ τῆς τροπῆς ζημία θὰ είναι ἐλαχίστη—εἰς μερικὰ χιλιοστά. Τὰ δὲ χιλιόγραμμα τρέπομεν εἰς ὀκάδας πολλαπλασιάζοντες αὐτὰ μὲ τὸν ἀριθμόν 0,78 (τῆς ὀκᾶς).

Γ'. ΜΕΤΡΗΣΙΣ ΘΩΡΑΚΟΣ

Μὲ τὴν ψωρακομετρίαν πληροφορούμενα ποία εἶναι ἡ ἀνάπτυξις τοῦ θώρακος καὶ ἐπομένως ποία ἡ κατάστασις καὶ ἡ λειτουργία τῶν ἀναπνευστικῶν ὅργάνων.

Ἡ θωρακικὴ περιφερείας (τὸ μῆκος τῆς περιφερείας τοῦ θώρακος) δεικνύει τὴν εὐρύτητα τοῦ θώρακος-ἀναπνευστικὴν εὐρύτητα-ποὺ ἔχει μεγίστην σημασίαν διὰ τὸν παιδολόγον, τὸν παιδαγωγὸν καὶ τὸν γυμναστήν.

Αἱ θωρακικαὶ περιφερεῖς εἶναι διαφόρων εἰδῶν ἀναλόγως τῆς θέσεως τοῦ θώρακος, τὴν δποίαν μετροῦμεν. Προτιμῶνται ἡ μασχαλιαίς θωρακικῆς περιφερείας, ἐνῷ ἡ μασχαλιαίς θωρακικῆς περιφερείας μόνον διὰ παιδιὰ ἡλικίας κάτω τῶν 10—11 ἔτῶν.

Διὰ τὴν μέτρησιν τῆς μασχαλιαίς θωρακικῆς περιφερείας : (¹)

1. Ο μαθητὴς στέκεται δρυμίος μὲ γυμνὸν τὸν θώρακα.

2. Σηκώνει ὀλίγον τοὺς βραχίονας, διὰ νὺν ἐφαρμόσωμεν ἐλαφρὰ τὴν ταινίαν δριζοντίως γύρω εἰς τὸν θώρακα καὶ τὸ ὑψος τῆς μασχάλης.

3. Μετὰ τὴν τοποθέτησιν τῆς ταινίας καταβι-

1) Οἶκοθεν ἐννοεῖται, διὰ τὸ κοράσια τὴν μέτρησιν αἵτην ἀναλαμβάνει μία Διδασκάλισσα, τοῦ αὐτοῦ ἡ καὶ ἄλλοι σχολείου γειτονικοῦ. Εἰς τὰ πολιτάξια σχολεῖα καλὸν εἶναι νὰ εἰδικεύωνται εἰς τὰς μετρήσεις ὅνας Διδασκαλος καὶ μία Διδασκάλισσα.

βάζει ὁ μαθητὴς τοὺς βραχίονας εἰς τὴν φυσικήν των θέσιν, κατὰ μῆκος τοῦ σώματος.

4. Εἰσπνέει βαθειὰ καὶ

5. Ἐκπνέει δὲ τὸν ἀέρα τῆς εἰσπνοῆς.

Παρατηροῦμεν τότε τὴν ταινίαν καὶ σημειώνομεν (εἰς ἔκατ. τοῦ μ') καὶ εἰς τὰς δύο φορὰς-τὴν περίμετρον τοῦ θώρακος καὶ εὑρίσκομομεν τὴν διαφοράν των. Ἡ διαφορὰ αὐτὴ τῶν δύο περιμέτρων δεικνύει τὴν (θωρακικὴν) ἀναπνευστικὴν εὐρεῖαν, δηλ. τί ποσότητα ἀέρος ἡμποροῦν νὰ χωρέσουν οἱ πνεύμονες τοῦ μετρουμένου κατὰ τὴν εἰσπνοήν.

Σημ. α' Κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον μετρεῖται ἡ ξιφοειδής περίμετρος (έὰν τοποθετηθῇ ἡ ταινία εἰς τὸ ὑψος τῆς ξιφοειδοῦς ἀποφύσεως τοῦ στέρνον) καὶ ἡ μαστικὴ περίμετρος (έὰν ἡ ταινία περνᾷ δριζοντιώς ἀπὸ τὸν μαστικὸν ἀδένα).

'Επειδὴ δὲ μηχανισμὸς τῆς ἀναπνοῆς εἶναι ἐν μέρει τεχνητός, εἰς τὰ ἡσκημένα παιδιὰ ἡ ἀναπνευστικὴ εὐρύτης (διαφορὰ...) παρουσιάζεται μεγαλυτέρα καὶ αὐξάνει μέχρι 4,50 καὶ 6 ἔκατ. τοῦ μ. Τοῦτο ἐνέχει μεγάλην σημασίαν καὶ βαρύτητα διὰ τὴν καθόλου ὑγιεινὴν κατάστασιν τοῦ μαθητοῦ, διότι δύσον μεγαλυτέρα εἶναι ἡ ἀναπνευστικὴ εὐρύτης (ἡ διαφορὰ εἰσπνοῆς καὶ ἐκπνοῆς) τόσον καλύτερον τελεῖται ἡ ὁξυγόνωσις (ὁ καθαρισμὸς) τοῦ αἷματος εἰς τοὺς πνεύμονας...).

'Η αὐξησις τῆς ἀναπνευστικῆς εὐρύτητος, ἐπομένως καὶ τῆς πνευμονικῆς χωρητικότητος, ἐπιδιώκεται εἰς τὸ σχολεῖον μὲ τὴν Σουηδικὴν Γυμναστικὴν, τὰς παιδιὰς καὶ τὰ διάφορα ἀγωνίσματα (δρόμου, στίλματος κ.τ.τ.) καὶ ἐκδρομάς.

Σημ. β'. Γενικῶς ἡ μασχαλιαία περίμετρος, διαν ὁ θώρακις εἶναι κενὸς ἀέρος, εἰς βρέφος ἐνὸς ἔτους, Ισοῦται

μέ 45 έκατ. και ανέβανει κατά δύο περίπου έκατ. τὸ έτος (ή δὲ ξιφοειδῆς Ισοῦται μὲ 44 έκατ. και ανέβανει κατά 1,50 έχ. περίπου)

‘Η μασχαλιαία ἀναπνευστικὴ εὐφρύτης πρὸ τῆς ἡλικίας μὲν τῶν δικτὼ ἐτῶν εἶναι περίπου 2.50 έκατ., ἀκολούθως δὲ 3.50 έκατ.

Σημ. γ'. ‘Ο Binet ἐπρότεινεν, ἀντὶ τῆς θωρακικῆς περιμέτροι, τὴν μέτρησιν τῆς ἀποστάσεως τῶν δύο ἀ κρωμάτων. ‘Η μέτρησις αὐτὴ εἶναι εὔκολος, διότι καθιστᾶται ἀπὸ διστένα δρια, ποὺ προεέχοιν καθαρά, καὶ διάτι ἡ μπορεῖ νὰ γίνῃ χωρὶς νὰ γιγνωσθῇ τὸ παιδί· ἄλλοι διωτικοὶ διδοῦνται ἀμφισβητοῦν ἀν τὴν ἀπόστασις τῶν ἀκρομιῶν δίδη ἀκριβῆ δεδουλένα τῆς θωρακικῆς ἀναπτύξεως ἀνάλογα πρὸς τὰ τῶν ἄλλων θωρακικῶν περιμέτρων.

Σημ. δ'. ‘Α ν α π ν ο ο μ ε τ ρ ο ι α. Μὲ αἵτην καθορίζεται εἰς λίτιδας τὸ ποσὸν τοῦ ἀέρος ποὺ ἀναπνέει τὸ παιδί-έπομένως μετρεῖται, κατὰ προσέγγισιν, ἡ χωρητικότης τῶν πνευμόνων, δηλ. ἡ ζωτική χωρητικότης. ‘Η μέτρησις αὐτὴ γίνεται μὲ εἰδικὰ δογανα. Φυσιολογικῶς παραδέχονται, δτι 50 κιγιβικὰ έχ. ἀέρος (ποὺ μετρεῖται μὲ τὸ ἀναπνούμετρον) ἀντιστοιχοῦν εἰς κάθε χιλιόγραμμον βάρους σώματος. Κατὰ τὴν φυματίωσιν ἡ σχέσις αὐτὴ ἔλαττοῦται.

Δι’ εἰδικῶν δργάνων ἐπίσης - τῶν δυναμομέτρων - (πιέσεως, ἔλξεως...) μετρεῖται διάβαθμὸς τῆς μυϊκῆς Ισχύος, διὰ τοῦ δυναμογράφου, ἡ κόπωσις x.oñ.x,

Δ.' ΜΕΤΡΗΣΙΣ ΟΞΥΤΗΤΟΣ ΟΡΑΣΕΩΣ.

Θεωρῶ περιττὸν νὰ ἀναπτύξω ἐκτενῶς τὴν παμμεγίστην σπουδαιότησα τῆς δράσεως και ἀκοῆς εἰς τὰς συντόμους μου αὐτὰς δδηγίας. Όφείλοντας νὰ

μελετήσουν οι Διδάσκαλοι ἐπισταμένως τὰ σχετικὰ μὲ τὰ δύο αὐτὰ ζητήματα ἀπὸ ἔργα εἰδικῶν (¹).

Τὰ 9)10 τῶν αἰσθημάτων μας διφείλονται εἰς εἰς τὰς ἐντυπώσεις ποὺ λαμβάνομεν μὲ τὴν δρασιν. Αὐτὴ εἶναι τὸ σπουδαιότατον μέσον ἔρευνῆς διὰ τὴν ἀνθρωπίνην διάνοιαν. Ὁργανον τῆς ὁράσεως εἶναι ὁ ὁφιθαλμός. Μὲ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ φωτὸς ἐπηρεάζονται τὰ δοπτικὰ ὅργανα καὶ νεῦρα, ὁ ἔρευνισμὸς μεταβιβάζεται εἰς τὸν ἐγκέφαλον, παράγεται οὕτω τὸ διπτικὸν αἴσθημα καὶ κατορθώνομεν νὰ λαμβάνωμεν γνῶσιν τῶν χρωμάτων, τῶν σχημάτων, τῶν ἐκτάσεων.

Ἡ καθεμιὰ ἀπὸ τὰς ἴδιότητας αὐτὰς εἶναι ἀνεξάρτητος. Ἐκεῖνος π. χ. ποὺ ἔχει τὴν ἵκανότητα νὰ ἐκπιμῇ τὰς ἀποστάσεις-ήμπορεῖ νὰ ἔχῃ ἀτελῆ ἀντίληψιν τῶν χρωμάτων ἢ τῶν μορφῶν καὶ ἀντιθέτως. Μεταξὺ τῶν ἀτόμων παρατηροῦνται μεγάλαι διαφοραὶ εἰς τὴν ὁρού της ὁράσεως (μύωπες, πρεσβύωπες...), ἀπὸ ἕτοις δὲ εἰς ἕτοις παθαίνει μεταβολὰς ἢ λειτουργία τῆς ὁράσεως καὶ μάλιστα μὲ τὴν ἐπίδρασιν τῆς σχολικῆς ἔργασίας. Οὕτω ἡ μυωπία ἐλλείπει ἀπὸ τὴν πρώτην παιδικὴν ἡλικίαν καὶ αὐξάνει διάριθμος τῶν μυώπων ἀπὸ τάξεως εἰς τάξιν.

Ἡ πρόοδος ἢ ἡ καθυστέρησις τῶν μαθητῶν με-

1) Λαμπαδ. Σχολ. 'Υγιεινὴ-1928-σελ. 214—218. Ἐξαρχοπ. Σωματολ. τοῦ παιδός-1928-σελ. 90—120. Binet—Λεφα-1919-αἱ νέαι ιδέαι περὶ παιδός σελ. 66—80. Βλάμου 'Υγιεινὴ τοῦ Σχολ. 1909-σελ. 792—837. Conrad-Γεωργακάκη Ψυχολογία Τόμ. Α' σελ. 50—67 ἐκδ. Γ' 1916 κ.δ.

γάλως ἔξαρταται ἀπὸ τὸν βαθμὸν τῆς ίκανότητός του νὰ διαχρίνῃ καθαρὰ τὰ ὅσα γράφονται εἰς τὸν πίνακα ἢ ἐπιδεικνύονται κατὰ τὴν διδασκαλίαν (χάρται Γεωγρ., εἰκόνες, ἀντικείμενα—ἐποπτικὴ διδασκαλία). Ἡ ἀδιαφορία καὶ ἡ καθυστέρησις εἰς τὰ μαθήματα αἰτίαν ἔχει πολλάκις τὴν ἄγνοιαν τοῦ Δ)λου διὰ τὴν δξύτητα τῆς ὁράσεως (καὶ τῆς ἀκοῆς) τῶν μαθητῶν του καὶ τὴν ἀμέλειάν του νὰ τοποθετῇ τοὺς ἐλαττωματικοὺς πλησιέστερα πρὸς τὸν πίνακα ἢ τ' ἀντικείμενα τῆς διδασκαλίας.

Κατὰ τὸν Binet καὶ τὸν βοηθόν του Simon-ἢ ἔξέτασις τῆς ὁράσεως πρέπει ν' ἀποτελῇ δύο τμήματα: τὸ πατέρα για τὸν καὶ τὸν πατέρα. Τὸ πρῶτον ἡμπορεῖ καὶ πρέπει νὰ ἐκτελῇ διάσκαλος, τὸ δεύτερον εἶναι ἔργον τοῦ εἰδικοῦ ὀφθαλμολόγου. Ὁ Διδάσκαλος θὰ καθορίσῃ ἂν ἡ ὁρασίς τοῦ παιδιοῦ εἶναι κανονικὴ ἢ ὅχι, ὃ δὲ ιατρὸς θ' ἀναζητήσῃ τὰ αἴτια, θὰ διαγνώσῃ τὸ εἶδος τοῦ νοσήματος (μυωπία... τράχωμα...) καὶ θὰ ὑποδείξῃ τὴν κατάλληλον θεραπείαν καὶ τ' ἀναγκαῖα προφυλακτικὰ μέσα.

Ἄπὸ τὰς σχολικὰς μολυσματικὰς ὀφθαλμικὰς νόσους αἱ σπουδαιότεραι εἶναι: αἱ φλεγμοναὶ τοῦ ἐπιπεφυκότος καὶ μάλιστα ἡ δξεῖα καταρροϊκὴ ἐπιπεφυκῖτις (πονόματος) καὶ ἡ τραχωματώδης ἐπιπεφυκῖτις (τράχωμα) κ.ἄ.

Σημ. Οἱ μαθηταὶ ποὺ δὲν ἔχουν κανονικὴν ὁρασίν (ἔχουν ἀνωμαλίας διαθλαστικότητος) πάσχουν ἡ ἀπὸ μυωπίαν ἢ ἀπὸ ύπερεμψιον (πρεσβυωπίαν) ἢ ἀπὸ ἀστιγματισμόν.

Τρόπος μετρησεως.—Διὰ τὴν μέτρησιν τῆς ὁξύ-
τητος τῆς ὁράσεως γίνεται χρῆσις διαφόρων ὁψι-
μετρών πινάκων.

1. Ἡ Ἑλληνικὴ σχολιατρικὴ ὑπηρεσία μεταχειρί-
ζεται τὸν ὁψιμετρικὸν πίνακα τῶν ὀφθαλμολόγων Γα-
ζέπη καὶ Μπίση. Ὁ ὁψιμετρικὸς πίναξ ἀποτελεῖται
ἀπὸ σειρὰς γραμμάτων διαφόρου μεγέθους. Τὰ γράμ-
ματα δὲν σχηματίζουν λέξιν ἢ συλλαβήν. Διὰ τοὺς
ἀγραμμάτους ὑπάρχουν ὠρισμένα σχήματα (ἀγκύλαι).
Εἰς τὸ περιθώριον τοῦ πίνακος σημειοῦνται ἀριθμοί,
ποὺ δεικνύουν ἀπὸ πόσα μέτρα μακρὺν πρέπει νὰ
διαβάζεται ἢ κάθε σειρὰ γραμμάτων ἢ σχημάτων.
“Οταν τὸ μάτι εἴναι γερὸ-ἡ πρώτη σειρὰ διαβάζε-
ται ἀπὸ ἀπόστασιν 5 μέτρων καὶ τότε λέγομεν, ὅτι
ἡ ὀπτικὴ ὁξύτης του εἴναι κανονικὴ ἢ ὅτι ἰσοῦται
πρὸς 1. Ἐὰν δὲ ἔξεταζόμενος δὲν διακρίνῃ τὰ γράμ-
ματα τῆς 1ης σειρᾶς-τοῦ παραγγέλλομεν νὰ δια-
βάσῃ τὰ γράμματα τῆς 2ας σειρᾶς ἢ τῆς 3ης κ.ο.ῦ.κ.
ἔως ὅτου φθάσωμεν εἰς σειρὰν τῆς ὅποιας νὰ ἡμπο-
ρέσῃ νὰ διαβάσῃ τὰ γράμματα καθαρά. Ὁ παραπλεύ-
ρως τῆς σειρᾶς αὐτῆς ἀριθμὸς δεικνύει τὴν ὁξύτητα
τῆς ὁράσεως τοῦ ἔξεταζομένου (1/10—1/6—1/4...)

Σημ. Διὰ νὰ εἴναι εὔχολος ὁ καθορισμὸς τῆς ἀπο-
στάσεως τοῦ ἔξεταζομένου ἀπὸ τὸν ὄψ. πίνακα—χαράξο-
μεν εἰς τὸ δάπεδον εὐθεῖαν, μὲ κιμωλίαν ἢ μὲ χρῶμα, καὶ
τὴν διαιροῦμεν εἰς μέτρα καὶ ἔκατοστά τοῦ μέτρου.

2.—**Μέθοδος Binet.**—“Ο ὁψιμετρικὸς πίναξ ἀπο-
τελεῖται ἀπὸ σειρὰς γραμμάτων διαφόρου μεγέθους
καὶ χωρὶς ἔννοιαν. Ἀναρτᾶται εἰς τοῖχον προσαντλίου,
διὰ νὰ δέχεται ἀπλετον καὶ διάχυτον φῶς, εἰς τὸ ὑψος

τῶν διφθαλμῶν τῶν μαθητῶν. Κανονικὴν δρασιν ἔχει διαβάζῃ σωστὰ τὰ τρία ἀπὸ τὰ ἑπτὰ γράμματα, ὅψους τὸ καθένα 7 χιλ. τοῦ μέτρου. Ὅσοι μαθηταὶ δὲν κατορθώνουν νὰ διαβάσουν μὲ αὐτὴν τὴν ἀναλογίαν (3: 7) τοποθετοῦνται εἰς τὰ πρῶτα θρανία.

Σημ. Ὁ Binet διὰ μικρὰ παιδιὰ—κάτω τῶν 7 ἐτῶν—προτείνει τὸ ἔξῆς: Γράφει ὁ διδάσκαλος ἐπάνω εἰς ἄσπρα χαρτιὰ μὲ μαύρην μελάνην, κύκλον· τε τρόγωνον καὶ σταυρὸν εἰς ὕψος 21 χιλ. τοῦ μ. Κανονικὸ θεωρεῖται τὸ μάτι, ποὺ τὰ διακρίνει αὐτὰ καὶ τὰ ὀνομάζει ἀπὸ ἀπόστασιν 7 μ.

3.—Μέθοδος διὰ παιδιὰ ποὺ δὲν γνωρίζουν νὰ διαβάζουν. Κατασκευάζομεν πίνακα μὲ ἀγκύλας (δξείας γωνίας ἵσας), σχήματα, τῶν δποίων τὸ ἀνοιγμα τοποθετοῦμεν εἰς θέσεις διαφόρους (ἀριστερὰ-ἄνω-δεξιὰ - κάτω) [$>V<\Lambda\ldots$]. Προκαλοῦμεν τὰ παιδιὰ ἥ νὰ μᾶς εἴπουν προφορικὰ πρὸς ποίαν διεύθυνσιν εὑρίσκεται τὸ ἀνοιγμα ἥ νὰ μᾶς τὸ δείξουν μὲ ἀνοικτὰ τὰ δύο των δάκτυλα, τὸν δείκτην καὶ τὸ μεσαῖον.

4.—Μέθοδος Badaloni.—[‘]Ο δψιμετρικὸς πίναξ ἀποτελεῖται α' ἀπὸ τρεῖς σειρὰς κεφαλαίων γραμμάτων καὶ β' ἀπὸ τρεῖς σειρὰς τοῦ σχήματος Π, μεγέθους (γραμ. & σχ.) 1 ἑκ. τοῦ μέτρου. Τὰ γράμματα δὲν σχηματίζουν λέξιν ἥ συλλαβήν, διὰ νὰ μὴ μαντεύῃ ὁ μαθητὴς ἀπὸ τὸ πρῶτον καὶ τ' ἄλλα, τὸ δὲ σχῆμα τοποθετεῖται εἰς τρόπον ποὺ τὸ ἀνοιγμά του νὰ εὑρίσκεται ἀριστερὰ-δεξιά, ἐπάνω-κάτω. (βλ. π.) Ο πίναξ ἀναρτᾶται ἀπέναντι φωτεινῶν παραθύρων

εἰς τὴν αἴθουσαν ἢ τὸν διάδρομον, εἰς τὸ ὑψος τοῦ μαθητοῦ καὶ εἰς ἀπόστασιν ἀπ' αὐτὸν 5 μ. Ὁ μαθητὴς κλείει τὸ ἔνα του μάτι μὲ τὴν παλάμην του καὶ προσπαθεῖ νὰ διαβάσῃ τὰ γράμματα ἢ νὰ δνομάσῃ τὴν διεύθυνσιν τῶν σχημάτων· τὸ αὐτὸ κάμνει καὶ μὲ τὸ ἄλλο του μάτι. Ὅσοι μαθηταὶ ἐπιτύχουν-έχουν φυσιολογικὴν τὴν δπτικὴν δξύτητα, ὅσοι ἀποτύχουν παραπέμπονται εἰς τὸν δφθαλμολόγον, δ ὁποῖος κατόπιν ἔχετασεως μὲ εἰδικὰ δργανα, τοὺς δρίζει τὸ εἶδος τῶν διματούαλιών (διόπτρων) ποὺ πρέπει νὰ κάμουν χρῆσιν.

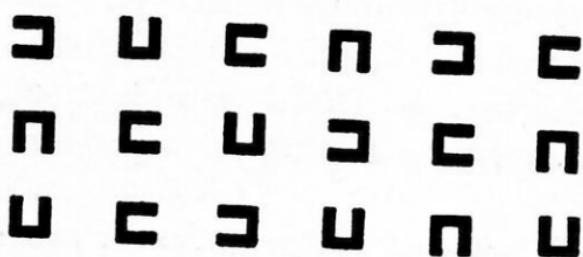
5.— Ὁμοιον μὲ τὸ προηγούμενον σύστημα μετρήσεως είναι καὶ ἡ τοῦ Snellen. Οὗτος ἀντὶ τοῦ προηγουμένου σχήματος μεταχειρίζεται τὸ σχῆμα

E τὸ ὁποῖον ἔχει μῆκος γραμμῶν 1 ἑκ. τοῦ μ., ἐκτὸς τῆς μεσαίας ποὺ είναι κατά τι βραχυτέρα, πάχος γρ. 2 χιλ. τοῦ μ. καὶ πλάτος 8 χιλ. τοῦ μ.

Σημ. α'. Ἐνίστε ἡ μυωπία συγχέεται μὲ τὴν ἀστιγμίαν. Πρός ἀνακάλυψιν τοῦ ἀστιγματοῦ τρυποῦμεν κοινὸν ἐπικεπτήριον μὲ καρφίτσα καὶ βάζομεν τὸν μαθητὴν νὰ διαβάζῃ τὸν πίνακα ἀπὸ τὴν τρυπίτσα. Ἐὰν δ μαθητὴς είναι ἀστιγματίας καθαρὰ γράμματα καὶ σχήματα, ἐνῷ δ μύωψ τὸ κατορθώνει.

Σημ. β'. Ἐκτὸς ἀπὸ τὴν μέτρησιν τῆς δξ. τῆς δράσεως-γίνονται μετρήσεις διὰ τὴν ἀχρωματικήν (τύφλωσιν χρωμάτων), τὴν ἀνικανότητα τοῦ παιδιοῦ νὰ εῦρῃ δλας τὰς ἀποχρώσεις τοῦ αὐτοῦ χρώματος, σύμφωνα μὲ τὸ δείγμα ποὺ τοῦ διδομεν. Ἐπίσης διὰ τὴν εργασίαν (δαλτωνισμὸν) τὴν ἀνικανότητα τοῦ παιδιοῦ νὰ διακρίνῃ τὸ κόκκινο χρῶμα. κ.α.δ.

Σχολικὸς ὀψιμετρικὸς πίναξ Badaloni (μὲ
ἀγκύλας Snellen. βλ. Σχ. 'Υγ. Λαμπ. σελ. 216)

ΣΗΜ. τὸν πίνακα τοῦτον κατασκευάζει ὁ Δ)λος
μὲ μαύρην μελάνην καὶ εἰς καίνονικὸν μέγε-
θος (βλ. 5ην μέθοδον μετρήσεως ὀξύτητος
όράσεως σελ. 155).

Ε. ΜΕΤΡΗΣΙΣ ΟΞΥΤΗΤΟΣ ΑΚΟΗΣ

Καθώς εϊδαμεν και προηγουμένως-ένα μεγάλο μέρος τῶν γνώσεών των λαιφάνουν οἱ μαθηταὶ μὲ τὴν ἀκοήν. "Οταν τὸ δργανον τῆς ἀκοῆς δὲν λειτουργῇ κανονικῶς, φανερόν, ὅτι ὁ πάσχων μαθητὴς θὰ καθυστερῇ εἰς τὰ μαθήματά του. Δὲν είναι δὲ δλίγοι οἱ μαθηταὶ πού, ἐνῷ ἔχουν χαρακτηρισθῇ ἀπὸ τὸν Διδάσκαλόν των ὡς ἀπρόσεκτοι, ἀφηρημένοι ἀπειθεῖς ἢ βραδύνοες-είναι ἀπλῶς βαρεῖοι.

Οἱ τελείως κωφοί εύκόλως γνωρίζονται. Δύσκολος είναι ἡ διάγνωσις ἐκείνων ποὺ πάσχουν ἀπὸ ἐλαφρᾶς μορφῆς δυσηκοίαν, εἴτε και εἰς τὰ δύο των αὐτιὰ-εἴτε μόνον εἰς τὸ ἔνα. Ο μαθητὴς ποὺ πάσχει βαρυηκοίαν σπανιώτατα αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκην νὰ φανερώσῃ αὐτοβούλως τὴν πάθησίν του εἰς τὸν Διδάσκαλόν του. Τούναντίον προσπαθεῖ ν' ἀναπληρώσῃ τὴν ἔλλειψιν τῆς καλῆς ἀκοῆς μὲ τὴν βοήθειαν τῆς μνήμης, τῆς φαντασίας, μὲ ἐρωτήσεις συχνὰς πρὸς τὸν παρακαθημένους συμμαθητάς του κ. οὕ. κ. ἢ ἀπαυδίζει μὲ τὴν καθημερινὴν ἔντασιν τῶν προσπαθειῶν του ν' ἀντιληφθῇ τὴν διδασκαλίαν τοῦ Διδασκάλου του, χάνει τὸ ἐνδιαφέρον του εἰς τὰ μαθήματα, ἀπογοητεύεται διὰ τὴν καθυστέρησίν του και μηχανεύεται ν' ἀποφεύγῃ τὴν τακτικὴν φοίτησιν... Κεφαλαιώδη λοιπὸν σημασίαν ἔχει διὰ τὴν πρόοδον τοῦ σχολείου και τὴν ἐπιτυχίαν τῆς διδασκαλίας καθόλου ἢ ἀνεύρεσις μεταξὺ τῶν μαθητῶν τῶν βαρυηκόων.

“Υπάρχουν πολλοὶ τρόποι μετρήσεως τῆς δέξιη-

τος τῆς ἀκοῆς, ἀλλὰ οὐδεὶς θεωρεῖται ὡς τελείως ἀσφαλής. Τ' ἀποτελέσματα ποὺ μᾶς δίδουν εἶναι σχετικά...

1.—**Μέθοδος τοῦ ώρολογίου.**—Μὲ αὐτὴν ζητοῦμεν νὰ καθορίσωμεν ἀπὸ ποίαν ἀπόστασιν γίνονται ἀντιληπτοὶ ἀπὸ τὸν μαθητὴν οἱ ἥχοι ώρολογίου. Κτύποι συνήθους ώρολογίου τῆς τσέπης ἀκούονται ἀπὸ φυσιολογικὸ αὐτὶ ἀπὸ ἀπόστασιν 2 περίπου μέτρων. Χαράζομεν κατὰ μῆκος τῆς αἰλιθούσης εὐθεῖαν γραμμὴν διηρημένην εἰς μέτρα καὶ ἔκατοστά. Δένομεν ἐλαφρὰ τὰ μάτια τοῦ ἔξεταζομένου μαθητοῦ, παραγγέλλομεν νὰ κλείσῃ τὸ ἔνα του αὐτὶ μὲ τὸν δείκτην τοῦ χεριοῦ του, κρατοῦμεν τὸ ώρολόγιο εἰς τὸ χέρι μας πάντοτε εἰς τὸ αὐτὸν ὑψος καὶ ἀρχίζομεν νὰ ὑποχωροῦμεν-ἔρωτῶντες τὸν μαθητὴν ἀν ἀκούγ τοὺς κτύπους τοῦ ώρολογίου. Οὕτω εὑρίσκομεν τὴν ἀπόστασιν ἀπὸ τὴν δοπίαν ἡμπορεῖ ν' ἀντιληφθῇ δ μαθητὴς τὸν ἥχον μὲ τὸ ἀνοικτὸ αὐτί. Τὴν μέτρησιν ἐπαναλαμβάνομεν καὶ μὲ τὸ ἄλλο αὐτί. Διὰ ν' ἀποφύγωμεν δὲ **ὑποβολὴν** ή **ὑπόκρισιν** ἐκ μέρους τοῦ μαθητοῦ - καταφεύγωμεν εἰς τεχνάσματα. Κρύπτομεν π. χ. τὸ ώρολόγιο εἰς τὴν τσέπη μας καὶ ἔρωτῶμεν τὸν μαθητὴν ἀν ἀκούγ....

Οἱ παιδολόγοι δὲν εἶναι σύμφωνοι διὰ τὴν ἀπόστασιν τῶν 2 μέτρων (τοῦ Binet). "Αλλοι δούλουν αὐτὴν εἰς 1,25 μ. (Gilles) κ. ἀ. ἀ. 'Αντὶ δὲ τοῦ ώρολογίου μεταχειρίζονται εἰδικὰ ὅργανα, τὰ ἀ κ ο δ μ ε τ ρ α.

2.—**Μέθοδος τοῦ ψιθύρου.**—"Ο ἔξεταζόμενος

μαθητής ἔχει δειμένα τὰ μάτια του καὶ ἐστραμμένα τὰ νῶτά του εἰς τὸν Διδάσκαλον. Κρατεῖ θέσιν σταθερὰν καὶ πρέπει νὰ ἐπαναλαμβάνῃ τὰς λέξεις ποὺ θὰ τοῦ ψιθυρίσῃ ὁ Διδάσκαλος. Ὁ Διδάσκαλος κινεῖται βραδέως ὅπισθεν τοῦ μαθητοῦ καὶ προφέρει ἀργά καὶ καθαρὰ (τὴν στιγμὴν ποὺ τελειώνει ἡ ἐκπνοὴ τῆς ἀναπνοῆς του) λέξεις ἢ ἀριθμοὺς ἀσυναρτήτους. Ὅριον ἀκοῆς τοῦ μαθητοῦ θεωρεῖται τὸ σημεῖον ἀπόπου ἀντιλαμβάνεται ὅλας τὰς ψιθυρίζομένας λέξεις.

3.—*Μέθοδος ὑπαγορεύσεως γεγωνυίᾳ τῇ φωνῇ* (Gellé).—Ο μαθητής στέκεται ἐμπρὸς ἀπὸ τὸν πίνακα ἔτοιμος διὰ νὰ γράψῃ. Ὁ Διδάσκαλος μὲν ἐστραμμένα τὰ νῶτα εἰς τὸν μαθητὴν τοῦ ὑπαγορεύει ἀπὸ ἀπόστασίν τινα ἀργά καὶ δυνατὰ μερικὰς λέξεις. Ἄν δὲ μαθητὴς δὲν γράψῃ ὅλας τὰς λέξεις εἰς τὸν πίνακα-θὰ εἰπῇ, ὅτι δὲν τὰς ἀντελήφθη καὶ τότε ὁ Διδάσκαλος πλησιάζει περισσότερον εἰς τὸν μαθητὴν καὶ ἐπαναλαμβάνει τὴν ὑπαγόρευσιν-ἔως δτού δ μαθητὴς ἀντιληφθῇ καλὰ τὰς λέξεις καὶ τὰς καταγράψῃ ἄνευ παραλείψεως εἰς τὸν πίνακα.

4.—*Μέθοδος Binet*.—Αὐτὴ θεωρεῖται σκοπωτέρα ἀπὸ τὰς προηγουμένας, διότι μὲ αὐτὴν ἡμπορεῖ νὰ ἔξετάζωνται πολλοὶ μαθηταὶ ταύτοχρόνως, νὰ γίνῃ σύγκρισις τῆς δξύτητος τῆς ἀκοῆς των καὶ ἀναλόγως πρὸς αὐτὴν νὰ κατατάσσωνται εἰς σειράν... Οἱ μαθηταὶ λαμβάνουν θέσιν ἀπέναντι τοῦ Διδασκάλου εἰς ἀπόστασιν 10 μέτρων ἔτοιμοι πρὸς γραφήν. Ὁ Διδάσκαλος ὑπαγορεύει, μὲ διοιδόμορφον ἔντασιν τῆς

φωνῆς, 40 λέξεις καὶ οἱ μαθηταὶ τὰς καταγράφουν.
Ἐξελέγχονται τὰ γραπτὰ καὶ ἀναλόγως τῶν σφαλμά-
των τοῦ καθενὸς γίνεται καὶ ἡ διαβάθμισις.

Προκειμένου περὶ παιδιῶν ποὺ δὲν γνωρίζουν
γραφήν, ἀντὶ τῆς ὑπαγορεύσεως δίδονται παραγγέλ-
ματα πρὸς ἐκτέλεσιν διαφόρων κινήσεων ἢ θελημά-
των-ἢ πρὸς ἐπανάληψιν τῶν ἐκφωνουμένων λέξεων
καὶ ἀριθμῶν.

5.—**Ἐπὶ ἀτομικῶν μετρήσεων προτιμᾶται καὶ**
ἡ ἔξῆς μέδοθος ψιθύρου. Οἱ μαθητὴς στέκεται εἰς
ἀπόστασιν 8 μέτρων ἀπὸ τὸν Δ)λον καὶ κλείει καλὰ
τὸ ἔνα του αὐτὶ μὲ τὸν δείκτην τοῦ χεριοῦ. Οἱ Δ)λοις
τοῦ ψιθυρίζει μερικοὺς ἀριθμούς. Εὰν δὲ τοὺς ἀντι-
ληφθῆ ὁ μαθητὴς τοὺς ἐπαναλαμβάνει ὁ Δ. μὲ με-
τρίαν φωνήν. Εν ἀποτυχίᾳ ἐντείνει τὴν φωνήν του.
Οὕτω οἱ μαθηταὶ βαθμολογοῦνται ὅτι ἔχουν ἀκοήν
καὶ ἡ ν ἢ μετροίαν ἢ κακήν. Τὸ αὐτὸ ἐπαναλαμ-
βάνεται καὶ μὲ τὸ ἄλλο αὐτί.

6.—**Μέθοδος Simon.** Τοποθετεῖται εἰς τὴν
αἴθουσαν τῆς ἔξετάσεως ἔνα τραπέζι. Οἱ μαθητὴς
σκεπάζει καλὰ τὰ μάτια του καὶ στρέφει τὰ νῶτα
πρὸς τὸ τραπέζι. Οἱ Δ)λοις ἀφήνει νὰ πέσουν ἀπὸ
ὑψος 6 ἐκ. τοῦ μ. ἐπάνω εἰς τὸ τραπέζι διάφορα
ἀντικείμενα (βαρειὰ-ἔλαφρὰ) ποὺ θὰ προκαλέσουν
κρότους διαφόρου ἐντάσεως:

α'. **κρότους δυνατοὺς** (ἀπὸ πτῶσιν μεταλλίνου
νομίσματος [Σδράχμου] κλειδιοῦ, χάρακα κ.τ.τ. 15
τὸν ἀριθμόν).

β' **κρότους μέσης ἐντάσεως** (ἀπὸ πτῶσιν κου-
μπιοῦ, καρφιοῦ, μολυβιοῦ κ.ἄ.) καὶ

γ' κρότους ἀσθενεῖς (ἀπὸ πτῶσιν βελόνας, σπίρ-
του, δεκάρας κ.ἄ.δ.)

Ἡ κάθε σειρὰ ἀποτελεῖται ἀπὸ 15 κρότους. Ὁ
μαθητὴς θεωρεῖται, ὅτι δὲν ἔχει κανονικὴν ἀκοήν—
ἄν ύποπέσῃ εἰς 4 σφάλματα κατὰ τὴν ἐκτίμησιν τῶν
κρότων τῆς γ' σειρᾶς (ἀσθ. κρ.).

Μὲ κάθε δυνατὴν συντομίαν ἔξεύθεσα τὸν τρόπον
μετρήσεως τοῦ ἀναστήματος, τοῦ βάρους, τῆς θωρα-
κικῆς περιμέτρου, τῆς δεξύτητος ὁράσεως καὶ ἀκοῆς.
Μὲ τὰς ὁδηγίας μου αὐτὰς θὰ ἡμπορῷ ὁ κάθε Δι-
δάσκαλος νὰ συμπληρώνῃ τὸ «Βιβλίον Ἀτομικότη-
της» εἰς τὰς πρώτας του στήλας καὶ νὰ καταρτίζῃ καὶ
συστατιστικοὺς πίνακας, νὰ κάμνῃ συγκρίσεις καὶ με-
λέτας καὶ νὰ ἔξαγῃ συμπεράσματα... Συνεννοούμενος
δὲ μὲ τοὺς γονεῖς τῶν μαθητῶν του καὶ μὲ τὸν Σχο-
λίατρον τῆς περιφερείας, νὰ προέρχεται κάθε φορὰν
εἰς τὴν λῆψιν ὅλων ἐκείνων τῶν μέτρων μὲ τὰ δποῖα
θὰ προλαμβάνῃ... καὶ θὰ θεραπεύῃ... πρὸς πολλαπλῆν
ἀφέλειαν τῶν μαθητῶν του καὶ τοῦ ἔργου του κα-
θόλου...

ΒΙΒΛΙΑ ΑΡΧΕΙΟΥ

9. ΤΟ ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΟΥ ΔΑΜΑΛΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΝΑΔΑΜΑΛΙΣΜΟΥ

Είναι ἔντυπον, ἀλλ' ἡμπορεῖ καὶ νὰ κατασκευασθῇ μὲ τὰς στήλας: α' αὕτων ἀριθμός, β' ἐπώνυμον, δνομα, δνομα πατρός, γ' ἔτος γεννήσεως, δ' τάξις, ε' ἡμερομηνία Δαμαλισμοῦ (Δ.) ή Ἀναδαμαλισμοῦ (Α. Δ.), στ'. ἐπιτυχῶς (+) ή ἀνεπιτυχῶς (-), ζ'. παρατηρήσεις (ἐπιπλοκὴ...). Τὸ σὺν + σημαίνει, ὅτι ἐπέτυχεν ὁ Δαμαλισμὸς ή ὁ Ἀναδαμαλισμὸς καὶ τὸ πλῆν -, ὅτι ἀπέτυχε. Κάτωθεν τοῦ τελευταίου δαμαλισθέντος ή ἀναδαμαλισθέντος μαθητοῦ ὑπογράφει ὁ ἐνεργήσας τὸν ἐμβολιασμὸν ἰατρός.

Κατὰ Νόμον⁽¹⁾ οὐδεὶς γίνεται δεκτὸς εἰς τὸ σχο-

(1) Νόμος 1242. — Οἱ διευθυνταὶ τῶν σχολείων ὀφείλουν κατὰ τὴν ἐγγραφὴν τῶν μαθητῶν νὰ ἔξαχριβώνουν ἄν ἐξ αὐτῶν, οἱ μὲν ἡλικίας μικροτέρας τῶν 10 ἔτῶν ἐδαμαλισθησαν ἐπιτυχῶς, οἱ δὲ μεγαλυτέρας ἄν ἐδαμαλίσθησαν προσφάτως—διὰ νὰ ὑποβληθοῦν εἰς τὸν ἐμβολιασμὸν ὅσοι δι' οἵανδήποτε λόγον δὲν ἔχουν ἐμβολιασθῆ—καταγγέλοντες ἄμα τὸ γεγονός εἰς τὰς ἀρμοδίας ἀρχάς.

Οἱ μὴ συμμορφούμενοι Διευθυνταὶ τιμωροῦνται πειθαρχικῶς μὲ πρόστιμον 25—100 δραχμῶν.

Πᾶς ὁ ἐνεργήσας ἐμβολιασμὸν μαθητοῦ ὀφείλει νὰ τοῦ δίδῃ ἐφ ἀπλοῦ χάρτου πιστοποιητικὸν περὶ ἐπιτυχίας ή ἀποτυχίας τοῦ ἐμβολιασμοῦ.

Τιμωροῦνται μὲ χρ. ποινὴν 100 δρχ. (ἐν ὑποτροπῇ μέχρι 200 η μὲ φυλάκισιν 5—10 ημ.) διοι ἐκδίδουν ψευδὴ πι-

λειον ἀν δὲν είναι ἐμβολιασμένος. Κατὰ τριετίαν πρέπει νὰ ἐπαναληφθῇ ὁ ἀναδαλισμὸς—ώς προ-λη πτικὸν μέτρον κατὰ τῆς νόσου εὐλογίας. Ἡ ἀσθένεια αὐτὴ ἐπροξένει ἄλλοτε μεγάλας καὶ ὅμα-δικὰς καταστροφὰς εἰς καιρὸν ἐπιδημίας, σήμερον ὅμως εἰς τὰ πολιτισμένα κράτη θεωρεῖται αἰσχος ἢ ἐμφάνισις καν τῆς εὐλογίας. Εἰς ἡμᾶς δὲν ἔχει κατανοηθῆ δυστυχῶς ἢ προληπτικὴ σημασία τοῦ ἐμ-βολιασμοῦ καὶ πρὸ πάντων εἰς τοὺς μακρὰν τῶν με-γάλων κέντρων συνοικισμούς. Καὶ ἔστι ὁ Δῆλος εὐ-φίσκεται πολλάκις εἰς προβληματικὴν θέσιν προκει-μένου νὰ ἐφαρμόσῃ τὸν περὶ ἐμβολιασμοῦ τῶν μα-θητῶν του Νόμον. Καὶ ὅμως είναι ἀνάγκη νὰ κινή-σῃ πάντα λίθον, ὅπως ἐπιτύχῃ τὸν ἐμβολιασμὸν τῶν μαθητῶν του, καὶ ἀκόμη καὶ αὐτῶν τῶν κατοίκων καὶ μάλιστα τῶν μικρᾶς ἡλικίας παιδιῶν τῆς κοινό-τητος, ὅπου ὑπηρετεῖ. "Αν δὲν ἐπιτύχῃ νὰ ἐπισκεφθῇ τὸ σχολεῖόν του ὁ Σχολίατρος, ἃς φροντίσῃ (διὰ τοῦ σχολιάτρου, τοῦ 'Υγειονομικοῦ' Επιθεωρητοῦ τῶν σχο-λείων, τοῦ προϊσταμένου του 'Επιθεωρητοῦ', ἐν ἀνάγ-κη καὶ ἀπ' εὐθείας ἀποτεινόμενος πρὸς τὸ τμῆμα ὑγιεινῆς τοῦ 'Υπ-γείου Παιδείας) νὰ προμηθευθῇ

στοποιητικὰ ἐμβολιασμοῦ καὶ ὅσοι πωλοῦν δαμάλειον ὑλην ποὺ παρεχωρήθη δωρεάν ἀπὸ τὸ δημόσιον.

Τὰ πιστοποιητικὰ αὐτὰ πρέπει νὰ φυλάττωνται καλῶς ἀπὸ τοὺς γονεῖς ἢ κηδεμόνας καὶ νὰ ἐπιδεικνύωνται εἰς πᾶσαν ζήτησιν.

Μὲ πρόστιμον 50—100 δρχ. τιμωροῦνται καὶ σχολικοὶ λατροὶ καὶ γονεῖς ποὺ παραβαίνουν τὰς ὡς ἄνω διατάξεις.

δαμάλειον ὑλην, νὰ συνεννοηθῇ ἀκολούθως μὲ ἴδιωτην ἱατρόν, καὶ ἂν τυχὸν δὲν ὑπάρχῃ τοιοῦτος εἰς τὴν κοινότητα ἢ τὴν περιφέρειάν του, ν' ἀναλάβῃ μόνος του τὸν δαμαλισμόν. Μὴ σὲ τρομάζῃ ἀγαπητὴ Διδάσκαλε ἡ σύστασίς μου!

Γνωρίζω πολλοὺς συναδέλφους σου, ποὺ ἐπιτυχέστατα προβαίνουν εἰς τὸ φιλάνθρωπον αὐτὸν ἔργον. Οὐδέποτε ἐδικαιολόγησα διδασκάλους, ποὺ διὰ νὰ καλύψουν τὴν ἀδράνειάν των, προβάλλουν ώς δικαιολογίαν τὴν ἀπίθανον περίπτωσιν τῆς μολύνσεως. Σὲ βεβαῖω, ὅτι οἱ διδάσκαλοι ἀσφαλέστερον ἐμβολιάζουν ἀπὸ μερικοὺς ἐπιπολαίους καὶ ἀπροσέκτους ἱατρούς. Ἐκεῖνο ποὺ χρειάζεται εἶναι δλίγη καλὴ θέλησις καὶ προσοχή. Ὁδηγίας ἐντύπους εὔκολα δύνασαι νὰ προμηθευθῆς, εἴτε ἀπ' εὐθείας εἴτε διὰ τοῦ Γραφείου τοῦ Ἐπιθεωρητοῦ σου, ἀπὸ τὸ τμῆμα Ὅγιεινῆς τοῦ Ὅπουργείου Παιδείας. Μικρὸ καὶ κοφτερὸ μαχαιράκι, ποὺ θὰ τὸ ἀπολυμαίνῃς εἰς τὴν φλόγα οἰνοπνεύματος, βαμβάκι καθαρὸ τοῦ φαρμακείου, βάμα ἰωδίου, οἰνόπνευμα καὶ δαμάλειος ὑλη-εἶναι τὰ ἐργαλεῖα καὶ ὑλικά σου. Τὴν ἡμέραν ποὺ πρόκειται νὰ ἐμβολιάσῃς, φροντίζεις νὰ εἶναι πλυμένον τὸ δάπεδον τοῦ σχολείου, παραγγέλλεις εἰς τοὺς μαθητὰς νὰ καθαρίσουν τὸν βραχίονά των (μὲ χλιαρὸ νερὸ καὶ σαπούνι) καὶ νὰ φορέσουν καθαρὸ ἐσώρρουχο. Σαπουνίζεις τὰ χέρια σου καὶ τὰ ἀπολυμαίνεις μὲ δλίγον οἰνόπνευμα (ἢ ἀχνην ὑδραργύρου εἰς διάλυσιν 1:1000). Ἐννοεῖται, ὅτι ὕστερα ἀπὸ τὴν ἀπολύμανσιν αὐτήν, δὲν θὰ πιάνῃς ἀντικείμενα ποὺ δὲν εἶναι ἀπολυσματα, τὸ δὲ μαχαιράκι, τὸ βαμβάκι καὶ τὸ σωληνάριον

θὰ τὰ φυλάττης ἐπάνω εἰς καθαρὸν ασπρό πανί ἡ καλύτερα ἐπάνω εἰς ἀποστειρωμένο βαμβάκι. Ἀπολυμαίνεις τὸ μέρος ποὺ θὰ ἐμβολιάσῃς μὲ ἐλαφρὰν ἐπάλειψιν λωδίους ἥ μὲ οἰνόπνευμα καὶ βαμβάκι, γαράζεις μὲ τὸ μαχαιράκι (τὸ ἀποστειρωμένο, μὴ λησμονήσῃς) τέσσαρας ἐλαφρὰς καθέτους τομὰς ἐπάνω εἰς τὸ δέρμα, μήκους τὴν καθεμιὰ ἐνὸς περίπου ἑκατοστομέτρου, εἰς ἀπόστασιν τριῶν γιλιοστομ. μεταξύ των καὶ σταυροειδῶς διατεταγμένας, ὅστε νὰ κοκκινίσῃ τὸ δέρμα δλίγον. Νὰ είναι δηλ. αἱ ἀμυγδαλίνες ἐπιπόλαιαι—νὰ φαίνωνται αἰμάσσουσαι, ἄλλὰ νὰ μὴ τρέχῃ ἀπ' αὐτὰς καὶ αἴμα. Χύνεις ἀπὸ τὸ σωληνάριον δλίγην ὕλην ἐπάνω εἰς κομμάτι γυαλί καθαρισμένο μὲ οἰνόπνευμα (μὲ καῦσιν), παίρνεις μὲ τὸ ἄκρον τοῦ μαχαιριοῦ δλίγην ὕλην, διότι ἡ περίσσεια αὐτῆς ἡμπορεῖ νὰ προκαλέσῃ τοπικὸν φλεγμονώδη ἔρεθισμὸν καὶ νὰ μολύνῃ ἄλλα μέρη τοῦ σώματος, ποὺ τυχὸν ἔχουν ἐκδορὰς ἥ ἄλλας δερματικὰς παθήσεις καὶ τὴν ἀλείφεις ἐπάνω εἰς τὶς ἀμυγδαλίνες, εἰς τρόπον, ὅστε νὰ ἀναμιχθῇ τὸ μπόλι μὲ τὸ αἷμα. . . καὶ παραγγέλλεις εἰς τὰ παιδιὰ νὰ κάθηνται ἥσυχα, ἔως ὅτου πήξουν αἷμα καὶ ὕλη. Μερικοὶ διὰ περισσοτέρων ἀσφάλειαν σκεπάζουν τὴν πληγὴν μὲ ὅστυγα, τὴν ὅποιαν δένουν μὲ ἀπεστειρωμένην γάζαν ἥ καθαρὸν πανί. Μετὰ 5-6 (ἥ καὶ 8) ἡμέρας, ἐξελέγχεις τὰ χέρια τῶν ἐμβολιασθέντων μαθητῶν διὰ νὰ ἀντιληφθῆσι ἂν ἐπέτυχεν ὁ δαμαλισμὸς (ἥ ὁ ἀναδαμαλισμός). Καὶ ἐὰν μὲν ἐπέτυχε, σημειώνεις εἰς τὴν οἰκείαν στήλην τοῦ Βιβλίου ἕνα +, ἐὰν δὲ ὅχι (ἄν ἔκλεισε δηλ. ἡ πληγὴ γωρίς νὰ ἀφήσῃ σημάδι), ση-

μειώνεις ἔνα —. Θεωρεῖται, ὅτι ἐπέτυχεν ὁ μὲν **Δαμαλισμὸς** ἐὰν ἀναπτυχθῇ τούλάχιστον μία κανονικὴ φλύκταινα, ὁ δὲ **Αναδαμαλισμὸς** δύο, ἕστω καὶ ἀτελῶς ἦ ἐὰν σηματισθοῦν καταφανεῖς ἐσχάραι των.

Τὸν δαμαλισμὸν ἐνεργοῦμεν κατὰ τὴν δροσερὰν ἐποχὴν τοῦ ἔτους καὶ ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ βραχίονος. Ἀποφεύγομεν νὰ ἐμβολιάζωμεν τοὺς πάσχοντας μαθητὰς ἀπὸ δξέα ἥ καὶ χρόνια νοσήματα, ποὺ ἐπιφέρουν ἔξαντλησιν τοῦ δργανισμοῦ καὶ μάλιστα ὅσους ἔχουν σπειριὰ (ἔξανθημα δερματικὸν) καὶ ἔκζεμα. Τὸ μαχαιράκι τὸ ἀπολυμαίνομεν συχνὰ μὲ φλόγα οἰνοπνεύματος καὶ τὸ διατηροῦμεν μέσα εἰς τὸ οἰνόπνευμα, ὅσο ἐνεργοῦμεν τὸν ἐμβολιασμόν. Ἡ δὲ δαμάλειος ὕλη δὲν πρέπει νὰ είναι παλαιά, δύσοσμος καὶ λίαν λεπτόρρευστος· πρέπει νὰ διατηρῆται εἰς τόπον δροσερὸν καὶ σκοτεινόν.

Σημ. Ἐὰν τυχὸν διαρραγῇ ἡ φλύκταινα καὶ ὑπάρχει φόβος νὰ κολλήσουν τὰ ἐσώρρουχα ἐπάνω εἰς τὴν τραυματικὴν (μὲ ἀμυχάς) ἐπιφανειαν-ἐπιπάσσομεν τὴν φλύκταιναν μὲ **δερματόλην** (ἡμίπηκτοι κιτρινωπήν ἀλοιφὴν μέσα εἰς σωληνάριον-σκενασία specialité) καὶ τὴν δένομεν μὲ ἀσηπτικὴν γάζαν.

10. ΤΟ ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΩΝ ΠΟΙΝΩΝ

Καταρτίζεται μὲ τὰς στήλας: α' αὔξων ἀριθμός, β' ἐπώνυμον κτλ., γ' τάξις, δ' χρονολογία, ε' αἵτια τιμωρίας, στ' εἶδος καὶ ζ' Παρατηρήσεις.

Δὲν πρέπει φυσικὰ νὰ γίνεται συχνὴ χρῆσις τοῦ βιβλίου αὐτοῦ ἥ μᾶλλον ὀφείλει νὰ φροντίζῃ ὁ Δ)λος

νὰ μὴ τοῦ παρουσιάζωνται εὐκαιρίαι νὰ τὸ μεταχειρίζεται. Πρέπει νὰ ἔχῃ ὑπ' ὄψει του πάντοτε τὸ ἀξίωμα «πρόλαμβανε τὰς ἀταξίας». Τὸ περισσότερον τελεσφόρον παιδονομικὸν μέσον είναι ἡ ἀγάπη της Διορατικής ἀγάπης, ὅπως λέγει ὁ Ἐλβετὸς παιδαγωγὸς A. FERRIÉRE εἰς τὸ λαμπρὸν παιδαγωγικὸν ἔργον του «Πῶς νὰ διατρέφωμε τὰ παιδιά μας» μετάφρ. Βαλαγιάννη. Νὰ ἀποφεύγῃ ἐπιμελῶς τὰ σωματικὰς ποινάς. ‘Η νηστεία ως τιμωρία, ὅπως συνήθως γίνεται, δὲν τελεσφορεῖ. ‘Ο νηστικὸς δὲν ἡμπορεῖ νὰ μελετήσῃ, ἀλλ’ οὔτε καὶ νὰ σωφρονισθῇ, ἐὰν ἡ συμπεριφορά του δὲν ἡτο καλή, ὅταν μάλιστα μένη ἀνευ τῆς ἀμέσου επιβλέψεως αὐτοῦ τοῦ Διδούλου. ‘Η ἐπανάληψις πάλιν τῆς αὐτῆς τιμωρίας γεννᾷ εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ παιδιοῦ τὴν ἀδιαφορίαν ἢ τὴν πανουργίαν. ‘Οταν ὁ μαθητὴς ὑποπτεύεται, ὅτι θὰ τὸν ἀφήσῃ ὁ Διδούλος του νηστεία-θὰ φροντίζῃ νὰ μὴ εὑρεθῇ νηστικός. ‘Ημπορεῖ μόνον νὰ τὸν κρατήσωμεν ἐπὶ 10—15—20... λεπτὰ τῆς ὥρας ν' ἀποτελείωσῃ παραλειφθεῖσαν ἢ μὴ καλῶς ἐκτελεσθεῖσαν γραφικὴν ἐργασίαν-ἀλλὰ ἐπὶ παρουσίᾳ μας πάντοτε. ‘Η γραφικὴ ἐργασία οὐδέποτε πρέπει νὰ διδεται ως τιμωρία. (¹) διότι γεννᾶται εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ

1) Καί δυνατοί ὑπάρχουν ἀκόμη διδάσκαλοι ποὺ ἔξακολουθοῦν νὰ ἐφαρμόζουν τὸ ἀψυχολόγητον αὐτὸν εἰδος τῆς τιμωρίας, ἀναγκάζουν τὸν μαθητὴν ν' ἀντιγράψῃ τόσας σελίδας! ἐπὶ ζημίᾳ τοῦ ὑπνου του —συνεπῶς καὶ τῆς κανονικῆς ἀναπτύξεώς του— ως καὶ τῆς λοιπῆς σχολικῆς του ἐργασίας.

μαθητοῦ ἀπέγθεια πρὸς τὴν εὐγενεστέραν ἀπασχόλησιν καὶ τὸν ἐθίζει ἐπὶ πλέον εἰς τὴν κακογραφίαν καὶ τὴν ἀνορθογραφίαν.

Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ὑπενθυμίζω τὸ ἄριθμον 15 τοῦ Ν.Δ. τῆς 4ης Ιουνίου τοῦ 1923, καθ' ὃ ποιναί, ποὺ ἡμποροῦν νὰ ἐπιβληθοῦν εἰς μαθητὰς διὰ παράβασιν σχολικῶν διατάξεων, εἶναι :

α') παραινεσίς.

β') ἐπίπληξις.

γ') στέρησις σχολικοῦ ἀξιώματος.

δ') προσωρινὴ ἀποβολὴ μέχρι τριῶν ἡμερῶν.

ε') » » » δικτὼ »

στ') Προσωρινὴ ἀποβολὴ μέχρις ἐνὸς ἔτους.

ζ') Διαρκῆς ἀποβολὴ ἐκ τοῦ σχολείου καὶ

η') Ἀποκλεισμὸς ἀπὸ πάντων τῶν σχολείων τοῦ

Κράτους.

Τὰς ποινὰς τῶν ἐδαφίων α') καὶ β') ἐπιβάλλει καὶ μόνος ὁ Διδάσκαλος τῆς τάξεως. Τὰ τῶν ἐδαφίων γ') καὶ δ') ὁ Διευθυντὴς τοῦ σχολείου, τὴν δὲ τοῦ ἐδαφίου ε') ὁ Σύλλογος τῶν Διδασκάλων (εἰς τὰ πολυτάξια σχολεῖα). Πρὸς ἐπιβολὴν ὅμως τῆς ποινῆς αὐτῆς εἰς τὸν αὐτὸν μαθητὴν ἐκ νέου ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἀπαιτεῖται καὶ ἡ ἔγκρισις τοῦ 'Υπουργείου.

Αἱ ποιναὶ τῶν ἐδαφίων στ'), ζ') καὶ η') ἐπιβάλλονται ὑπὸ τοῦ Συλλόγου τῶν Διδασκάλων, μετὰ προηγουμένην πάντοτε ἔγκρισιν τοῦ 'Υπουργείου, δυναμένου καὶ νὰ τροποποιῇ ταύτας.

11. ΤΟ ΒΙΒΑΙΟΝ ΤΟΥ ΥΛΙΚΟΥ
ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

΄Ημπορεῖ νὰ μὴ είναι καὶ ἔντυπον. Χωρίζεται εἰς τὰς στήλας α΄) αὐξῶν ἀριθμὸς—β΄) ποσὸν εἴδους—γ΄) δημοσία ἀντικειμένου—δ΄) δωρεὰ (τίνος;) ἢ ἀγορὰ (παρὰ ποίας ἀρχῆς; σχολ. ἐπιτροπῆς, μαθητικῆς κοινότητος, σχολ. ὁμ. ΕΣΝ...) ἢ κατασκευὴ (διδ]λού, μαθητοῦ, διμάδος...)—ε΄) χρονολογία καὶ στ΄) Παρατηρήσεις (εἰς ποίαν κατάστασιν εὑρίσκοντο κατὰ τὴν καταγραφὴν ἢ παραλαβὴν...)

Μόλις σοῦ ἀνατεθῇ, ἀγαπητὴ Δ]λε, ἢ Διεύθυνσις ἐνὸς σχολείου ὀφείλεις πρῶτα-πρῶτα νὰ παραλάβῃς τὸ σχολεῖον καὶ τὰ ἐν αὐτῷ εἴτε ἀπὸ τὸν προκάτοχόν σου, εἴτε ἀπὸ τὸν Πρόεδρον (ἢ ἄλλο μέλος) τῆς σχολικῆς Ἐπιτροπῆς, εἴτε καὶ ἀπὸ ἄλλο πρόσωπον ποὺ ἔτυχε νὰ τοῦ παραδοθῇ τὸ σχολεῖον. Περὶ αὐτοῦ ὅμιλησα εἰς σελ. 13. Ἐκεῖνο ποὺ σοῦ συνιστῶ ἴδιαιτέρως είναι νὰ προσέξῃς νὰ είναι καταγραμμένα εἰς τὸ *Βιβλίον τοῦ Υλικοῦ* ὅλα τὰ ἀντικείμενα τοῦ σχολείου (βιβλία τοῦ Ἀρχείου, θρανία καὶ λοιπὰ ἔπιπλα, χάρται, εἰκόνες...) καὶ νὰ σημειώσῃς εἰς τὴν στήλην τῶν παρατηρήσεων εἰς ποίαν ἀκριβῶς κατάστασιν τὰ παραλαμβάνεις. Διότι δταν μεθαύριον θὰ παραστῇ ἀνάγκη νὰ τὰ παραδώσῃς, θὰ σοῦ ζητηθῇ λόγος διὰ τὴν φθιορὰν ποὺ τυχὸν ὑπέστησαν.

12. Ο ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ

Χωρίζεται εἰς δύο μέρη. Εἰς τὸ πρῶτον καταγράφονται τὰ βιβλία τὰ ἐπιστημονικά, ποὺ θὰ τὰ

μεταχειρισθῇ ὁ Δῆλος—εἰς τὸ δεύτερον τὰ βιβλία τῆς Μαθητικῆς Βιβλιοθήκης.

Χαρακώνεται μὲ τὰς στήλας α') αὐξων ἀριθμός, β') ἀριθ. ἀντιτύπων, γ' τίτλος βιβλίου - ἀριθμὸς τόμου ἢ τεύχους - ἀριθμὸς ἐκδόσεως, δ') ὄνομα συγγραφέως, ε') ὄνομα ἐκδότου καὶ ἔτος ἐκδόσεως, ζ') δεμένον ἢ ἀδετον, ξ') ἀγορὰ (ἀντὶ πόσου) ἢ δωρεὰ (τίνος) καὶ η') Παρατηρήσεις (εἰς ποίαν κατάστασιν εὑρέθη κατὰ τὴν παραλαβήν...)

13 ΤΟ ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΩΝ ΠΡΑΞΕΩΝ ΤΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

Τηρεῖται ἀπὸ τὸν Διευθυντὴν τοῦ σχολείου ἢ (εἰς τὰ πολυτάξια σχολεῖα) ἀπὸ διδάσκαλον ποὺ ὅρισθη γραμματεὺς τοῦ Συλλόγου τῶν Δῆλων τοῦ σχολείου. Σημειώνω μερικὰ ζητήματα, διὰ τὰ ὅποια πρέπει νὰ συνταχθῇ πρᾶξις, εἴτε περὶ 1]είου σχολείου πρόκειται εἴτε περὶ πολυτάξιου.

1) πρᾶξις ἀποτελεσμάτων κατὰ τὴν λῆξιν τοῦ σχολικοῦ ἔτους (ὅν ο μαστὶ ποῖοι προεβιβάσθησαν καὶ ποῖοι ἔμειναν στάσιμοι).

2) Καθορισμὸς (κατὰ τὴν λῆξιν τοῦ σχολικοῦ ἔτους) τῶν διὰ τὸ ἐπόμενον σχολικὸν ἔτος εἰσακτέων βιβλίων, ἵδιως Ἀναγνωστικῶν, ἀπὸ τὰ ἐγκεκριμένα τοιαῦτα. Εἰς τὰ πολυτάξια σχολεῖα ὁρίζει τὰ εἰσακτέα βιβλία ὥστε βιβλίου μεταξὺ ἄλλων ὅμοιών του πρέπει νὰ δικαιολογηται ἐπαρκῶς. Ἐὰν βραδύτερον δι' οἵανδήποτε λόγον παρουσιασθῇ ἀνάγκη νὰ γίνῃ καμμία ἀλλαγὴ (ἐκδοσις νέου βιβλίου, ἔλλειψις δειγμάτων τῶν

νέων βιβλίων...,) συντάσσεται νέα πρᾶξις, κατόπιν εἰδικῆς ἀδείας τοῦ ἀρμοδίου Ἐπιθεωρητοῦ.

3) Περὶ καθαρειότητος τοῦ σχολείου καὶ τῶν μαθητῶν-λῆψις διαφόρων παιδονομικῶν μέσων.

4) Περὶ ἐκκλησιασμοῦ τῶν μαθητῶν. Εἰς τὰ πολυτάξια σχολεῖα ἐκ περιτροπῆς ὅδηγοῦν τοὺς μαθητὰς οἱ Δῆλοι εἰς τὴν ἐκκλησίαν. Καθορίζεται ἡ σειρὰ τῶν ἐπιτηρητῶν κ. οὕ. κ.

5) Περὶ ὁμαδικῆς μεταλήψεως τῶν μαθητῶν τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων.

6) Περὶ ἐπιτηρήσεως τῶν μαθητῶν κατὰ τὰ διαλείμματα, πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν μαθημάτων καὶ μετὰ τὴν λῆξιν αὐτῶν. Ὁ κατάλογος τῶν ἐπιτηρητῶν, ἥσειρὰ καὶ αἱ ἡμέραι τῆς ἐπιτηρήσεως τῶν καταγράφονται εἰς Πίνακα ἀνηρτημένον εἰς τὸ Γραφεῖον τοῦ σχολείου. Ὁ Ἐπιτηρητὴς Δῆλος προσέρχεται 30 ἢ 20 λεπτὰ τῆς ὥρας ἐνωρίτερον τῶν λοιπῶν Δῆλων καὶ ἐπιβλέπει τὸν μαθητὰς ἐκτὸς καὶ ἐντὸς τῶν παραδόσεων—ἀποφεύγων ἐπιμελῶς νὰ διαμένῃ εἰς τὸ Γραφεῖον-διότι ἄλλως δημιουργοῦνται πολλάκις μικροεπεισόδια μετὰ τοῦ Διευθυντοῦ, ἐπεισόδια ὑποβιβάζοντα τὴν σοβαρότητα τοῦ ἀξιώματος τοῦ Παιδαγωγοῦ...

Σημ. Εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸν θὰ ηθελα νὰ συστήσω δλῶς ἰδιαιτέρως κάτι τι ποὺ ἵσως νὰ φανῇ εἰς πολλοὺς Διδῆλοις ὡς ἀσήμαντος λεπτομέρεια—ἐνῷ πράγματι εἶναι σημαντικωτάτη διὰ τὴν κακονικὴν λειτουργίαν τοῦ σχολείου καὶ τάς ὄμαλὰς σχέσεις διδῆλων καὶ Δῆλου. Νὰ φροντίζουν οἱ διδῆλοι, μόλις ὡς κτυπήσῃ δὲ κώδων τῆς εἰσόδου, νὰ ἔξερχωνται ἀμέσως ἀπὸ τὸ Γραφεῖον καὶ νὰ σπεύδουν νὰ ἐπιτηρήσουν αὐτοπροσώπως τὴν εἰσόδον τῶν μαθητῶν τῆς τάξεως των εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς παραδόσεως. Νὰ μὴ διαμένουν εἰς τὸ Γραφεῖον συζητῶντες ἥ

φλιναροῦντες, καθ' ἣν δην οἱ μαθηταὶ τῶν θοριβοῦν εἰς τὴν Τάξιν... Διατί νὲ καιναδέχωνται ἀραγε μερικοὶ διδόλοι νὰ τοὺς γεννατεῖται ..αρατηρήσεις! Διατί ἐξ ἄλλου νὰ λησμονοῦν τὸ παιδονομικὸν ἀξίωμα: *Πρωτος νὰ μπαίνῃ διδόλος εἰς τὴν παράδοσιν καὶ τελευταῖος νὰ βγαίνῃ ἀπ' αὐτήν;*

7) Περὶ διοργανώσεως σχολικῆς τινος ἑορτῆς ἢ ἔκδρομῆς...

8) Περὶ ἐπιβολῆς ποινῆς, κ. οὕ. κ.

14. ΤΟ ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΩΝ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ ΤΩΝ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΩΝ ΣΥΝΕΔΡΙΩΝ

Τοῦ προσωπικοῦ (κατὰ 15]οίαν καὶ εἰς ὥρας μὴ ἐργασίμους - ὡς δρίζει ὁ Νόμος) καὶ τῶν πρακτικῶν τῶν τοικῶν τοῦ σχολικᾶς - τῶν τέως Δήμων-περιφερείας) Παιδαγωγικῶν συνεδρίων, συγκροτουμένων κατ' ἐντολὴν τοῦ Ἐπιθεωρητοῦ καὶ πρόγραμμα ἐργασιῶν ἐγκεκριμένον παρ' αὐτοῦ. Τὰ προτικά τῶν μὲν πρώτων τηροῦνται παρὰ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ σχολείου ἢ διδασκάλου τινὸς-(ὁ Νόμος ὑποχρεώνει τὸ προσωπικὸν νὰ βοηθῇ ἐκ περιτροπῆς τὸν Δῆμον εἰς τὰς γραφικάς του τοῦ σχολείου ἐργασίας)-ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν τοῦ Δῆμοῦ, τῶν δὲ τελευταίων παρὰ τοῦ Δῆμοῦ τοῦ σχολείου τοῦ Κέντρου ἢ τοῦ ἐπὶ τούτῳ δρισθεντος γραμματέως διδόλου.

Οἱ Διευθυνταὶ τῶν λοιπῶν σχολείων (τοῦ Δήμου) φροντίζουν καὶ λαμβάνουν ἐγκαίρως ἀντίγραφον τῶν κοινῶν αὐτῶν συνεδρίων καὶ τὰ καταχωρίζουν εἰς τὸ βιβλίον πρακτικῶν τοῦ σχολείου των.

15. ΤΟ ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

Τηρεῖται, εἰς τὰ 2]τάξια καὶ πολυτάξια σχολεῖα, ὑπὸ τοῦ Διευθυντοῦ ἢ Διευθυντρίας τοῦ σχολείου εἰς δὲ τὰ κατ' ἀνοχὴν ὡς μεικτὰ λειτουργοῦντα σχολεῖα ὑπὸ τοῦ Διευθυντοῦ τῶν ἀρρένων, κατὰ τὸν κατωτέρω τύπον.

(π.χ.) ΜΗΝ ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ

Χρονολογία	Υπογραφή διδύλων	Ωρ. προσ.	Ωρ. ἀναχ.	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
1 Τετάρτη	1	8—12	12+5'	
II. M.	2			
	3			
M. M.	1	2—5	4+10'	
	2			
	3			
2 Πέμπτη	x. ου. x.			
II. M.				

‘Ο Διευθυντής ὑποχρεοῦται μὲ τὴν κροῦσιν τοῦ κώδωνος τῆς εἰσόδου τῶν πρώτων ὁρῶν νὰ σημειώνῃ εἰς τὴν γενὴν θέσιν τὰ δύναματα τῶν διδασκάλων ποὺ δὲν προσῆλθαν ἔως τὴν ὥραν ἐκείνην, ἀπέναντι δὲ εἰς τὴν στήλην τῶν παρατηρήσεων-τὴν αἵτιαν τῆς ἀπουσίας ἢ καθυστερήσεως, ἀφοῦ ἐπακριβῶς ἔξακριβώσῃ ταύτην. Εἰς δὲ τὰς μηνιαίας δηλώσεις παρουσίας τοῦ προσωπικοῦ ἀναφέρει λεπτομερῶς τοὺς καθυστερήσαντας ἢ ἀπουσιάσαντας κατὰ τὸν λῆξαντα μῆνα, τὸν χρόνον τῆς καθυστερήσεως ἢ ἀπουσίας καὶ τὴν αἵτιαν. ’Αναφέρει ἐπίσης καὶ τοὺς διδασκάλους ποὺ ἔτυχαν κανονικῆς ἀδείας ἢ ἀναρρωτικῆς καὶ ἀν ἀνέλαβαν οὗτοι ὑπηρεσίαν ἀμέσως μετὰ τὴν λῆξιν τῆς ἀδείας των ἢ καθυστερησαν καὶ πόσον καιρόν.

’Εάν ποτε εὑρεθῆται, ἀγαπητέ, ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν ἑτέρου συναδέλφου σου μὴ τοῦ δημιουργῆς ἐπεισόδιον διὰ τὸ ζήτημα τῆς ὑπογραφῆς εἰς τὸ βιβλίον τῆς παρουσίας, διότι, ἐκτελῶν τὸ καθῆκόν του, εὑρέθη εἰς τὴν ἀνάγκην ν' ἀναφέρῃ εἰς τὸν Προϊστάμενόν σας τὴν τυχὸν ἀπουσίαν ἢ καθυστερησίν σου. Μὴν ἔχεις ποτὲ τὴν ἀξίωσιν νὰ πράττουν οἱ ἄλλοι παρὰ τὴν συνείδησίν των. ’Η ἐντολὴ ποὺ ἐδόδη εἰς τὸν Διευθυντὴν δὲν εἶναι βεβαίως εὐχάριστος ὑπηρεσία δι' αὐτόν. Είναι πολὺ λεπτὴ καὶ δύσκολος ἢ θέσις του καὶ ἀπέναντι τῶν συναδέλφων του καὶ ἀπέναντι τοῦ Προϊσταμένου του.

16. ΤΟ ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΩΝ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΤΟΥ ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΟΥ

Εἰς αὐτὸν καταγράφει ὁ ’Ἐπιθεωρητής μετὰ τὴν ἐπιθεώρησιν τοῦ σχολείου τὰς παρατηρήσεις του καὶ

τὰς ὁδηγίας του. Ταύτας συνυπογράφει ὁ Διευθυντὴς τοῦ σχολείου.

17. ΤΟ ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΩΝ ΕΚΔΡΟΜΩΝ ΚΑΙ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΠΕΡΙΠΑΤΩΝ

‘Απλοῦν, δεμένον βιβλίον μὲ ἀρκετὰ φύλλα.

Κατὰ Νόμουν μίαν φορὰν τοὐλάχιστον τὴν ἑβδομάδα πρέπει νὰ ἔξερχεται τὸ σχολεῖον εἰς περίπατον μὲ τοὺς μαθητάς, μετὰ μεσημβρίαν τῆς Τετάρτης ἢ τοῦ Σαββάτου. Δὲν ἀποκλείεται ὅμως νὰ χρησιμοποιήσῃ ὁ Δ]λος καὶ ἄλλο ἀπόγευμα πρὸς ἔξοδον, ἐὰν κανένα ἔκτακτον γεγονὸς ἢ κακὴ ἀτμοσφαιρικὴ κατάστασις δὲν τοῦ ἐπιτρέψῃ νὰ τηρήσῃ πιστῶς τὸ Πρόγραμμα, ἀρκεῖ ν' ἀναπληρώσῃ τὴν καθωρισμένην διὰ τὸ ἀπόγευμα ἐκεῖνο σχολικὴν ἐργασίαν. Μερικοὶ διδ]λοι καὶ πολλοὶ γονεῖς, φρονοῦν ὅτι ὁ περίπατος αὐτὸς γίνεται μόνον χάριν ἀναψυχῆς καὶ διὰ νὰ πάρουν τὸν ἀέρα των τὰ παιδιά! Οἱ χωρικοὶ γονεῖς συνίθωσ αὐτὴν τὴν ἀντίληψιν ἔχοντες διὰ τὸν σχολικὸν περίπατον, ἀποφεύγουν ν' ἀποστείλουν τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἢ τὸ ἀπόγευμα ἐκεῖνο τὰ παιδιά των εἰς τὸ σχολεῖον, διὰ νὰ τὰ χρησιμοποιήσουν εἰς τὰς οἰκιακὰς ἢ γεωργικὰς των ἐργασίας καὶ μὲ τὴν δικαιολαγίαν, ὅτι «στὰ χωριὰ τὰ παιδιὰ ἀρκετὸν ἀέρα παίρνουν». Εἰς τὰς πόλεις δὲ κατὰ κανόνα ἀποφεύγουν τὴν ἔξοδον οἱ διδάσκαλοι καὶ πρὸ πάντων αἱ διδασκάλισσαι. Ἡ δικαιολογία εἶναι πρόχειρος: ποῦ νὰ πάμε; ἢ ὁ καιρὸς εἶναι ἀκατάλληλος!

Πόσον διαφέρομεν καὶ εἰς τὸ ζήτημα αὐτὸ ἀπὸ τοὺς ἀρχαίους προγόνους μας καὶ ἀπὸ τὰ σημερινὰ

πολιτισμένα ξύθην! Έκείνοι τόσην ἀγάπην ἔτρεφαν πρὸς τὸ ὑπαιθρον καὶ τὴν ἐν ὑπαίθρῳ ζωήν, ὡστε ἔπλασαν τὴν παροιμίαν «ράβδος ἐν γωνίᾳ ἄρα βρέχει!» Καὶ τὰ σχολεῖα των ἡσαν συνήθως ὑπαίθρια ἢ λειτουργοῦσαν μέσα εἰς ἄλση καὶ οἱ λόγοι των «περιπατοῦντες ἐδίδασκαν καὶ ἐδιδάσκοντο». Εἰς τὰ σύγχρονα πολιτισμένα "Ἐθνη εἰς εὐρεῖαν κλίμακα τίθενται εἰς ἐνέργειαν τὰ **ὑπαίθρια σχολεῖα** καὶ εἰς χώρας ποὺ ἀκόμη αἱ κλιματολογικαὶ συνθῆκαι εἶναι πολὺ δυσμενεῖς διὰ τὴν εἰς τὸ ὑπαιθρον διαμονήν.

Καὶ τὶ συμβαίνει εἰς ήμᾶς; Είναι κοινὸν μυστικὸν πόσον φυλοστόργως! ἐγκλείομεν τρυφερὰ πλάσματα μέσα εἰς ἀνθυγειεινὰς αἰθούσας, ποὺ στεροῦνται καὶ ἀπὸ αὐτὰ τὰ ἀπαραίτητα στοιχεῖα τῆς ζωῆς των, ἀπὸ ἀέρα καθαρὸν καὶ ἀπὸ ζωογόνον ἥλιον καὶ τ' ἀποκαθηλώνομεν ὃς καταδίκους ἐπάνω εἰς ἄθλια πολλάκις θρανία, σωστὰ στρεβλωτήρια τῶν εὐπλάστων μελῶν των! Υπάρχουν δὲ δυστυχῶς ἀκόμη διδάσκαλοι, ποὺ ἀποφεύγουν καὶ διαλείμματα κάθε ὁραν νὰ κάμουν διὰ νὰ μὴ χάνονται καιρόν! καὶ νὰ κάμουν τί; νὰ παραγεμίσουν μικρὰ κεφαλάκια μὲ γνώσεις σοβαροφρονεῖς (!) ποὺ δὲν ἔχουν καμμίαν σχέσιν μὲ τὴν ζωὴν τοῦ παιδιοῦ καὶ είναι ἀμφιβόλου χρησιμότητος καὶ διὰ τὸν μετέπειτά των βίον. Καταδικάζουν εἰς ἀτροφίαν τὸ σῶμα - γιὰ ν' ἀναπτύξουν δῆθεν τὸ πνεῦμα, παρὰ τὸ χρυσοῦν παλαιῶν καὶ νέων φυσιολόγων καὶ παιδαγωγῶν ἀξίωμα «γερὸς μὲν να λὸς ὅνος μέσα σὲ γερὸς ὁ σῶμα» ἡμπορεῖ νὰ ὑπάρχῃ καὶ νὰ δοῇ. 'Αγαπητέ μου καὶ δταν ἀκόμη— τὶ ὅνειρον! εὐτυχήσῃς ν' ἀποκτήσῃς Διδακτήριον πρό-

τυπον, ἐκτισμένον σύμφωνα μὲ τὴν τελευταίαν λέξιν
τῆς Σχολικῆς 'Αρχιτεκτονικῆς καὶ πλουτισμένον ἀφθό-
νως μὲ ποικίλα διδακτικὰ ὅργανα καὶ ἐποπτικά μέσα
διδασκαλίας...καὶ πάλιν καταδίκην νὰ θεωρῇς τὴν δια-
μονὴν ἐπὶ ὥρας μέσα εἰς κλειστὸν χῶρον! 'Η φύσις
αὐτή, εἰς οἰανδήποτε ἐποχὴν τοῦ ἔτους-ἀνεκτήν
διπωσδήποτε ἀπὸ τὴν σωματικὴν κατάστασιν τῶν μά-
θητῶν-εἶναι ἀνεξάντλητος πηγὴ γνώσεων, θερητι-
κῆς διδασκαλίας καὶ πρακτικῆς ἀσκήσεως, ἐρευνῶν-
πειραματισμῶν καὶ ἐφαρμογῶν...'Αρκεῖ νὰ ἔχῃ ὁ Δι-
δάσκαλος μάτια διὰ νὰ βλέπῃ, αὐτιὰ διὰ νὰ ἀκούῃ, ψυ-
χὴν νὰ αἰσθάνεται...ἐκανότητα τέλος ν' ἀνακαλύπτῃ,
εἰς τὴν φύσιν, τὸ κάθε τι ποὺ τοῦ χρειάζεται διὰ τὸ
διδακτικὸν καὶ μօρφωτικόν του ἔργον. "Οταν ἐννοήσῃ
βαθειὰ τὴν ἀνυπολόγιστον σημασίαν τῆς ἐκ τῆς φύ-
σεως καὶ ἐν τῇ φύσει διδασκαλίας-οὐδέποτε θὰ εύ-
ρεθῇ εἰς τὴν κωμικὴν διὰ διδάσκαλον συγχρονισμένον
θέσιν, νὰ λεπτολογῇ ἐπὶ τῶν λέξεων τοῦ Προγράμ-
ματος ἐὰν ἡ ὄχι καὶ πότε τοῦ ἐπιτάσσῃ νὰ ἔξερχεται
εἰς περίπατον καὶ ἐὰν - ἀκουσον! τὸ ἀπόγευμα μᾶς
Τετάρτης ὁ καιρὸς ἡτο ἀκατάλληλος, ἔχαθη ὁ περί-
πατος διὰ τὴν ἑβδομάδα ἐκείνην!! Εἰς βάρος του θὰ
είναι καὶ ἡ τυχὸν δικαιολογία του, ὅτι ἡ περιοχὴ τῆς
δράσεώς του είναι πτωχὴ τάχα εἰς παρατηρήσεις
ἡ ποικιλίας ἐποπτικῶν ἀντικειμένων διὰ τὴν διδασκα-
λίαν του. Μελέτα, ἀγαπητὲ διδάσκαλε, διαρκῶς, μօρφώ-
σου ἐγκυλοπαιδικῶς καὶ παρατήρει...ἔξηταζε καὶ τ' ἀ-
σήμαντα-φαινομενικῶς-φυσικὰ ἀντικείμενα καὶ φαι-
νόμενα. Κατὰ μάκρος θὰ μὲ δδηγοῦσσε ἀν ἐπιχει-
ροῦσα νὰ ἐπεκταθῶ εἰς τὸ σημεῖον αὐτό. Τὸ θαυμά-

σιον σύγγραμμα Rude—Λάμψα «Διδακτικὴ τῶν Φυ-
σιογνωστικῶν Μαθημάτων» Ἐκδ. Ἰ. Κολλάρου,
βιβλ. Ἐστίας. (βλ. ἰδίως σελ. 84—114) καὶ Διδακ.
τῆς Γεωγραφίας ἰδίων (σελ. 49—68) καὶ τοῦ Π.
Βαλάκη (τοῦ αὐτοῦ ἐκδότου) «περὶ Σχολικῶν ἐκδρο-
μῶν», όπου βοηθήσουν τὸν διδάσκαλον πολὺ εἰς τὸ
ζήτημα αὐτό.

Λοιπὸν ἡ μ.μ. ἔξοδος τῆς Τετάρτης ἢ τοῦ Σαβ-
βάτου (ἢ ἑτέρου ἀπογεύματος) εἶναι περίπατος δι-
δακτικὸς κυρίως καὶ ὅχι ἀναψυχῆς μόνον-πε-
τίπατος πρὸς παρατηρήσεις, πρὸς συλλογὴν ἐπο-
πτειῶν, ποὺ θὰ τὰς χρησιμοποιῇ ὁ Διδάσκαλος εἰς
τὴν ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς Παραδόσεως διδασκαλίαν του.
Δὲν θὰ ἐπιχειρήσῃ βεβαίως καὶ καθ' αὐτὸ διδασκα-
λίαν εἰς τὸν περίπατον, μὲ τὸν τρόπον ποὺ συνηθίζει
μέσα εἰς τὸ σχολεῖον.

‘Η ἐπιτυχία τοῦ διδακτικοῦ περιπάτου προϋπο-
θέτει μερικὰς προετοιμασίας. α) πρέπει νὰ καθορίσῃ
ὁ Διδάσκαλος ἐκ τῶν προτέρων εἰς ποῖον μέρος θὰ
διδηγήσῃ τοὺς μαθητάς του καὶ ἀπὸ ποίους δρόμους
θὰ περάσῃ. β') εἰς γενικὰς γραμμὰς ποίας παρατηρή-
σεις καὶ ἐρεύνας θὰ κάμη μὲ τοὺς μαθητάς του. Βε-
βαίως δὲν θὰ τοὺς ἐμποδίζῃ νὰ παρατηροῦν καὶ νὰ
ἐξετάζουν κάθε τι ποὺ θὰ προκαλέσῃ τὸ ἐν δια-
φέροντι καὶ τὴν περιέργειάν των - ἀλλὰ μὲ τρόπον
θὰ στρέψῃ τὴν προσοχὴν των εἰς ἐκεῖνα τὰ ἀν-
τικείμενα καὶ φαινόμενα, τὰ δποῖα τοῦ χρειάζονται
διὰ τὴν καρποφόρον διδασκαλίαν τοῦ τάδε ἢ τάδε
μαθήματος. γ') θὰ διδηγήσῃ τοὺς μαθητάς του εἰς
γνωστά του μέρη, τὰ δποῖα είχε τὴν πρόνοιαν

νὰ ἐπισκεφθῇ κατὰ μόνας προηγουμένως καὶ νὰ ἔξει
τάσῃ. δ') Θὰ προδιαθέσῃ τοὺς μαθητάς του διὰ τὸν
διδακτικὸν αὐτὸν περίπατον, ὥστε αὗτοὶ νὰ αἰσθαν-
θοῦν τὴν ἀνάγκην του καὶ νὰ τὸν παρακαλέσουν, εἰ
δυνατόν, διὰ τὴν πραγματοποίησίν του.

΄Απαραίτητον τοῦ εἶναι νὰ τηρῇ ἴδιον τετράδιον
Σημειώσεων διὰ τὰς παρατηρήσεις... Νὰ ἐπι-
βάλῃ καὶ εἰς τοὺς μαθητάς του τῶν ἀνωτέρων τά-
ξεων νὰ τηροῦν ὅμοιον τετράδιον-εἰς μικρὸν σχῆμα.
΄Απὸ τῆς Δ' τάξεως ἀκόμη ν' ἀσκῇ τοὺς μαθητὰς
εἰς τὸ νὰ κρατοῦν Σημειώσεις. Τὸ σύστημα
τῶν σημειώσεων εἶναι ἀπὸ πάσης ἀπόψεως ὠφέλιμον
καὶ εἰς τὸν Δῆλον καὶ εἰς τοὺς μαθητάς. Δι' αὐτοὺς
μάλιστα εἶναι ὅχι μόνον ἔνα μέσον ἀριστον εἰς αὐτέ-
νεργὸν ἀτομικὴν ἐργασίαν, ἀλλὰ καὶ ἀριστη ἀσκησίς
διὰ συνθέσεις καὶ ἐκ θέσεις. Εἰς ἴδιαιτέρας ὡρας,
ἀλλὰ καὶ ὁσάκις τοῦ παρουσιασθῆται εὐχαρίστια, θὰ τοὺς
μάθῃ πῶς νὰ κρατοῦν σημειώσεις μὲ συντόμους-
ἐκφραστικὰς φράσεις, φράσεις μὲ νόημα, γραμμένας
καλλιγραφικὰ καὶ καλαισθητικὰ-δίδων αὐτὸς πρῶτος
τὸ παράδειγμα. Θὰ τοὺς δώσῃ νὰ ἐννοήσουν-ἀλλὰ
καὶ ἐμπράκτως νὺν ἐφαρμόζουν, ὅτι: κρατῶ σημειώσεις
δὲν θὰ εἰπῇ νὰ γράφω σὲ κουρελό-
χαρτα φράσεις ἀκατανοήτους καὶ ἀσυναρτήτους καὶ
μὲ τὸν πλέον ἀκαλαισθητον τρόπον.

Σημ. Συνιστῶ θερμῶς νὰ τηροῦν ἐπίσης οἱ μαθηταὶ τῶν
ἀνωτέρων τάξεων καὶ ἄλλο τετράδιον—μικροῦ σχήματος καὶ
δεμένον καλὰ—σημειώσεις διὰ περιλήψεις καὶ γνωμικά. Εἰς αὐτὸν θὰ καταχωρίζουν (καλαισθη-
τικὰ καὶ μὲ μελάνην) περιλήψεις τῶν βιβλίων ποὺ μελε-

τούν έλευθέρως (Μαθητική Βιβλιοθήκη), άποσπάσματα ώραια, γνώμας πρακτικάς, παροιμίας, ρητά κ. τ. δ. Αι σημειώσεις αύται επαναλαμβάνονται άπό καιρού εις καιρόν, είτε ίδιαιτέρως άπό τὸν μαθητήν, είτε εις κοινήν τινα συνάθροισιν...

Έκτὸς τῶν μ.μ. ἔξόδων σύμφωνα μὲ τὸ Πρόγραμμα, πρέπει νὰ διοργανώνῃ δ Δῆλος κατὰ τὰς καταλλήλους πρὸς τοῦτο ἐποχὰς τοῦ ἔτους - καὶ ἡμερησίας ἐκδρομάς. Εἰς αὐτὰς εἶναι δύσκολον βεβαίως νὰ λόγουν μέρος οἱ μαθηταὶ τῶν δύο κατωτέρων τάξεων. Ο σκοπὸς τῆς ἐκδρομῆς αὐτῆς θὰ εἶναι νὰ ἐπισκεφθοῦν οἱ μαθηταὶ μέρη ἀπέχοντα διπωσδήποτε ἀπὸ τὸ σχολεῖον, τὰς γύρω τοῦ χωρίου των τοποθεσίας, τὰ γειτονικὰ χωρία καὶ τὰ σχολεῖά των, νὰ ἐπισκοπήσουν μίαν κοιλάδα, μίαν γεωγραφικὴν περιοχὴν, ἵνα ἀρχαιολογικὸν τόπον, ποταμόν, παραλίαν, κορυφὴν ὑψηλήν, δάσος: νὰ κάμουν συλλογὰς Φυσικῆς (φύλλων, ἀνθέων, φρεσκών, ἐντόμων, δρυκτῶν...) κ.ο.ῦ.κ. Αἱ ἐπισκέψεις μεταξὺ γειτονικῶν σχολείων, ἡ σύνδεσις φιλικῶν σχέσεων καὶ γνωριμιῶν καὶ ἡ ἀνταλλαγὴ μετὰ ταῦτα ἐπιστολῶν μεταξὺ τῶν σχολείων, ἐπιστολῶν, αἱ ὅποιαι πρέπει νὰ συντάσσωνται μὲ συνεργασίαν τῶν μελῶν τῶν Όμάδων, εἶναι ἀριστον μορφωτικὸν μέσον. Αἱ ἐκδρομαὶ αὐταὶ γίνονται συνήθως μὲ πεζοπορίαν - ἀναλόγως τῆς ἀντοχῆς τῶν μαθητῶν εἰς τὸν δρόμον. Εἳναι ἔξευρεθοῦν, τὰ ἀναγκαιοῦντα χρήματα, ἥμποροῦν νὰ γίνωνται καὶ μὲ διάφορα μεταφορικὰ μέσα. Προσοχὴ ὅμως: νὰ μὴ ἐπιβαρύνωνται οἱ γονεῖς μὲ πολλὰ ἔξοδα.....

· Έξ αλλου πρέπει καλῶς νὰ προπαρασκεύσθῃ μία τοιαύτη ἐκδρομὴ εἰς δλας της τὰς δυνατὰς λεπτομερείας. Νὰ καθορισθῇ ἀκριβῶς ὁ τόπος, ὁ σκοπός, ἡ ὥρα ἐκκινήσεως καὶ ἐπιστροφῆς, ἡ διάρκεια τὰ μέσα μεταβάσεως, ἡ τροφή, τὰ καθήκοντα τῶν ἀρχηγῶν τῶν Ὁμάδων κ.οῦ.κ. Καὶ ἀκόμη πρέπει νὰ δοθοῦν προηγουμένως μερικαὶ συμβουλαὶ εἰς τοὺς μαθητάς, δτι δὲν θὰ πίνουν ἴδρωμένοι νερό, θὰ προφυλάττωνται ἀπὸ ρεύματα καὶ ψυχρὸν ἀέρα, μάλιστα ὑστεραὶ ἀπὸ πορείαν, δὲν θὰ καταστρέψουν δένδρα, κ.ἄ. δ. πῶς θὰ φέρωνται πρὸς τοὺς κατοίκους τοῦ χωριοῦ ὃπου μεταβαίνουν, πρὸς τοὺς συναδέλφους των μαθητάς, τοὺς Δῆλους κ.οῦ.κ. Εἰς τὰ πολυτάξια σχολεῖα οἱ Δῆλοι καὶ αἱ Δῆλισσαι διφείλουν νὰ συντρέχουν ἐνεργῶς τὸν Δῆτήν των εἰς τὴν διεξαγωγὴν τῆς ἐκδρομῆς-νὰ μὴ ἀφήνουν δλον τὸ βάρος εἰς αὐτὸν (ώς πολλάκις συμβαίνει)-νὰ φροντίζῃ ὁ καθεὶς διὰ τοὺς μαθητὰς τῆς τάξεως του, νὰ τοὺς παρακολουθῇ καὶ νὰ τοὺς ἐπιβλέπῃ.... Διὰ τὸ διδακτικὸν καὶ τὸ ὑπηρετικὸν προσωπικὸν αἱ ἐκδρομαὶ βάσανος καὶ κούρασις μᾶλλον εἶναι-παρὰ τακτικὴ ἐργασία ἢ ἀναψυχή. Διὰ τοῦτο δὲν εἶναι καθόλου δρόδον καὶ εὐπρεπὲς νὰ ἐγκαταλείπουν τοὺς μαθητὰς εἰς τὴν τύχην καὶ αὐτοὶ νὰ διασκεδάζουν καὶ νὰ εὐωχοῦνται μὲ μαγειρεύματα σκανδαλώδη διὰ τὰ πτωχὰ μάλιστα παιδιά, μὲ οἰνοποσίαν καὶ τραγούδια θορυβώδη... Οἱ Διδάσκαλοι-ἔὰν θέλουν νὰ διασκεδάσουν-τοὺς ἐπιβάλλεται ἄλλως τε νὰ διοργανώνουν ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἐκδρομὰς καὶ συναντήσεις μὲ τοὺς γειτονικοὺς

συναδέλφους των ὄφείλουν νὰ τὸ κάμουν δλως ίδιαι τέρως καὶ ὅχι ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν μαθητῶν των.

Ἐως τώρα ώμίλησα περὶ ἡ μιη με οησιω καὶ ἡ με οησιω ν ἐκδρομῶν. 'Αλλ' ἡ ἔξοδος τῶν μαθητῶν δὲν θὰ περιορισθῇ εἰς αὐτὰ τὰ δύο εἴδη μόνον. Αἱ κατώτεραι τάξεις πρέπει νὰ ἔχερχωνται εἰς ὥριαίους ἡ καὶ ἡμιωριαίους διδακτικοὺς περιπάτους κατὰ τὰς ὥρας τῆς Πατριδογνωσίας καὶ ἡ βῃ τάξεις κατὰ τὰς ὥρας τῆς Γεωγραφίας. Επίσης καὶ αἱ ἄλλαι τάξεις κάμνουν δόμοίας ὥριαίας ἔξοδους. Εἰς τὰ πολυτάξια σχολεῖα αἱ ἔξοδοι αὐταὶ διαρκοῦν ὅχι περισσότερον τῶν 40—50 λεπτῶν τῆς ὥρας, διότι οἱ μαθηταὶ ἐπανερχόμενοι εἰς τὸ σχολεῖον πρέπει νὰ ξεκουρασθοῦν, διὰ νὰ εἰσέλθουν εἰς τὸ ἐπόμενον μάθημα.

Γενικῶς-ὅταν πρόκειται μάλιστα περὶ τῶν μαθητῶν τῶν κατωτέρων τάξεων-πρέπει νὰ κρατῇ ὁ Δῆλος πιστῶς τὴν ἔξης ἀρχήν. «Ο, τι ἀντικείμενον ἡ φυσικὸν φαινόμενον ἡμπορεῖ, καὶς' οἰονδήποτε τρόπον, νὰ ἐπιδείξῃ εἰς τοὺς μαθητάς του εἰς τὴν Φύσιν-δὲν τὸ διδάσκει μέσα εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς παραδόσεως, οὕτε εἰς τὰς εἰκόνας τούτων ἀρκεῖται ἡ ἐμπιστεύεται. Εἰς εἰκόνας καταφεύγει (ἢ εἰς πνευματικὰς ἐποπτείας) μόνον ὅταν διδάσκῃ ἀντικείμενα ξένων χωρῶν ἡ ἀπομακρυσμένων ἀπὸ τὸ σχολεῖον του μερῶν. Τὸ βιβλίον τῆς Φύσεως εἶναι ζῶσα πηγὴ γνώσεων καὶ παρουσιάζει ἐνδιαφέροντα ασυγκρίτως ζωηρότερα ἀπὸ κάθε κοινὸν βιβλίον ἢ κοινὸν ἐποπτικὸν μέ-

σον διδασκαλίας, μὴ ἔξαιρουμένων καὶ αὐτῶν τῶν τα-
ριχευμένων ζώων καὶ ἀποξηραμένων φυτῶν.

Σημ. Προκειμένου περὶ ἐκδρομῶν θὰ γεννηθοῦν κά-
ποτε καὶ μερικώτεραι δυσκολίαι. Ἐὰν ύπηρετῇ δὲ Διδά-
σκαλος εἰς 1) τάξιον σχολεῖον καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθη-
τῶν του εἶναι μεγάλος—θὰ τοῦ εἶναι δύσκολον νὰ κάμῃ
διὰ τοῦ καὶ τοῦ περίπατον μαζὶ μὲ δῆλους τοὺς μαθητάς
του. Ἀναλόγως τῶν περιστάσεων, τῶν ἀποστάσεων καὶ
τοῦ πλήθους τῶν μαθητῶν ηθὰ συμπαραλάβῃ δῆλους ἡ
ἰδιαιτέρως τοὺς μαθητάς τῆς Α' καὶ Β' τάξεως καὶ ιδιαι-
τέρως τῶν λοιπῶν τάξεων ηθὰ δύνοται τάξεις. Εἰς τὰ
πολυτάξια πάλιν σχολεῖα δὲν εἶναι εὔκολον νὰ ἐκδράμῃ
δῆλον τὸ σχολεῖον εἰς τὴν αὐτὴν τοποθεσίαν τὴν αὐτὴν
ἡμέραν. Ὁ Σύλλογος τῶν Διδασκάλων κανονίζει, τῇ
εἰσηγήσει τοῦ Δ)τοῦ, ἐπακριβῶς τὸ τηρητόν πρόγραμμα.
Ἐὰν τυχὸν ἀποφασισθῇ ηθὰ ἐκδρομὴ διὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν
ηθὰ τὸ αὐτὸν ἀπόγευμα—δρίζονται τοποθεσίαι διάφοροι,
ἔστω καὶ εἰς τὴν ιδίαν περιοχήν. Περὶ αὐτῶν πρέπει νὰ
τηροῦνται Πρακτικά, τῶν ὅποιων λαμβάνει γνῶσιν ὑπη-
ρεσιακῶς καὶ ὁ Ἐπιθεωρητής. Προκειμένου μάλιστα περὶ¹
τῶν σχολείων τῆς ἔδρας του: τοῦτο εἶναι ἀπαραίτητον
διὰ πολλοὺς λόγους (ἐπιθεωρησίς, ἀπλῆ ἐπίσκεψις, ὑπη-
ρεσιακή ἀνάγκη, ἐπίσκεψις τοῦ σχολ. παρὰ ξένου τινός...)

Συγκεφαλαιώνω τ' ἀνωτέρῳ :

1. Αἱ ἔξοδοι τῶν μαθητῶν πρὸς διδακτικοὺς σκο-
ποὺς εἶναι ἀπαραίτητοι.
2. Μεγίστη καὶ πολλαπλῆ η σημασία τῶν μαθη-
τικῶν ἐκδρομῶν.
3. "Οτι ημπορεῖ νὰ ἐπιδειχθῇ καὶ νὰ διδαχθῇ
ἐκ τὸς τοῦ σχολείου, δὲν πρέπει νὰ διδαχθῇ ἐντὸς
τῆς παραδόσεως.
4. Αἱ ὑπὸ τοῦ Προγράμματος καθωρισμέναι μ.μ.

ἔξοδοι τῆς Τετάρτης ἢ τοῦ Σαββάτου (ἢ ἄλλης τινὸς ἡμέρας) ἀποβλέπουν εἰς διδακτικοὺς σκοποὺς καὶ ὅχ
ἀναψυχῆς μόνον.

5. Ἐπίσης καὶ κάθε ἄλλη ἐκδρομὴ σχολικὴ πρέπει νὰ ἐπιδιώκῃ διδακτικοὺς σκοπούς.

6. Εἴδη ἐκδρομῶν.. ἡμερησία, ἡμημερησία καὶ
ὅραια (ἢ ἡμιωραιαία).

7. Η ἐκδρομὴ δέον νὰ δργανωθῇ προηγούμενως
νὰ καταβληθῇ δὲ φροντὶς νὰ τηρηθῇ ἀκριβῶς-κατά^τ
τὸ δυνατὸν-τὸ πρόγραμμα.

8. Νὰ ληφθοῦν μέτρα διὰ τὴν ύγειαν τῶν μα-
θητῶν.

9. Νὰ τηροῦν Διδάσκαλοι καὶ Μαθηταὶ Ση-
μειώσεις εἰς τῶν παρατηρηθέντων. Καὶ

10. Νὰ καταχωρίζωντοι αἱ παρατηρήσεις εἰς
τὸ βιβλίον τῶν ἐκδρομῶν.

Ἐναπομένει περὶ τοῦ τελευταίου αὐτοῦ νὰ ὀμι-
λήσω. Τὸ βιβλίον τῶν Ἐκδρομῶν δὲν εί-
ναι ἀνάγκη νὰ είναι χαρακωμένον, ἀλλὰ μόνον ἀρκετὰ
πολύφυλλον καὶ δεμένον καλά. Εἰς τὰ πολυτάξια σχο-
λεῖα ὁ κάθε διδάσκαλος καταχωρίζει ίδιαιτέρως τὰ
δόσα παρετήρησε μὲ τοὺς μαθητάς του καὶ τὰ
ἔξαγόμενα τούτων καὶ ἀκολούθως τὰ ὑπογράφει π.χ.

Ε Κ Δ Ρ Ο Μ Η Βη

Τόποις.....

· Απόστασις.....(εἰς χιλιόμετρα ἢ
εἰς ὥρας-ἢ λεπτὰ τῆς ὥρας-
ἀπὸ τὸ σχολεῖον).

Χρονολογία	(ήμερα)
Διάρκεια	
Είδος	
Παρατηρηθέντα	Τάξ
(κατά μαθήματα) α'.	
	β'.
	κ.ού.κ.
	Τάξ
	α'.
	β'.
	κ.ού.κ.
	Ο Διδάσκαλος
	(ύπ.)
• (Καὶ εἰς τὸ τέλος)	19...
Ἐν τῷ	
• Ο Διευθυντής.	
	(ύπ.)

ΠΡΟΑΙΡΕΤΙΚΑ ΒΙΒΛΙΑ ΤΟΥ ΑΡΧΕΙΟΥ

Εἰς τὰ προηγούμενα κεφάλαια ἀνέπτυξα μὲ κάτιον
ἀναγκαίαν λεπτομέρειαν τὴν τήρησιν τῶν—16 τὸ
ἀριθμὸν—ὅ πος εἰς τὸν βιβλίον τοῦ 'Αρχείου
χείρον τοῦ κάθε εἴδους Δημοτικοῦ σχολείου. Πρὸ^τ
δημως θέσω τέρμα εἰς τὸ ζήτημα αὐτό, τρόπον τηρού-
σεως 'Αρχείου ἐνὸς σχολείου, θεωρῶ ἀπαραίτητον να
κάμω λόγον διὰ δύο βιβλία ἀκόμη, τὰ δοποῖα δὲν τη-
τέπιβάλλει μὲν ο η τῶς ὁ Νόμος, ἀλλ' ἐγὼ τὰ νομίζω
ἀπαραίτητα διὰ κάθε Διδάσκαλον καὶ μάλιστα
τὸν πρωτόπειρον. Τὸν συμβουλεύω λοιπὸν νὰ μὴ δι-
στάσῃ νὰ τὰ τηρῇ. Κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς ὑπηρε-
σίας του θὰ τοῦ φανῆ-ΐσως-βαρεῖα ἡ ἐργασία αὐτῆς
τῆς τηρήσεως καὶ τῶν προσθέτων δύο αὐτῶν βιβλίων
ἀλλ' αὐτὴ καὶ ως ἡ ἐργασία, τὴν δοποῖαν τοῦ ἐπι-
βάλλει ἡ ἀληθὴς ἔννοια τοῦ ἐπαγγελματικοῦ του κα-
θήκοντος, θὰ συντελέσῃ εἰς τὴν προαγωγήν, τὸ
πλουτισμόν, τὴν διασαφήνισιν καὶ τὴν σταθεροποίη-
σιν τῶν γνώσεών του - θὰ τὸν καταστήσῃ πολὺ^π
πειρόν Διδάσκαλον!

18. ΤΑ ΤΕΤΡΑΔΙΑ ΠΡΟΠΑΡΑΣΚΕΥΩΝ

Διὰ κάθε μάθημα ἴδιαίτερον ἦν γενικὸν δι-
δούλιο τὰ μαθήματα μιᾶς τάξεως, ἀλλὰ χωρισμένον εἰς
μέρη ἵσα μὲτὸν ἀριθμὸν τῶν μαθημάτων τῆς τά-
ξεως ἔκρινης.

'Αφ' ἐσπέρας (ἢ καὶ τὴν πρωίαν, πρὶν ἢ ἀναχω-

ερήσῃ διὰ τοῦ σχολεῖόν του) διδιδάσκαλος προπατόρας καὶ φυσικά, διὰ τὰ μαθήματα τῆς (έπομένης) ἡμέρας - δηλαδὴ συμβουλεύεται δι' διαδίκτην τὴν ἡμέραν ἔκεινην καὶ μάλιστα π.μ. (διότι διὰ τὰ μ.μ. μαθήματα ἡ μπροστική νάρη νὰ προπαρασκευάζεται καὶ κατὰ τὸ διάλειμμα τῆς μεσημβρίας) ὅχι μόνον τὰ βιβλία ποὺ μεταχειρίζονται οἱ μαθηταί του, ἀλλὰ καὶ ἄλλα ἐκτενέστερα ἔογα, ποὺ διαπραγματεύονται διὰ τὰ μαθήματα αὐτά. Δὲν φαντάζομαι νὰ φρονῇς, ἀγαπητέ, ὅτι εἶσαι τόσον σοφὸς καὶ τόσον ἐγκυροπατικὰ μορφωμένος, ώστε νὰ γνωρίζῃς ὅλα λεπτομερῶς καὶ δὲν ἔχεις ἀνάγκην προπαρασκευῆς! Οὕτε πιστεύω, ὅτι ἐπιθυμεῖς νὰ εὑρεθῆς ποτὲ εἰς τὴν οἰκτρὰν θέσιν μερικῶν συναδέλφων σου, ποὺ προσπαθοῦν νὰ ἔξαπατήσουν τοὺς πάντας καὶ τὰ πάντα καὶ παρουσιάζονται πρὸ τῶν μαθητῶν των τελείως ἀπροπαράσκευοι, ἀγνοοῦντες κάποτε καὶ τὸ ὄνομα τοῦ μαθήματος, ποὺ διὰ τὸ διδάξουν, παρακολουθοῦντες μέσα ἀπὸ τὸ βιβλίον τὴν ὑπὸ τῶν μαθητῶν ἀπόδοσιν τοῦ παλαιοῦ μαθήματος, καὶ τὸ βιβλίον αὐτὸ προχείρως κατ' ἔκεινην τὴν ὥραν συμβουλευόμενοι διὰ νὰ παραδώσουν τὸ νέον! Οἱ δείλαιοι! Δὲν αισχύνονται καὶ νὰ φέρουν τὸ τίμιον ὄνομα τοῦ Διδασκάλου καὶ νὰ ἀξιοῦν μισθοδοσίαν καί... προσαγωγήν! 'Εκμεταλλευόμενοι τὰς δυσχερείας τῆς 'Υπηρεσίας νὰ ἡμπορῷ νὰ τοὺς παρακολουθῇ ἀδιαλείπτως (καὶ τί αἰσχος, ἀλήθεια, νὰ ἐργάζεται κανεὶς μόνον ὑπὸ ἐπίβλεψιν!) κακοιργοῦν εἰς τὰς ιερωτέρας ἐλπίδας τῶν πολιτῶν καὶ τοῦ "Ἐθνους" μὲ τὴν ἀπάτην, προβάλλοντες τὴν ὀντότητά των ὡς μορφωτῶν, τάχα,

καὶ παιδευτῶν! Τῆς κατηγορίας αὐτῆς δὲν ἔξαιρο
οὔτε ἐκείνους ποὺ ἔχουν μακρὰν, ὅπωσδήποτε πεῖραν
οὔτε ἐκείνους ποὺ διδάσκουν εἰς τὴν 1ην καὶ 2ην
τάξιν. Ἰσως-ἴσως ἡ ἐργασία τῶν τελευταίων ἀπα-
τεῖ ἐπιμελεστέραν προπαρασκευήν.

Προπαρασκευάζεται λοιπὸν ἀφ' ἑσπέρας ὁ καλὸς
ὁ Διδάσκαλος, μελετᾷ πρῶτα τὸ μάθημα ἀπὸ τὸ βι-
βλίον τοῦ μαθητοῦ του-ἀνατρέχει καὶ εἰς ἄλλα σχε-
τικὰ συγγράμματα ἐκτενέστερα-συμβουλεύεται· κα-
τὴν πεῖράν του-ἔαν δὲ πρόκειται διὰ Φυσιογνωστι-
κόν τι μάθημα καὶ τὰς Σημειώσεις του τῶν Ἐκ-
δρομῶν καὶ πλάττει μέσα εἰς τὸν νοῦν του εἰ-
γενικὰς γραμμὰς τὴν ὑλην τοῦ νέου μαθή-
ματος. Αὐτὸν λοιπὸν ποὺ κάμνει προφορικῶς θε-
συστήσω νὰ τὸ κάμνῃ καὶ γραπτῶς. Νὰ ση-
μειώνῃ εἰς τὴν οἰκείαν θέσιν τοῦ Τετραδίου Προπα-
ρασκευῶν, εἰς ἀδρὰς γραμμάς, 5—10—15..., τὴν οὐ-
σίαν τοῦ νέου μαθήματος-τὸν σκέλετόν του
Ἐάν μάλιστα δὲν ἔχῃ τὸ χάρισμα τῆς εὐκόλου κα-
πιστῆς μνήμης τοῦ εἶναι πολύτιμος δδηγὸς
ἡ περίληψις αὐτὴ τοῦ νέου μαθήματος κατε-
τὴν παράδοσιν. Καὶ ἔαν ἀκόμη ἀπηλλάγη ἀπὸ τὴν
τυραννίαν τῆς παλαιᾶς (τῶν τυπικῶν σταδίων) μεθό-
δου καὶ, συγχρονισμένος πλέον, ἐργάζεται κατὰ τη-
σύστημα τοῦ Σχολείου Ἐργασίας (ἐφαρ-
μόζων αὐτὸν ἔστω καὶ ἐν μέρει—δηλ. ἀν δχι καὶ
ἐκλογὴ—ἡ ἐπεξεργασία στον τούλαχιστον τῆς
ὑλης νὰ γίνεται καὶ κατὰ τὸ δυνατὸν ἀπὸ τοὺς (όμά-
δας) μαθητὰς αὐτενεργῶς, χωρὶς νὰ μεταδίδε-
ται τὸ νέον ἔτοιμον ἀπὸ τὸν Διδάσκαλον καὶ πάλι.

ἴσως περισσότερον τώρα τοῦ είναι ἀπαραίτητος ἢ γραπτὴ προπαρασκευή. Επίσης, διαν ότι ὑπηρετῇ εἰς δλιγοτάξιον σχολεῖον πρέπει νὰ εὑρεθῇ προπαρασκευσμένος καὶ διὰ τὰς σιωπηρὰς ἀπασχολήσεις τῶν μαθητῶν τῶν τάξεων ποὺ δὲν διδάσκονται.

Μὴ ἐμπιστεύεσαι ποτέ, ἀγαπητέ, εἰς τὰς διαλάμψεις τῆς στιγμῆς τοῦ πνεύματός σου. Δὲν είναι ἄξιοι ἐπαίνου οἱ Διδάσκαλοι ποὺ κατασκευάζουν ἐκ τοῦ προχείρου· καὶ ἐννοεῖται τί εἴδους κατασκεύασμα κάμνουν· Προβλήματα καὶ Γραμματικάς, Ἀσκήσεις ἢ δίδουν ἔτσι στὰ τυφλά ἀπασχολήσεις καὶ ἀσκήσεις Γραφῆς, Ἰχνογραφίας καὶ Χειροτεχνίας. Είναι ἀνάγκη λοιπὸν καὶ διὰ τὰ μαθήματα καὶ διὰ τὰς σιωπηλὰς ἀπασχολήσεις νὰ προπαρασκευάζεται ὁ Διδάσκαλος ἀφ' ἐσπέρας καὶ νὰ κρατῇ γραπτὰς σημειώσεις τῆς μελέτης του. Ή γραπτὴ αὐτὴ προπαρασκευὴ θὰ τὸν ἀπασχολήσῃ βέβαια μὲ πρόσθετον ἡμερησίαν ἢ νυκτερινὴν ἐργασίαν μᾶς ἴσως καὶ πλέον ὥρας, ἀλλὰ θὰ ἀποζημιωθῇ, ἃς είναι βέβαιος, πλούσια τὴν ἄλλην ἡμέραν εἰς τὸ σχολεῖον. Θὰ κερδήσῃ εἰς κόπον, διανοητικὴν κούρασιν καὶ νευρικότητα. Θὰ ἐπιτύχῃ ἀποτελέσματα διδασκαλίας πιὸ ἴκανοποιητικά. Ο προπαρασκευασμένος Διδάσκαλος ἀρχίζει τὴν ἡμερησίαν ἐργασίαν του μὲ ἡρεμίαν, τὴν διεξάγει χωρὶς νευρικότητα, ἔχει τὶ θὰ κάμη· ἀπὸ ποὺ θ' ἀρχίσῃ, πῶς θὰ προχωρήσῃ, ποῦ πρέπει νὰ φθάσῃ. Είναι γελαστός, οἱ μαθηταί του τὸν προσβλέπουν καὶ τὸν παρακολουθοῦν μὲ ἀγάπην καὶ ἐμπιστοσύνην, πνεῦμα εἰληνικὸν καὶ διαλακτικὸν πνέει εἰς ὅλον τὸ σχολεῖον. Τὸ μάθημα ἀρχίζει καὶ περατώνται ἐγκατ-

φως καὶ μὲ τὴν λῆξιν τῆς ἡμερησίας ἐργασίας Διδάσκαλος καὶ μαθηταὶ δὲν εἶναι εἰς ὑπέρμετρον βαθμὸν νευριασμένοι καὶ ἔξηντλημένοι.

“Οσον δὲ Διδάσκαλος εἶναι ἀπειρότερος-τόσον ἔκτενεστέρα πρέπει νὰ γίνεται ἡ γραπτὴ προπαρασκευή. Ἐὰν ἀντιληφθῇ, ὅτι κουράζεται πολὺ-περιορίζει τότε τὴν ἐργασίαν κατὰ τὸν ἔξης τρόπον: τὸ ἔνα ἔτος προπαρασκευάζεται ἔκτενέστερον εἰς 2–3 μαθῆταὶ καὶ εἰς τὰ λοιπὰ συντομώτερον, τὰ ἐπόμενα ἔτη ἐπεκτείνει τὴν προπαρασκευὴν καὶ εἰς ἄλλα μαθήματα. “Υστεραὶ ἀπὸ μερικὰ ἔτη θὰ ἔχῃ καταρτίσει πλήρη σειρὰν βοηθημάτων καὶ ἐλάχιστα θὰ ἔχῃ νὰ προθέτῃ κάθε χρόνον εἰς τὴν ὕλην τῶν διαφόρων μαθημάτων. Θὰ συμπληρώνῃ τὰ ἐλλείποντα, θὰ τροποποιῇ τὰ ἐσφαλμένα, θὰ πυκνώνῃ τὰ παραδείγματα, θὰ κάμνῃ ἀτομικάς του παρατηρήσεις-κρίσεις-συνδυασμούς καὶ, τίς οἶδε, ἀν, ὕστερα ἀπὸ τέτοιαν ἐργασίαν μερικῶν ἐτῶν, δὲν πλουτίσῃ τὴν πενιχρὰν παιδαγωγικὴν συγγραφικήν μας κίνησιν μὲ κανένα ἀξιόλογον γνήσιον Ἑλληνικὸν σύγγραμμα...

19. ΤΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ Ἡ ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Τὸ βιβλίον τοῦτο τηρεῖ δὲ Διευθυντὴς τοῦ σχολείου καὶ καταγράφει εἰς αὐτὸν χρονολογικῶς τὰ κυριώτερα συμβάντα εἰς τὸ σχολεῖόν του: ἐπισκέψεις σημαινόντων προσώπων, ἑορτάς, ἐκδρομὰς ἔξαιρετικάς, ἐράνους, δωρεάς, ἐπιδημίας, θανάτους τυχὸν μαθητῶν ἢ σημαινόντων εἰς τὴν Κοινότητα προσώπων, ἔκτακτον τιμωρίαν ἢ ἀμοι-

βὴν μαθητοῦ, ἐπισκευὴν τοῦ σχολείου-προαγωγῆν
-ὑποβιβασμόν... συνάθροισιν διδ)λων, ἐπίσκεψιν εἰς
γειτονικὸν σχολεῖον, παρατηρήσεις του ἴδιαιτέρας (ἢ
καὶ τῶν συναδέλφων του) ἐπὶ σχολικῶν ζητημάτων,
δρᾶσιν τῶν διδ)λων κοινωνικήν, ἵδρυσιν κοινωφελῶν
σωματείων, ἔκτακτα συμβάντα εἰς τὴν Κοινότητα...
τέλος κάθε τι τὸ ἀξιοσημείωτον εἰς τὰ χρονικὰ τοῦ
σχολείου του καὶ τῆς Κοινότητος ὅπου ὑπηρετεῖ.

Τὸ Ἡμερολόγιον πρέπει νὰ εἶναι ἡ ζῶσα Ἱστο-
ρία, ἀκοιβὴς καὶ ἀληθινή, τοῦ τε σχολείου καὶ τῆς
Κοινότητος.

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟΝ

ΘΙΚΟΝΟΜΙΚΑΙ ΣΧΕΣΕΙΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΥ ΗΡΟΣ ΤΟ ΔΗΜΟΣΙΟΝ

ΤΑΜΕΙΟΝ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ⁽¹⁾

1. Σκοπός του Τ.Π.Δ.Υ. είναι νὰ δώσῃ ἐφ' ἀπαξ̄ χρηματικὸν βοήθημα εἰς τὸν δημόσιον ὑπάλληλον, ποὺ ἀποχωρεῖ ἀπὸ τὴν δημοσίαν ὑπηρεσίαν κατόπιν παραιτήσεως ἢ ἀπολύσεως. Πρὸς τοῦτο δὲ δρίζει ὁ σχετικὸς Νόμος χρατήσεις εἰς μεταλλικὰς δραχμάς, 3% ἐπὶ τοῦ βασικοῦ μισθοῦ ἕως τὸν βαθμὸν καὶ τοῦ Εἰσηγητοῦ (καὶ 4%) ἀπὸ τὸν β. Τμηματάρχου Β' καὶ ἄνω). Αἱ χρατήσεις ὑπολογίζονται εἰς χαρτίνας δραχμάς μὲ συντελεστὴν 10 (ἐπὶ τοῦ παρόντος) διὰ κάθε μεταλλικὴν δραχμῆν.

2. Αἱ ὑπὲρ τοῦ Τ.Π.Δ.Υ. χρατήσεις ἀναγράφονται εἰς τὰς μισθωδοτικὰς κατασ ἀσεις, χρατοῦνται ἀπὸ τοὺς Ταμίας κατὰ τὴν πληρωμὴν τοῦ μισθοῦ καὶ ἀποδίδονται συνολικῶς εἰς τὸ Τ.Π.Δ.Υ.

Σημ. Κρατήσεις ὑπέρ τοῦ Τ.Π. ἐνεργοῦνται καὶ ἀπὸ τὰς τρειμήνους ἀποδοχὰς τοῦ ὑπαλλήλου, ποὺ δικαιοῦνται νὰ τὰς πάρῃ ἐπὶ πλέον ὡς βοήθημα, διαν παραιτήσεις ἢ ἀπολύσεις ἀπὸ τὴν δημοσίαν.

1) Τὰ διατάγματα α'. 30—6—26, 6'. 18—9—26 καὶ γ'. 29—7—27 ἐκωδικοποιήθησαν εἰς ἐνιαίον κείμενον Νόμου Τ.Π.Δ.Υ., διὰ τοῦ Π.Δ. τῆς 6—9—27. Εξεδόθη καὶ ἡ ὑπ' ἄριθ. 35203 τοῦ 1927 ὑπ. ἐγκύ. περὶ καθορισμοῦ βοήθημάτων καὶ διὰ τοὺς ὑπηρέτας Δημ. σχολείων.

3. Δικαίωμα ἐφ' ἄπαξ (όλοκλήρου) βοηθήματος ἀπὸ τὸ Τ.Π. ἔχουν:

1. "Οσοι ἀποχωροῦν ἀπὸ τὴν ὑπηρεσίαν παραιτούμενοι η ἀπολυόμενοι μετὰ τριετίαν ἀπὸ 1 Ἰουλίου 1926, ἐφόσον ἔχουν καὶ δικαίωμα συντάξεως.

2. Οἱ κληρονόμοι τοῦ ὑπαλλήλου ποὺ ἀπέθανε μετὰ τὴν 30 Ἰουνίου 1926-ἐνῷ διετέλει ἐν ὑπηρεσίᾳ-ἀδιάφορον ἂν εἰχεν ἡ ὅχι δικαίωμα νὰ λάβῃ βοήθημα, ἀρκεῖ νὰ ὑπέκειτο εἰς κρατήσεις ὑπὲρ τοῦ Τ. Προνοίας. Τὸ βοήθημα αὐτὸ μοιράζεται μεταξὺ τῶν κληρονόμων μὲ τὴν ἀναλογίαν καὶ τὸν τρόπον τῆς διανομῆς τῆς συντάξεως.

4. Δικαίωμα διὰ τὸ ἥμισυ βοήθημα ἔχουν:

1. "Οσοι ἀποχωροῦν ἀπὸ τὴν ὑπηρεσίαν—ἀπολυόμενοι—ἀπὸ 1 Ἰουλίου 1929 καὶ δὲν δικαιοῦνται νὰ λάβουν σύνταξιν—ἐφόσον ἔχουν 15ετῆ τούλαχιστον συντάξιμον ὑπηρεσίαν.

2. "Οσοι ἀποχωροῦν ἀπὸ τὴν ὑπηρεσίαν—παραιτούμενοι—ἀπὸ 1 Ἰουλίου 1931 μετὰ 20ετῆ ὑπηρεσίαν-ἐφόσον ἔχουν πραγματικὴν 5ετῆ ὑπηρεσίαν, ἀπὸ 1 Ἰουλίου μέχρι 30 Ἰουνίου 1931.

5. *Αἱ κρατήσεις ἐπιστρέφονται, χωρὶς τόκον, εἰς τὸν ὑπάλληλον ποὺ ἀποχωρεῖ ἀπὸ 1 Ἰουλίου 1934 καὶ ἕξης-ἐφόσον ἔχει συμπληρώσει 8) τὴ πραγματικὴν ὑπηρεσίαν ἀπὸ 1 Ἰουλίου 1926.*

Σημ. Εἰς τὴν περίπτωσιν θανάτου τοῦ ὑπαλλήλου ἐπιστρέφονται αἱ κρατήσεις εἰς τὴν οἰκογένειάν του καὶ πρὸ τῆς συμπληρώσεως 8) εταῖς.

6. "Ο κατωτέρω πίναξ δεικνύει τὰς κρατήσεις ἑκάστου βαθμοῦ εἰς μεταλλικὰς δραχμὰς καὶ τὸ ποσόν τοῦ ἐφ' ἄπαξ βοηθήματος ποὺ ἀναλογεῖ εἰς ἑκαστον βαθμόν.

Καρηγορία θιδ.		Βασικής μ. δραχ.	Κρ. εἰς χαρ. δραχ. ποσοστών	Ποσδν	Βοηθήματα εἰς μεταλ. δρ.	Σήμερον εἰς χρ. δρχ.
6 εισιγγητής	280	3%		84	6.720	18.816
5 γραμμ. α'	240	*		72	6.760	16.127
4 *	190	*		57	4.560	12.768
3 ἀκόλουθος	140	*		52	2.360	9.408
2 γραφεὺς α'	120	*		38	2.880	8.064
1 *	100	*		80	2.400	—
άνηρ. ε]τ. καὶ ε]τ. δημοτ. σκ.	350	χ. δ.	*	1,05	840	
ε]τ. *	4]τ.	*	250	*	0,75	600

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Σ.ημ.: (βλ. καὶ σελ. 12) 'Από 1 Ιουλίου 1928 γιὰ την δ. συντελεστής, έφ' οι επολλαπλασιάζετο ό βασικός πισθής (μαζί με τάς προσαυξήσεις πολυνετούς νομού: ιατ. βλ. σελ. 12) εἰς 15 μέχι καὶ τοῦ βαθμοῦ 'Ακολούθου, εἰς 14 τοῦ Γραμμ. β' καὶ 13 τοῦ Γραμμ. α' καὶ τοῦ Επονητοῦ. Τέλος δὲ άνηστερού μὲν πηγήθη ο πισθής κατά τὸ 1/4.

7. Ὁ ὑπάλληλος δικαιοῦται νὰ λάβῃ τὸ βοήθημα που ἀναλογῆ εἰς τὸν βαθμόν του μόνον ἀφοῦ συμπληρώσῃ ἐν πραγματικὸν ἔτος ὑπηρεσίας εἰς τὸν βαθμὸν αὐτόν, ἄλλως λαμβάνει τὸ βοήθημα τοῦ ἀμέσως κατωτέρου βαθμοῦ.

8. Διὰ τὸν ὑπολογισμὸν τοῦ βοηθήματος εἰς χαρτίνας δραχμὰς ώς συντελεστὴς λαμβάνεται ἐκεῖνος ποὺ ἴσχυε κατὰ τὴν ήμέραν τῆς ἀποχωρήσεως τοῦ ὑπαλλήλου ἀπὸ τὴν ὑπηρεσίαν ἡ τοῦ θανάτου του.

9. Ως ήμέρα εἰσόδου τοῦ ὑπαλλήλου εἰς τὴν δημοσίαν ὑπηρεσίαν καὶ τῆς ἔξόδου του ἀπὸ αὐτὴν θεωρεῖται ἡ χρονολογία τοῦ ἐγγράφου τοῦ διορισμοῦ, τῆς ἀπολύσεως ἡ τῆς παραπομπῆς του.

10. Τὰ βοηθήματα καταβάλλονται εἰς τὸ τέλος ἐκάστης τριμηνίας. Εάν τυχὸν ὁ ὑπάλληλος εἶναι χρεώστης εἰς τὸ Ταμείον Προνοίας, τὰ χρέη του κρατοῦνται ἀπὸ τὸ ἐφ' ἀπαξ βοήθημα.

11. Οὐδεὶς τακτικὸς δημόσιος ὑπάλληλος ἥμπορει νὰ λάβῃ δλόκληρον τὸ ἐφ' ἀπαξ βοήθημα—ἐάν δὲν ἔχῃ συμπληρώσει 14)ετὴ τούλαχιστον πραγματικὴν ὑπηρεσίαν, ἐκτὸς εάν: 1. ἀπολυόμενος διὰ κατάργησιν θέσεως ἡ παραπομένος λόγῳ ὑποβιβασμοῦ—ἔχῃ συμπληρωμένην δετὴ τούλαχιστον πραγματικὴν ὑπηρεσίαν καὶ 2. ἀποθνήσκων ἡ ἀπολυόμενος διὰ σωματικὴν ἡ διανοητικὴν ἀνικανότητα—ἔχῃ συμπληρωμένην δετὴ τούλαχιστον πραγματικὴν ὑπηρεσίαν.

12. Δικαιώμα διὰ τὸ ἡμειν βοήθημα ἀποκτᾷ μόνον ὁ ὑπάλληλος ποὺ ἔχει συμπληρώσει 10ετὴ τούλαχιστον συνολικὴν ὑπηρεσίαν.

13. Δημόσιος ὑπάλληλος ποὺ ἀπεχώρησεν ἀπὸ τὴν ὑπηρεσίαν ἀφοῦ ἔλιψε τὸ ἐφ' ἀπαξ βοήθημα ἡ τὰς κρατήσεις—δὲν δικαιοῦται ν' ἀναδιορισθῇ ώς μόνιμος, ἀν δὲν ἐπιστρέψῃ τὸ βοήθημα ἡ τὰς κρατήσεις μὲ τόκον 3%, ἐντὸς ἐξ μηνῶν ἀπὸ τοῦ ἀναδιορισμοῦ του.

14. Απογορεύεται ἡ ἐχχώρησις καὶ ἡ κατάσχεσις τῶν χορηγουμένων βοηθημάτων. Μόνον προκειμένου περὶ διατροφῆς συζύγου ἡ τέκνων ἐπιτρέπεται κατάσχεσις μέχρι τοῦ 1/3 τοῦ ποσοῦ. Η κατάσχεσις—συντηρητική—ἐνεργεῖ-

ται μόνον κατόπιν ἀδείας τοῦ προέδρου τῶν πρωτοδικῶν.

15. **Παραγράφεται** ἐντὸς διετίας κάθε ὁφειλῆ τοῦ Τ.Π. πρὸς τὸν ὑπάλληλον ποὺ δὲν ἔφρόντισε νὰ τὴν ζητήσῃ ἐγκαίρως.

16. Προκειμένον νὰ καθορισθῇ τὸ ἐφ' ἄπαξ βοήθημα, διάλογον ἡ ἡμισυ, ἡ ἡ ἐπιστροφῆ κρατήσεων τοῦ ὑπαλλήλου, ποὺ διωρίσθη μετὰ τὴν δημοσίευσιν τοῦ παρόντος νόμου, λαμβάνεται ὑπ' ὅψιν καὶ ἡ τυχόδικη προηγουμένη συντάξιμος ὑπηρεσία του—ἐὰν ἀποχωρῇ ἀπὸ τὴν ὑπηρεσίαν μετὰ δετίαν ἀπὸ τοῦ ἀναδιορισμοῦ του.

17. Δι' ἐκεῖνον ὅμως ποὺ ἀναδιωρίσθη μετὰ τὴν 1 Ἰουλίου 1926—εἰς τὴν θέσιν ποὺ τὴν κατεῖχε κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἀποχωρήσεώς του—διὰ νὰ ληφθῇ ὑπ' ὅψιν ἡ συντάξιμος προϋπηρεσία του, ἀπαιτεῖται νὰ ἔχῃ οὗτος Σετηνή πραγματικὴν ὑπηρεσίαν ἀπὸ τὴν ἡμέραν τοῦ ἀναδιορισμοῦ του καὶ νὰ ἔχῃ ἀποχωρήση συνεπείᾳ ἀπολύσεως.

18. Τὸ ἐφ' ἄπαξ βοηθημα, διάλογον ἡ τὸ ἡμισυ, **μειώνεται** διὰ τοὺς ἀπομακρυνομένους ἀπὸ τὴν ὑπηρεσίαν μετὰ τὴν 30 Ἰουνίου 1929 :

τὸ 1ον ἔτος :	1—7—29	κατὰ 50 σ)ο
> 2ον >	1—7—30	> 40 σ)ο
> 3ον >	1—7—31	> 30 σ)ο
> 4ον >	1—7—32	> 20 σ)ο
> 5ον >	1—7—33	> 10 σ)ο
> 6ον >	1—7—34	> 5 σ)ο

19. Οἱ ἀπομακρυνόμενοι ἀπὸ τὴν ὑπηρεσίαν μετὰ τὴν 1 Ἰανουαρίου 1927 (κατόπιν παραιτήσεως ἡ ἀπολύσεως) καὶ δικαιούμενοι **συντάξεως**, θὰ λάβουν διάλογον τὸ βοήθημα καὶ πρὸ τῆς τριετίας (1 Ἀπρ. 1926—1 Ἀπρ. 1929), ἐφόσον ἀπεγώησαν :

1. Λόγῳ ἀπολύσεως—πλὴν τῆς περιπτώσεως τῆς ἀπολύσεως διὲ ἐγκατάλειψιν θέσεως καὶ

2. Λόγῳ δρίου ἡλικίας· (τοῦτο δὲν ἴσχύει διὰ τοὺς δημοδιδασκάλους, διότι διὲ αὐτοὺς δὲν ἴσχύει ὁ νόμος περὶ δρίου ἡλικίας).

20. Τὸ διάλογον ὅμως αὐτὸς βοήθημα **μειώνεται**:

1. διὰ τοὺς ἀπομακρυνομένους τῆς ὑπηρεσίας ἐντὸς μὲν τοῦ 1927 κατὰ 65 %—2. ἀπὸ δὲ 1 Ἰανουαρίου 1928 μέχρι 30 Ἰουνίου 1929 κατὰ 60 %.

Ἐπίσης μειώνεται καὶ διὰ τοὺς κληρονόμους τῶν ὑπαλλήλων, ποὺ ἀπέθαναν μετὰ τὴν 30 Ἰουνίου 1926: Ἐάν μὲν ἀπέθανεν ὁ ὑπάλληλος κατὰ τὸ διάστημα ἀπὸ 1 Ἰουλίου 1926 μέχρι 31 Δεκεμβρίου 1927-κατὰ 65 %, ἐὰν δὲ ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου 1928 μέχρι 30 Ἰουνίου 1929 κατὰ 60 %.

ΤΡΟΠΟΣ ΕΚΔΙΚΑΣΕΩΣ ΚΑΙ ΠΛΗΡΩΜΗΣ ΒΟΗΘΗΜΑΤΩΝ Τ.Π.Δ.Υ. (Π.Δ. 3-1-27)

Διὰ νὰ λάβῃ ὁ δικαιοῦχος ὑπάλληλος τὸ ἐφ' ἀπαξ βοήθημα ἡ τάς χρατήσεις του ἀπὸ τὸ Τ. Προνοίας, πρέπει νά ὑποβάλῃ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Ταμείου (¹) αἰτησιεῖ ἐφ' ἀπλεῦ χάρτου, μαζὶ μὲ δύο φωτογραφίας του καὶ τὰ κατωτέρω κατὰ περιπτώσεις πιστοποιητικά. Εἰς τὴν αἰτησιν ἀναφέρει κρὶ τὸ Υἱμα τῆς Ἐθνικῆς Τράπεζης, ἀπὸ τὸ ὅποιον ἐπιθυμεῖ νὰ πληρωθῇ.

Σημ. Τὸ Τ. Π. ὀφείλει ἐντὸς 5 ἡμ., ἀν μὲν τὰ ὑποβληθεντα πιστοποιητικὰ δὲν είναι πλήρη νὰ ζητήσῃ τὴν συμπληρωσίν των, ἐὰν δὲ είναι πλήρη, νὰ εἰσαγάγῃ τὴν αἰτησιν εἰς τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον, τοῦ ὅποιου τὴν ἀπόφασιν ὑποχρεούται νὰ κοινοποιήσῃ εἰς τὸν ἐνδιαφερόμενον ἐντὸς 10 ἡμερῶν ἀπὸ τὴν ἔκδοσιν της. Τὸ Δ.Σ. ὀφείλει ἐντὸς μηνὸς νὰ ἔκδικασῃ τὴν ὑπόθεσιν. Τὰ δογματά καὶ αἱ χρατήσεις καταβάλλονται εἰς τοὺς δικαιοῦχους εἰς τὸ τέλος ἔκάστης τριμηνίας ἀπὸ τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος ἢ τὰ ὑποκαταστήματα μὲ εἴσοδη λητήριον ἀπόδειξιν.

Α'. δι' ὀλόχληρον τὸ βοήθημα

α) *Εἰς περίπτωσιν ἀπολύσεως ἡ παραιτήσεως:* 1. α' πιστοποιητικὸν ὅτι ἡτο ταχτικὸς δημόσιος πολιτικὸς ὑπάλληλος, β' πιστοποιητικὸν ὅτι ἐλάμβανε τὸν μισθόν του

1) Οδὸν Γεωργίου Σταύρου 6 Ἀθήνας.

άπό τὸ Δημόσιον Ταμείον καὶ εἰς βάρος αὐτοῦ καὶ γ' πι-
στοποιητικὸν ἐμφαίνον τὸν λόγον, διὰ τὸν δόποιον ἀπε-
λύθη, ἐφόσον ἔξηλθε μὲ ἀπόλυσιν. 2. ἀντίγραφον πρά-
ξεως τοῦ Ἐλεγχτικοῦ Συνεδρίου, διὰ τῆς δόποιας τοῦ ἀνε-
γνωρίσθη δικαιώμα συντάξεως καὶ 3. πιστοποιητικὸν ἐμ-
φαίνον: α' τὸν χρόνον τῆς συνταξίμου καὶ τῆς πραγματι-
κῆς ὑπηρεσίας του καὶ β' τὸν χρόνον τῆς ὑπηρεσίας του
εἰς τὸν τελευταῖον βαθμὸν (ἐκτὸς ἐὰν τὰ στοιχεῖα αὐτὰ
ἐμφαίνονται εἰς τὴν πρᾶξιν τοῦ Ἐλεγχτικοῦ Συνεδρίου).

β) *Eἰς περίπτωσιν θανάτου τοῦ ὑπαλλήλου:* 1. Πιστο-
ποιητικόν, ὅτι ὁ ἀποθανὼν ἦτο τακτικὸς δημόσιος ὑπάλ-
ληλος καὶ διὰ ἐλάμβανε τὸν μισθόν του ἀπὸ τὸ Δημόσιον
Ταμείον καὶ εἰς βάρος αὐτοῦ. 2. Ἀντίγραφον πράξεως
τοῦ Ἐλεγχτικοῦ Συνεδρίου, διὰ τῆς δόποιας ἀνεγνωρίσθη
εἰς τοὺς κληρονόμους τοῦ ἀποβιώσαντος δικαιώματα συν-
τάξεως. 3. πιστοποιητικὸν ἐμφαίνον: α' τὸν χρόνον τῆς
συνταξίμου καὶ πραγματικῆς ὑπηρεσίας του καὶ β' τὸν
χρόνον τῆς ὑπηρεσίας του εἰς τὸν τελευταῖον βαθμὸν (ἐκτὸς
ἂν ταῦτα ἐμφαίνωνται εἰς τὴν πρᾶξιν τοῦ Ἐλ. Σ)δρίου).

B'. Διὰ τὸ ήμισυ βοήθημα

α) *Eἰς περίπτωσιν ἀπολύσεως:* 1. Πιστοποιητικὸν ἐμ-
φαίνον: α' διὰ ὁ ἀπολύθεις ἦτο τακτικὸς δημόσιος πολι-
τικὸς ὑπάλληλος, β' διὰ ἐλάμβανε κατὰ μῆνα μισθὸν ἀπὸ
τὸ Δημόσιον Ταμείον καὶ εἰς βάρος αὐτοῦ καὶ γ' τὸν λό-
γον, διὰ τὸν δόποιον ἀπελύθη. 2. πιστοπ. ἐμφαίνον: α' τὸν
χρόνον τῆς συνταξίμου ὑπηρεσίας του ἐν συνόλῳ, ὡς καὶ
τὸν χρόνον τῆς πραγματικῆς του ὑπηρεσίας πρὸ καὶ μετὰ
τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ Ν.Δ. τῆς 30 Ιουνίου 1926 καὶ β' τὸν
χρόνον τῆς ὑπηρεσίας του εἰς τὸν τελευταῖον βαθμόν.

β) *Eἰς περίπτωσιν παραιτήσεως:* 1. Πιστοποιητικὸν
ἐμφαίνον ὅτι ὁ παραιτηθεὶς ἦτο τακτικὸς δημόσιος πολι-
τικὸς ὑπάλληλος καὶ διὰ ἐμισθοδοτεῖτο ἀπὸ τὸ Δημ. Τα-
μείον καὶ εἰς βάρος αὐτοῦ -2. πιστοπ. ἐμφαίνον α' τὸν
χρόνον τῆς συνταξίμου του ὑπηρεσίας ἐν συνόλῳ, ὡς καὶ

τὸν χρόνον τῆς πραγματικῆς του ὑπηρεσίας πρὸ καὶ μετὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ Ν.Δ. τῆς 30-6-26 καὶ β' τὸν χρόνον τῆς ὑπηρεσίας του εἰς τὸν τελευταῖον βαθμόν.

Γ' Διὰ τὴν ἐπιστροφὴν τῶν χρατήσεων

α) *Εἰς περίπτωσιν ἀπολύσεως ἢ παραιτήσεως : πι-
στοποιητικὸν ἐμφαῖνον: α' ὅτι ἡτο τακτικὸς δημόσιος πο-
λιτικὸς ὑπάλληλος καὶ δι τὸν ἐμσυνοδοτεῖτο ἀπὸ τὸ Δημόσιον
Ταμεῖον καὶ εἰς βάρος αὐτοῦ, β' τὸν χρόνον τῆς πραγμα-
τικῆς του ὑπηρεσίας μετὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ Ν.Δ. τῆς
30-6-26 καὶ γ' τοὺς βαθμούς, ὑφ' οὓς ὑπηρέτησε, τὸν αι-
σθόν, τὸν ὅποιον ἐλάμβανε κατὰ τὸ διάστημα αὐτό.*

β) *Εἰς περίπτωσιν θανάτου: 1. πιστοπ., δι' οὐ νομι-
μοποιοῦνται: οἱ κληρονόμοι τοῦ ἀποβιώσαντος, ἥτοι πι-
στοποιητικὸν τοῦ ἀρμοδίου δημάρχου ἢ προέδρου κοινό-
τητος περὶ τοῦ θανάτου καὶ τῆς ἐλλείψεως ἐτέρων ἐγγυτέ-
ρων ἐξ ἀδιαθέτου συγγενῶν τοῦ ἀποβιώσαντος.*

Σημ. Εἰς περίπτωσιν ὁφειλῆς δικαιούχων πρὸς τοῦ Τα-
μεῖον χρατεῖται τὸ ὁφειλόμενον καὶ ἐπιστρέφεται τὸ ὑπόλικον.
Βλέπ. κατωτέρω καὶ δήλωσιν Διοίσεως Τ. Π. Δ. Γ.

ΔΗΛΩΣΙΣ ΤΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΩΣ ΤΟΥ Τ.Π.Δ.Υ. ΥΠΟΒΛΗΤΕΑ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΠΡΟΣ ΛΗΨΗΝ ΤΟΥ ΕΦ' ΑΠΑΞ ΒΟΗΘΗΜΑΤΟΣ

Αἰτησις τῶν δικαιούχων ἐφ' ἀπλοῦ χάρτου συνοδευομένη
διὰ 1). Δύο φωτογραφιῶν των καὶ 2) ἀντιγράφου τῆς ἀπο-
φάσεως τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου δι' ης ἀνεγνωρίσθη
αὐτοῖς δικαιώμα συντάξεως. Ἐν τῇ αἰτήσει δέον ν' ἀναφέ-
ρηται τὸ 'Υ]μα τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης δι' οὐ ἐπιθυμοῦ-
σιν οἱ δικαιοῦχοι νὰ τοῖς καταβληθῇ τὸ βοήθημα. Εἰς πε-
ρίπτωσιν ἔξόδου τοῦ ὑπαλλήλου ἢ θανάτου πρὸ τῆς 1ης
Ιανουαρίου 1928 ὑποβάλλεται ἐπὶ πλέον καὶ βεβαίωσις τοῦ
ἀρμοδίου 'Υπουργείου δι τῶν χορηγηθεισῶν μετὰ τὴν
ἔξοδοι τριμήνων ἀποδοχῶν ἐγένετο ἡ κεκανονισμένη ὑπὲρ

τοῦ Τ.Π.Δ.Υ. κράτησις. 'Εὰν δὲν ἐγένετο τοιαύτη κράτησις ὑποβάλλεται ἀντὶ τῆς βεβαιώσεως ἀπόδειξις 'Εθνικῆς Τραπέζης διτι κατετέθη παρ' αὐτῇ καὶ εἰς πίστωσιν Τ.Π.Δ.Υ. τὸ ποσὸν τῶν κρατήσεων τοῦ τριμήνου.

'Εὰν τὸ βιοήθημα ζητήται παρὰ τῆς χήρας θανόντος ὑπαλλήλου ἔχουσης καὶ τέκνα ὑποβάλλονται διὰ μὲν τὰ ἐνήλικα δύο φωτογραφίαι, διὰ δὲ τὰ ἀνήλικα πιστοποιητικὸν τοῦ ἀρμοδίου Γραμματέως Πρωτοδικῶν, διτι δὲν ἐξεδόθη δικαστικὴ ἀπόφασις ἀφαιροῦσα ἀπ' αὐτῆς τὴν ἐπὶ τῶν ἀνηλίκων νόμιμον ἐπιτροπείαν της.

'Επιστροφὴ κρατήσεων

Κατὰ τὴν πρώτην δικταετίαν τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ νόμου περὶ Τ.Π.Δ.Υ. δικαίωμα ἐπιστροφῆς κρατήσεων γεννᾶται μόνον εἰς τὴν περίπτωσιν θανάτου τοῦ ὑπαλλήλου.

Διὰ τὴν ἐπιστροφὴν τῶν κρατήσεων ὑποβάλλονται τὰ ὡς ἀνωτέρω διὰ τὴν λῆψιν βιοήθηματος πιστοποιητικὰ πλὴν τοῦ ἀντιγράφου τῆς ἀποφάσεως τοῦ 'Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου ὅπερ ἀντικαθίσταται διὰ πιστοποιητικοῦ ἐμφαίνοντος α) διτι ὁ ἀποβιώσας ἡτο τακτικὸς Δημόσιος Πολιτικὸς 'Υπαλληλος μισθοδοτούμενος ἐκ τοῦ Δημοσίου Ταμείου καὶ εἰς βάρος αὐτοῦ β) τὸν χρόνον τῆς πραγματικῆς του ὑπηρεσίας μετὰ τὴν 1ην 'Ιουλίου 1926 γ) τοὺς μισθοὺς ὑφ' οὓς ὑπηρέτησε καὶ τὸν μισθὸν ὃν ἐλάμβανεν κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο καὶ δ) τοὺς ἐγγυτέρους ἐξ ἀδιαθέτου κληρονόμους του.

'Απαντα τ' ἀνωτέρω δικαιολογητικὰ συντάσσονται ἐφ' ἄπλοῦ χάρτου, συμφώνως τῷ ἄρθρῳ 11 τοῦ ἀπὸ τῆς 6ης Σεπτεμβρίου 1927 Διτος περὶ κωδικοποιήσεως εἰς ἐνιαῖον κείμενον νόμου τῶν περὶ Ταμείου Προνοίας Δημοσίων 'Υπαλλήλων ἰσχυουσῶν διατάξεων.

'Εν 'Αθήναις τῇ 28 'Ιουλίου 1928
'Ο Διευθυντὴς τοῦ Τ.Π.Δ.Υ

ΜΕΤΟΧΙΚΟΝ ΤΑΜΕΙΟΝ
ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ⁽¹⁾

1. Όλοι οι δημόσιοι ύπαλληλοι που εύρεθησαν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τὴν 1 Απριλίου 1923, καθὼς καὶ ὅσοι διωρίσθησαν καὶ ἀναδιωρίσθησαν μετὰ τὴν χρονολογίαν αὐτήν γίνονται αὐτοδικαίως μέτοχοι τοῦ Ταμείου, οἱ πρῶτοι ἀπὸ 1 Απριλίου 1923, καὶ οἱ ἄλλοι, ἀφ' ἣς ἡρχισαν νὰ μισθοδοτοῦνται.

2. Υπὲρ τοῦ Ταμείου ἀναγράφεται εἰς τὰς μισθοδοτικὰς καταστάσεις ἐκάστου ύπαλλήλου (ἐκτὸς τῶν ὑπηρετῶν τῶν δημοτ. σχολείων) κράτησις 1]2 % ἐπὶ τοῦ βασικοῦ μισθοῦ του (μαζὶ μὲ τὴν κράτησιν τοῦ 7%).

3. Ο ἀπὸ 1 Απρ. 1923 μέτοχος εἶναι ἀνάγκη νὰ ὑποβάλῃ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Ταμείου αἴτησιν ἐφ' ἀπλοῦ χάρτου, εἰς τὴν ὁποίαν ν' ἀναφέρῃ, ὅτι εὑρίσκεται εἰς τὴν ὑπηρεσίαν του ἀπὸ 1 Απρ. 1923 ἢ καὶ ἀργότερα (χρονολογία πρωτοδιοισμοῦ του) καὶ νὰ ζητήσῃ τὴν ἐγγραφήν του (ἀπλῆ-τυπικὴ ἐγγραφὴ) ως μετόχου ἀπὸ τὴν χρονολογίαν αὐτήν. Εἰς τὴν αἴτησιν θὰ ἐπισυνάψῃ ἀπλᾶ ἀντίγραφα (θεωρημένα ἀπὸ τὸν ἴδιον μὲ τό: ἀκριβὲς ἀντίγραφον, ἐν. τῷ. δ.). ὅλων τῶν ἐπισήμων ἐγγράφων του: 1. διορισμοῦ, μεταθέσεων, ἀπολύσεων, ἀναδιοισμοῦ, 2. τὰ κανονιστικὰ ἐγγραφα τοῦ μισθοῦ του, 3. τοῦ πρωτοκόλλου τῆς ὁρκομοσίας του ἢ ὑπεύθυνον βεβαίωσιν ἀπὸ πότε ἡρχισε νὰ μισθοδοτῆται.

Σημ. Οι πρὸ τῆς 1 Απρ. 1923 δημόσιοι ύπαλληλοι. ὅσοι κατέβαλαν τὰς κρατήσεις των διὰ τὸ Μ. Ταμείον χωρὶς νὰ ἔχουν λάβει ἐγγραφὸν ἀνακοίνωσιν τῆς ἐγγραφῆς των—πρέπει νὰ ἐπισυνάψουν ἀκόμη εἰς τὴν αἴτησιν των καὶ ὑπεύθυνον βεβαίωσιν εἰς τὴν ὁποῖαν νὰ καθορίζεται ὁ χρόνος (ἕτος, μήν...) ἀφ' ἧν ἡρχισεν ἢ καταβολὴ τῶν κρατήσεων. Ο χρόνος αὐ-

1) Ν. Δ. 13-2-23 καὶ 31-5-23.

“Οσοι κηρυχθεῦν στάσιμοι διὰ χρόνον περισσότερον τῶν
ἢ μηνῶν, ἢ δις στάσιμοι ἀπὸ 6 μῆνας, ἡμπορεῦν νὰ ἔκκα-
λέσουν τὴν σχετικήν ἀπόφασιν τοῦ Ἐποπτικοῦ ἐνώπιον τοῦ
Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου.

ΕΞΟΔΑ ΝΟΣΗΛΕΙΑΣ (¹)

1. Νοσηλείας δικαιοῦνται μόνον *οἱ τακτικοὶ ὑπάλληλοι*
καὶ ὑπηρέται, καὶ ἀπ’ αὐτοὺς ὅσοι ἔχουν πλέον τῶν *πέντε*
ἔτῶν δημοσίαν ὑπηρεσίαν.

2. Οἱ βαρέως ἀσθενοῦντες ἡμποροῦν νὰ νοσηλεύωνται
εἰς δημόσια ἡ ἴδιωτικὰ νοσοκομεῖα καὶ κλινικὰς ἐντὸς τοῦ
Κράτους—χατόπιν προηγουμένης ἐγκρίσεως ἀπὸ τὸν ἀρμό-
διον Ὑπουργὸν τῆς σχετικῆς αἰτήσεως τοῦ ἰδίου ὑπαλλήλου.

‘Η αἰτησις πρέπει νὰ συνοδεύεται ἀπὸ πιστοποίησιν δύο
ἰατρῶν, τοῦ θεράποντος καὶ ἑτέρου τῆς ὑπηρεσίας τοῦ
Ὑπουργείου ‘Υγιεινῆς.

3. ‘Ως νοσοκομεῖα καθορίζονται τὰ ἔξῆς:

α'. ὅλα τὰ δημόσια νοσοκομεῖα, φθισιατρεῖα, ψυχια-
τρεῖα καὶ εἰδικὰ ἐν γένει κλινικαὶ τοῦ δημοσίου,

β'. τὰ δημοτικὰ καὶ κοινονικὰ νοσοκομεῖα.

γ'. ἀπὸ τὰ λοιπά: ὁ Εὔαγγελισμός, τὸ Σανατόριον Πάρ-
νηθος Γ. Φούγκ, τὸ Αἴγινήτειον Νοσοκομεῖον, Ὁφθαλμια-
τρεῖον Πανεπιστημίου, Πολυκλινικὴ Ἀθηνῶν, Ἀρεταίειον
Νοσοκομεῖον καὶ Δρομαίτειον Νοσοκομεῖον.

4. Εἰς τὴν ἐγκριτικὴν διαταγὴν τοῦ Ὑπουργοῦ ὁρίζεται
εἰς ποῖον ἀπὸ τ' ἀνωτέρῳ νοσοκομεῖσ θὰ νοσηλευθῇ ὁ
ὑπάλληλος, εἰς ποίαν θέσιν καὶ πόσον χρόνον (οἷς περισσό-
τερον τῶν δύο μηνῶν). Εἰς τὴν ἰδίαν διαταγὴν ὁρίζεται, ὅτι
ἔὰν μὲν πρόκειται περὶ δημοσίου νοσοκομείου ἡ νοσηλεία
γίνεται *δωρεάν*, ἔὰν δὲ—εἰς ἴδιωτικὸν τὰ μὲν 3½ τῆς δαπά-
νης καταβάλλει τὸ δημόσιον, τὸ δὲ 1½ ὁ ὑπάλληλος.

5. Τὸ σύνολον τῶν δαπανῶν δὲν ἡμπορεῖ νὰ ὑπερβῇ

1) Β. Δ. 25 Ιουλίου 1923 (Ἐρ. Κ. 206) κα! τὸ τροπο-
ποιῆσαν αὐτὸ N.D. τῆς 4 Σεπτ. 1925.

τὰς ἀποδοχὰς ἐνὸς μηνὸς τοῦ ὑπαλλήλου — ἐντὸς 12]μίνου περιόδου.

6. Οἱ ἔξι ιδίας ὑπαιτιότητος ἀσθενούντες (ἔξι' ἀφροδισιακῶν νοσημάτων) δὲν δικαιοῦνται νοσηλείας.

7. Τὸ δημόσιον ἡμπορεῖ νὰ καταβάλῃ καὶ τὰ ἔξοδα τῆς κατ' οἶκον νοσηλείας. Τὰ ἔξοδα αὐτὰ περιλαμβάνουν α' τὴν κατὰ τὴν ἐπίσημον διατίμησιν καταβληθεῖσαν ἀμοιβὴν ἐνὸς ιατροῦ διὰ μίαν ἐπισκεψιν καθ' ἡμέραν καὶ β' τὸ ἀντίτιμον τῶν φαρμάκων καὶ λοιπῶν ἀπαραιτήτων διὰ τὴν νοσηλείαν εἰδῶν — οὐχὶ δὲ καὶ τὴν ἀνάρρωσιν.

8. Δικαιολογητικά:

α' Προκειμένου περὶ νοσοκομείων ἡ κλινικῶν: κατάστασις περιλαμβάνουσα ἡμερολογικῶς τὸν εἰς τὸ νοσοκομεῖον διανυθέντα χρόνον, τὸ εἶδος τῶν φαρμάκων καὶ λοιπῶν εἰδῶν καὶ τὸ σύνολον τοῦ ὄφειλομένου χρηματικοῦ ποσοῦ.

β'. διὰ τὴν κατ' οἶκον νοσηλείαν:

1. ἔνορκος ἐνώπιον Εἰρηνοδίκου βεβαίωσις τοῦ θεράποντος ιατροῦ (εἶδος ἀσθενείας, σοβαρότης, διάρκεια — ὅχι καὶ ὁ χρ. ἀναρρώσεως, ἀριθμὸς ἐπισκέψεων καὶ εἰσπραχθεῖσα ἀμοιβῆς).

2. πιστοποίησις τοῦ φαρμακοποιοῦ (εἶδος φαρμάκων καὶ νοσηλευτικῶν εἰδῶν, καταβληθὲν ἀντίτιμον διὰ τὸ κάθε είδος χωριστὰ καὶ ἐν συνόλῳ). Ἡ πιστοποίησις αὐτὴ θεωρεῖται ἀπὸ τὸν θεράποντα ιατρὸν καὶ βεβαιοῦται ὑπευθύνως ἡ χρησιμοποίησις τῶν ἀναφερομένων φαρμάκων καὶ εἰδῶν.

3. Βεβαίωσις τοῦ ἀρμοδίου Ἐπιθρωρητοῦ διὰ τὸν χερόν της ὑπηρεσίας τοῦ νοσηλευθέντος Δήλου κατὰ τὴν ὀρεχῆν τῆς ἀσθενείας του. Ο χρόνος αὐτὸς πρέπει νὰ είναι πλέον τῶν πέντε ἑτῶν.

ΕΞΟΔΑ ΚΗΔΕΙΑΣ

Συμφώνως πρὸς τὸ Ν.Δ. τῆς 22 Αύγ. 1923, τὰ ἔξοδα κηδείας τῶν τακτικῶν δημ. ὑπαλλήλων βαρύνονται τὸ δημόσιον καὶ καταβάλλονται μὲ χρ. ἐνταλμα τοῦ ἀρμοδίου Ὑπουργείου, κατόπιν αἰτήσεως τῆς οίκογενείας τοῦ ἀποβιώσαντος ἐντὸς

μηνδες ἀπὸ τοῦ θανάτου. Εἰς τὴν αἰτησιν ἐπισυνάπτεται
ε' ἐπίσημος βεβαίωσις τοῦ θανάτου καὶ β' βεβαίωσις τοῦ
προϊσταμένου τῆς ὑπηρεσίας περὶ τοῦ βαθμοῦ τοῦ ἀποβιώ-
σαντος κατὰ τὸν χρόνον τοῦ θανάτου.

Τὰ ἔξοδα τῆς κηδείας εἶναι:

διὰ τοὺς εἰσηγητὰς καὶ γραμματεῖς	Δρ. 2.500
> > ἀκολούθους καὶ γραφεῖς	> 1.500
> > ὑπηρέτας	> 1.000

ΕΞΟΔΑ ΟΔΟΙΠΟΡΙΚΑ (¹)

Οἱ διδήλοι ποὺ μετακινοῦνται ἀπὸ τὴν ἔδραν τοῦ σχο-
λείου τῶν εἴτε κατόπιν μεταθέσεως (ἄνευ αἰτήσεώς των)
εἴτε πρὸς μετάβασιν εἰς τὴν ἑτέραν ἔδραν τῶν (θερινὴν ἡ
χειμερινὴν) δικαιοῦνται νὰ πληρωθῶν τὰ ὄδοιπορικά των
ἔξοδα, καθὼς καὶ τῇ; οἰκογενείας των. Πρὸς τοῦτο ὑπο-
βάλλουν εἰς τὸ 'Υπουργεῖον (διὰ τοῦ 'Επιθεωρητοῦ των)
1. αἰτησιν 2. κατάστασιν (πληρωμῆς ὄδοιπορικῶν ἐξόδων
πρὸς μετάβασιν....) εἰς διπλοῦν-ή δόποια θὰ ἔξελεγχθῇ καὶ
θὰ θεωρηθῇ ἀπὸ τὸν 'Επιθεωρητήν. 3. 'Αποδείξεις, χαρ-
τοσημαπέμνας ἀναλογικῶς, δικαιολογητικάς ἐκάστης δαπά-
νης 4. 'Υπεύθυνον δήλωσιν ἀν συνεταξίδευσε καὶ ἡ οἰκο-
γένειά των καὶ ἀπὸ πόσα πρόσωπα ἀπετελεῖτο αὐτῇ (καὶ
ποίας ἥλικιας εἶναι τὰ τέκνα των), καὶ 4. ἀπόσπασμα
τοῦ σχετικοῦ νόμου (²).

Σημ. Δι' ὁδοιπορικὰ μέχρις 20 δραγμ. Σὲν ἀπαιτεῖται ἀπό-
θειξις. Δὲν χρειάζονται νὰ γίνωνται καὶ συνολικαὶ κκταστάσεις
θι' ὅλον τὸ πιοσωπικὸν ἐνὸς σχολείου μὲ διπλῆν ἔδραν.

1) N. 2858 ἢθ. 6 (2317 τεῦ 1919, 2482 καὶ 2494 τοῦ 1920).

2) 'Απόσπασμα N. 2337:

«Τὰ ὁδοιπορικὰ ἔξοδα τῶν λειτουργῶν τῆς στ. ἐκπαιδεύσεως
τῶν μετατιθεμένων ἡ ἀπόσπωμένων ἡ τῶν μεταβανόντων ἐκ
τῆς χειμερινῆς ἔδρας σχολείου τινὲς εἰς τὴν θερινὴν ἡ τὴνάπα-
παλίν (πλὴν τῶν κατ' αἰτησιν μετατιθεμένων) καταβάλλονται
ὑπὸ τοῦ δημ. ταμείου κατὰ τὰς σχετικὰς τοῦ λογιστικοῦ νό-
μου διατάξεις».

•Ἐν τῷ 19 . .

•Ο δικαιοῦχος διδάσκαλος

ΕΛΛ. ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡ. ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΕΚΠΑΙΔ. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ

ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ ΠΛΗΡΩΜΗΣ

ΟΔΟΙΠ. ΕΞΟΔΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜ(ΛΟΥ)

ΧΡΗΣΙΣ

ΔΗΜΟΤ. ΣΧ.....
πρός μετάβασίν του ἀπό
εἰς.....

Δημοτικός	ήμερη μετακυν.	Τόπος	Αίτια εξόδων	Δραχ.	Δ.	Πληρωφ. τέσσαρα	Συνημένα
A. B.	3-10-29	επό... ετε...	δι' αγώγισν ζώου ή επαντί- ον ανθρώπου. ή συδηρόδο μου κ. ά. κ.				

*Εθεωρήθη

19

O. Επιθεωρήθη

Δημοτικός

16

Τ. Σ.

ΑΔΕΙΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ (¹)

1. Εις τους τακτικοὺς δημ. πολ. υπαλλήλους καὶ ὑπηρέτας ἡμπορεῖ νὰ χορηγηθῇ-κατόπιν αἰτήσεών των- ἀπὸ τὸν ἄρμοδιον ὑπ-γόν, ἐφόσον τὸ ἐπιτρέπον αἱ ἀνάγκαι τῆς ὑπηρεσίας, κανονικὴ ἀδεια ἀπουσίας μέχρις ἔνδες μηνὸς (²), καθ' ἕκαστον πολιτικὸν ἔτος (ἀπὸ 1 Ἰαν. μέχρι 31 Διβρ. τοῦ αὐτοῦ ἔτους).

2. 'Η κανονικὴ ἀδεια ἡμπορεῖ νὰ παραταθῇ ἐπὶ ἔνα μῆνα ἀκόμη δι' ἔξαιρετικοὺς λόγους-ἄλλῃ ἀνευ ἀποδοχῶν.

Σημ. 'Εὰν δὲ οἰδάσκαλος καὶ ἀπὸ τὸν 'Ἐπιθεωρητὴν του ἔλασθε κανονικὴν ἀδειαν (μέχρι 15 ἡμερῶν ποὺ δικαιούται) καὶ δὲ χρόνος αὐτῆς συνυπολογίζεται εἰς τὴν ὡς ἀνω μηνιαίαν ἡ διμήνιον ἀδειαν.

3. 'Η κανονικὴ ἀδεια πρέπει νὰ χορημοποιηθῇ ἐντὸς 10 ἡμερῶν ἀφ' ἡς παρελήφθη ἡ ἐγκριτικὴ διαταγὴ-ἄλλως αὐτοδικαίως καθίσταται ἄκυρος, ἐκτὸς ἐὰν εἰδοποιηθῇ ἐγκαίρως ὁ προϊστάμενος τῆς ὑπηρεσίας καὶ τοῦ ζητηθῆται παράτασις τοῦ 10 ἡμέρου. 'Η ὑπέρβασις τῆς κανονικῆς ἀδειας ἔχει ὡς συνέπειαν στέρησιν ἀποδοχῶν (δι' ὅσας ἡμ. ἐπὶ πλέον ἀπουσίασεν δὲ ὑπ.) καὶ πειθαρχικὴν ποινήν.

4. "Οσοι διδήλοι ἀπουσιάσουν ἀπὸ τὴν θέσιν των ἀδικαιολογήτως ἐπὶ 10 ἡμέρας ἡ ἐπὶ 5 ἡμέρας ἀφ' ἡς ἔληξεν ἡ χορηγηθεῖσα ἀδεια-ὑπόκεινται εἰς τὴν ποινὴν τῆς ἀπολύσεως.

5. Αἱ ἐγκυοι διδασκάλισσαι ἀποχωροῦν ὑποχρεωτικῶς ἀπὸ τὴν ὑπηρεσίαν ἀπὸ τὸν 8ον μῆνα τῆς κυήσεως καὶ τίθενται ἀπὸ τὸν ἄρμοδιον 'Ἐπιθεωρητὴν εἰς κανονικὴν ἀπουσίας ἀδειαν, ἡ ὅποια ἡμπορεῖ νὰ παραταθῇ ἀπὸ τὸν 7ον 'Ἐπιθεωρητὴν ἐπὶ 6 μῆνας μὲ πλήρεις ἀποδοχὰς-ἐφόσον τὸ τέκνον εἶναι εἰς τὴν ζωήν.

1) Ν. Δ. 25 Ἰουλίου 1923 ('Ἐφ. Κ. 206).—Ν. Δ. 4 Ἰουν. 1923—'Ἐγκύλιος 'Υπουργείου Παιδείας 36828 τῆς 24-8-23—Ν. Δ. 4-9-25—Ν. Δ. 9 Νοεμ. 1922.

2) 'Η εἰς τὸ 'Υπουργείον σχετικὴ αἰτησίας ὑποβάλλεται μόνον μέσου τοῦ ἀρμοδίου 'Ἐπιθεωρητοῦ.

6. Εἰς τοὺς ἀσθενεῖς ὑπαλλήλους ἡμπορεῖ νὰ χορηγηθῇ καὶ ἀναρρωτικὴ ἄδεια, μέχρι τριῶν μηνῶν, μὲ πλήρεις ἀποδοχάς. Ἐκείνος ποὺ ἔλαβεν ἀναρρωτικὴν ἄδειαν δὲν ἔμπορεῖ νὰ λάβῃ κανονικὴν τοιαύτην κατὰ τὸ ἴδιον (πολιτικὸν) ἔτος· παρὰ μόνον διὰ τὸ ὑπολειπόμενον χρονικὸν διάστημα τῆς διμήνου κανονικῆς ἄδειας· ὅπότε ἀποδοχάς παιζει μόνον διὰ τὰς ὑπολειπομένας ἡμέρας τοῦ πρώτου μηνός.

7. Πρὸς λῆψιν ἀναρρωτικῆς ἄδειας ἀπαιτεῖται:

α'. αἰτησις πρὸς τὸ ὑπ·γεῖον (διὰ τοῦ Ἐπιθεωρητοῦ, ὁ δποῖος θὰ γνωματεύσῃ σχεικῶς). Ἡ αἰτησις αὐτὴ διαβιβάζεται προηγουμένως εἰς τὴν ὑγειονομικὴν ὑπηρεσίαν τῶν σχολείων (Ἐπιθ] τὴν ἥ σχολίατρον), ἐὰν ὁ διδ. ὑπηρετῇ εἰς μέρος δποι ὑπάρχει τοιαύτη, πρὸς ἔξετασιν τοῦ ἀσθενοῦς καὶ γνωμάτευσιν περὶ τῆς ἀνάγκης καὶ τοῦ χρόνου τῆς ἄδειας. Ἐὰν δμως ὁ διδ. ὑπηρετῇ μακρὰν ἔδρας σχολιάτρου-δ. Ἐπιθεωρητής δρίζει, πρὸς ἔκδοσιν ἵατρικο πιστοποιητικοῦ ἄδειας, πολιτικοὺς ἥ στρατιωτικοὺς ὑπαλλήλους ἵατρούς ἥ ἐν ἐλλείψει τοιούτων, ἀπλοῦς ἐπιστήμονας ἵατρούς. Οἱ ἴδιωται οὗτοι δμως ἵατροὶ (2 ἥ 1) ὀφείλουν νὰ ἔκδώσουν ἐνθρκως τὸ πιστοποιητικὸν τῆς ἄδειας.

8. Ἡ ὡς ἀνω χορηγηθεῖσα ἐν συνόλῳ τρίμηνος ἀναρρωτικὴ ἄδεια μετ' ἀποδοχῶν ἡμπορεῖ νὰ παραταθῇ, κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον, ἐπὶ τρεῖς εἰσέτι μῆνας πάλιν μὲ πλήρεις ἀποδοχάς.

9. Μετὰ τὴν ἔξαμηνον μετ' ἀποδοχῶν ἀναρρωτικὴν ἄδειαν ἡμπορεῖ νὰ διθῇ εἰς τὸν ἀσθενοῦντα διδήλον παράτασις τῆς ἀναρρωτικῆς ἄδειας του μέχρι ἔξ μηνῶν ἀκόμη-ἐὰν ἥ ὑγειονομικὴ ὑπηρεσία τοῦ Ὅπουργείου παιδείας (ἥ κατ' ἐντολὴν αὐτῆς-δ. ὑγειονομικὸς ἐπιθεωρητής τῶν σχολείων τῆς περιφερείας, εἰς τὴν δποίαν ὑπηρετεῖ ὁ ἀσθενής διδήλος), κατόπιν ἔξετάσεως τοῦ ἀσθενοῦς, ἀποφανθῇ, ὅτι ἥ ἀσθένειά του εἶναι ἐπιδεκτικὴ θεραπείας-ἄλλως ἀπαλλάσσεται τῆς ὑπηρεσίας ὁ διδήλος ὡς ἀνίκανος πρὸς παραιτέων ἔκτελεσιν τῶν καθηκόντων του.

Σημ. Ἡ ὡς ἀνω ἐπιτρεπή ἀποφαννεται δριστικῶς καὶ περιτοικῶς ἐκ τῆς ὑπηρεσίας ἀπαλλαγῆς ἥ μὴ διὰ σωματικὴν ἥ διανοη-

κήν ἀνικανότερα τῶν διδύλων, τοὺς διποίους παραπέμπει πρὸς
αὐτὴν αὕτεπαγγέλτως δὲ ἀρμόδιος Ἐπιθεωρητής.

Παρατ. Ο ώς ἄνω ἀπολυόμενος ὑπάλληλος διὰ σωματικὴν
ἀνεπάρκειαν, δικαιοῦται νὰ λάβῃ καὶ τριμήνους ἀποδοχὰς καὶ
ἄνδλογον σύνταξιν ἢ ἐφάπαξ βοήθημα καὶ βοήθημα ἀπὸ τὸ
Ταμείον Προνοίας Δ. Ὑπαλλήλων.

Σημ. Διὰ νὰ κοινοποιηθῇ ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖον ἢ ἀπόφασις
τῆς διγειονομικῆς ὑπηρεσίας εἰς δισους ἑζήτησαν ἀναρρωτικὴν
ἀδειαν ἀνευ ἀποδοχῶν πέραν τοῦ ἑξαμήνου ἢ ἀναρρωτικὴν
ἀδειαν μετ' ἀποδοχῶν μετά τὴν ἀπόληψιν ἀδειας τριῶν μηνῶν
— τὸ δὲ πιστοποιητικὸν τῆς ἀσθενείας δὲγ συνοδεύεται καὶ
μὲ γνωμάτευσιν δευτέρου ιατροῦ-δρείλουν νὰ ἀποστείλουν
εὗται εἰς τὸ Ὑπουργεῖον μαζὶ μὲ τὴν αἰτησίν των καὶ εἰκοσά-
δραχμον χαρτόσημον. **“Αλλως δὲν θὰ τοὺς κοινοποιηθῇ ἢ χο-
ρηγηθείσα τυχὸν ἀδεια.**

10—(ἄρθ. 6 Ν. Δ. 4-9-25) «τροποπ. διατ. ἀδειῶν καὶ
ἕξ. νοσηλείας». «Εἰς ὑπάλληλον εἰς δὲν ἔχοργηθη ἀδεια
ἀπουσίας ἐνὸς ἔτους, δὲν δύναται νὰ χορηγηθῇ νέα ἀδεια
λόγῳ ἀσθενείας πέραν τῶν τριῶν μηνῶν ἐντὸς τῆς αὐτῆς
πενταετίας ἀπὸ τῆς λήξεως τῆς ἀδείας. Ἐπίσης δὲν δύνα-
ται νὰ χορηγηθῇ ἐκ νέου ἀναρρωτικὴ ἀδεια μέχρι τριῶν
μηνῶν ἐντὸς ἐτούς ἀπὸ τῆς λήξεως τῆς ἀδείας».

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

ΔΙΑΦΟΡΑ

1. ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ ΤΩΝ ΔΙΕΥΘΥΝΤΩΝ
Β. Δ. ΤΗΣ 16 ΑΠΡ. 1915

"Έκαστον σχολείον διαιτείται ύπό τὴν ἀμεσον ἐπίβλεψιν καὶ διοίκησιν τοῦ διευθύνοντος αὐτό, ὅστις καὶ ἐκπροσωπεῖ τοῦτο καθ' ὅλας του τὰς σχέσεις.

"Εօγα Διευθυντῶν είναι τὰ κατωτέρω:

1. **Φροντίζουν** νὰ τηροῦνται εἰς καλὴν κατάστασιν καὶ τὴν πρέπουσαν καθαρειότητα τὸ διδακτήριον καὶ ὅλα τὰ ἔξαρτήματά του (αὐλή, ἀποθήκη, ἀποχωρητήρια, κῆπος...)

2. **Φροντίζουν** νὰ είναι καταγραμμένα ἐπιμελῶς εἰς τὸ βιβλίον ὑλικοῦ τοῦ σχολείου καὶ νὰ τηροῦνται εἰς καλὴν κατάστασιν τὰ σχολικὰ ἔπιπλα καὶ σκεύη, τὰ διδακτικὰ ὅργανα καὶ αἱ διδακτικαὶ συλλογαί.

3. **Φροντίζουν** ἐν συνεννοήσει μὲ τὰς σχολικὰς ἀρχὰς διὰ τὴν ἔγκαιρον ἐπισκευὴν τοῦ διδακτηρίου, προμήθειαν τῶν ἀναγκαίων σχ. εἰδῶν κ.ο.ν.κ.

4. **Φροντίζουν** νὰ καταρτίζουν βιβλιοθήκας, τῶν διδασκάλων καὶ τῶν μαθητῶν, καὶ νὰ λειτουργοῦν αὗται καλῶς, τὰ δὲ βιβλία νὰ είναι καταγραμμένα ἐπιμελῶς.

5. **Τηροῦν** εἰς τάξιν καὶ ἀκριβειαν τὰ ὑπηρεσιακὰ βιβλία τοῦ σχολείου (Βλ. σχετικὰ κεφ. εἰς τὰ πρόσθεν).

6. **Γνωρίζουν** εἰς τὸ προσωπικὸν τοῦ ὑπὸ τὴν διεύθυν-

σίν των σχολείον τάς διαταγάς τῶν προϊσταμένων των
δρχῶν.

7. **Ἐξελέγχουν** ἀν τὸ διδ. προσωπικὸν τηοῦ τὰς περὶ¹
ἰδιωτικῆς διδασκαλίας διατάξεις, κατανέμουν εἰς αὐτὸδ τὰ
μαθήματα η τάς τάξεις ἀναλόγως τοῦ συμφέροντος τοῦ
σχολείον, καθορίζουν λεπτομερέστερον τὴν ἑκάστοτε διδα-
χθησομένην γῦλην ἐν συνεννοήσει μετὰ τῶν διδασκόντων καὶ
καταρρίζουν τὸ ώρολόγιον πρόγραμμα κατὰ τὰς ἀπαιτή-
σεις τῆς διδαχτικῆς καὶ ὑγιεινῆς, φροντίζοντες ὅστε νὰ μὴ
καταπονοῦνται οἱ μαθηταί.

8. **Παραμένουν** καθ' ὅλας τὰς ἔργασιμους ὥρας εἰς τὸ
σχολεῖον, ἀναγράφουν μὲ ἀκρίβειαν εἰς τὸ βιβλίον παρου-
σίας τὰς ἡμέρας, τὰς ὥρας καὶ τὰ μαθήματα εἰς τὰ ὅποια
ἀπουσίασαν, τυχόν, οἱ διδάσκοντες, τὰς ἐπιβραδύνσεις τῆς
ἐνάρξεως καὶ τὰς πρὸ τῆς εἰς τὸ ώρολόγιον πρόγραμμα
καθωρισμένης ὥρας λήξεις τῶν μαθημάτων των, ἀναθέ-
τουν μαθήματα ἀσθενοῦντος εἰς ἔτερον διδήλον η ἀπα-
σχολοῦν διπωσδήποτε τὴν τάξιν του, ἐξελέγχουν ἀν οἱ
διδ. τηροῦν εἰς τάξιν τοὺς ἡμερηπίους καταλόγους, ἀν
ἔφαρμόδουν τὸ ἀναλυτικὸν πρόγραμμα, ἀν φροντίζουν διὰ
τὴν καλὴν συντήρησιν τῶν βιβλίων καὶ τετραδίων τῶν
μαθητῶν, ἀν ἐξελέγχουν ἐπιμελῶς τὰς γραπτὰς ἔργασίας
των, ἀν καταγράφουν ἐπιμελῶς τὴν διδαχθεῖσαν ὅλην,
ἀν φροντίζουν διὰ τὴν ὑγείαν τῶν μαθητῶν των.

9. **Ἐπισκέπτονται** ἀκόμη οἱ διευθύνοντες τὰς διαφό-
ρους τάξεις κατὰ τὰς ὥρας τῆς διδασκαλίας καὶ ὑποδει-
κνύουν εἰς τοὺς διδάσκοντας κατ' ἴδιαν τὰς ἐπιστημονι-
κάς, παιδαγωγικάς καὶ μεθοδικάς ἐλλείψεις των, συνι-
στῶντες εἰς αὐτοὺς τὰ πρὸς ἄρσιν τῶν ἐλλείψεων τούτων
μέσα.

10. **Καθορίζουν** ἐν συνεννοήσει μετὰ τῶν διδασκόντων
τὰ τῶν γραπτῶν ἔξετάσεων, συμπληρώνονταν ἔγκαιρως τὸν
Γ. ἐλεγχον καὶ τ' ἀτομικὰ Δελτία τῶν μαθητῶν...

11. **Συγκαλοῦν** τὸν σύλλογον τῶν διδασκόντων εἰς
συνεδρίας, τακτικῶς μὲν ἀπαξ τοῦ μηνός, ἐκτάκτως δὲ
ὅσακις παρίσταται ἀνάγκη, εἰς ὥραν μὴ τεταγμένην πρὸς

θιδασκαλίαν, συσκέπτονται μετ' αὐτῶν διὰ κάθε ζήτημα κού ἀφορᾶ τὴν πρόοδον καὶ διαγωγὴν τῶν μαθητῶν, εἰς τὴν διδασκαλίαν καὶ τὴν ἀγωγὴν, καὶ καθόλου εἰς τὴν πρόοδον τοῦ σχολείου καὶ καταγράφουν τὰ πορίσματα τῶν συσκέψεων εἰς τὸ βιβλίον τῶν παιδαγωγικῶν συνεδριῶν τῶν διδασκόντων.

12. Διεξάγοντας τὴν ἀλληλογραφίαν τοῦ σχολείου πρὸς τὰς διοφόρους; ἀρχάς, ἔχοντες ἴδιαν σφραγίδα.

13. Ἀναφέρουν ἐγκαίρως πᾶσαν διὰ νόσου ἡ ἀλληλοτίαν ἀπουσίαν ως καὶ πᾶσαν παράλειψιν ἡ ἀμέλειαν τῶν διδασκόντων εἰς τὸν προϊττάμενόν των Ἐπιθεωρητήν, προκαλοῦντες τὴν σχετικὴν αὐτοῦ ἐνέργειαν.

14. Ἀναφέρουν ἐγκαίρως (διὰ τοῦ οἰκείου Ἐπιθεωρητοῦ) τὰς τὸν σχολικὸν ίατρὸν πᾶσαν περίπτωσιν λοιμώδων νόσου κού τυχόν, ἐνεφανίσθη ἐπὶ μαθητοῦ, ζητοῦν ὁδηγίας καὶ περιμνοῦν διὰ τὴν καθόλου ὑγείαν τῶν μαθητῶν.

15. Ἐφαρμόζουν τὰς περὶ ἐγγραφῶν διατάξεις, τὰς διατάξεις τοῦ περὶ ὑποχρεωτικῆς φοιτήσεως νόμου, μεριμνοῦν διὰ τὴν ἐντοῦ; καὶ ἐκτὸς τοῦ σχολείου διαγωγὴν τῶν μαθητῶν, ρυθμίζουν τὰ τῶν σχολικῶν ἕορτῶν, τῶν περιπάτων καὶ ἐκδρομῶν, ἐκδίδουν ἀμελλητὶ τὰ νόμιμα πιστοποιητικὰ τῆς σπουδῆς τῶν μαθητῶν κ.ο.ν.κ.

16. Ἐπιβάλλουν ποινὰς εἰς τοὺς μαθητὰς (Βλ. σ. 168).

17. Ἀνακοινοῦν προφορικῶς καὶ ἐγγράφως εἰς τοὺς γονεῖς; ἡ κηδεμόνιας τῶν μαθητῶν τὰς εἰς τούτοις ἐπιβαλλομένας ἐκάστοτε ποινὰς καὶ τὴν ἀταχτόν των, τυχόν, φοίτησιν εἰς τὸ σχολεῖον, κατὰ τρίμηνον δὲ καὶ τὰς εἰς τὰ μαθήματα ἐλλείψεις των, διαφωτίζουν δέ αὐτοὺς περὶ διαφόρων οὐσιωδῶν ζητημάτων τῆς ἀγωγῆς καὶ διδασκαλίας καὶ μπεκκαίον τὸ πρός τὸ σχολεῖον διαφέρον των (Βλ. τὴν Φησιν βιβλίου ἀτομικότητος μαθητῶν καὶ ἀτομικοῦ δελτίου των σελ. 136).

18. Καταρτίζουν σχολικὸν μουσεῖον, εἰς τὸ ὄκοιον φυλάσσονται ἔξεχοντα μαθητικὰ ἔργα, ώς συνθέσεις ἴδεων, ἔργα καλῆς γραφῆς, ἰχνογραφίας, χειροτεχνίας, γεωγραφικῶν χαρτῶν, συλλογῶν διαφόρων....

19. Υποβάλλουν, αμα τῇ λήξει τῶν ἐτησίων ἐργασιῶν τοῦ σχολείου, εἰς τὸν Ἐπιθεωρητὴν ἐκθεσιν περὶ τῶν κατὰ τὸ ἔτος πεπραγμένων καὶ περὶ τῆς ἐπιμελείας, τῆς ἴκανότητος καὶ τῆς καθόλου ἐν τῷ σχολείῳ καὶ τῇ κοινωνίᾳ συμπεριφορᾶς τοῦ προσωπικοῦ τοῦ σχολείου.

20. Προτείνουν τὸν διορισμὸν καὶ τὴν ἀπόλυσιν τοῦ ὑπηρετικοῦ προσωπικοῦ κατὰ τοὺς κειμένους νόμους.

21. Οταν ἀπαλλάσσωνται ὁπωσδήποτε τῆς θέσεώς των παραδίδουν διὰ πρακτικοῦ (βλ. σελ. 14) τὸ σχολεῖον, τὸ ἀρχεῖον γενικῶς καὶ τὰ σχετικὰ ἀντικείμενα, εἰς τὸν διάδοχὸν των ἢ τὸν πρόδεδρον τῆς σχολικῆς ἐπιτροπῆς κ. οὕ. κ.

22. Τέλος ἔκτελοῦν καὶ χρέη γραμματέως τῆς σχολικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ σχολείου τῶν.

2. ΠΕΡΙ ΕΝΣΤΑΣΕΩΝ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΝ ΕΝΑΝΤΙΟΝ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ ΤΟΥ ΕΠ· ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

Π.Δ. 17 ΦΕΒΡ. 1928

1. Ο δικαιούμενος καὶ θέλων νὰ ὑποβάλῃ ἐνστασιν, ὀφεῖλει, ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν ἀπὸ τῆς παραλαβῆς τοῦ ἐγγράφου τῆς ἀνακοινώσεως ἐκ μέρους τοῦ Ἐπιθεωρητοῦ τῆς ἀποφάσεως τοῦ ἐποπτικοῦ, μὲ ἀναφοράν του νὰ γνωρίσῃ εἰς τὸν Ἐπιθεωρητὴν πότε ἀκριβῶς ἔλαβε τὸ ἐγγράφον καὶ νὰ ἀναφέρῃ, ἂν πρόκειται νὰ ἐνασκήσῃ ἢ ὅχι τὸ δικαίωμα ποὺ τοῦ παρέχει ὁ νόμος νὰ παραστῇ ἐνώπιον τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου-καὶ εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν: ἐὰν θὰ παραστῇ αὐτοπροσώπως ἢ διὰ πληρεξουσίου δικηγόρου, τοῦ δοποίου πληρεξουσίου τὸ δονομα καὶ τὴν διεύθυνσιν ὁρίζει εἰς τὴν ἀναφοράν του. Δικαιοῦται δὲ ὁ ὑποβάλλων ἐντασιν ἢ ὁ πληρεξουσίος του νὰ προσέλθουν εἰς τὸ Ἐκπαιδ. Συμβούλιον ἐντὸς 15 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς παραλαβῆς τοῦ ἐγγράφου τῆς ἀνακοινώσεως τοῦ Ἐπιθεωρητοῦ.

2. Οπωσδήποτε ἡμποροῦν οἱ ἀνωτέρω διδάσκαλοι ἐντὸς πέντε ἡμερῶν ἀπὸ τῆς λήψεως τοῦ ἐγγράφου τοῦ Ἐπιθεωρητοῦ νὰ ὑποβάλλουν ἀπ' εὐθείας εἰς τὸ Ἐκπαιδ.

Συμβούλιον ὑπομνήματα σχετικά μὲ τὴν ὑπόθεσίν των -ἀσχέτως πρὸς τὴν πρὸς τὸν Ἐπιθεωρητὴν δήλωσίν των, διὰ τοῦτο ἀσκήσουν το δικαιώμα τῆς ἐνστάσεως· ὅποια δήλωσίς εἰναι ἀπαραίτητος καὶ ὑποχρεωτική.

3. Οσοι πρόκειται νὰ ἔνασκήσουν αὐτοπροσώπως τὸ δικαιώμα τῆς ἐνώπιον τοῦ Ἐκπαιδ. Συμβούλιον παραστάσεως-ἡμποροῦν νὰ προσέλθουν εἰς αὐτὸ χωρὶς νὰ ἔχουν λάβει προηγούμενως πρὸς τοῦτο ἄδειαν ἀπουσίας παρὰ τοῦ Ὑπουργείου. Ὑποχρεοῦνται διμως νὰ ὑποβάλουν εἰς τὸν Ἐπιθεωρητὴν, μαζὶ μὲ τὴν σχετικὴν δήλωσιν περὶ αὐτοπροσώπου παραστάσεως, καὶ αἰτησιν πρὸς τὸ Ὑπουργείον περὶ χορηγήσεως τῆς ἀναγκαίας ἀδείας ἀπουσίας.

4. Τὸ Ἐκπαιδ. Συμβούλιον κρίνει περὶ τῶν ὡς ἄνω ἀποφάσεων ἐντὸς 20 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς λήψεως τῶν σχετικῶν πρὸς ταύτας ἐγγράφων. Μόνον ἀν τὰ στοιχεῖα εἰναι ἔλλιπη ἡμιρροεῖ ν' ἀναβάλῃ τὴν ἔκδοσιν τῆς ἀποφάσεώς του ἐπὶ 10 ἡμέρας ἀκόμη.

5. Καὶ δοι μετετέθησαν τῇ αἰτήσει των, ὁφείλουν νὰ δηλώσουν ἀν θὰ ὑποβάλουν ἐνστασιν διὰ τὴν μεταβολὴν ἣ δχι.

6. Οὐδὲν δικαιώμα γεννᾶται εἰς τοὺς διδ. ποὺ δικαιοῦνται νὰ ὑποβάλουν ἐνστασιν, ἀν ἀποφύγονν νὰ πάραλαβουν τὸ ἐγγραφον τῆς ἀνακοινώσεως τοῦ Ἐπ]τοῦ ἢ ἀν ἀπουοιάζουν ἀδικαιολογήτως ἀπὸ τὴν ἔδραν των κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἀποστολῆς τοῦ ἐγγράφου τούτου ἢ ἀν, ἀπουσιάζοντες δικαιολογημένως, παρέλειψαν νὰ γνωρίσουν εἰς τὸν Ἐπ]τὴν τὸν τόπον τῆς πρωσωρινῆς των διαμονῆς, τὸν δποῖον κάθε διδ. δφείλει νὰ καθιστᾷ γνωστὸν εἰς τὸν Ἐπ]τὴν του πρὸν ἢ ἀναχωρήση ἀπὸ τὴν ἔδραν τοῦ σχολείου του.

7. Τὸ γραφεῖον τοῦ Ἐκπαιδ. Συμβούλιον δίδει ἀπόδειξιν διὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἐνώπιον τοῦ Συμβούλιον ἐμφανίσεως τοῦ ἐνισταμένου, ὁ δποῖος μόλις ὡς ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν ἔδραν τοῦ σχολείου του, ὁφείλει νὰ ὑποβάλῃ εἰς τὸν Ἐπιθεωρητὴν του τὴν ὡς ἄνω ἀπόδειξιν μὲ ἴδιαιτέραν

άναφοράν δικαιολογών τὸν δαπανηθέντα διὰ τὴν ἐπιστροφὴν χορόν.

8. Τὸ Ἐκπ. Συμβούλιον κρίνει -μόνον εἰναντίον του ἑνδιαφερομένου διδασκάλουντάς ἀποφάσεις τοῦ Ἐποπτικοῦ Συμβουλίου, διὰ τῶν δικοίων 1, μετετέθη ὁ διδ. τῇ αἰτήσει του ἡ πρὸς τιμωρίαν του ἡ πρὸς τὸ συμφέρον τῆς ἐκπαιδεύσεως. 2. Ἐπεβλήθη πρόστιμον πλέον τοῦ ἑνὸς μηνὸς μισθοῦ καὶ 3. Ἀπελύθη πρὸς τιμωρίαν του κ.ο.ῦ.κ. καὶ ἐπικυροῖ ἡ ἀκινδοῖ τὰς ἀποφάσεις αὐτὰς ἡ τὰς τροποποιεῖ ἐπὶ τὸ ἐπιεικέστερον.

Σημ. Ἡ Ιδρυματική, διαδικασία, ἡ κατάργησις, διασταύρωσης τῶν δημοτικῶν σχολείων καθὼς καὶ ἡ συγχώνευσις καὶ διαλύσις τάξεων αὐτῶν γίνεται ἀπὸ τὸ ὑπ.-γείον (τμῆμα Δημοτικῆς) κατόπιν προτάσεως τοῦ εἰκαίου Ἐποπτικοῦ Συμβουλίου.

3. ΥΠΗΡΕΤΑΙ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΑΡΘΡ. 18 Ν. 1242Β'

Ὑπηρέται διορίζονται εἰς τὰ πολυτάξια σχολεῖα (3]τάξια καὶ ἄνω) προτάσει τοῦ οἰκείου Δ]τοῦ διὰ πράξεως τοῦ ἀρμοδίου Ἐπιθεωρητοῦ. Κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον γίνεται καὶ ἡ ἀπόλυτος τῶν. Τὰς προτάσεις τῶν Δ]τῶν ἐκτελεῖ ἡ ἀπορρίπτει δεδικαιολογημένως ὁ Ἐπ)τῆς ἐντὸς 10 ἡμερῶν.

Σημ. πρὸς τὸ παρὸν ὁ μισθὸς τῶν ὑπηρετῶν ἔχει ὅρισθαι εἰς χαρτίνας δραχ., τῶν μὲν 3]τ. καὶ 4]τ. σχολείων εἰς 312,50 τῶν δὲ 5]τ. καὶ 6]τ. ὡς 437,50. Δύναται διμερῆς οἰκεία σχολεῖα ἐπιτροπὴ νὰ τοὺς διδῃ κατὰ μῆνα ἡ ἀφάκαξ τὸ ἕτος ἐπιμίσθιον-έαν οἱ πόροι τοῦ ταμείου τῶν εἰναὶ ἐπαρκεῖς διὰ τὴν δαπάνην αὖτην. Καὶ οἱ ὑπηρέται δικαιοῦνται νὰ λάβων ανέδησιν πολυετῶν ὑπηρεσίας.

Διὰ νὰ κάμη ὁ Δ]τῆς πρότασιν διορισμοῦ ὑπηρέτου-όφελος προηγουμένως νὰ καλέσῃ (διὰ δημοσιεύσεως εἰς ἀφημέρια ἢ διὰ τοιχοκολλήσεως), τοὺς ἐπιθυμοῦντας νὰ διορισθοῦν-νὰ τῷ ὑποδάλουν σχετικὴν αἴτησιν. Τὰς αἰτήσεις μετὰ γνωματεύσεως ισχῆσεν περὶ τοῦ προτιμητέου προσώπου, διαδιβάζει πρὸς τὸν προστάτην τοῦ Ἐπιθεωρητήν. Προτιμῶνται κατὰ νόμον θύματα πολέμου, γονεῖς καὶ ὀρφανά τῶν πολέμοις πεσόντων κ.ο.ῦ.κ.

4. ΕΚΠΑΙΔ. ΤΕΛΗ ΑΠΟΡΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ⁽¹⁾

ΑΡΘΡ. 8 Ν. 3485 13 4-28

Παντὸς ἐκπαιδευτικοῦ τέλους ἀπαλλάσσονται:

α) τὰ δόρφανά πολέμου καὶ τὰ τέκνα ἀναπήρων πολέμου, κατόπιν βεβαιώσεως 'Υπουργείου Στρατιωτικῶν ή Προνοίας ή Νομάρχου η προέδρου κοινότητος.

β) Τὰ τέκνα τῶν ἀποδεδειγμένων ἀπόρων προσφύγων οἰκογενειῶν τῶν καταφυγόντων εἰς Ἑλλάδα ἀπὸ τοῦ 1918, ἐπὶ τῇ προσαγωγῇ ὑπευθύνου δηλώσεας περὶ τούτου τοῦ πατρὸς η κηδεμόνος αὐτῶν, βεβαιούμενης ὑπὸ τοῦ Δημάρχου η προέδρου τῆς κοινότητος, ὑπέχοντες τὰς ποινικὰς εὐθύνας,

5. ΝΟΜΟΣ ΑΝΔ'⁽²⁾

ΑΡΘΡ. 3

Μετὰ παρέλευσιν 20 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς εἰς τὴν 'Εφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως καταχωρίσεως τοῦ περὶ ἀπολύσεως, ὑποβιβασμοῦ η μεταθέσεως δημοσίου ὑπαλλήλου' Διατάγματος η ὑπουργικῆς πράξεως, δέν ἐπιτρέπεται εἰς αὐτὸν η ἀμφισβήτησις περὶ τοῦ ὅτι δὲν τοῦ ἔχοινοποιήθη η τοιαύτη μεταβολή.

6. ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ ΥΠ]ΓΕΙΟΥ ΠΑΙΔΕΙΑΣ⁽³⁾

ΑΡΙΘ.ΠΡ.30058-9 6-26

«Αμα τῇ λήξει τῶν μαθημάτων μεριμνήσατε περὶ ἔξασφαλίσεως διδακτηρίων σχολικῶν ἐπίπλων, ἀπαγορεύοντες ἀπολύτως πᾶσαν χρῆσιν οἰκήματος.

Καταστήσατε πρωσαπικῶς ὑπευθύνους προϊσταμένους σχολείων. Πᾶσαν παράβασιν θέλομεν τιμωρήσει παραδεγματικῶς».

7. ΑΡΘΡ. 13 Ν.Δ. 13-3 26

«Ἡ ὑπὸ τοῦ νόμου ὀρισμένη διαπάνη διὰ τὴν γραφικὴν ὅλην τῶν δημοτικῶν σχολείων βαρύνει τὰ ταμεῖα τῶν οἰκιών σχολικῶν ἐπιτροπῶν.

1) Βλ. σελ. 38

2) Ηλ. σελ. 9

3) Βλ. σελ 169

8. ΣΥΣΤΑΣΙΣ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

(Τὸ 3 ἔδ. τοῦ ἄρθ. 8 ν. 1242β' συμπληρούται ως ἔξῆς διὰ τοῦ ἄρθ. 2 ν. 2249).

Πρὸς σύστασιν σχολείου λαμβάνεται ὑπ' ὅψιν ὁ ἀριθμὸς τῶν κατοίκων ἐπὶ τῇ βάσει τῆς τελευταίας ἐπισήμου ἀπογραφῆς, 7 % ἀναλογούντων τῶν μαθητῶν ἡ μαθητριῶν, προκειμένου περὶ συστάσεως σχολείου ἀρρένων ἡ θηλέων καὶ 12% προκειμένου περὶ συστάσεως σχολείου μεικτοῦ (ἀρρ. καὶ θηλέων).

Μετὰ πάροδον δ]ετίας ἀπὸ τῆς ἀπογραφῆς σύστασις σχολείου γίνεται (εἰς πόλεις, ὅπου λειτουργοῦν καὶ ἄλλα σχολεῖα), καὶ ἐπὶ τῇ βάσει καταλόγου τῶν κατοίκων, (τῆς συνοικίας ἡ ἐνορίας) ὁ δόποιος συντάσσεται ἀπὸ τὸν ἐφημέριον καὶ τὴν κοινοτικὴν ἡ δημοτικὴν ἀρχήν, ἐπικυρώνεται ἀπὸ τὸν Νομάρχην καὶ περιλαμβάνει ὄνομαστικῶς δῶλους τοὺς κατοίκους, ἀρρενας καὶ θήλεις, μὲ τὴν ἡλικίαν των (τὸ ἔτος τῆς γεννήσεως των καὶ οἱ ἀρρ. καὶ μὲ τὸν ἀριθ. τοῦ μητρόφου των).

Εἰς χωρία δὲ καὶ συνοικισμούς, ὅπου δὲν λειτουργεῖ οὐδὲν σχολεῖον, ἡ σύστασις σχολείου γίνεται ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ καταλόγου τῶν παιδίων ἡλικίας 6—12 ἐτῶν συμπληρωμένων, μονίμων κατοίκων τοῦ χωρίου ἡ τοῦ συνοικισμοῦ. Ο κατάλογος ἐπικυρώνεται ἀπὸ τὸν πρόεδρον τῆς κοινότητος, εἰς τὴν ὁποίαν ἀνήκει ὁ συνοικισμός, τὸν ἐφημέριον καὶ τὸν ἀρμόδιον Νομάρχην καὶ περιλαμβάνει ἔκτὸς τοῦ ἔτοντος τῆς γεννήσεως τῶν παιδίων καὶ τὸν ἀριθ. μητρόφου τῶν ἀρρένων.

Ο κατάλογος ὑποβάλλεται εἰς τὸν οἰκεῖον Ἐπιθεωρητὴν μετὰ σχετικῆς αἰτήσεως τῶν κατοίκων, εἰς τὴν ὁποίαν ἀναφέρουν οὗτοι, ὅτι προσφέρουν δωρεὰν τὸ κατάλληλον οἰκημα καὶ τὰ ἀναγκαιοῦντα σχολικὰ ἔπιπλα καὶ δργανα. Ο Ἐπιθεωρητὴς εἰσάγει τὸ ζήτημα εἰς τὸ Ἐποπτικὸν Συμβούλιον, τὸ ὁποῖον προτείνει εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τὴν σύστασιν τοῦ σχολείου.

α' Οι κλήροι⁽¹⁾

Είς μερικά σχολεῖα ἐφαρμόζεται ἀκόμη τὸ σύστημα τῆς προσκλήσεως τῶν μαθητῶν εἰς τὸ μάθημα μὲ κλήρους. Τὸ σύστημα αὐτὸ ἀναμφιβόλως εἶναι πολὺ ἀψυχολόγητον· μαρτυρεῖ τὴν ἀνικανότητα τοῦ διδ)λοῦ εἰς τὸ νὰ διδάσκῃ παιδαγωγικῶς. 'Αντὶ νὰ διευθύνῃ τὴν διδασκαλίαν του ὡς ἔμπειρος πλοίαρχος ρυμουλκεῖται ἀπὸ τὴν τύχην. 'Η δικαιολογία τῆς ἀμεροληψίας εἶναι ἀνόητος. Μερικοὶ διδ)λοὶ ἔξετάζουν γραμμὴ ὅλους τοὺς μαθητὰς διὰ ν' ἀποφύγουν, λέγοντα, τὰ παρόπονα, κ' ἔτσι χάνουν τὴν ὠρισμένην διὰ τὴν παράδοσιν τοῦ νέου ὥραν εἰς τὴν ἔξετασιν τοῦ μαθημένου καὶ φυσικὰ δὲν προχωροῦν εἰς τὴν ὥλην. 'Αλλοι πάλιν διὰ ν' ἀποφύγουν αὐτὸ βγάζουν εἰς τὸ μάθημα ὀλίγους μαθητὰς μὲ κλῆρον-διὰ νὰ δείξουν τάχα ἀμεροληψίαν καὶ νά... τρομάζουν τοὺς μαθητὰς των—ἐν ἀντιθέσει Ἰσως πρὸς ἐκείνους ποὺ ἔξετάζουν τοὺς μαθητὰς κατὰ σειρὰν πάντοτε καὶ τότε, ἐκεῖνοι ποὺ ἔξητάσθησαν πρῶτοι κ' ἐκεῖνοι ποὺ θὰ ἔξετασθοῦν τελευταῖοι, δὲν προσέχουν εἰς τὸ μάθημα καὶ ἀμέριμνα ἐπιδίδονται συνήθως εἰς ἄλλας σκέψεις καὶ ἀσχολίας... 'Ο παιδαγωγός καὶ ψυχολόγος διδ)λος:

1. Εἶναι κύριος τοῦ μαθήματός του, τῆς διδασκαλίας του, τῶν μαθητῶν του, τῆς παραδόσεώς του.

2. Δὲν μεταχειρίζεται κλήρους.

3. Δὲν ἔξετάζει τοὺς μαθητὰς του κατὰ σειρὰν ὠρισμένην, ἀλλὰ σκόρπια, πότε τούτους—πότε ἐκείνους. Προσέχει ὅμως νὰ μὴ παραμελήσῃ κανένα, νὰ μὴ ἀδικήσῃ κανένα, νὰ μὴ δεῖξῃ προτίμησιν ἐξαιρετικὴν διὰ κανένα. 'Ἐνθυμεῖται ποίους ἔξήτασε χθὲς καὶ ξεύρει ποίους θὰ ἔξετάσῃ σήμερα, χωρὶς ν' ἀντιληφθοῦν οἱ μαθ. ὅτι ἀκολουθῇ σειρὰν καὶ ὅτι ἐπέρασεν ἡ ἔρχεται νὰ σειρά των, χωρὶς νὰ

(1) Τὰ κατωτέρω 4 ἀρθρα εἰχαμεν δημοσιεύσει εἰς τὸ «Μηνιαίον Δελτίον ἀριθ. 3-4, ποὺ ἔξεδιζαμεν ἐν Κρήτῃ ὡς 'Ἐπιθεωρητής τῆς περιφ. Γόρτυνος κατὰ τὸ 1923. Νομίζομεν, ὅτι καὶ σήμερον ἀκόμη διατηροῦν τὴν ἐπικαιρότητά των.

τοὺς γεννηθῆ ἡ ίδεα, ὅτι ἀπὸ σκοποῦ καὶ χαριζόμενος ἔξετάζει τοὺς μὲν καὶ ἀδιαφορεῖ διὰ τοὺς δέ.

4. Όλιγον χρόνον ἀσχολεῖται διὰ τὴν ἔξετασιν τοῦ μαθημένου, εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς ὥρας, τὸν λοιπὸν χρόνον τοῦ μαθήματος ἀφιερώνει διὰ τὴν παράδοσιν τοῦ νέου, τὴν ὁποίαν ἀρχίζει συνήθως μὲ τοὺς καλυτέρους τῶν μαθητῶν καὶ τελειώνει μὲ τοὺς πιὸ ἀδυνάτους. Ἐνῷ συνήθως τὴν ἔξετασιν τοῦ μαθημένου ἀρχίζει μὲ τοὺς ἀμελεστέρους καὶ ἀδυνάτους.

5. Φροντίζει εἰς κάθε μάθημα δλοις οἱ μαθηταὶ κάτι νὰ εἰποῦν: Εἶναι κανών. Κατὰ τὴν παρολὴν τοῦ νέου τοῦτο εἶναι φυσικὸν καὶ κατορθωτόν, ἀφοῦ εἶναι κανὼν ἀπαράβατος νὰ συνεργάζεται διδοῦ λος μὲ δλην τὴν τάξιν καὶ δχι μόνον μὲ δλίγονς μαθητάς, διότι ἄλλως παύουν νὰ ὑπάρχουν εἰς τὴν παράδοσιν ζωηρότης καὶ διαφέρον, δηλαδὴ τὰ κύρια στοιχεῖα τῆς ἐπιτυχοῦς διδασκαλίας. Κατὰ τὴν ἔξετασιν δύως τοῦ μαθημένου δλίγοι μὲν μαθηταὶ λέγουν δλον τὸ μάθημα, εἰς τοὺς λοιποὺς δὲ ἀπευθύνει δρωτήσεις καταλλήλους, ώστε καὶ τὴν ἐπιμέλειάν των νὰ ἔξελέγχῃ καὶ τὴν ἐπωφελῆ ἐπανάληψιν τοῦ μαθήματος νὰ ἐπιτυγχάνῃ καὶ μάλιστα εἰς τὰ κύρια καὶ ούσιωδέστερα αὐτοῦ σημεῖα.

Πρὸς τούτοις κάμνει χρῆσιν—ἐν μέτρῳ πάντοτε καὶ μὲ ήπιαν φωνὴν—καὶ τῆς ἐν χωρῷ διδασκαλίας.

‘Η ἐρώτησις εἶναι ἡ λυδία λίθιος εἰς τὴν διδασκαλίαν. Απὸ τὴν ἐρώτησιν τοῦ διδάσκοντος ἐννοεῖ κανεὶς εὐκόλως τὴν ἴχανότητά του, ἐὰν εἶναι προπαρασκευασμένος ἡ διδάσκει ἐκ τοῦ προχεάρου...

Οὔτε λοιπὸν ἀλῆροι οὔτε καὶ μερψιμοιρίαι·ὅτι τάχα δὲν προφθαίνουν νὰ ἔξετάσουν δλους τοὺς μαθητάς, διότι δ χρόνος τῆς διδασκαλίας εἶναι ἀνεπιρρής, ἐπειδὴ ἔτυχεν δ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν μεγάλος...

“Ολη ἡ τάξις ἀποτελεῖ μίαν μεγάλην πολυσύνθετον μηχανήν, τῆς ὁποίας δλα τὰ μέρη·τὰ ἔργα λεία·πρέπεινά κινοῦνται ἀναλόγως τῆς ἀντοχῆς καὶ τοῦ προορισμοῦ

των, διὰ νὰ ἡμπορῷ αὕτη νὰ λειτουργῇ κανονικῶς καὶ μὲ
ἀπόδοσιν ἵχανοποιητικήν...

β'. Φείδου τῶν δυνάμεών σου.

Μερικοί διδάσκαλοι ἔχουν τὴν συνήθειαν νὰ φωνάζουν πολύ, νὰ διδάσκουν μεγαλοφώνως, νὰ ἔελαργυγγίζωνται εἰς τὴν παράδοσιν εἴτε διὰ νὰ ἐπιβάλουν σιωπὴν καὶ τάξιν εἰς τοὺς ἀτακτοῦντας καὶ φωνασκοῦντας μαθητάς, εἴτε διὰ νὰ ἐπιπλήξουν ἀμελήσαντα ἢ παρεκτραπέντα μαθητήν. Φωνάζουν, ἔξαντλοῦνται εἰς διαρκῆ διμιλίαν μεγαλόφωνον, κραυγάζουν κάποτε, ωρόυνται ἐνίστε...δσάκις μάλιστα ἔχει τὴν θρασύτητα (!) ν' ἀνταπαντᾶ καὶ νὰ δικαιολογῆται ὁ μαθητὴς ἢ τηρεῖ σιγὴν ἰχθύος ἐκ φόβου ἢ ἐκ πείσματος πρὸς τὸν διδάσκαλόν του· τὸ πρῶτον τὸ θεωροῦν ὡς αὐθάδειαν, τὸ δεύτερον ὡς περιφρόνησιν δῆθεν...

"Ἄλλοι πάλιν-καὶ μάλιστα διδασκάλισσαι-ἐπιδίδονται εἰς ἀκατάσχετων φλυαρίαν συμβουλῶν καὶ παραινέσεων. Νευριάζουν αἱ ἴδιαι, νευριάζουν καὶ οἱ μαθηταί. Ἡ τάξις διαιρεῖται εἰς δύο στρατόπεδα ἀντιμαχόμενα...τὸ ἑλάτ τωμα τοῦτο ἐκτὸς τῶν διδασκαλισσῶν παρατηρεῖται καὶ εἰς τοὺς ἀδυνάτους κράσεως καὶ βουλήσεως διδασκάλους.

γ'. Παρακολουθῶ τὸν διδ|λον Α.

"Ἐσήμανεν ὁ κώδων τῆς ἔξόδου... Σήμερα ἔξαιρετικῶς ἐτελείωσε τὸ μάθημά του ἐγκαίρως, ἐνῷ συχνὰ ἔχει τὴν κακίστην συνήθειαν νὰ παρατείνῃ τὴν διδασκαλίαν του καὶ κατὰ τὴν ὥραν τοῦ διαλείμματος, κλέπτων, μὲ τὸ δικαίωμα τοῦ ἰσχυροτέρου, τὰ δλίγα λεπτὰ τῆς ἐλευθερίας τῶν μαθητῶν του, νυμίζων ἵσως διεισ τὸν ἐλάχιστον αὐτὸν χρόνον θὰ τοὺς κάμη σοφιστέρους.... Λοιπὸν μὲ τὴν κροῦσιν τοῦ κώδωνος ἐτελείωσε καὶ τὸ μάθημά του! Κατέρχεται ἀπὸ τὴν ἔδραν του καὶ ἔξέρχεται πρῶτος ἀπὸ τὴν αἰθουσαν τῆς παραδόσεως. Οἱ μαθηταὶ ὡς ἀπελευθερωθέντα ἀπὸ μακροχρόνιον φυλακὴν θηρία ἐκχύνονται πρὸς τὴν θύραν, πατεῖς με πατῶ σε, ἀλαλάζοντες, πηδῶντες ἐπὶ τῶν θυραίων καὶ ἀνωθεν τῶν δυσκινήτων, ποὺ ἐννοοῦν νὰ τα-

ΠΡΑΚΤ ΘΗΓΡ. ΔΛΟΥ—Κ. Κ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΟΥ

τοποιήσουν πρῶτα τὰ βιβλία καὶ τὰ τετράδιά των καὶ κατόπιν νὰ βγοῦν ἔξω. Εἰς τὴν αὐλὴν φλυαρεῖ μὲ τοὺς καὶ τὰς συναδέλφους του ἥ καπνίζει κατὰ μόνας καὶ οἱ μαθηταὶ κατασακίζονται καὶ ἀλληλοκτυοῦνται, διότι γνωρίζουν ὅτι οὐδὲ ἵχνος ἐπιβλέψεως ὑπάρχει ἐπ' αὐτῶν.

Κρούει ὁ κώδων τῆς εἰσόδου. Ἡ αὐτὴ τρικυμία καὶ θύελλα. Σπεύδουν οἱ περισσότεροι νὰ ἔμβουν πρῶτοι εἰς τὴν παράδοσιν. Οἱ δπισθεν ἐρχόμενοι, οἱ δποίοι τὴν τελευταίαν στιγμὴν ἐνεθυμήθησαν νὰ ἐκπληρώσουν τὴν φυσικήν των ἀνάγκην ἥ νὰ κατασβέσουν τὴν ἐκ τοῦ ἀτάκτου τρεξίματος δίψαν των, ἀναρριχῶνται ἐπὶ τῶν θρανίων, οἱ πρῶτοι διαμαρτύρονται, φωνάζουν καὶ θορυβοῦν δλοι, κτυπιοῦνται, ἥ αἴθουσα γεμίζει ἀπὸ σκόνην, ἀπὸ μαλλώματα, ἀπὸ μεγαλόφωνον καὶ νευρικὴν ἐπανάληψιν τοῦ μαθήματος ἀπὸ μερικοὺς προσπαθοῦντας νὰ φαίνωνται ἐπιμελεῖς... δπότε εἰσέρχεται καὶ ὁ διδ)λος εἰς τὴν παράδοσιν.. Οἱ μαθηταὶ εἶναι ἀπησχολημένοι, δὲν τὸν ἀντιλαμβάνονται, θυμώνει ὁ διδ)λος, ἀρχίζει νὰ φωνάζῃ καὶ νά... ὑβρίζῃ κάποτε, ἀλλὰ τὸ παιδικὸν πανδαιμόνιον συνήθως εἶναι ἀνώτερον τῶν κραυγῶν του... ἀρπάζει τότε ἕνα ξύλον καὶ ἀρχίζει νὰ κτυπᾷ δεξιὰ—ἀριστερά. Θρήνος καὶ κλάματα. Ἐπέρχεται τέλος σχετικὴ ἡσυχία. Διδάσκαλος καὶ μαθηταὶ εύρισκονται εἰς ἀψιθυμίαν, ἥ αἴθουσα εἶναι ὑπεροχρεομένη ἀπὸ σκόνην καὶ νευρικότητα... Ὑπὸ τοιούτους δρους εύνόητον καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐργασίας τῆς ὥρας ταύτης.

Ο τοιοῦτος διδ)λος ἥ ἐνωρίς ἐγκαταλείπει τὸ ἄκαρι καὶ κουραστικόν, ώς λέγει, ἐπάγγελμά του, ἀδηιασμένος καὶ ἀπογοητευμένος ἀπὸ τὴν κακὴν... ἀνατροφήν... τῶν μαθητῶν του ἥ ἀργὰ κατανοεῖ τὴν ἀξίας τῶν παιδαγωγικῶν ἀξιωμάτων.

Φείδου τῶν δυνάμεών σου.

Προσλάμβανε τὰς ἀταξίας.

"Εσο ήρεμος.

‘Ο ψύχραιμος ἐπιβάλλεται καλύτερον
παντοῦ καὶ πάντοτε...

δ' Παρακολουθῶν καὶ τὸν διδασκαλὸν Β.

Προσέρχεται ἐγκαίρως εἰς τὸ σχολεῖον. Πολλάκις ἡμί-
σειαν ὥραν πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ μαθήματος εὑρίσκεται
εἰς τὸ καθηκόν του, διότι ἔχει ἀρχὴν ἀπαράβατον νὰ προ-
λαμβάνῃ τὰς ἀταξίας, τὸ κακόν, ἀντὶ νὰ παιδεύεται ὑστερα
μὲ τιμωρίας καὶ ἐπιπλήξεις. Πάντοτε δῆμος πρὸ τῆς ὡρισμέ-
νης ὥρας εὑρίσκεται [εἰς τὴν ἔδρην του. Οἱ μαθηταὶ προ-
σέρχονται σεμνοὶ καὶ φαιδροί· τὸν χαιρετοῦν καὶ καταλαμ-
βάνει ἡσύχως τὴν ὡρισμένην του θέσιν ἔκαστος. Προμελε-
τοῦν ἀθορύβως. Καμμία νευρικότης εἰς τὴν τάξιν..

Κτυπᾷ ὁ κώδων. Θ' ἀρχίση τὸ μάθημα. Μὲ ἐν σημείον
τοῦ διδ. ἐγείρονται ἡσύχως οἱ μαθηταὶ καὶ γίνεται ἡ προ-
σενχή. Εἰτα δ διδ. ἔξελέγχει εἰς ὅλιγα λεπτὰ καθαρειότη-
τα, ἀπόντας καὶ κατ' οἶκον ἐργασίαν καὶ φαιδρός, μὲ πα-
τρικὴν καλοκαγαθίαν, ἀρχίζει τὸ μάθημά του. Εἶναι προ-
παρασκευασμένος, κατέχει τὴν ὑλην τελείως. Γνωρίζει ἀπὸ
ποὺ θ' ἀρχίσῃ καὶ ποὺ θὰ καταλήξῃ. Εἶναι ἡρεμος, δὲν
περιπίπτει εἰς ἀψιθυμίαν. Δὲν ἀφῆκε νὰ τοῦ πάρουν οἱ
μικροὶ τὸν ἀέρα, ἀν καὶ εἰς τὴν ἀρχὴν ἔκαμαν τὴν ἀπό-
πειραν αὐτήν. Εἶναι ὁ καλὸς καὶ ἔμπειρος Κυβερνήτης.
Κινειαρχεῖ μὲ τὸ βλέμμα του... Δὲν φωνάζει, ἔχει κανονί-
σει τὸν τόιον τῆς φωνῆς του εἰς τρόπον ὥστε ν' ἀκούεται
μὲν εὐχρινῶς ἀπὸ τοὺς τελευταίους, νὰ μὴ ἔκουσφαινη
δῆμος καὶ τοὺς πρώτους. Δὲν ἔχαντλεῖται εἰς ἀτελευτήτους
ἀφορισμούς. "Ἐχει ὑπ' ὄψιν του πάντοτε τὴν συμβουλήν:
Φείδου τῶν δυνάμεών σου. Μὲ τὴν ἡρεμίαν του ἔξοικονο-
μεῖ δυνάμεις καὶ διὰ τὴν ἐπαύριον καὶ ἔτσι δὲν τοῦ εἶναι
ὄχληρὸν καὶ βαρετὸν τὸ διδασκαλικὸν ἐπάγγελμα.
Φυσικὰ δὲν λείποντιν καὶ τὰ ἀστεῖα τοῦ διδ)λου καὶ τὰ

ἥσυχα καὶ τὰ ἀνυπόκριτα γέλοια τῶν μαθ. πότε καὶ πότε. Φαιδρότης καὶ διακριτικὴ οἰκειότης βασιλεύει εἰς τὴν τάξιν μεταξὺ διδ)λου καὶ μαθητῶν. 'Ο διδ. ἀγαπᾶ καὶ ἐνδιαφέρεται διὰ τοὺς μαθητάς του, οἱ μαθ. ἀγαποῦν καὶ σέβονται τὸν διδ)λόν των. 'Ολίγα λεπτὰ πρὸ τῆς χρούσεως τοῦ κώδωνος τοῦ διαλείμματος τελειώνει τὸ μάθημα. Οἱ μαθηταὶ τακτοποιοῦν τὰ βιβλία καὶ τὰ τετράδιά των καὶ τὰ τοποθετοῦν εἰς τὴν σάκκαν των. Ακούεται ἡ προσταγὴ: *Προσοχὴ* καὶ μὲ ἐν ἐλαφρὸν κτύπημα ἐπὶ τῆς ἔδρας οἱ μαθ. ἐγείρονται καὶ ἐξέρχονται ἀθορύβως καὶ κατὰ σειράν-οῖς μικρότεροι πρῶτα καὶ κατὰ θρανία. 'Ο διδ. δρυπιος ἐπὶ τῆς ἔδρας ἐπιβλέπει τὴν ἔξοδον καὶ ἐξέρχεται τελευταῖος. Μένουν οἱ ἐπιμεληταὶ διὺ ν' ἀνοίξουν τὰ παράθυρα, νὰ καθαρίσουν τὸν πίνακα, νὰ τακτοποιήσουν τοὺς χάρτας, τὴν κιμωλίαν κ.τ.λ.

Εἰς τὸ διάλειμμα φωνὲς καὶ χαρές, ὅχι ὅμως καὶ πανδαιμόνιον. Οἱ μαθηταὶ εἶναι συνηθισμένοι (τοὺς ἔχει καθοδηγήσει φυσικὰ ὁ διδ)λός των καὶ τοὺς τὸ ὑπενθυμίζει συχνὰ) πρῶτα νὰ ἐκπληρώσουν τὰς φυσικάς των ἀνάγκας καὶ ὑστερα νὰ τρέξουν καὶ νὰ παίξουν ὕσυχα καὶ φρόνιμα, ξένοιαστοι καὶ γελαστοί. Δὲν βλέπω κανένα νὰ στέκεται ζαρωμένος εἰς καμμίαν γωνίαν ἡ καθισμένον κάτω εἰς τὸ χῶμα ἢ... διαβάζοντα τὸ μάθημά του (!). Τὸ τελευταῖον εἶναι ἀπηγορευμένον αὐστηρῶς. Οἱ μαθηταὶ γνωρίζουν δτι κάποιο μάτι τοὺς παρακολουθεῖ παντοῦ καὶ πάντοτε τοῦτο συγκρατεῖ τὴν φύσει ἀτίθασσον παιδικὴν φύσιν ἐντὸς λογικῶν ὁρίων. 'Ο διδ. περιδιαβάζει μόνος ἢ μετά τῶν συναδέλφων του εἰς τὸν τόπον τοῦ διάλειμματος καὶ ἐπιβλέπει τοὺς μαθ. χωρὶς νὰ τοὺς ἐνοχλῇ ἢ νὰ φαίνεται δτι περιορίζει τὴν ἐλευθερίαν των. Διαλύει τὰς μικροδιαφοράς καὶ προλαμβάνει τὴν κούρασιν τῶν μαθητῶν. Γνωρίζει ὅτι ὅταν εἶναι εἰς ὑπερδιέγερσιν τὸ νευρικόν των σύστημα καὶ ἔντονος ἡ κυκλοφορία τοῦ αἷματός των δὲν ἥμπορει ν' ἀρχίσῃ καρποφόρον ἐργοποίιαν εἰς τὴν παράδοσιν.

'Ακούεται ὁ κώδων τῆς εἰσόδου. Οἱ μαθ. εἶναι μαθητένοι νὰ στέκωνται εἰς γραμμὴν ἐμπρὸς εἰς τὴν θύραν

τῆς παραδόσεως κατὰ τάξεις καὶ μὲ τὴν σειρὰν πάντοτε τοῦ αὗξοντος ἀριθμοῦ των. Πρῶτοι οἱ μικρότεροι.. Προσέρχονται δὲ οἱ ἔγκαιρως εἰς τὴν γραμμήν. Ὁ διδ. στέκεται εἰς τὴν εἰσοδον, ἐντὸς τῆς θύρας, δίδει τὸ σημεῖον τῆς εἰσόδου καὶ εἰσέρχονται οἱ μαθ. ἀθορύβως κατ' ἀρχὰς οἱ τοῦ αὐτοῦ θρανίου κ.ο.ῦ.κ... Ὁ διδ. ἔχει προβλέψει διστε οἱ μαθ. νὰ μὴ περνοῦν ὁ ἑνας ἐπάνω ἀπὸ τὸν ἄλλον. Οἱ Ἐπιμεληταὶ κλείουν τὰ παράθυρα-ἀφήνουν δύμως καὶ ἔνα δύο ἀνοικτά, διαν τὸ ψῦχος δὲν προσβάλλῃ ἀμέσως τοὺς μαθητὰς—ὁ διδ. καταλαμβάνει τὴν ἔδραν του καὶ ἀρχίζει ἡ διδασκαλία...

ΠΡΟΣΘΗΚΗ (Βλ. και σελ. 6. γ' και σελ 8, 5.)
‘Εγκύλ. Υπ. Ππαιδείας 39324) 2-10-28.

«....Οι κατά τὸ διάστημα τῶν διακοπῶν παραιτούμενοι θὰ μισθοδοτοῦνται μέχρι τῆς ήμέρας, ἀπὸ τῆς ὅποιας ἀναφέρει τὸ ἔγγραφον τῆς κοινοποιήσεως, ὅτι ἐγένετο δεκτὴ ἡ παραίτησις. Ἀν τοῦτο δὲν ἀναφέρεται εἰς τὴν κοινοποίησιν—θὰ μισθοδοτοῦνται μέχρι τῆς κοινοποιήσεως εἰς αὐτοὺς τοῦ ἔγγραφου τῆς ἀτοδοχῆς τῆς παραιτήσεως. Διαρκοῦντος ὅμως τοῦ σχ. ἔτους οἱ παραιτούμενοι θὰ μισθοδοτοῦνται μέχρι τῆς ήμέρας τῆς κοινοποιήσεως τῆς παραιτήσεως. ἐφόσον ἔξακολοι υθοῦν νὰ προσφέροιν ὑπηρεσίαν ἐν τῷ σχολείῳ.

Διαφέρει ἡ περίπτωσις παραιτήσεως πρὸς λῆψιν **συντάξεως** (α' μετὰ 35) ετῇ ὑπηρεσίαν καὶ β' ἔνεκεν ὑποβιβασμοῦ μὴ ὀφειλομένου εἰς πειθαρχικὴν ποινὴν—βλ. ἄρθρ. 1 καὶ 13 Ν.Δ. 28 Απριλ. 1923 περὶ ἀπονομῆς συντάξεως), ὅποτε ἡ παραίτησις θεωρεῖται ως γενομένη ἀποδεκτὴ τὴν **ἔξηκοστὴν ἡμέραν** ἀπὸ τῆς ὑποβολῆς της. Εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν ὁ ὑπάλληλος δὲν ἡμπορεῖ νὰ μισθοδοτηθῇ καὶ ἐργαζόμενος πέραν τὴν 60ης ήμέρας ἀπὸ τῆς ὑποβολῆς τῆς παραιτήσεως, ἔστω καὶ ἂν τυχὸν δὲν ἔχει κοινοποιηθῆ εἰσέτι εἰς αὐτὸν τὸ ἔγγραφον τῆς ἀποδοχῆς ταύτης».

ΤΕΛΟΣ ΟΔΗΓΟΥ ΔΗΜΟΔΙΔΑΣΚΑΛΟΥ

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Σελ.

ε'-η'

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

ΠΡΑΚΤΙΚΑΙ ΟΔΗΓΙΑΙ ΠΡΟΣ ΝΕΑΡΩΝ ΔΗΜΟΔΙΔΑΣΚΑΛΩΝ

ΑΝΤΙ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

1. Διορισμὸς· Ἐγκατάστασις (πρωτόκολλον ὄρκομωσίας, θαύμοι ὑπαλληλικοὶ, μισθοὶ βασικοὶ, προσαυξήσεις πολυετοῦς ὑπηρεσίας)	5-12
2. Παραλαβὴ ὑπηρεσίας καὶ σχολείου (πρωτόκολλον παραλαβῆς, ὑπόδειγμα διέλιξιον Μητρόφου διδασκάλων. ΠΙΝΑΞ	13-17
3. Ἀρχαι ἐκπαιδευτικαι· πολιτικαι· τοπικαι (ἄλληλογραφία ἐπίσημος, τύποι ἐγγράφων...)	18-23
4. 'Υποθέσεις διὰ τὰς ὁποίας θ' ἀποτείνεται συνήθως δ διδάσκαλος πρὸς τὰς προϊσταμένας του 'Αρχάς:
1. πρὸς τὸν Διευθυντὴν τοῦ σχολείου, 2. πρὸς τὸν 'Επιθεωρητὴν, 2. Πρὸς τὸ 'Υπουργεῖον, 4. πρὸς τὸ 'Εκπαιδ. Συμβούλιον, 5. πρὸς τὸν 'Υγειον. 'Επιθεωρητὴν τῶν σχολείων ἢ τὸν Σχολίατρον καὶ 6. πρὸς τὸν Νομάρχην	23-27

Σελ.

5. Έγγραφη-φοίτησις και δοκιμασία μαθητῶν δημοτικῶν σχολείων, (κωδικοποίησις τῶν σχετικῶν σχολείων διατάξεων, τὸ Ν.Δ. τῆς 5 Μαΐου 1926 «περὶ διορθωτικής φοίτησεως» και τῇ ἐρμηνευτικῇ ἐγκύλιος τοῦ Ὑπουργείου Δικαιοσύνης) 28-39
6. Οἱ ἑξ ἴδιωτικῶν σχολείων προσερχόμενοι και οἱ κατ' οἶκον διδαχθέντες 39-41
7. Τὸ ἄρθρον 12 τοῦ Νόμου 2145-Πρόσθετος ἔργασία δημοδιδασκάλων, (διώτική διδασκαλία, ὑποχρεώσεις Δ)τῶν και Δ)λων ἐν τῇ διοικήσει τοῦ σχολείου, καθορισμὸς τὴλικίας) 41-42

ΕΟΡΤΑΙ

8. Ἡμέραι κατὰ τὰς ὁποίας ἀργοῦν τὰ σχολεῖα 43
9. Ἡ ἑορτὴ τῆς σημαίας (Β.Δ. 6-10-17) 43-45
10. Σχολικὴ πρασίνη ἑορτὴ (Β.Δ. 4-6-16) 45-49
11. Σχολικὴ ἑορτὴ ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τῶν μαθημάτων 49
12. Σχολ. ἑορτὴ τῶν Γραμμάτων κατὰ τὴν ἐπέτειον τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν 49
13. Σχολ.-Ἐθνικὴ-ἑορτὴ κατὰ τὴν 25ην Μαρτίου 50
14. Γυμναστικαὶ ἐπιδείξεις (Ν. 2476) 50
15. Σχολικὴ ἑορτὴ ἐπὶ τῇ λήξει τοῦ σχολικοῦ ἔτους 51

ΕΠΙΤΡΟΠΑΙ

16. Σχολικὴ Ἐπιτροπὴ Νόμου 452 51-58
17. Διοικ. Ἐπιτροπὴ Ταμείου Ἐκπαίδ. Προνοίας Ν. 2442. Ἐκτελεστικὲν Διάταγμα 23-9-21
Α' Ἰδρυσις και σκοπός Τ.Ε.Π. 58-62
Β' Τρόπος και χρόνος ἐκλογῆς τῶν μελῶν 63-67
Γ' Τρόπος και χρόνος τῶν συνεδριῶν Δ.Ε. 67-69
18. Διδακτηριακὴ Ἐπιτροπὴ 69-72
19. Ἀπαλλοτρίωσις γηπέδου πρὸς ἀνέγερσιν διδακτηρίου 73
ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ καταστάσεως πληρωμῆς συνδρομῆς Κοινότητος ἡ δήμου ὑπὲρ σχολικοῦ ταμείου 76-77

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

	Σελ.
ΒΙΒΛΙΑ ΤΟΥ ΑΡΧΕΙΟΥ	78- 80
1. Τὸ μαθητολόγιον (τρόπος ἐγγραφῆς....)	81- 91
ΠΙΝΑΞ ἐγγραφέντων μαθητῶν	92
2. Ὁ Γενικὸς Ἐλεγχος	93- 96
ΠΙΝΑΞ ἀριθμητικὸς ἀποτελεσμάτων σχ. ἔτους	97- 98
3. Τὸ βιβλίον πιστοποιητικῶν σπουδῆς	98- 99
4. Τὸ πρωτόκολλον ἀλληλογραφίας (καὶ δ. διεκπε- ραιώσσεως).	100-102
5. Τὸ βιβλίον τῆς ὑγιεινῆς καταστάσεως καὶ νο- σηρότητος τῶν μαθητῶν	102-104
ΥΛΙΚΑ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΦΑΡΜΑΚΕΙΟΥ	104-105
6. Βιβλίον τῆς διδαχθείσης ὑλῆς (καὶ σχέδιον δι- δλίου ὅλης).	106-114
7. Ὁ ἡμερήσιος ἐλεγχος ἀπουσιῶν καὶ προσδού τῶν μαθητῶν. (ὑπόδειγμα χαρακώματος ἡμερη- σίου ἐλέγχου)	115-118
ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΑ	119-125
8. ΒΙΒΛΙΟΝ ΑΤΟΜΙΚΟΤΗΤΟΣ	126-129
‘Οδηγίαι διασαφητικαὶ πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ βιβλίου ἀτομικότητος.	130-140
ΜΕΤΡΗΣΕΙΣ	141-144
Α' μέτρησις ἀναστήματος	145-147
Β' μέτρησις βάρους	147
Γ' μέτρησις θώρακος.	148-150
Δ' μέτρησις δξύτητος δράσεως.	150-156
Ε' μέτρησις δξύτητος ἄκοῆς	157-161
ΒΙΒΛΙΑ ΑΡΧΕΙΟΥ (συνέχεια)	
9. Τὸ βιβλίον τοῦ δαμαλισμοῦ καὶ ἀναδαμαλισμοῦ	162-166
10. Τὸ βιβλίον τῶν ποινῶν	166-168
11. Τὸ βιβλίον τοῦ ὑλικοῦ τοῦ σχολείου	169
12. Ὁ κατάλογος τῶν βιβλίων τῆς βιβλιοθήκης	169-170

Σελ.

13. Τὸ βιβλίον τῶν πράξεων τοῦ προσωπικοῦ	170-172
14. Τὸ βιβλίον τῶν πρακτικῶν τῶν παιδαγωγικῶν συνεδριῶν.	172
15. Τὸ βιβλίον παρουσίας τοῦ προσωπικοῦ	172-174
ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ βιβλίου παρουσίας	173
16. Τό βιβλίον τῶν παρατηρήσεων τοῦ Ἐπ)τοῦ,	174-175
17. Τὸ βιβλίον τῶν ἐκδρομῶν καὶ διδακτικῶν περιπάτων.	175
ΕΙΔΗ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΣ ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΕΩΣ	
ΕΚΔΡΟΜΩΝ	175-185
ΠΡΟΑΙΡΕΤΙΚΑ ΒΙΒΛΙΑ ΤΟΥ ΑΡΧΕΙΟΥ	186
18. Τὰ τετράδια προπαπαρασκευῶν	186-190
19. Τὸ Ἡμερολόγιον ἡ Ἔργα καὶ Ἡμέραι τοῦ σχολείου	190-191

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟΝ

ΟΙΚΟΝ. ΣΧΕΧΕΙΣ ΔΙΔ. ΠΡΟΣ ΤΟ ΔΗΜΟΣΙΟΝ	193
Ταμεῖον Προνοίας Δημοσίων ὑπαλλήλων.	193-198
Τρόπος ἐκδικάσεως καὶ πληρωμῆς βοηθημάτων	
Τ. Π. Δ. Υ.	198-200
Σχετικὴ δὴ λωσὶς τῆς διευθύνσ. [Τ.Π.Δ.Υ.]	200-201
Μετοχικὸν Ταμεῖον Πολιτικῶν Ὑπαλλήλων .	202-207
ΠΙΝΑΞ ἐμφαίνων τὰς ὑπηρεσιακὰς μεταβολὰς τοῦ δημοδιδασκάλου	205
Ἀπονομὴ συντάξεως ἔνεκα πολιτ. ὑπηρεσίας	208-212
ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ σχετικαὶ μὲ τὴν σύνταξιν καὶ τὴν προαγωγὴν (ἀναγνώρισις προϋπηρεσίας, ἀπονομὴ ἐπαίνου κ.ο.ύ.κ.)	212-215
Ἐξοδα νοσηλείας	215-216
Ἐξοδα κηδείας.	216-217
Ἐξοδα ὁδοιπορικὰ.	217
Ὑπόδειγμα καταστάσεως πληρωμῆς ὁδοιπορι-	218
Ἄδειαι πολιτικῶν ὑπαλλήλων	219-221

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

ΔΙΑΦΟΡΑ

Σελ.

1. Περὶ τῶν ἔργων τῶν Διευθυντῶν	223-226
2. Περὶ ἐνστάσεων πρὸς τὸ Ἐκπαιδευτικὸν-ἐναντίον ἀποφάσεων τοῦ Ἐποπτικοῦ Συμβουλίου	226-228
3. Υπηρέται δημοτικῶν σχολείων-ἄρθ. 18 Ν. 1242 ἔ')	228
4. Ἐκπαιδ. τέλη ἀπόρων καὶ προσφύγων μαθητῶν (ἄρθ. 8 Ν. 3485).	229
5. Νόμος ΑΝΔ' ἄρθ. 3 (μετὰ παρέλευσιν 20 ὧμ.)	229
6. Ἀπαγόρευσις χρησιμοποιήσεως διδακτ. κατὰ διακοπὰς μ.	229
7. Δαπάνη γραφικῆς ὑλῆς διευθ. σχ.	230
8. Σύστασις δημοτικοῦ σχολείου.	231-233
α' Οἱ κλῆροι	233
β' Φείδου τῶν δυνάμεών σου.	233
γ' Παρακολουθῶ τὸν διδ)λον Α.	233-235
δ' Παρακολουθῶ τὸν διδ)λον Β.	235
ΠΡΟΣΘΗΚΗ: Τρόπος παρατήσεως διδ)λων.	238
ΤΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ	239-243
ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΩΝ	244-245

ΠΙΝΑΞ ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΩΝ

Ἐπειδὴ δι συγγραφεύς, εὑρισκόμενος μακράν τῶν Ἀθηνῶν, οὐδὲν ἡμπόρεις νὰ ἐπιστατήσῃ αὐτοπροσώπως κατὰ τὴν ἔκτυπωσιν τοῦ ἔργου, εἰς δὲ τὰς ἔργασίας τοῦ τυπογραφείου παρετηρήθησαν ἀναπόφευκτοι ἀταξίαι λόγω τοῦ Δαγγείου πυρετοῦ-παρεισέφρησαν τυπογραφικά τινα λάθη, τὰ δποτα σημειοῦμεν κατωτέρω καὶ τὰ δποτα παρακαλεῖται νὰ τὰ διορθώσῃ η νὰ τὰ ἔχῃ ὑπ' ὅψει του δ ἀναγνώστης.

Λάθη α' ήμιφύλλου

				Ἐσφαλμ.	Ὀρθὸν
οελ.	οτ'	οτ.	οτ.	Δημαδ.	Δημοδ.
>	ε'	<	1	ώς	εἰς
>	>	>	27	Εἰς	Εἰς
>	ζ'	>	13	ὅσους ἔχουν	ὅσους θὰ ἔχουν
>	η'	>	2	νὰ	
οελ.	οτίχ.	ἐσφαλμένον		δρ ω δν	
18	6	'Αρχαί		'Αρχαί	
25	18	είναι		είναι	
26	12	'Επ)τοῦ		'Επ)τοῦ)	
29	14	δριζωμένας		δριζωμένας	
31	4 (ἐκ τῶν κάτω)	τατὰ		κατὰ	
34	23	ταμίου		ταμείου	
44	14	καὶ		(νὰ διαγραφῆ)	
45	1	εὐπάθειαν		εὐπείθειαν	
49	32	παρασκευαθῆ		παρασκευαθῆ	
		καταλλήλους		καταλλήλως	
53	13	ετούς		κήπου	
57	21 ,		Σχολικὴ Ἐπιτροπὴ	
				Δημοτικοῦ Σχολείου...	
60	15	Τ.Α.Π.		Τ.Ε.Π.	

σελ.	στίχ.	έσφαλμένον	δρ θ δι
65	ἐ τελευταῖος	καὶ δύο]κατὰ τὰς διατάξεις	καὶ δύο ἀπὸ τὰς κατὰ τὰς διατάξεις
66	ἐ πρώτος	τοῦ Νόμου 452	τοῦ Νόμου 452 σχε- λεᾶς Ἐπιτροπᾶς
69	7	έπομέναι	έπομένου
74	15	τὶ	τὸ
77	εἰς τὸν πίνακα	ΣΥΝΗΜΕΝΑ	ΣΥΝΗΜΜΕΝΑ
79	18	ἀρκατὰ	ἀρκετὰ
81	5	τοῦτον	τοῦτο
>	21	στήλει	στήλῃ
83	25	μαθήματα	μαθήματα
86	11	τὴν 5ην τ.	τὴν 6ην τ.
99	18	ἢ	ἢ
106	4 (ἐκ τῶν κάτω)	χωρίζετε	χωρίζεται
113	> >	προπαρασκευ]όμενος	προπαρασκευαζόμενος
120	12	· απὶ	· Επὶ
121	17	νὲ	νὲ
123	26	εἰς]νὰ	εἰς τὸ νὰ
126	1	τῆς Σημ. πιστατήρησιν	παρατήρησιν
152	3 (ἐκ τῶν κάτω)	(ἔχουν...)	(θηλ. ἔχουν...)
171	1 (> >)	συζητῶντες	συζητοῦντες
177	8	θε]ρητικῆς	θεωρητικῆς
195		ἀπὸ τὸ τέλος τοῦ τελευταίου στίχου τῆς Σημ. νὰ διαγραφῇ ἢ λέξις: μέν.	νὰ
2208	9 (ἐκ τῶν κάτω)	ἀκόμη...	ἀκόμη-δηνει ἀποδοχῶν-
228	25	καὶ 6]τ ὡς	καὶ 6[τ. εἰς...-
229	9	δηλώσεας	δηλώτεως
230	17	καὶ οἱ ἄρρ.	καὶ τοὺς ἄρρ.
>	22	τοῦ χωρίου...	τοῦ χωρίου η τοῦ... ἐπαφίενται εἰς τὴν ἐπει-
		Τὰ λοιπά, ἀσήμαντα ἄλλως τε, κειαν τοῦ Ἀναγνώστου.	

ΝΑ ΔΙΑΓΡΑΦΟΥΝ :

Έκ τῆς σελ. 35 οἱ στ. 17-20 καὶ ἐκ τῆς σελ. 82 στ. 12ος αἱ λέξεις: «ἐπὶ χαρτοσήμου δρχ. 20», διότι, κατόπιν συμφωνίας 'Υπουργείου Παιδείας καὶ Οἰκονομικῶν, ἥρθη ἡ διάταξις, ὅπως: ιὸ πιστοποιητικὸν τῶν Δημάρχων καὶ τῶν Προέδρων κοινοτήτων διὰ τὴν πιστοποίησιν τοῦ ἔτους γεννήσεως καὶ τοῦ ἀριθ. μητρόφου τῶν πρωτοετῶν ἀρχένων μαθητῶν ἐκδοθῇ κατόπιν αἰτήσεως καὶ μὲ τέλος χαρτοσήμου 20 δραχμῶν.

ΝΑ ΠΡΟΣΤΕΘΗ εἰς τὰς σελ. 32-33: Κατὰ γνωμάτευσιν Νομ. Συμ. 'Υπουργείου Παιδείας οἱ συμπληρώνοντες τὸ 14ον ἔτος τῆς ἡλικίας των εἰς τὸ μέσον τοῦ σχολεικοῦ ἔτους-μετὰ τὴν ἔναρξιν τῶν μαθημάτων-ὑποχρεούνται νὰ φοιτήσουν μέχρι πέρατος τοῦ σχολικοῦ ἔτους ἐκείνου.

39°²

8-16x

263°